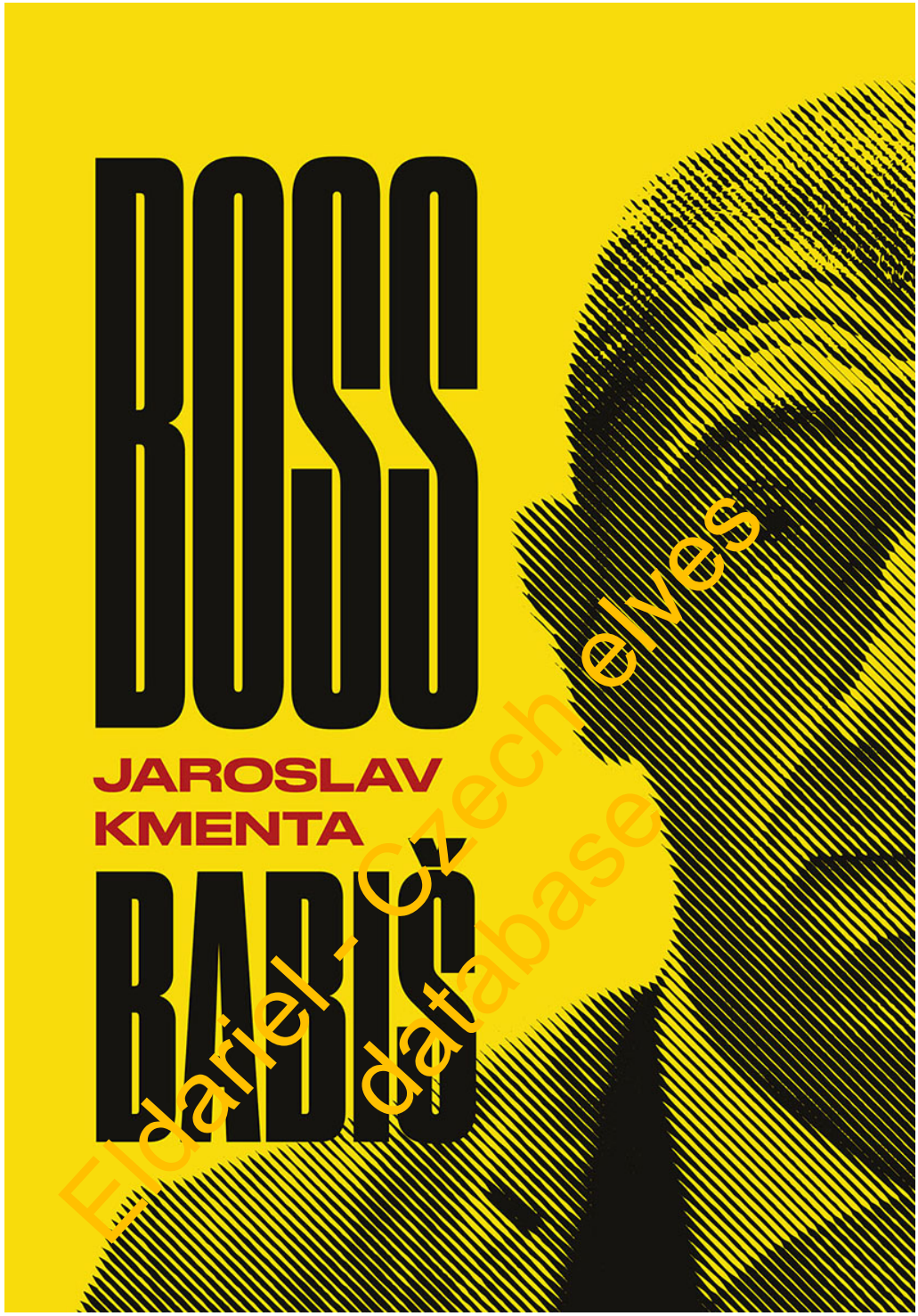

Elbarlet, Czech elves database

JAROSLAV KMENTA

BOSS BABIŠ

NYMBURK 2017

Eldariel - Czech elves database

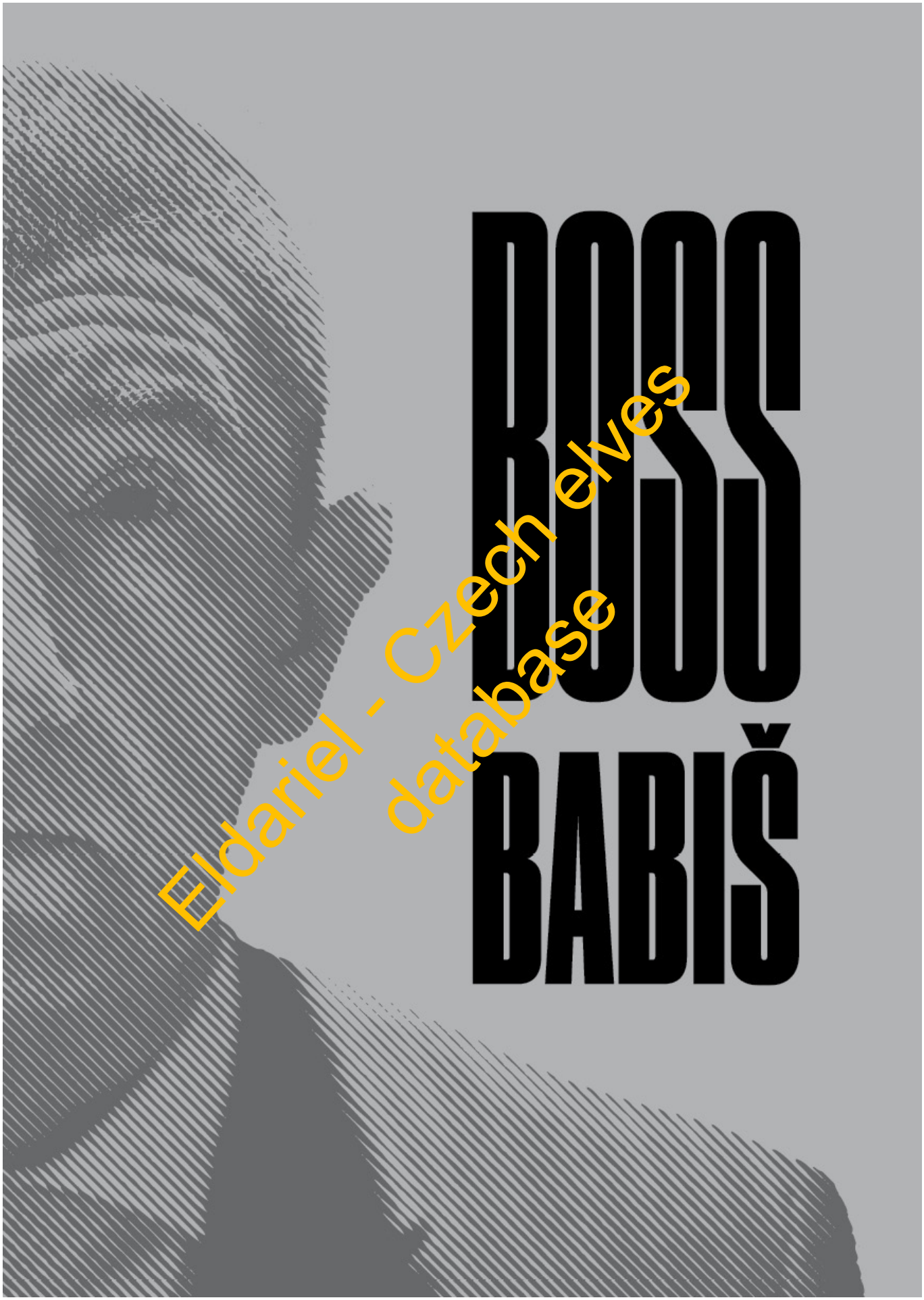
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována, uchovávána v rešeršních systémech nebo jakkoli elektronicky, fotograficky či jinak přenášena bez předchozího písemného souhlasu majitele práv a nakladatele knihy.

Jaroslav Kmenta
Boss Babiš

© Jaroslav Kmenta, 2017
Fotodokumentace Jaroslav Kmenta, 2017
Fotografie použitá na obálce: ČTK / Martin Šterba a Josef Horázný

ISBN 978–80–87569–32–0
ISBN 978–80–87569–33–7 (ePUB)
ISBN 978–80–87569–34–4 (MOBI)

Eldarien - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

„Je možné stále klamat některé,
nebo občas oklamat všechny,
ne však stále klamat všechny.“

Abraham Lincoln

Eldariel - Czech elves database

Tato kniha byla napsána podle skutečné události. Přesto v sobě může zahrnovat i část fikce. Protože nikdy nemůžete dokonale zachytit celý lidský život, který každý z nás vnímá odlišně.

Eldariel - Czech elves database

Poděkování

Děkuji šéfredaktorovi magazínu Reportér Robertu Čásenskému za pomoc a podporu. Stejně tak děkuji kolegům Jiřímu Stáckému, Michalu Musilovi, Lukáši Honzákovi, Petru Hořejšímu a Janě Štěpánové.

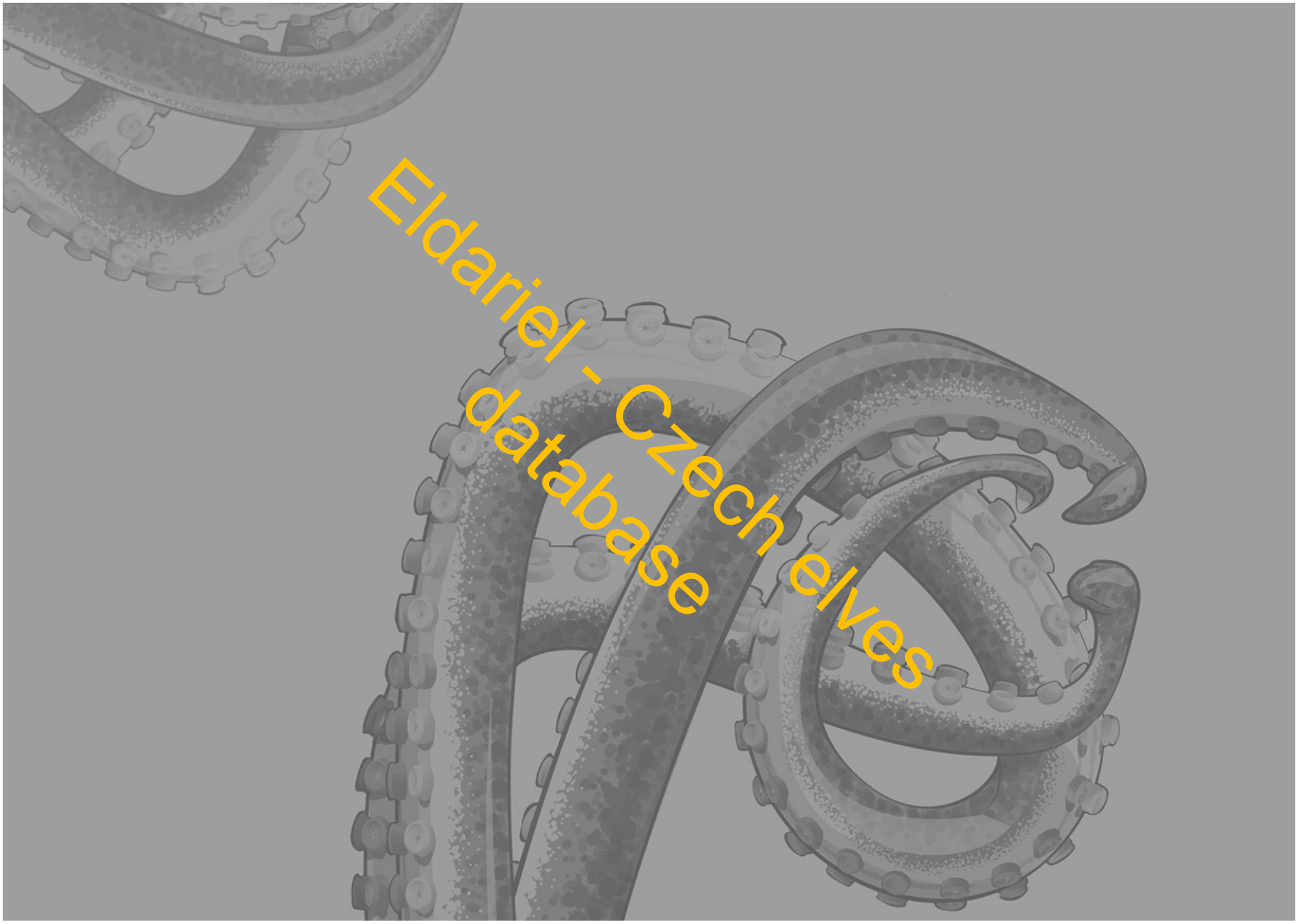
Také děkuji Zbyňkovi a Martinovi. A všem svým zdrojům za důvěru.

Eldariel - Czech elves database

Obsah

část první | BABIŠISTÁN
část druhá | TAJEMNÝ DAR Z PANAMY
část třetí | KÁMOŠI Z STB
část čtvrtá | CHEMICKÝ ALI
část pátá | PALERMO
část šestá | ANOFERT
část sedmá | ANDREJ A TOVÁRNA NA HNOJIVA
část osmá | HALÓ, TADY BABIŠ
část devátá | KMOTR Z KOSTELCE
část desátá | DIAGNÓZA AB
část jedenáctá | HLUBOKÉ HRDLO
místo doslovu | KOHO VOLIT
Zdroje

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves
database

část první

BABIŠISTÁN

Eldariel - Czech elves database

1

V pondělí 24. června 2013 v 17 hodin a 36 minut napsal podnikatel Andrej Babiš na svůj twitterový účet větu, která nevěstila nic dobrého.

„Zítra asi něco koupím," uvedl.

V té době se vědělo, že miliardář Babiš krouží kolem médií a že chce ovládnout nějaký mediální dům. Nejvíce se spekulovalo o tom, že vstoupí do společnosti Ringier, která vydává bulvární deník Blesk a také například týdeník Reflex.

Celý další den se tedy vedly v médiích a na sociálních sítích debaty o Babišovi a Blesku.

Jenže ve středu 26. června 2013 nejdříve Ringier popřel, že by se dohodl s Babišem. A zanedlouho poté vyšla oficiální zpráva, která vyvolala ještě větší poprask a také zděšení.

Agrofert se dohodl s německými majiteli společnosti Mafra, která vlastní deníky MF DNES, Lidové noviny či druhý nejnavštěvovanější zpravodajský portál iDNES.cz.

Miliardář Babiš, o němž bylo v té době už známo, že se chystá vstoupit do politiky, protože založil a vedl hnutí ANO 2011, tak ovládl nejvlivnější seriózní noviny v zemi, a tím také nejsilnější investigativní centrum, které se léta budovalo v deníku Mladá fronta DNES.

Elidaniel - Czech elves database

2

Babiš zaplatil za Mafru podle dostupných informací 2,4 miliardy korun. Za tuto částku získal vedle médií i další části patřící pod vydavatelství Mafra, včetně televize Óčko a tiskáren v Praze a v Olomouci. K tomu pak navíc za

další více než miliardu převzal od německých akcionářů i budovu vydavatelství na pražském Andělu. Pokud bychom spočítali, kolik lidí si pustí měsíčně na svých počítačích, mobilech a tabletech všechny dostupné weby skupiny Mafra, dojdeme k závratnému číslu: 6 milionů reálných uživatelů.

2,4 milionu lidí četlo v součtu všechny tiskoviny vydávané Mafrou, číslo udávalo denní čtenost. A měsíční „zásah“ diváků hudebních stanic televize Óčko se pohyboval kolem 2,5 milionu lidí.

Později k tomu Babiš přikoupil ještě rozhlasovou stanici Impuls, kde se pohybuje denní poslechovost kolem jednoho milionu lidí.

Tato čísla nejdou jednoduše sečíst. Řada lidí se připojí na iDNES.cz z pevného počítače, ale i z mobilu nebo z tabletu. A platí, že většina čtenářů papírových novin se zároveň dívá také na iDNES.cz či Lidovky.cz. Lze udělat jen hrubý odhad. A podle něj si Babiš koupil média, která „pokrývala“ svým dosahem třetinu až polovinu obyvatel této země.

Babiš tím získal nejen slušný byznys (byť se mu investovaná suma nejspíš přímo z médií nikdy nevrátí), ale zejména komunikační kanál s rozhodující skupinou lidí, kteří chodí k volbám. Babiš si tak koupil vliv a moc nad informacemi.

Byl to šok pro politiky, byznysmeny, ale hlavně pro novináře. Celá transakce tehdy proběhla nezvykle rychle a český management a šéfredaktoři jednotlivých médií neměli o jednáních s Babišem vůbec žádné informace.

Novinář Karel Škrabal, který byl v té době zástupcem šéfredaktora MF DNES, později trefně řekl: „Pro mě byl vstup Babiše do Mafry 11. září české žurnalistiky. Je to den, kdy si všichni pamatujeme, kde jsme byli, když se to stalo.“

Já jsem v té chvíli seděl v redakci MF DNES na pražském Andělu. A málem mě chytil infarkt.

Eldariel - Czech elves database

3

Média jsou zvláštní druh společenské činnosti. Pokud pomineme veřejnoprávní média, je to byznys jako každý jiný, jen je postavený na zveřejňování informací a na penězích z inzerce. Ale je to také služba veřejnosti. Každý má právo vědět, co se ve společnosti děje. Proto si dennodenně lidé na celém světě otevírají noviny a teď i tablety a telefony, aby se dozvěděli, co je nového.

Média pomáhají také upevňovat demokracii. Už prostě jen tím, že objektivně referují o dění v politice. Nezastupitelnou úlohu pak mají média při kontrole politiků, jimž je svěřena správa věcí veřejných.

Ne každý politik se přitom chová mravně. Řada lidí podlehne korupci. Rozhodne o předražených zakázkách. Pak na tom tratí stát, tedy všichni daňoví poplatníci, protože dálnice, která mohla stát 20 miliard, přijde na 30 miliard. Když média upozorní na nějaký takový skandál, je to ten nejlepší způsob, jak pomoci něco napravit či kultivovat politické prostředí.

Odhalovat skandály je složité a časově náročné. A také citlivé a riskantní. Proto se do takové práce nepouštějí všechna média. Některá chtějí mít klid, nestojí o problémy s vlivnými hráči na trhu, aby nepřišla o inzerci.

MF DNES měla redakční politiku postavenou na investigativní žurnalistice již od devadesátých let. Za tu dobu se v ní vystřídala řada novinářů. A ti, co v ní získali zkušenosti, mnohdy rozvíjeli pátrací způsob práce v dalších redakcích.

Co napsal tento list, mělo velkou váhu. Téměř vždy to vyvolalo pozornost. Zpravodajské texty a reportážní projekty takzvaných pátračů citovala ostatní média. Často pak taková témata nastavovala agendu příštích dnů či politických jednání.

Já jsem pracoval v MF DNES celkem 17 let. Na dvě fáze. Nejdříve v letech 1993 až 2000. Pak jsem se tam po krátké přestávce v roce 2003 vrátil.

Elbariel - Czech elves database

4

Můj život se k investigativní novinařině stočil záhy poté, co jsem do médií vstoupil. Od roku 1991 jsem nejdříve dělal v agentuře ČTK a věnoval se školství a pak armádě. Ale od roku 1993 jsem už v největší redakci v zemi dělal projekty, po nichž touží ti nejzkušenější novináři. Pátrací žurnalistiku jsme se učili za pochodu a na koleně. Sbírali jsme zkušenosti od novinářů ze Západu, od kterých jsme se tenhle styl novinářské práce vlastně učili. U nás nebylo, od koho to odkoukat. Generace novinářů, kteří dělali v médiích v době komunismu, se nemohla do takových kauz pouštět, natož o nich psát.

Měl jsem štěstí, že jsem se tehdy chytil velkého tématu v armádě. Pátral jsem, co všechno ministerstvo obrany tajilo v době války v Zálivu v roce 1990. A zjistil jsem, že naše československá protichemická jednotka naměřila ve válce v Zálivu chemické otravné látky sarin a yperit. Jenže americký Pentagon i české ministerstvo to nejdříve tajily. A až pod tíhou důkazů, které jsem snášel ve svých reportážích, to pak byly donuceny přiznat. Což vedlo k dalšímu zjišťování, zda právě sarin a yperit nemohly způsobit vážné zdravotní problémy a nemoci válečných veteránů. Z toho vznikla moje první velká kauza, po níž přijeli do Prahy experti Pentagonu a americký senátor Richard Shelby.

Pak přicházely další případy.

V roce 1997 jsem zveřejnil informace o podezření, že strana Václava Klause má ve Švýcarsku tajné konto. Tyto informace spolu se zprávami o fiktivních sponzorech ODS přispěly k pádu Klausovy vlády. Existenci konta rok poté při policejním vyšetřování potvrzovala i výpověď tajemníka ODS Ludvíka Otta.

Jakmile se vystřídala politická garnitura, pátrali jsme u ČSSD. A odhalil jsem, že místopředseda vlády Egon Lánský (ČSSD) má tajné konto v Rakousku, což bylo v roce 1999. Lánský pak rezignoval.

Ale přišly i nepolitické kauzy. V roce 2000 jsem zveřejnil reportáž o praní špinavých peněz v Komerční bance. Později se při vyšetřování

Elbariel - Czech elves database

potvrdilo, že tunelář Komerční banky Barak Alon byl ve spojení s lidmi ze solncevské mafie.

V roce 2001 jsem publikoval reportáže o tom, zda byl konzul z irácké ambasády v Praze napojen na hlavního atentátníka z 11. září 2001, tedy na al-Káidu. O případu pak referovaly americké noviny The New York Times či americké televizní stanice.

A v roce 2005 pak přišla asi největší aféra. V MF DNES jsem se věnoval majetkovým nejasnostem premiéra Stanislava Grosse (ČSSD). Ten tehdy nedokázal vysvětlit původ peněz na svůj barrandovský byt. Tři měsíce nato premiér rezignoval, protože o svých financích lhal.

Připomínám, že tehdy šlo „jen“ o 1,2 milionu korun. V pozdějších dobách vrcholné vlády Mirka Topolánka z ODS a v éře politika Andreje Babiše mají jejich aféry poněkud vyšší řády. Ale nepředbíhejme.

Edariel - Czech elves database

5

Ještě v témže roce 2005 jsem přinesl reportáž o tom, jak si vysoce postavený pracovník resortu ministerstva financí, který tehdy řídil Bohuslav Sobotka (ČSSD), tajně uklidil desítky milionů korun z vymožené pohledávky českého státu v Peru. Policie pak případ vyšetřila a úředníka obvinila.

Začátkem roku 2006 jsem popsal, jak šéf poslanců ČSSD Michal Kraus vyjednával tajně v Ghaně o miliardové investici do podniku na zpracování kakaa. Kraus pak odešel ze všech politických funkcí.

V dalších letech jsem v novinách i ve svých knihách zveřejňoval příběhy kolem zavražděného kmotra podsvětí Františka Mrázka včetně policejních odposlechů, které zametlo bývalé vedení policie a justice raději pod koberec. Odposlechy totiž ukazovaly na to, že mafie měla styky s politiky a s jejich lobbisty. To bylo v letech 2007 až 2009. I na základě toho pak skončil v ČSSD někdejší šéfporadce Miloše Zemana Miroslav

Šlouf nebo později také Ivan Langer z ODS, jehož voliči vykroužkovali ve volbách.

Následovalo odhalení, že zakladatel strany Věci veřejné Vít Bárta vstoupil do politiky kvůli posílení byznysu své bezpečnostní agentury ABL. Vít Bárta kvůli tomu musel v roce 2011 rezignovat na post ve vládě. V důsledku aféry odešel i ministr vnitra Radek John a padlo několik náměstků původně vyškolených v této bezpečnostní agentuře.

Krátce nato následovalo zveřejnění odposlechů lobbisty Romana Janouška, které ukázaly, jak ovlivňoval zakázky pražského magistrátu a jak významný vliv měl na vysokou politiku. To se psal rok 2012. Kmotr Janoušek poté ztratil své dominantní postavení v šedé zóně české politiky. A svůj vliv zcela ztratil i jeho spojenec v ODS exprimátor Prahy Pavel Bém, který byl nucen pozastavit ve straně členství.

Eldariel - Czech elves database

6

Když si seznam popisovaných případů projdete, zjistíte, že nám v MF DNES bylo úplně jedno, kdo je zrovna u moci. Nikomu jsme nedrželi palce a nestranili jim jen kvůli tomu, že by nám byl někdo více či méně sympatický.

A to jsem vyjmenoval jen ty velké projekty, na kterých jsem dělal já. V investigativním oddělení MF DNES pracovali další kolegové třeba na rozkrývání korupce kolem vojenských zakázek, kvůli kterým skončilo ve funkcích nemálo vysoce postavených politiků a úředníků blízkých KDU-ČSL či lidí spojovaných s Miroslavem Kalouskem (nyní TOP 09). Důležité bylo například i popisování privatizace plzeňské Škody a role někdejšího „supermanažera“ ČEZ Martina Romana.

Média plní roli takzvaného hlídacího psa. A největší zřetel a kontrola by měly být nasměrovány vždy na toho, kdo zrovna vládne, kdo má ten největší díl zodpovědnosti. Kdo rozhoduje o miliardách z veřejných rozpočtů.

Někteří lidé, ale zejména politici, rádi opakovali, že kauzy děláme v MF DNES na zakázku, že jsme placeni konkurencí nebo jinou stranou či podnikateli. Jednou, v roce 2006, když nás už měli sociální demokraté plné zuby, tak o mně začal premiér Jiří Paroubek (ČSSD) prohlašovat, že pracuji v žoldu ODS. V jednom diskusním pořadu České televize jsem na to zareagoval, že až sestaví vládu ODS a bude tu vládnout pravicová koalice, tak uvidíte, že nás po čtyřech letech bude nenávidět zase ODS.

Na výsledek jsme nemuseli čekat čtyři roky.

Po pár měsících, kdy jsme se zabývali aktivitami šéfa ODS a premiéra Mirka Topolánka a jeho poradce Marka Dalíka, jsme podle nich byli nájemnými novináři pracujícími na zakázku ČSSD.

A to politici ještě netušili, že přijdou skandály kolem kontroverzního ministra dopravy Aleše Řebíčka (ODS) nebo kolem temné minulosti ministrů financí Vlastimila Tlustého (ODS) či ministra vnitra Ivana Langera (ODS). Pak jsme byli opět „zaprodanci“, tentokráte údajně v žoldu ČSSD.

Vít Bárta z Věcí veřejných ve své době tvrdil, že děláme na objednávku kmotrů z ODS. A když jsme zveřejnili odposlechy kmotrů ODS, tak jsme byli zase „Bártovi lidé“.

Přitom je to úplně jednoduché: neděláli jsme a neděláme pro nikoho. Jen máme zvídavější otázky na ty, kdo zrovna vládnou nebo rozhodují.

Samozřejmě nemluvím za celou novinářskou obec. Nemohu strčit ruku do ohně za každého kolegu z branže. Nevím, co a jak dělají v jiných redakcích. Chci jen říct, že takhle se snažím chovat já a vlastně i drtivá většina novinářů, které jsem v životě osobně poznal.

Eldariel - Czech elves database

7

Na Andreje Babiše pohlížím jako na kteréhokoli politika, který má významný vliv. Tedy kriticky a se zvýšenou ostražitostí.

Nemyslím si, že Babiš koupil Mafru proto, aby určoval denní agendu novin. Aby diktoval, co mají novináři psát v hlavním článku první strany nebo jak má vypadat redakční komentář. Jsem přesvědčen, že chtěl v prvé řadě získat „komunikační kanál“ na své voliče. Ale zároveň s tím mohl vyřešit ještě jeden problém: investigativní žurnalistiku.

Opravdu je těžké zbavit se podezření, že Babiš chtěl omezit riziko, že někdo vyhrabe informace z jeho minulosti a jeho podnikání, které mu budou nepříjemné. Musel si být vědom toho, že v MF DNES fungovala naprosto nezávislá a podle mého soudu nejlepší pátrací žurnalistika.

Babišovi se jistě líbilo, jak jsme kdysi „svlékli do naha“ Věci veřejné a Víta Bártu, Pavla Béma a Romana Janouška nebo Mirka Topolánka a Marka Dalíka. Pamatuji si, že byl nadšený, že se tady „konečně píše pravda“ a něco se děje. Ale zároveň si byl moc dobře vědom toho, že jakmile do politiky vstoupí on, čeká ho to samé. A to mohl změnit tím, že si prostě takové noviny koupí. Všechny další výhody, které to s sebou neslo, tedy psaní nepsaní o něm, větší prostor pro jeho inzerci či větší míru napadání jeho konkurence – to už byl bonus navíc.

Eldariel - Czech elves database

8

O Babišovi jsem toho v roce 2013 věděl už docela dost. Samozřejmě ne všechno, ale i ta dvacetina z jeho neveřejného života, kterou jsem tušil nebo si ověřil anebo si ji mohl přímo odžít, stačila.

Možná i proto se mi v hlavě jasně rozsvítila výstražná kontrolka. Měl jsem prostě štěstí, že jsem léta letoucí sledoval prorůstání organizovaného zločinu do státní správy. A Andrej Babiš měl naopak to neštěstí, že v oblasti jeho byznysu – v petrochemii a v potravinářství – se etablovaly figury podnikatelského polosvěta: od Františka Mrázka přes Tomáše Pitra až po Radovana Krejčíře. Ti chtěli ovládnout a vytunelovat řadu podniků, což Babišovi nehrálo do karet. Kdyby se to gangsterům podařilo, přišel by

o stamilionové zisky. Navíc by mu vyrostla nechtěná a všehoschopná konkurence.

Takže Babiš začal koncem devadesátých let minulého století bojovat s lidmi na okraji podsvětí. Nebyl v tom samozřejmě z jeho strany žádný veřejný zájem. On s nimi bojoval jednoduše proto, aby uhájil své teritorium, vliv a peníze. A právě díky tomu jsem už tehdy mohl vidět, jaký ve skutečnosti Babiš je, jaké používá metody a jak si začal budovat unikátní síť přátel ve vysoké politice, aniž byl sám v blízkosti ministrů příliš vidět.

Jenomže ten, kdo bojuje s mafiány, musí v některých momentech přebírat jejich metody a chovat se téměř stejně. Když chce být člověk dobrý policista, také se nic nedozví v kravatě v luxusní kavárně. Tam se zločin neplánuje. Musí sestoupit do podsvětí.

I Babiš musel občas svléknout kravatu a chodit v bahně. Jistě, Mrázek nebo Krejčíř si platili nájemné vrahy, Babiš na to šel jinak. „Vodil“ si politiky, kteří mu zajišťovali krytí ze strany státního aparátu – z policie a z justice. Babiš měl v politice vždy své lidi. A dovedně s nimi hýbal jako s loutkami.

Eldariel - Czech elves database

9

Pro Babiše byl na začátku jeho kariéry nesmírně důležitý Stanislav Gross, někdejší korunní princ sociální demokracie a pozdější ministr vnitra, který to v roce 2004 dotáhl až na post premiéra. V polovině devadesátých let, když byl Gross ještě „pouhým“ předsedou poslaneckého klubu ČSSD, se k němu Babiš dostal díky Miroslavu Janstovi, vlivnému právníkovi a lobbistovi z ČSSD.

Babiš se s Janstou znal, jelikož oba začínali ve stejném byznysu kolem hnojiv lovosické Lovochemie. Velkou roli u Babišových začátků hrál také, dnes již zesnulý, exministr financí Ivo Svoboda či tehdejší premiér a pozdější prezident Miloš Zeman.

Do roku 1997 byl Babiš málo známý česko-slovenský podnikatel s minimálním vlivem na zdejší politiku. Byl téměř „nikdo“. Když si dáte do vyhledávače archivu médií jméno Babiš, vyjde vám v období od ledna 1995 do prosince 1998 jen 23 odkazů.

Kromě důležité zprávy, že chce Babišův Agrofert ovládnout podnik Deza Valašské Meziříčí, byl Babiš slyšet, jen když hájil své zájmy v souvislosti s hnojivy.

Jedna z prvních veřejných zmínek o Babišovi pochází z dubna 1997.

„Jsem přesvědčen, že zařazení minerálních dusíkatých hnojiv na seznam dovozního depozita je nedorozuměním a bude mít negativní dopad především na české zemědělství,“ řekl tehdy Zemským novinám Andrej Babiš, aby podpořil dovoz hnojiv, které zajišťoval pro český trh jeho Agrofert.

Jenže s nástupem ČSSD do vlády v roce 1998 se jeho pozice razantně změnila. Z obyčejného obchodníka s hnojivy se začal stávat velký hráč byznysu a také vlivný politický podnikatel.

Babiš zasekával své drápy v politice chytře. Většinou se s lidmi z politiky scházel sám a tajně, aby o něm nikdo nevěděl. Zpočátku nepoužíval žádné lobbisty ani prostředníky.

Co vím, tak Babiš není žádný podnikatel baťovského formátu. Ani byznysmen s vysokou morálkou. Je to všehoschopný muž, který vyrostl na těsném vztahu se státem a s politiky ČSSD.

A taky je – podle mého názoru – „geniální lotr“. Tedy pokud jde o byznys a o peníze. On prostě ví, jak někoho přitlačit ke zdi. Umí – jak se dnes moderně říká – kdekoho „ojebat“, dostat se za co nejmenší peníze k nějaké firmě. A umí to dokonale.

Důkazem toho je i fakt, že mu úplně na počátku patřily „jen“ dva podniky a velké úvěry. Až teprve poté, co se začal kamarádit s politiky ČSSD, dokázal rozmnožit a znásobit svůj byznys do současných rozměrů.

Eldaniel - Czech elves database

10

Jak již bylo řečeno, klíčovým zájmem Babiše byla od samého začátku petrochemie. A nejdůležitějším podnikem byl v tomto oboru státní holding Unipetrol, pod který spadala řada atraktivních chemiček. Vláda Miloše Zemana, která tu byla v letech 1998 až 2002, naplánovala privatizaci Unipetrolu a Babiš potajmu, aby to nikdo nevěděl, prosadil do důležitých podniků tohoto státního holdingu své lidi. Jinými slovy zařídil, aby v dozorčích radách či představenstvech seděli ti, kdo jsou s ním různým způsobem spřízněni.

Proč je to tak důležité? Co z toho vyplývalo, když tam měl lidi, s nimiž se stýkal i jako kamarád či obchodní partner? Získal tak informace. Měl dokonalý přehled, znal ceny surovin a další jiná tajemství z celého byznysu. Tím pádem měl převahu nad konkurencí.

Tohle je jeho princip zneužití politiky. Nejdříve mu šlo o kontakty, pak o informace, nakonec o majetek. Ale tehdy to nikdo nijak zvlášť neřešil, protože tohle všechno začalo být veřejně známé až s velkým odstupem času.

Tehdy to vlastně řešili převážně jejich zločinci Mrázek a Krejčíř. Protože ti moc dobře věděli, s kým mají tu čest. Jestli oni byli „kmotři“ a „padrinové“, tak Babiš byl něco jako šéf šéfů. Capo di tutti capi. Tedy Boss.

Eldaniel - Czech elves database

11

Ještě v ten samý týden, kdy Babiš oznámil, že kupuje Mafru, vyvolal sám miliardář první skandál. Choval se jako slon v porcelánu.

V pátek ráno, 28. června 2013, volal politickému redaktorovi Lidových novin Janu Kálalovi a domáhal se odpovědi, proč v deníku chybí zmínka o čtvrteční tiskové konferenci jeho politického projektu ANO 2011. Babiš

v telefonátu nejprve kritizoval, že Lidové noviny jeho vystoupení na svých stránkách vůbec nezachytily. Pak opakovaně naléhal a chtěl vědět, na čí pokyn se tak stalo. A rozloučil se vzkazem na adresu vedení redakce Lidových novin: „Doufám, že kluci vědí, co dělají. Asi nevědí, s kým mají tu čest.“

Informace o nepatřičném telefonátu podnikatele Babiše se ihned rozšířila mezi novináře a na sociální sítě.

Babiš si uvědomil, že to přepískl a že bude muset situaci uklidnit. Proto nabídl, že přijede do obou největších redakcí Mafry – do Mladé fronty DNES a do Lidových novin, aby novinářům vysvětlil, že to tak nemyslel.

Mně volala asistentka šéfredaktora MF DNES Lucie Šmoldasová, že v redakci bude setkání s novým budoucím majitelem a že jsem taky zván. Byl jsem právě v autě na pražské Jižní spojce, na cestě za zdrojem k jedné kauze.

Nejdříve jsem si řekl, že na Babiše kašlu. Ale pak mi to nedalo, schůzku jsem odvolal, otočil auto a jel zpátky do redakce. „Třeba bude příležitost mu říct, jakou blbost udělal,“ říkal jsem si.

Eldariel - Czech elves database

12

Zasedací místnost v MF DNES, kde obyčejně probíhaly všechny výrobní a tematické porady, byla plná. Přišli všichni vedoucí rubrik, editoři, vedení redakce a další klíčoví novináři. Sedl jsem si na své oblíbené místo u oválného stolu a čekal, až se otevřou dveře.

Pro mě byl šok, už když se na veřejnost dostalo, že Babiš kupuje naše noviny. Ale když jsem Babiše viděl v zasedačce, celý problém se ještě zhmotnil. Byla to rána. Jako by mě někdo praštil kladivem do hlavy. Byl jsem z toho vážně špatný. Dostavila se obrovská frustrace.

Většinu svého profesního života jsem strávil v této redakci a zasvětil ho investigativní žurnalistice a psaní o podvodech, mafiánech a kmotrech.

A najednou přede mnou v zasedačce sedí jeden z nich jako můj budoucí majitel.

Babiše jsem znal. Setkal jsem se s ním do té doby asi pětkrát. Vždy pracovně kvůli konfrontaci v kauzách, v nichž figuroval, nebo kvůli rozhovoru na nějaké téma, ke kterému měl co říct.

Babiš vešel do místnosti opatrně a s jistou dávkou respektu. Měl na sobě elegantní modrý oblek, tvářil se jako mílius a usmíval se. Spolu s ním přišel zástupce dosavadního majitele z Německa Johannes Werle a tlumočnice, která mu celou debatu s Babišem simultánně překládala.

Prvních pět minut jsem Babiše příliš neposlouchal. Pořád jsem si nemohl zvyknout na to, že v té zasedačce, kde jsme se vždycky radili o nejožehavějších tématech a o korupci, sedí ten, o kom by teď měly noviny psát nejvíce.

Elbariel - Czech elves database

13

„S vašimi novinami nemám žádný problém. Já jsem nekupoval Mafru, abych uplatňoval nějaký politický vliv," řekl Babiš na úvod.

A vysvětlil, že v roce 2012 založil týdeník s názvem 5plus2, který se rozdával zdarma. Prý by teď mohla nastat pěkná synergie mezi Mafrou a jeho 5plus2. Tomu jsme se smáli, protože Babišův týdeník byl projekt, který jen vzdáleně připomínal novinařinu.

Po chvilce zničehonic přeskočil k politice. „Četli jste Macháčka na blogu? Píše o strachu z Babiše. To vám vřele doporučuji," řekl.

Jan Macháček je bývalý novinář, který začínal v týdeníku Respekt, pak pracoval v Hospodářských novinách a krátce také v MF DNES. A na svém blogu, který Babiš zmiňoval, shrnoval Macháček své zkušenosti z médií a z politiky. A dával najevo jisté sympatie k Babišovi.

„Tak Macháček tady píše, jak byl v Mafře a jak byl pak vyhozen Šafrem," řekl Babiš a jal se citovat z Macháčkova blogu.

Pavel Šafr byl kdysi šéfredaktorem Lidových novin, později také šéfem Mladé fronty DNES a po odchodu později nastoupil k vydavatelství Ringier a vedl časopis Reflex a deník Blesk. Babiš ho neměl rád, protože Šafr se od něj zcela zřetelně a veřejně distancoval a tvrdě ho kritizoval.

Babiš tedy četl Macháčkova slova: „Byl jsem často upozorňován, abych nepsal proti Klausovi, protože to Šafra hrozně s...“ Babiš se v tu chvíli zarazil, podíval se po zasedací místnosti, posunul si brýle na nose a dodal: „Jsou tu tři tečky, tak to asi myslel slovo ‚sere‘.“ A pak Babiš četl dále: „Přitom Šafr udělal z Lidových novin Klausovu tribunu. Tolik Macháček. To si fakt přečtěte. Je to zajímavé.“

Později, v roce 2015, se stal Macháček komentátorem Lidových novin a také předsedou správní rady Institutu pro politiku a společnost hnutí ANO 2011. Jinými slovy: z Macháčka se stal šéf jakéhosi spolku na podporu politických myšlenek Andreje Babiše.

Babiš na to šel chytře. Než vstoupil do politiky, potřeboval si najít cestu také do disidentských kruhů a k intelektuálům. Pravda, ti se v byznysu s hnojivy příliš neobjevovali, takže příležitostí, jak se s nimi seznámit, Babiš moc neměl.

Teď je ale potřeboval, aby zmírnil případnou kritiku, která by se z těchto kruhů mohla ozvat. Mít na své straně lidi, kteří se dříve pohybovali kolem Václava Havla, byla chytrá cesta ke zmírnění politických škod.

Jan Macháček byl disident a signatář Charty 77. Další takový byl právník Milan Hulík. Tento advokát, který se proslavil za socialismu jako neohrožený právní zástupce celé řady disidentů, si najednou po roce 2011 našel cestu právě k Babišovi. Dokonce se stal členem jeho hnutí.

Což mělo pozitivní marketingový efekt i na Babišovu kauzu, v níž se později rozebírala jeho spolupráce se Státní bezpečností. Hulík, který bojoval proti estébákům i v polistopadové době, se stal příznivcem Babiše. „Kdyby byl Babiš estébák, tak by ho přece Hulík nepodpořil,“ znělo často mezi lidmi, když se Babišova minulost rozebírala.

Byl to skvělý tah miliardáře Babiše. Ale o to více smutný a tragický konec některých disidentů.

Eldaniel - Czech elves database

Babiš si zpočátku získal na svou stranu i další podobné lidi. Babiše často podporovala také Eliška Kaplický, manželka zesnulého architekta Jana Kaplického. Ten vymyslel projekt Chobotnice, v níž by byla „ukryta“ nová budova Národní knihovny. O tento projekt, který podporoval Václav Havel a proti kterému byl vždy Václav Klaus, se při vstupu do politiky zasazoval právě Babiš a jeho hnutí.

Zatímco Hulík zanedlouho pochopil, že skočil Babišovi na lep, a dále ho už nepodporoval, Kaplická či Macháček v tom pokračovali stále.

14

Babiš měl peníze a vliv. Ale potřeboval získat na svou stranu i veřejné mínění. Proto ty známé osobnosti z disentu nebo z veřejného života.

Symbolem této symbiózy je hlavně zpěvák Richard Krajčo a skupina Kryštof, kteří neváhají podpořit jakoukoli Babišovu akci. Nebo také hvězda komunistické pop-music Michal David, s nímž si Babiš pobrukoval jeho vypalovačky nesčetněkrát na mnoha veřejných shromážděních.

Z herců se s ním nejvíce spřátelil Martin Stropnický, který se stal jedním z hlavních lídrů hnutí ANO 2011 a pak i ministrem obrany. Babiš si našel cestu také k populárním sportovcům. Jaromír Jágr se krátce před volbami v září 2013 „ocitl“ v reklamě na Babišovo Vodňanské kuře. Babiš později přivábil na svou kandidátku také dalšího zlatého medailistu z Nagana a trojnásobného mistra světa, brankáře Milana Hniličku.

Ze známých novinářů propadl Babišovu kouzlu kromě Macháčka ještě Martin Komárek, dlouholetý komentátor MF DNES, který se stal poslancem. Nebo také někdejší investigativní novinářka České televize Jana Lorencová, která v devadesátých letech odhalovala olejovou mafii v Česku. I ta přivedla Babišovi nějaké hlasy navíc a dostala se později stejně jako Komárek do Poslanecké sněmovny.

Eldariel - Czech elves database

Novináři byli pro Babiše z nějakého důvodu vždy důležití. A i na své první poradě v redakci MF DNES se Babiš stále snažil budit dojem, že je přítelem všech novinářů.

„Já myslím, že tu máme korektní vztahy. Myslím, že jsem se občas potkal i s panem Kmentou. Jsem mu už říkal, kdo co tu krade. Dokonce jsem chodil do KFC s paní Lešenarovou. A se Slonkovou jsem taky chodil do KFC, tajně, dala mi nějaké informace. S panem Kubíkem jsem měl velice korektní rozhovor. Takže já jsem s Mafrou neměl nikdy problém," řekl Babiš na adresu některých novinářů. A snažil se redakci i nadále uklidňovat.

„Chápu, že teď můžete mít obavy, jak se říká, že jsem politik… Ale já šel do politiky ze zoufalství. Stokrát jsem toho zalitoval. Chápu, že máte obavy, že je hrozné pracovat pro Babiše. Ale já myslím, že to rychle přejde," řekl Babiš.

Budoucí majitel mluvil bez přípravy a skákal od jednoho tématu k druhému. „Jen vám chci říct, že když já do něčeho vlezu, tak chci být nejlepší. Mám plán, jak vybudovat největší mediální dům v této zemi. Je na to velká příležitost. A zatím pořád platí: co jsem si vzal do hlavy, to se povedlo. No a vy byste měli psát, aby to někdo četl," prohlásil.

„Vážně. My z toho chceme udělat nějakou slušnou firmu. Dal jsem za to velké peníze, takže nejsem blázen, abych začal něco ovlivňovat a vlastně si tím nabourával investici. Navrhuji, abychom podepsali pravidla hry. Já s tím problém nemám. Nevím, jestli vy se mnou máte nějaký problém… Ale já s Frontou problém nemám. Takže to je asi všechno, co bych chtěl říct," sdělil Babiš.

Eldaniel - Czech elves database

15

Babiš pak připomněl svou podporu novináři Istvánu Léko, který se věnoval zejména ekonomickému zpravodajství. Léko vedl řadu let týdeník Euro.

Později si založil internetový projekt Česká pozice. A jak se ukázalo, Babiš ho finančně dotoval.

„Rozumím vašim obavám. Ale vezměte si třeba Istvána Léko. Česká pozice je absolutně nezávislé médium. Já to ani nečtu, protože s počítači to moc neumím. Ale István si píše, co chce. Dávám mu ročně 20 milionů a on si píše, co se mu zlíbí. Lobbista Ivo Rittig mu prý nabízel 40 milionů, aby to zavřel. Ale Léko dál objevuje ty zlodějiny. On dělá tu investigativu. A všichni vědí, že je tam Babiš. A nic se neděje. Takže i teď bude pár lidí řvát. No a co? Co mám dělat? Do konce roku budou předčasné volby, pak uvidíme," prohlásil Babiš v pátek 28. června 2013.

István Léko se krátce nato stal šéfredaktorem Lidových novin. Přešel tam i s celým týmem České pozice. Léko je také neformálním poradcem Babiše. Jsou to přátelé, tykají si.

Edaniel - Czech elves database

16

Když Babiš skončil svůj nesourodý monolog, mohli jsme mu položit otázky, které jsme měli na srdci. Já jich měl hodně.

Pro představu, jak debata probíhala, bude lepší ji zaznamenat tak, jak podle mých vzpomínek probíhala…

JK: Spíš nám řekněte, proč jste vstoupil do Mafry? Jaké uděláte první kroky? Změníte vedení?

AB: Proč bych měl měnit vedení?

JK: No tak, neodpovídejte otázkou proč. A řekněte jasně, s čím jste sem přišel?

AB: Já jsem nevěděl, že sem přijdu…

JK: Nebazírujte na slovíčkách. Přece jste Mafru nekoupil, aniž byste si to promyslel, ne?

AB: Mám ve firmě manažera Štěpána Košíka, s ním jsem se radil. Ten mi řekl, co a jak… Viděl jsem to jako dobrou investici. Náš týdeník 5plus2

by se integroval do vašeho Metra. Takže synergie. Ještě nevím, co uděláme s Českou pozicí… Ale to je asi tak všechno. My budeme čekat, že budete fungovat, a my budeme vydělávat peníze.

JK: Takže se vám to líbí, jak to doteď u nás fungovalo?

AB: Ano, samozřejmě. Kvůli tomu jsem to kupoval.

JK: Takže redakční politiku necháte být?

AB: Jo.

JK: Takže o vás můžeme psát jako o kmotrovi? Titulek Kmotr Babiš snesete?

AB: Co je to kmotr?

JK: Co si budeme povídat… Jste člověk, který šel od roku 2000 blízko k sociální demokracii. Pásl jste Stanislava Grosse.

AB: Cože?

JK: Říkal jsem, že jste pásl Stanislava Grosse. Stýkal jste se s ním a určoval, co a jak…

AB: A co je na tom, že jsem se s ním stýkal?

JK: Pak taky s Ivanem Langerem.

AB: Ano, Langerovi jsem byl na svatbě. Znám se i s Topolánkem…

JK: No a tohle všechno jsou lidé, kteří tady v politice reprezentují to zlo. A tohle máme vymazat z paměti? Tak proč se ptáte, co to je kmotr?

AB: Nejsem kmotr.

JK: Jste kmotr.

AB: Kmotr je někdo, kdo krade peníze ze státního. A ovládá nějakou politickou stranu.

JK: Pane Babiši, jak jste řekl, setkali jsme se párkrát a vedli jsme diskusi o kauze Unipetrol…

AB: A co bylo špatně tehdy na Unipetrolu? Že mi to Grégr a Zeman chtěli dát? No to je pravda. Ale nebylo to spojené s ničím. Vy máte zakódované nějaké věci… Já s tím problém nemám. Jestli si myslíte, že jsem kmotr, tak si pište, že jsem kmotr. Já si myslím, že kmotr je Rittig, Janoušek, Dlouhý a Oulický. Já se necítím být Rittigem.

JK: Vy jste kmotr, spící.

Eldaniel - Czech elves database

AB: A co to znamená, že se probudím?

JK: No a teď se právě probouzíte, bohužel.

AB: To jako že budu krást ze státního?

JK: Takhle to neříkám.

AB: No ale nechápu, proč mě dáváte k tým kmotrům.

JK: Uplatňujete vliv přes politiky – pro svůj byznys.

AB: Já si nemyslím, že jsem kmotr, ale když vám to nevyvrátím, tak se nedá nic dělat.

17

Babiše evidentně tahle debata ani její tón netěšily. Možná byl zvyklý na to, že se s řadou novinářů zná, přátelsky si s nimi povídá a občas jim dá zajímavý tip na práci. A snad si i myslel, že na téle poradě budeme všichni vyskakovat radostí a vítat ho jako spasitele.

I když se pak chvíli mluvilo o něčem jiném, bylo znát, že mu v hlavě pořád běží naše předchozí diskuse. Asi ho to trápilo a zřejmě také popudilo. Po chvilce se k tématu sám vrátil.

Babiš: „Já jsem nic neudělal a vy už dopředu predikujete nějaké věci… Co máte pořád s tím Grossem? Mně donesl (*lobbista*) Michal Kuzmiak Miroslava Kalouska už v roce 1994 do Pohádky v Roháčové (*ulice, v níž kdysi sídlil Agrofert a kde byla jeho oblíbená restaurace Pohádka*). A co? Všechny je znám. Proč bych je neznal. A já jsem dal někomu peníze? V životě jsem nikomu nic nedal. Nikoho jsem nezkorumpoval. Co to tedy stále vykládáte o Grossovi? Co? Mě podpořil Zeman s Grégrem v prvním kole privatizace (Unipetrolu). A vy stále žijete v Grossovi, Grossovi. Gross. To vám někdo něco nakecal? To stále někdo chodí a pomlouvá mě? To je česká Gorila?“

Gorila byl název politické aféry na Slovensku, která se tak jmenovala podle spisu s odposlechy politiků a podnikatelů.

Eldaríel - Czech elves database

Babiš: „Martin Roman (*bývalý šéf elektrárenské společnosti ČEZ*), ten je česká Gorila. Tahle toskánská parta (*jde o aféru, při níž byli v roce 2009 nafoceni čeští politici a lobbisté na společné dovolené v italském Toskánsku*). Já mám čistý stůl. A rozhodně odmítám, že bych byl kmotr. Nebo jsem takový?“

Když se na mě Babiš podíval, tak jsem pokýval souhlasně hlavou. On se zeptal: „A to kradu peníze ze státního?“

Na to jsem již nijak nereagoval. Nechal jsem to být.

Babiše to ale stále nenechávalo v klidu.

„Tak mi to řekněte,“ dožadoval se odpovědi.

Věděl jsem, že kdybych mu řekl, že „ano, kradete ze státního“, tak to bude voda na jeho mlýn a začne drmolit naučené fráze, že on nic, že kradnú všichni ostatní…

Babiš mé mlčení uzavřel slovy: „Já říkám věci otevřeně. Mám transparentní hnutí. A určitě jsem si nekupoval Mafru kvůli politice.“

Eldariel - Czech elves database

18

Setkání s Babišem se po krátké době chýlilo ke konci. Tak jsem ještě jednou zvedl ruku a řekl: „Já vám dám dvě rady, jestli můžu.“

Babiš s úsměvem, ale evidentně otráveně reagoval: „No tak povídejte.“

JK: Takže to vaše rozhodnutí už asi nezvrátíme, že?

AB: No já se omlouvám, ale asi ne.

JK: To jsem čekal.

AB: No tak povídejte… Jestli chcete, můžete mi dělat poradce…

JK: Ne ne. To v žádném případě. Ale beze srandy. Určitě chcete, aby tyhle noviny fungovaly, tak jak fungují dodnes. Myslím, že jsou nejlepší v zemi, a to i s chybami, které má každý. Já to hodnotím tak, že poté, co jsem se vrátil v roce 2003 zpět do Mafry, tak to bylo nejlepších deset let mého života… A MF DNES vnímám jako nejsvobodnější novinařinu,

kterou jsem kde zažil… Prostě ty noviny jsou takové, jaké jsou… a přežily v dobrém i ty špatné roky… Tak jestli chcete tenhle trend nezávislé žurnalistiky zachovat, tak se vůbec nestarejte o to, jak tyto noviny redakčně fungují. Nemyslím ekonomicky, ale redakčně a obsahově. Abyste nedělal takový blbosti, jako že budete volat redaktorům vlastní redakce – viz Lidové noviny. Nebo abyste se rozčiloval nad tím, že noviny mají rozhovor s nejbohatším Čechem Petrem Kellnerem a proč ho nemají s vámi. To je cesta do pekel. To je jedna věc.

Babiš mě nechal mluvit dále. Tak jsem pokračoval.

JK: A pak ještě druhá rada. Já vím, že pro vás jsou teď média nový svět. Ale my jsme tady normální lidi. Žádní roboti. Ráno se tu sejdeme, poradíme se, jaké noviny dnes vyrobíme, co ten den dát na otvírák a co je událost. Včera jste měl tiskovku, jasně. Ale svět se netočí jen kolem vás. Lidi taky zajímá něco jiného. Třeba kvalita rohlíků nebo chleba…

AB: Kvalita chleba je skvělá. My (*společnost Penam spadající pod Agrofert*) vyrábíme nejlepší chleba.

JK: No tak já zrovna ten váš chleba jíst nemůžu.

AB: Jak to myslíte?

JK: Je nekvalitní. Ale to je teď jedno…

AB: Vezmeme vás na prohlídku naší pekárny.

JK: Ne. Já chci říct něco jiného. Že tohle všechno, co vám tu říkám, je svobodná žurnalistika. Když do toho teď bude zasahovat nějaký majitel, ať je to pan Arnold, Werle, nebo pan Babiš, tak je to vždycky špatně. Rozumíte?

AB: Rozumím.

JK: Takže druhá rada zní: Jestli se chcete politicky angažovat, tak si na to, abyste prezentoval své politické názory a postoje svých lídrů, využijte jiný formát. Třeba si to všechno dávejte do toho svého 5plus2. A vkládejte to pak jako přílohu do MF DNES. Ať to nemá vliv na obsah těchto novin.

Eldaniel - Czech elves database

19

Porada skončila. Trvala asi 55 minut. Babiš poděkoval, rozloučil se a odešel. Faktickým majitelem novin ještě nebyl. Sice už podepsal příslušné smlouvy, ale ještě se čekalo na rozhodnutí antimonopolního úřadu a na další právní detaily.

Ty poslední rady jsem dával k dobru proto, že jsem věděl, že v této redakci už dlouho nebudu. Věděl jsem to asi tak pikovteřinu poté, co jsem se zprávu o novém majiteli Babišovi dozvěděl ve středu 26. června z tiskové zprávy.

Na té poradě jsem se vlastně loučil. Aniž jsem to tak zamýšlel. To, co jsem tam říkal, bylo „co na srdci, to na jazyku“.

Loučil jsem se s něčím, co jsem miloval, čemu jsem dal 17 let života. A bylo mi strašně líto a smutno, že Babiš tohle pokazí. Bylo mi jasné, že jeho uklidňování, že bude všechno jako předtím, jsou jen planá slova.

Když odhlédnu od toho, co jsem o Babišovi tušil, tak už jenom samotný fakt, že politik vlastní noviny, je dostačující sebedestrukce. Politik Babiš je diskvalifikuje už jen tím, že je prostě vlastní. Snižuje tím jejich důvěryhodnost, vyvolává pochybnosti o nezávislosti a svobodě. Znevěrohodní jejich obsah – tedy hlavně ten politický.

Eldaniel - Czech elves database

20

Potěšující bylo, když jsem se dozvěděl, že pod Babišem nebude nadále pracovat ani dosavadní šéfredaktor MF DNES Robert Čásenský. Ten – jak mi později řekl – se rozhodl odejít z redakce hned v ten den, kdy byl oznámen prodej Mafry novému majiteli. A Babiš se to od německých majitelů také hned dozvěděl. Definitivně pak Čásenský skončil k 15. listopadu 2013. Jen pár dnů poté, co se Babiš fakticky ujal majetkových práv.

Svou výpověď jsem si tedy nechal podepsat ještě Čásenským tak, aby mi výpovědní lhůta doběhla 31. prosince 2013.

Potřeboval jsem ještě uzavřít dva projekty, které jsem měl rozdělané. A brát si je s sebou někam jinam mi nepřišlo férové. A šlo také o to, že náš list byl mediálním partnerem nového českého filmu Příběh kmotra, který byl natočen na motivy mé knihy Kmotr Mrázek. Měl premiéru 24. října a já se staral o propojení filmového projektu s mediálním partnerstvím. Vše jsem tedy směroval k tomu, abych odešel, až si uklidím stůl. Proto ten konec roku.

Věděl jsem také, že končit hodlá i moje kolegyně z investigativního oddělení Jana Klímová. A tušil jsem, že v redakci dlouho nepobude ani další člen vedení redakce, Michal Musil.

Sázel jsem na to, že rázné NE řeknou Babišovi i mnozí další. Jenže na nějakou velkou vlnu odchodů to v první fázi v MF DNES nevypadalo. Na rozdíl od Lidových novin, kde sebralo odvahu daleko více lidí a spolu se šéfredaktorem Daliborem Balšínkem postupně a rychle odešli.

Redakce MF DNES tehdy spoléhala na Jiřího Kubíka, který v té době zastával post zástupce šéfredaktora MF DNES. Ten také po odchodu Čásenského redakci dočasně řídil.

I tak mě u něj jistá váhavost překvapila.

Kubík byl skvělý novinář a šikovný manažer. Znal jsem ho od roku 1994, kdy přišel do MF DNES jako mladá posila z Lidových novin. Měl jsem k němu úctu a respekt. Posledních deset let mi dělal vždy nejbližšího nadřízeného.

Věděl o mých zdrojích informací, konzultoval jsem s ním vše, co se dělo kolem kauz. Byl skvělý rádce, ale i kamarád. Bojoval za mě, když na mě politici útočili. Protože jako jeden z mála spolu s Čásenským věděli, jak se ke mně některé informace dostávaly nebo jak jsem na ně přicházel sám, aniž nás někdo vodil jako loutku.

Občas jsme se s Kubíkem navštěvovali i jako rodiny. O to víc mě dorazilo, když jsme se po pár měsících od Babišova červnového oznámení rozhádali.

Eldariel - Czech elves database

Jiří Kubík se rozhodl v redakci zůstat, protože věděl, že do ní přijde jako nová šéfredaktorka Sabina Slonková. Ta pro něj byla zárukou, že odstíní případné snahy Babiše ovlivňovat obsah novin.

Slonková je také zkušená novinářka, která začínala v MF DNES zkraje devadesátých let. V roce 2002 pak odešla. Pracovala v Hospodářských novinách a později stála u zrodu internetového projektu Aktuálně.cz. Přestože jsem Sabinu osobně znal a věděl jsem, že má jisté renomé a novinářské přednosti, převážily u mne spíš pochybnosti. Navíc, když si ji vybral sám Babiš, který – jak předtím říkal – s ní dobře vycházel dávno předtím.

Trval jsem tedy na výpovědi. Koncem prosince 2013 jsem se chtěl s redakcí důstojně rozloučit.

Eldariel - Czech elves database

21

Jenže v půlce listopadu 2013 se mezi novináři rozkřiklo, že jsem podal výpověď. Ozval se mi kolega ze serveru Euro Jan Hrbáček a zeptal se, zda je to pravda. Odpověděl jsem mu, že ano.

„Problém je v osobě našeho majitele. Jako investigativní novinář nemohu pracovat pro politika, oligarchu Babiše. Chci si zachovat naprostou svobodu," řekl jsem serveru Euro.

Hrbáček to hned zveřejnil. A ještě týž den mi volali z Českého rozhlasu.

Moderátorka Helena Šulcová pak v reportáži 20. listopadu 2013 uvedla: „Z deníku Mladá fronta DNES odchází jeden z nejvýraznějších českých investigativních novinářů. Autor knih o kmotru Mrázkovi nechce dál pracovat v novinách, které patří miliardáři a politikovi Andreji Babišovi. Noviny budou mít (od Nového roku) novou šéfredaktorku, další elitní investigativní novinářku, Sabinu Slonkovou. Sám Andrej Babiš dnes odmítl odchod reportéra Kmenty příliš komentovat."

„Myslím si, že paní Slonková je dostatečná záruka nezávislosti v MF DNES, a pokud pan Kmenta odešel, tak já o tom nerozhoduju nebo do toho nezasahuju,“ uvedl Babiš.

Moderátorka Šulcová se mě pak zeptala: „Proč konkrétně odcházíte? Pro vás není Sabina Slonková na postu šéfredaktorky Mladé fronty DNES zárukou, že se bude v novinách dělat kvalitní novinařina?“

Odpověděl jsem, že o to přeci nejde. „Nejde o post šéfredaktorky, kdo konkrétně tam bude sedět. To je jedno, kdo tam bude. Ať si tam dosadí třeba svatého Petra, bude to stejné. Jde o samotný fakt, že ty noviny vlastní politik Andrej Babiš. A to je překážka a důvod, proč takhle postupuji. Z mého pohledu prostě není možné, abych pracoval pro jakéhokoliv politika.“

Eldariel - Czech elves database

22

Druhý den jsem se pohádal s Jiřím Kubíkem. Byl rozladěný z toho, jak o svém odchodu mluvím na veřejnosti. A chtěl, abych se držel zažitého postupu, který spočíval v loajalitě k vydavateli a k redakci, v níž pracuji.

V kavárně mediálního domu Mafra na Andělu, kde jsme právě seděli, se většina hostů přestala bavit. Slyšeli, jak se od našeho stolu ozývá vzrušená debata.

Tu jsem nakonec ukončil na své poměry dost neobvykle. Bouchl jsem do stolu. Trochu jsem tím vylil kafe a rozpohyboval sklenku vody na stole. Dost důrazně jsem se ohradil proti tomu, aby mi Jirka v takové situaci, v jaké jsme se s Babišem nacházeli, určoval, co a jak mám říkat. „Loajalita k redakci končí tam, kde začíná loajalita ke svobodě,“ vyhrkl jsem.

Jinak poklidné místo, kde to občas hučelo štěbetáním novinářů nad novinami, kafem a cigaretou, se změnilo v divadelní etudu, během níž se porafali dva nejlepší přátelé kvůli práci, kterou oba k smrti milovali. Přitom

nešlo o nic jiného než o nesvobodu, kterou do mediálního světa vnesl Andrej Babiš.

„Takže když dám hned zítra výpověď a už tady nebudu, mohu si říkat, co chci. Bude to o. k.," konstatoval jsem zvýšeným hlasem, aniž jsem to myslel jako otázku.

„To je na tobě, Jardo," odpověděl tiše Jiří.

„Bezva, tak já jdu změnit dvouměsíční výpověď na okamžitou," vykřikl jsem. Hned nato jsem vstal od stolu a šel k výtahu. Ten mě vyvezl do čtvrtého patra, kde byla naše redakce. V kanceláři seděla Jana Klímová a já jako pominutý chodil sem a tam a snažil se jí vysvětlit, co se právě stalo.

Pak jsem si uvědomil, že v redakci musím stihnout ještě tajemníka Jaromíra Šimka. Vyběhl jsem tedy za ním do kanceláře a oznámil mu, aby mi připravil výpověď se zítřejším datem. „Tu předešlou s výpovědní lhůtou do konce roku ruším. Už tady nebudu ani minutu," řekl jsem.

Druhý den jsem si přijel pro zbytek věcí, které jsem v redakci měl, podepsal jsem okamžitou výpověď a napsal rozlučkový mail. Ten jsem poslal všem v redakci.

25. listopadu 2013 pak Sabina Slonková v Radiožurnálu řekla, že tak tragicky – jako já – by situaci s novým majitelem v MF DNES nehodnotila.

„Já to takto silně necítím, protože já věřím tomu, že ta spolupráce, nebo ta koexistence (s Babišem) je možná, že budeme schopni pracovat tak, aniž by se osoba majitele promítla v obsahu těchto novin," řekla Slonková.

Eldaniel - Czech elves database

23

Už jako svobodný a šťastně nezaměstnaný jsem poskytl rozhovor časopisu Reflex. A řekl vše, co si myslím. Nesvázán opravdovou loajalitou k redakci ani falešnou loajalitou k Babišovi.

„Pro mě majitel mojí redakce nemůže být politik. A i kdyby přišlo 26 kodexů a deset skvělých šéfredaktorů, kteří budou zaručovat nezávislost, tak to prostě nejde skloubit," řekl jsem Reflexu.

A v jiné části rozhovoru jsem připomněl: „Zachoval bych se stejně, i kdyby Mladou frontu koupil Schwarzenberg nebo Sobotka. Mám možná na tu věc vyhrocenější pohled než celá řada dalších novinářů, z nichž spousta je na jiných pozicích a dělá jiný typ práce než já. Ale bohužel, já mám vždycky pozornost nasměrovanou na ty, kdo jsou právě u moci. A to teď bude Babiš. Mladá fronta se jím bezpochyby bude muset zabývat, a aby to bylo úplně objektivní, dá se investigativa o Babišovi dělat už jen mimo Mladou frontu. Celkem chápu, že řada mých kolegů to vidí optikou: vydavatel jako vydavatel, že když jste editor a jdete do práce s tím, že dneska máte zase přečíst dvacet článků, tak je prostě zeditujete, že když jste kulturní recenzent, tak čtete knížky a píšete o nich. Na většině míst v redakci člověk není tak exponovaný. Já ano. Navíc díky tomu, že pátrací novinařinu dělám dlouho, vidím do střev politiky víc, než je zdrávo. A pro mě Babiš není nositelem nové, lepší morálky. Naopak si ho řadím mezi podnikatele s ambicí ovládat republiku a mezi kmotry, které jsme v našich novinách rozebírali do mrtě."

Při dalších schůzkách s jinými kolegy novináři jsem se snažil vysvětlit své kroky ještě zřetelněji. „Objektivně vzato: Babiš svým vstupem do politiky zpřetrhal drtivou většinu chapadel modrých kmotrů, tedy těch lobbistů a finančních skupin, kteří byli napojeni na ODS a éru vládnutí Mirka Topolánka, Petra Nečase či Pavla Béma. Jistě. Měli bychom tomu tleskat, ale ono to má jedno velké ALE. Andrej Babiš představuje sám jednu velkou odnož novodobého kmotrovství. On sám je jeden ultra kmotr. Takže se tu stalo pouze to, že se přehodily výhybky penězovodů. A vyměnily se tváře politiků a lobbistů v zákulisí," říkal jsem kolegům.

Eldaniel - Czech elves database

24

Začátkem roku 2014 jsem se stal zakládajícím členem nového časopisu Reportér magazín, který se rozhodl vydávat bývalý šéfredaktor MF DNES Robert Čásenský.

První číslo časopisu vyšlo 15. září 2014. Jde o reportážně investigativní časopis, který vychází jednou měsíčně. Na více než sto stránkách přinášíme zajímavé kauzy, pozoruhodné příběhy a reportáže, důkladné rozhovory a portréty. To vše doplněné skvělými fotografiemi.

Ale hlavně: pracujeme na všem, co si zamaneme. Píšeme svobodně podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Jsme svobodní, apolitičtí a nezávislí.

Kromě Čásenského pracuje v měsíčníku také editor a autor komentářů Michal Musil, zahraniční reportérka Adéla Tallisová Dražanová či autor netradičních reportáží a rozhovorů Tomáš Poláček. Později posílil redakci také bývalý šéf ekonomické rubriky MF DNES Jiří Štický. A tým doplnil i skvělý novinář Marek Šálek. O vytvarnou stránku a grafiku časopisu se starají Tomáš Hořejší a Lukáš Honzák, kteří patří ke špičkám ve svém oboru. Tajemníkem redakce se stal Jaromír Šimek a produkční Lucie Šmoldasová. S redakcí spolupracuje řada významných autorů.

Eldaniel-Czech elves database

25

Sabina Slonková se svou představou koexistence s Babišem nakonec nepochodila. V Mafře vydržela půl roku. Koncem června 2014 oznámila rezignaci. Slonková se v tiskové zprávě omezila pouze na jednu větu: „Moje názory na obsah se diametrálně rozcházejí se zbytkem vedení firmy.“ Později připustila, že nechtěla být hrobníkem MF DNES. „Ukázalo se, že mám úplně jiné představy o tom, co v praxi znamená slovo nezávislost,“ řekla v únoru 2015 serveru Aktuálně.cz.

Nějaký čas po ní, v listopadu 2014, opustil Mafru i Jiří Kubík a postupně i celá řada dalších kolegů.

Novináři se rozutekli do nových, většinou internetových médií či jiných redakcí, které neměly v zádech podnikatele a politika Andreje Babiše.

Nebýt internetu, demokracie a svoboda by v éře Babišistánu trpěly mnohem více. Bylo však skvělé, že se našli odvážlivci, kteří nastartovali sice malé, ale nadějné projekty. Kromě našeho magazínu Reportér založil někdejší šéf Lidových novin Dalibor Balšínek sympatický týdeník a internetový deník Echo 24. Pak se přidaly další – například Forum 24 Pavla Šafra či Hlídací pes Ondřeje Neumanna. Slonková založila server Neovlivní.cz. Řada novinářů našla útočiště na serveru Seznam.cz.

Tady všude plus v několika dalších zaběhnutých redakcích, které nepodlehly tlaku oligarchů, je možné hledat informace, které se z molochu přezdívaného ANOfert člověk jinak nedozví, nebo jen v omezené míře bez patřičných souvislostí.

Eldariel - Czech elves database

26

Kdyby Babiš neovládl Mafru, musel by být v nejvlivnějším deníku dennodenní agendou. Kdyby MF DNES fungovala jako dříve, investigativní oddělení by přinášelo minimálně jednou do měsíce s kauzou, která by ozřejmovala chování tohoto politika nepolitika. A analytici by zevrubně rozebírali jeho podnikání a střet zájmů. Zároveň by se nepochybně v běžném zpravodajství řešilo, jestli Babiš lže, nebo nelže, jaké má přednosti či chyby. Jak se hospodaří s penězi v resortech hnutí ANO 2011, proč se do státní správy valí tolik lidí z koncernu Agrofert a tak dále.

To se od převzetí Mafry Babišovým holdingem dělo jen omezeně, nebo dokonce vůbec ne. A pokud ano, nebylo to příliš vidět a slyšet. Andrej Babiš to tak možná zpočátku ani nezamýšlel, ale svým vstupem do médií zničil velkou část české žurnalistiky a ochromil její kontrolní činnost

v politice. Při zpětném pohledu to v mediální branži vypadá, jako kdyby tam padl granát.

Naštěstí vznikly nové ostrůvky svobody. A k Babišovu zklamání tyhle projekty žijí a fungují. A hlavně si našly své čtenáře. Ukázalo se tedy, že Babiš si může koupit noviny, firmy, vydavatelské domy, ale nekoupí si všechno na světě. Tedy ani všechny novináře. Nekoupí si jejich svobodu a kritické myšlení. A hlavně, nekoupí si všechny čtenáře.

27

Když jsem si někdy na jaře roku 2014 rozmýšlel, co by se dalo v rámci možností rozebírat v našem budoucím měsíčníkovém rytmu časopisu Reportér, načrtl jsem si, pokud jde o Babiše, pět hlavních bodů.

Zaprvé.

Zajímala mě jeho minulost a jeho síť spolupracovníků, kteří stejně jako on měli pletky s komunistickou Státní bezpečností.

Zadruhé.

Stálo by za to rozebrat jeho novodobé vazby na policii a elitní policejní útvary.

Zatřetí.

Měl by se zmapovat jeho vzestup v byznysu a to, jak přišel k podniku lovosické Lovochemie, kterou on sám označoval za jediný problémový bod své podnikatelské historie.

Začtvrté.

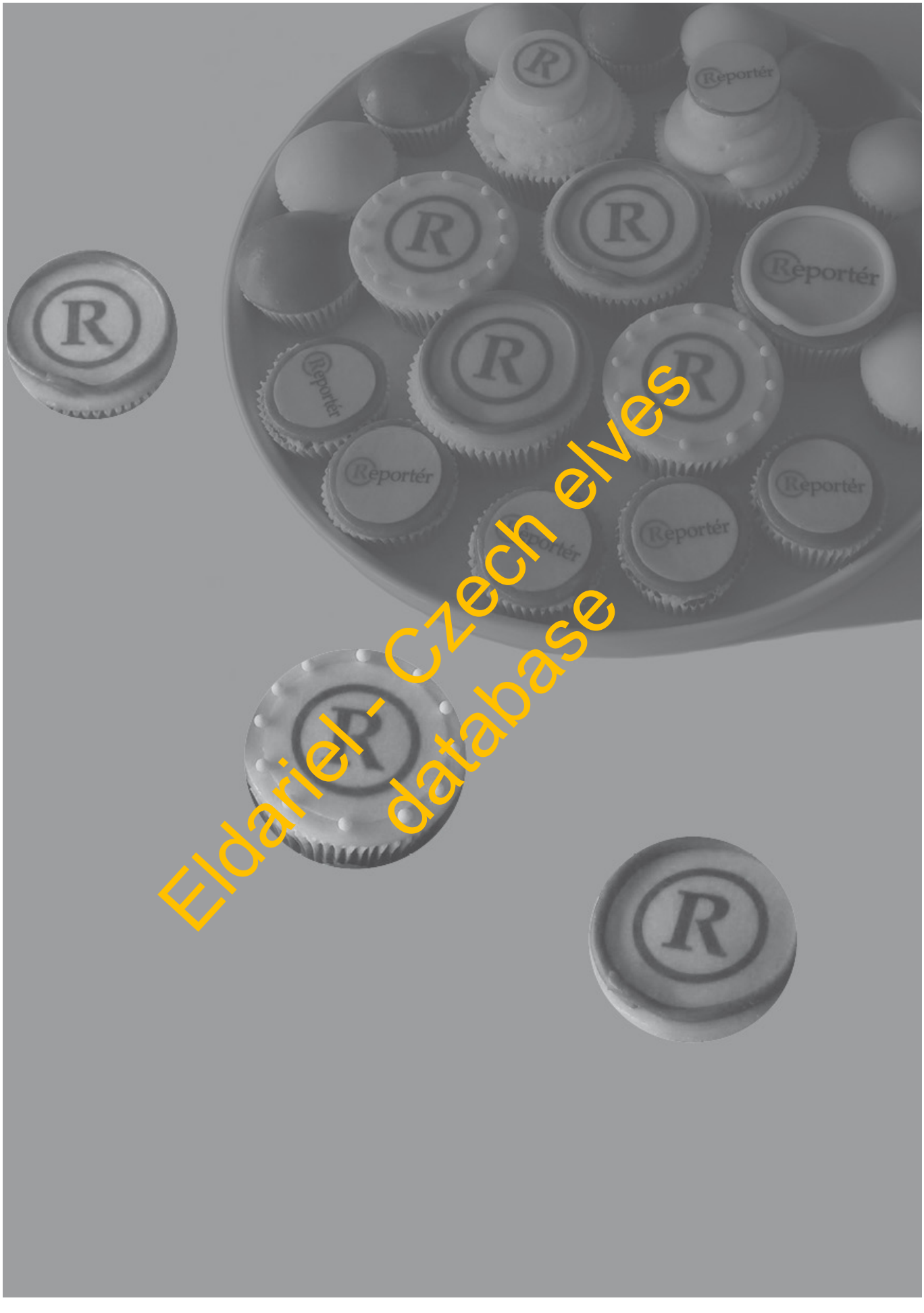
Jak to bylo s privatizací Unipetrolu a střety s podsvětím.

Zapáté.

A v neposlední řadě šlo o jeho politické kontakty. Jak a kdy začal Babiš v politice lobbovat a kdo a proč mu nejvíce pomohl.

Bylo toho dost. Čím začít? Náhoda dala, že jsem začal u politiky.

Eldaniel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část druhá

TAJEMNÝ DAR Z PANAMY

Eldariel - Czech elves database

28

Mohou za to vlastně filmaři. Když se v roce 2013 dokončoval film Příběh kmotra na motivy mé knihy, musel jsem neustále odpovídat na všetečné otázky štábu. *Jak se odehrály vraždy kolem Františka Mrázka? Kdo z politiků si s bossem mafie volal? S kým se František Mrázek, než ho v roce 2006 zabil nájemný vrah, stýkal? A jak to bylo se střelbou na sponzora ČSSD Ivana Lhotského z roku 1999? Prý v tom měl Mrázek prsty?*

Po napsání knih o Mrázkovi jsem se k případu zavražděného vládce podsvětí už nechtěl vracet. Byl jsem přesvědčen, že se téma vyčerpalo a že vše podstatné jsem čtenářům už sdělil.

Jenže otázky filmařů mě stále nutily hledat další střípky této záhadné mozaiky. A jednoho dne jsem se dostal k sérii dokumentů o financování ČSSD z druhé poloviny devadesátých let. A nestačil jsem se divit.

Pozoruhodné informace z účetnictví sociální demokracie měla od roku 1999 k dispozici policie. Konkrétně oddělení vražd. Je to neobvyklé, ale mělo to své opodstatnění.

V březnu 1999 totiž pražská mordparta vyšetřovala pokus o vraždu podnikatele Ivana Lhotského. Nájemný vrah si na něj počkal u vchodu jeho domu na pražském sídlišti Černý Most a střelil ho do hrudi a do hlavy. Lhotský jen zázrakem přežil. Ale od té doby z něj byl invalida na vozíku se ztracenou pamětí.

Lhotský měl společně s právníkem a vlivným příznivcem sociální demokracie Miroslavem Janstou firmu TIA, kterou ČSSD používala pro financování své strany. Bylo to prosté: desítky milionů od skutečných mecenášů neproudily přímo na účty ČSSD, ale prostřednictvím firmy TIA. Takže v účetnictví strany figurovala firma TIA, nikoli jména skutečných donátorů. Ta byla tajná.

Elfariel - Czech elves database

29

Abychom pochopili všechny souvislosti, musíme se krátce vrátit do roku 1997 a připomenout, za jakých okolností se to odehrávalo.

V roce 1997 se éra pravicových vlád Václava Klause chýlila ke konci a na řadu přicházela sociální demokracie v čele s Milošem Zemanem. Vše nasvědčovalo tomu, že po volbách převezme post předsedy vlády právě Zeman.

Jenže než se to stalo, odehrálo se v sociální demokracii dost podstatné drama. Finanční úřad zablokoval Zemanově straně účty kvůli nejasnostem s placením daní. ČSSD tak musela hledat jiné cesty, jak stranu financovat a jak ji udržet při životě.

Vedení strany tehdy vymyslelo stínový systém financování. Bylo potřeba shromáždit několik desítek milionů korun od sponzorů a věřitelů. Dary či půjčky se pak od nich převáděly na firmy založené sociálními demokraty. Šlo o firmy TIA a Zora Euro. Odtud pak peníze plynuly na účty společnosti Cíl, které patřil Lidový dům, tedy sídlo ČSSD. Přes společnost Cíl byl financován chod strany i předvolební akce.

Na toto tajné financování strany by se asi nikdy nepřišlo, nebýt zmiňované tragické události. V březnu 1999 se dosud neznámý útočník pokusil zabít podnikatele Ivana Lhotského z firmy TIA.

ČSSD pak musela policistům ukázat účetnictví a předložila jim i doklady o skutečném věřiteli ČSSD, který peníze posílal přes Lhotského firmu TIA. Byla to developerská společnost ECM, kterou vlastnil německý podnikatel Karl Heinz Hauptmann. Byl to starý přítel právníka Jansty, jenž tuhle finanční injekci sociální demokracii dohodil.

Policie pak zjistila, že se ještě před střelbou na Lhotského zajímal o financování ČSSD také kmotr Mrázek a že se s Lhotským dokonce pár týdnů před střelbou sešel. Prý „chtěl od Lhotského koupit pohledávky TIA a stát se věřitelem ČSSD, kterou by tím držel v šachu“. V první chvíli byl tedy Mrázek podezřelý. Ale detektivové nakonec od této verze ustoupili.

Eldaniel - Czech elves database

Tohle všechno jsem v roce 2013 filmařům trpělivě vysvětloval, a i proto nakonec nebyla tahle vražda v Příběhu kmotra ztvárněna. Nešla totiž – s největší pravděpodobností – přímo za Mrázkem.

Kdo si střelbu na Lhotského objednal, není dodnes jasné. Policie případ odložila jako nevyřešený.

30

Když otázky filmařů opadly, začal jsem podrobně analyzovat nově získané dokumenty z účetnictví ČSSD. Byl to sice „vedlejší produkt“ celé kauzy, ale nesmírně zajímavý. V účetnictví jsem totiž objevil finanční obnos, o kterém se dosud nikdy nemluvilo. Byl to dar z daňového ráje na Panamě, od jisté firmy Beltomate S.A., ve výši 220 tisíc švýcarských franků, tedy v přepočtu bezmála pět milionů korun.

Všechny ostatní dary a půjčky, které v dokumentech z té doby byly, sociální demokracie postupem doby pod tlakem médií a různých afér přiznala. Ať už to byl skutečný věřitel firmy ZIA, tedy firma ECM, nebo dary od kontroverzních podnikatelů Radima Masného a Josefa Matoulka. Také se ukázalo, že ČSSD si tajně pomáhala půjčkami od právníka, který pracoval pro miliardáře Pavla Tykače.

Jediné, o čem se dosud nemluvilo, byl sponzoring od záhadné firmy z Panamy.

V dokladech, které po střelbě na Lhotského získala policie od ČSSD, byla darovací smlouva od firmy Beltomate S.A. Z ní vyplývalo, že dar ve výši 220 tisíc švýcarských franků obdrží společnost Zora Euro. Darovací smlouva byla sepsána 27. září 1997.

Eldaniel - Czech elves database

31

Firma Zora Euro patřila Ivo Svobodovi, tehdejšímu místopředsedovi ČSSD odpovědnému za financování, a jeho poradkyni Barboře Snopkové, pokladní Lidového domu. Z firmy Zora Euro odešly peníze podle výpisu z účtů 6. dubna 1998 do společnosti Cíl. Což bylo krátce před červnovými volbami, které v roce 1998 sociální demokracie vyhrála.

Ivo Svoboda se mi k transakci nechtěl vyjádřit. Přes prostředníka mi v roce 2014 vzkázal, že je vážně nemocný a že mu rodina zakázala jakékoli návštěvy. (Nebyla to výmluva. Svoboda byl skutečně nemocný. Zemřel o tři roky později, v únoru 2017.)

Co mi tedy k daru mohla říct bývalá Svobodova pravá ruka Barbora Snopková, která byla také společnicí Zory Euro?

„To byl dar, který nám dohodil někdo z Moravy," řekla nejistě a mlhavě Snopková. „Peníze byly určené pro potřeby ČSSD," dodala, když jsem jí ukázal darovací smlouvu firmy Beltomate. Víc to rozebírat nechtěla. „Byli jsme rádi, že nám chce někdo pomoci. Tak jsme respektovali jeho přání, že chce zůstat v anonymitě," uvedla Snopková v roce 2014.

Kdo tedy byl oním tajemným sponzorem?

Pátral jsem dál.

V darovací smlouvě byla uvedena adresa firmy Beltomate a jméno jednatele. To může být vodítko.

Eldaniel - Czech elves database

32

Beltomate má sídlo v hlavním městě Panama City na rušné ulici Calle 53 Este, kde se nachází řada hotelů a bank.

Panama patří mezi nejstarší daňové ráje na světě. Firmy, které jsou zde registrované a nepodnikají na území Panamy, nemusí platit daně, jen roční

paušální poplatek. Navíc nemusí předkládat finanční výkazy. A jména akcionářů jsou známa jen registračnímu agentovi.

Takže zbývá jméno jednatele. V darovací smlouvě je uveden Roland Schaer, švýcarský podnikatel s adresou v Ženevě. Podle švýcarských rejstříků prochází jeho jméno více než dvěma stovkami společností po celém světě. Ve firmách vystupuje jako ředitel, člen vedení, účetní, jednatel, likvidátor. Je zřejmé, že kromě několika vlastních společností má v celé řadě ostatních firem jen funkci „správce“.

Roland Schaer neměl v devadesátých letech v České republice žádné podnikatelské zájmy. Pokud tedy panamská firma, v níž Schaer působil jako jednatel, poskytla dar sociální demokracii, patrně stály za tímto sponzoringem zájmy někoho jiného.

Z analýzy obchodních rejstříků a dobového tisku vyplývalo jediné: Schaer byl úzce spojen s lidmi ze skupiny bývalého podniku zahraničního obchodu Petrimex a agrochemického koncernu Agrofert.

Tedy s podnikatelem Andrejem Babišem.

Nasvědčují tomu tři věci.

Eldariel - Czech elves database

33

Sám Babiš přiznává, že s jistým Rolandem Schaerem dříve spolupracoval. Prý se seznámili, když v sedmdesátých letech studoval Babiš gymnázium ve Švýcarsku.

A po letech, v roce 1995, se spolu „se švýcarskými přáteli“ domluvili na životně důležité investici. Roland Schaer je totiž veden také jako ředitel švýcarské společnosti Ost Finanz und Investment (O.F.I.). A tato firma se podílela začátkem roku 1995 na navyšování základního jmění Babišovy společnosti Agrofert, když se odpoutávala od slovenského Petrimexu. Schaerova O.F.I. se tak v roce 1995 na čas stala spolumajitelkou Agrofertu.

Že jde o stejného Schaera jako v případě firmy Beltomate, dokládá datum narození – 13. června 1948.

Připomeňme si, že dva roky poté, v září 1997, poslal Schaer ze „své firmy“ v Panamě do Česka dar určený sociální demokracii.

Roland Schaer se k finanční transakci už bohužel nemohl vyjádřit. Podle Andreje Babiše zemřel v roce 2011. Babiš to řekl v září 2013 v rozhovoru pro Lidové noviny, když byl dotázán na firmu O.F.I.

„Hlavním člověkem tam (v O.F.I.) byl Roland Scherr,“ řekl Babiš Lidovým novinám.

(Deník zjevně při přepisu nahraného rozhovoru přejmenoval omylem Schaera na „Scherra“. Ze švýcarských rejstříků totiž vyplývá, že ve firmě O.F.I., o které Babiš mluvil, žádný „Scherr“ není. Figuruje v ní pouze Roland Schaer.)

Edariel - Czech elves database

34

Při svém pátrání po tajemném daru ČSSD jsem se dostal i k darovací smlouvě firmy Beltomate. Což bylo důležité, protože jsem z ní vyčetl, že Roland Schaer v ní dává plnou moc k podepsání darovací smlouvy s firmou Zora Euro muži jménem Ivan Propper.

Podnikatel Propper patří k bývalým nejbližším spolupracovníkům Andreje Babiše. Ještě než Babiš ovládl Agrofert, založil v Praze v roce 1993 firmu Agriplast. Zakládajícími společníky Agriplastu byli Andrej Babiš, Ivan Propper, Lubomír Šidala a Erik Rakický.

Propper je veden v rejstříku společníků této firmy dodnes. To znamená, že v roce 1997, když ho Schaer pověřoval vyřízením daru pro Zoru Euro, byl Propper společníkem Babiše.

Roland Schaer založil firmu Beltomate také ve Švýcarsku. Později z ní odešel a dnes patří již zmíněnému slovenskému podnikateli Lubomíru

Šidalovi, také společníkovi firmy Agriplast. Šidala je další Babišův bývalý spolupracovník. Ještě za socialismu spolu působili v Maroku.

A ještě něco spojuje panamskou firmu Beltomate s Babišem. V panamské firmě je podle obchodního rejstříku dalším jednatelem René Kurth. Ten je také členem vedení švýcarské firmy O.F.I. Kurth navíc založil ve Švýcarsku firmu Fertagra S.A., která koupila na Slovensku podíl ve firmě Savena, v níž vystupoval Babiš jako jednatel.

Vše tedy nasvědčovalo tomu, že tajný dar z roku 1997 pocházel z prostředí kolem Andreje Babiše.

Edaniel - Czech elves database

35

Andrej Babiš na dotaz, zda zná firmu Beltomate a co s ní měl společného, neodpověděl. Na dotaz mi odmítá odpovědět již čtyři roky.

Na zaslané otázky nejdříve nereagoval, a když jsem ho v roce 2014 zastihl v budově Poslanecké sněmovny, spěšně odcházel do míst, kam už novináři nemohou. „Nebudu se k tomu vyjadřovat," řekl Babiš na otázku, zda měl něco společného s firmou Beltomate. A zmizel za dveřmi. I Ivan Propper nechal dotazy bez odpovědi.

Také Miloš Zeman dostal otázku, zda si na dar od firmy Beltomate pamatuje a zda neví, kdo se za ním ve skutečnosti skrývá. „K této záležitosti nemám žádné sdělení," reagoval prezident Zeman prostřednictvím svého mluvčího Jiřího Ovčáčka.

Co přesně by měl Babiš z toho, kdyby v roce 1997, respektive 1998 pomohl sociální demokracii?

Zajistil si tím vliv. Babiš byl v té době významný podnikatel, ale mezi giganty ještě nepatřil. Pohyboval se zejména v zemědělském sektoru, byl specialistou na obchod s hnojivy. Jeho Agrofert v té době ovládl dva velké podniky: přerovskou Prechezu na výrobu titanové běloby a zpracovatele

surového dehtu Dezu Valašské Meziříčí. A vedl tvrdý boj o ovládnutí lovosické Lovochemie, která byla největším výrobcem hnojiv.

Na ovládnutí lovosické firmy, kterou Babiš později považoval za svoji vlajkovou loď, se tehdy dohodl se státním koncernem Unipetrol.

Babiš tedy potřeboval dobré vztahy s vládou už jen kvůli tomu, aby mu „klapala“ spolupráce se státním gigantem Unipetrol. A aby nepřišel o vliv nad lovosickou Lovochemií.

36

Půl roku poté, co přišel z Panamy tajemný dar, tedy v lednu 1999, se rozhodovalo o personální obměně státního podniku Unipetrol. Pro Babiše to byla důležitá věc. Kdyby byl do funkce dosazen někdo, kdo mu nebude nakloněn, možná by ztratil významného spojence v boji o Lovochemii.

Nejdříve ale bylo potřeba odstranit staré vedení Unipetrolu. Na tom se Zemanova vláda shodla. A šlo to rychle.

Do dozorčí rady podniku i představenstva pak byli jmenováni úplně noví lidé: předsedkyní dozorčí rady Unipetrolu se stala náměstkyně ministra průmyslu a obchodu Milada Vlasáková (ČSSD) a spolu s ní tam zasedl její kolega z ministerstva financí Miloslav Hejnák, pak také dva lidé z Fondu národního majetku a jeden pracovník poslaneckého klubu lidovců.

Teprve potom se hledal nový kandidát na šéfa tohoto strategického podniku a v sociální demokracii se objevily dva návrhy. Tehdejší ministr průmyslu Miroslav Grégr prosazoval šéfa Chemických závodů Sokolov Miroslava Krejčího. A ministr financí Ivo Svoboda jiného manažera, Pavla Švarce.

„Kvůli chystaným změnám ve vedení holdingu Unipetrol se střetl ministr financí Svoboda s ministrem průmyslu Grégrem. Svoboda prosazoval za nového šéfa Unipetrolu manažera Pavla Švarce. Grégr to však odmítl a chce předložit své vlastní návrhy,“ napsal 25. ledna 1999 deník Právo.

Eldaniel - Czech elves database

Jenže ve středu 27. ledna 1999 se o kandidátovi rozhodovalo ve vládě. A tady už si ministr financí Svoboda prosadil svou.

Bitvu tedy vyhrál Ivo Svoboda – muž, který přijímal peněžní dar z Panamy od firmy spjaté s Babišem. A Pavel Švarc, nový šéf Unipetrolu, byl v té době šéfem Babišova podniku Lovochemie. Babiš tak měl v Unipetrolu konečně svého člověka, a to i přesto, že Unipetrol byl státní firma.

Babiš získal potřebný klid a mohl se státním Unipetrolem i nadále koordinovat společný byznys v Lovochemii. Dnes patří Lovochemie už jen Babišovu koncernu Agrofert.

Případ se sponzorským darem panamské firmy Beltomate je sice starý, ale možná se v něm skrývá klíč k pochopení začátků politických vazeb Andreje Babiše.

Politika je totiž uměním okamžiku. Přitom je ale dobré znát i okamžiky minulé. Třeba i to, že na začátku Babišova vzestupu bylo nějakých pět milionů z Panamy.

Mimochodem, stačilo málo a celé to bylo úplně jinak.

Kdyby totiž kmotr Mrázek získal v únoru 1999 od Ivana Lhotského pohledávky za ČSSD nebo účetnictví firmy TIA s informacemi o tajném sponzoringu, kdo ví, koho by pak sociální demokracie poslouchala víc. Jestli Mrázka, nebo Babiše?

Eldaniel - Czech elves database

37

Když jsme dávali informace o tajemném daru z Panamy v září 2014 do prvního čísla časopisu Reportér, začali jsme celý článek trochu jinak a v širších souvislostech:

> Politika je uměním okamžiku, říká se. První dojem by tak nahrával teorii, že dvě nejvlivnější vládnoucí figury, Andrej Babiš a Miloš Zeman, se poznaly až v roce 2013 při sestavování vlády. A že společným tématem byly frankfurtské párky. Historie však může být komplikovanější.

Říjen 2013.

Je krátce po parlamentních volbách, které vyhrály ČSSD a hnutí ANO podnikatele Andreje Babiše. Prezident Miloš Zeman poskytuje rozhovor časopisu Týden. Redaktoři se ho ptají, zda jako známý milovník uzenin už ochutnal i výrobky z Babišových Kosteleckých uzenin.

Zeman jako obvykle začíná odpověď vtipem: „Modlí se farář na Velký pátek a říká: Bratři a sestry v Kristu, tyhle párky můžete jíst i na Velký pátek, protože v nich stejně žádné maso není. Jestli jsou to i párky pana Babiše, nebo nejsou, to nevím. Já mám rád frankfurtské párky, a pokud vím, ty pan Babiš nevyrábí.“

Střih.

Leden 2014.

Za prezidentem Milošem Zemanem přichází na Hrad novopečený ministr financí Andrej Babiš a předává hlavě státu dárkový koš plný dobrot z Kosteleckých uzenin. Zeman dar přijímá a na Babiše se pěkně usmívá.

Konec etudy.

Vypadá to, jako kdyby se ti dva teprve otipkávali. Jako by si k sobě hledali cestu až nyní. Jako by je spojily až párky. Jenže dárkovému koši předcházel v minulosti jiný, daleko hodnotnější „dárek“. A nebyly to párky.

Eldariel - Czech elves database

OPRAVDOVÝ PŘÍBĚH

OVÝ PŘÍBĚH ANDREJE BABIŠE

ALIAS AGENTA STB BUREŠE

Eldariel - Czech elves database

část třetí

KÁMOŠI Z STB

Eldariel - Czech elves database

38

Kromě vztahů s politiky si Andrej Babiš budoval celá léta síť spolupracovníků v bezpečnostních složkách státu. Policejní a zpravodajský svět – to je druhý život Andreje Babiše.

Svým rozsáhlým stykům začal dávat systematický řád někdy v letech 2000 až 2002. Což kopíruje dobu, kdy se stal ministrem vnitra Stanislav Gross. Ten si totiž začal budovat různé policejní týmy, které rozplétaly závažné zločiny, ale které mu zároveň sloužily jako informační zdroj a též jako zpravodajská ochrana. Postupně do tohoto ochranného štítu začleňoval Gross i své přátele a přátele svých přátel. Jedním z prvních byl samozřejmě Andrej Babiš.

Policejními intrikami byl Babišův život protkán už dávno. Policejní myšlení si v sobě utvářel dlouhá léta. Začalo to už za socialismu, kdy se jako pracovník zahraničního podniku Petrimex musel stýkat s důstojníky někdejší Státní bezpečnosti. Babiš tedy žil v policejním světě od svého mládí. Už tehdy si osvojil vzorec zpravodajského chování, v němž převládalo předávání informací, princip „něco za něco“ a občas nejspíš i nátlak.

Eldariel - Czech elves database

39

Od roku 1985 působil Babiš v Maroku. Z pověření socialistické republiky. Dělal tam obchodního delegáta státního podniku zahraničního obchodu PZO Petrimex.

V té době si začal asi nejvíce zvykat na vztahy s tajnými policisty a zároveň začal pronikat do detailů policejní práce. „Vůbec jsem netušil, jak StB funguje a jak může všechno vědět," připustil Babiš později.

Babiš se nikdy netajil tím, že byl v osmdesátých letech členem komunistické strany. Důvěrné vztahy se Státní bezpečností ale odmítal. Tvrdil, že tajné komunistické policii nedonášel. Dokumenty, které po skartacích zbyly v bratislavském Ústavu paměti národa (ÚPN), nicméně popisují jeho aktivní spolupráci. Z pozice „důvěrníka", který nemusel o spolupráci vědět, se měl později stát „agent" s krycím jménem Bureš. Vázací akt měl podepsat v listopadu 1982 v jedné z bratislavských vináren. Jeho řídícím důstojníkem měl být Julius Šuman.

Edariel - Czech elves database

40

Andrej Babiš později vydal autorizovaný životopis. Je to příběh pozoruhodných náhod, „ústrků" a boje za lepší život a kariéru. Babiš svou rodinu vykreslil téměř jako disidenty uvnitř komunistického režimu.

Po prostudování dobových archiválií se však dá říct, že Babiš svůj životopis – v němž se sám poměrně široce věnuje své rodině – tak trochu „nalakoval na růžovo". Občas někde potlačil jisté údaje, jinde je naopak zveličil.

„Můj otec pracoval v podniku zahraničního obchodu Strojexport a asi v roce 1957 byl vyslán do Etiopie. Zde pracoval jako strojírenský delegát. Prodával české obráběcí stroje. Z Etiopie byl pak přeložen do Paříže, kde pokračoval v delegatuře pro Strojexport. V Paříži jsme žili do roku 1961 a já tam začal chodit do české školy při československém velvyslanectví. Po návratu z Francie otec pracoval i nadále v zahraničním obchodu a byl členem Komunistické strany Slovenska. Myslím, že asi v roce 1965 mu nějaký kolega, jak to otec interpretoval, asi schválně ukradl členskou legitimaci KSS. Na základě toho byl otec vyloučen z KSS a propuštěn z práce.

A asi tři roky ho nikdo nechtěl zaměstnat. Celou rodinu tehdy živila jenom naše matka, která pracovala ve Výzkumném ústavu drůbežářského průmyslu," uvedl Babiš.

A v další části napsal: „V rámci pražského jara v roce 1968 byl otec rehabilitován a následně se připravoval na výjezd do Ženevy, kde měl zastupovat Československo v GATT při OSN (*GATT je Všeobecná dohoda o clu a obchodu*). Jeho vyslání na tuto pozici bylo ohroženo skutečností, že bratr mé matky Dr. Ervin Scheibner po vstupu ruských vojsk 21. srpna 1968 s celou rodinou emigroval do Švýcarska. Byl to známý slovenský geolog a následně se usídlil v Austrálii, kde žije dodnes. I otec měl v rodině dva emigranty (jeden z nich pracuje na Ministerstvu zahraničních věcí USA ve Washingtonu). Za otce se tak musel zaručit bývalý ministr zahraničního obchodu Andrej Barčák a garantovat, že naše rodina neemigruje."

Edariel - Czech elves database

41

Babiš věděl, že s režimem nějak vyjít musí, stejně jako s důstojníky StB. Ostatně, v jeho rodině nebyly kontakty s Bezpečností považovány za nic špatného. S StB se stýkal i jeho bratr Alexander, který pak na konci devadesátých let figuroval ve vedení mnoha slovenských firem svého úspěšnějšího a o sedm let staršího bratra.

Alexander Babiš měl krycí jméno Miki a StB ho vedla nejdřív jako kandidáta tajné spolupráce, pak jako agenta. Koncem osmdesátých let byl Babišův bratr zaměstnán v podniku zahraničního obchodu Omnia. Důstojníci ho nejdříve vytěžovali k problematice vývozu svářecí techniky a pak zejména kvůli jednomu „protisocialistickému" zaměstnanci PZO Omnia s krycím jménem „Svářeč" a také v případu jistého „Schlinga".

„Miki při pohovoru ochotně poskytl StB zajímavé poznatky k objektům Svářeč a Schling a i k dalším vízovým cizincům, kteří se s objektem Svářeč scházeli," stojí v dokumentech StB.

„Z doposud uskutečněných styků je vidět, že Miki má dobrý vztah k našemu socialistickému zřízení a také má dobrý vztah k orgánům federálního ministerstva vnitra," napsal v listopadu 1989 kapitán StB Miroslav Murín.

42

Ale pojďme se vrátit k Babišovu životopisu.

„V září 1969 jsme vycestovali do Ženevy, kde jsem začal chodit do běžného státního gymnázia za minimální poplatek na školné. Záhy jsem však onemocněl trombocytopenií a rok ležel v ženevské kantonální nemocnici. Můj transport do Československa nebyl možný a otce léčení stálo velké peníze. Roční pobyt v nemocnici jsem zužitkoval tak, že jsem se naučil velmi dobře francouzsky," připomněl Babiš.

Po uzdravení prý pokračoval ve studiu na College Rosseu. „V té době v Československu probíhaly politické prověrky a komunistický režim se bál, že většina československých úředníků při OSN v Ženevě emigruje. Jako pojistka, že rodiče nebudou emigrovat, jsem se musel vrátit do Bratislavy. Díky garanci tehdejšího ministra Barčáka to otec ustál a pracoval v Ženevě až do roku 1974. Otec pak po návratu ze Švýcarska pracoval až do odchodu do důchodu v PZO Polytechna," napsal Babiš.

Edariel - Czech elves database

43

Na otce Štefana Babiše (ročník 1922) založila StB spis pod názvem Štefan a vedla ho jako prověřovanou osobu. Státní bezpečnost totiž v roce 1979 prošetřovala podezření problematického prodeje licence na výrobu kyseliny citronové do Rakouska a Itálie. Štefan Babiš byl v té době ředitelem

odštěpného závodu PZO Polytechna v Bratislavě. A podle archivních dokumentů byl zodpovědný za nevýhodné kontrakty.

Podle dochovaných materiálů StB udržoval Štefan Babiš nadstandardní vztahy s generálním ředitelem Polytechny Ladislavem Ballou, který mu vycházel všemožně vstříc.

„Mezi vedoucími pracovníky Polytechny se hovořilo o tom, že Ing. Štefan Babiš ví něco na Ing. Ballu," stojí v záznamech StB.

A na jiném místě důstojníci uvedli, že v jednom případě Štefan Babiš svého šéfa ochránil před vážnými problémy, čímž si ho získal na svou stranu. „Babiš využil svých známostí ve vládě a na ÚV KSS a Ing. Ballu podržel," stojí ve spisech po bývalé Státní bezpečnosti.

Je to sice drobnost, ale tato historka naznačuje, že Babišův otec už tehdy nejspíš velmi dobře věděl, jak se pracuje s informacemi.

Vzorec chování Andreje Babiše může být tedy v tomto ohledu podobný.

Eldariel - Czech elves database

44

Na Babišova otce Štefana vedla v osmdesátých letech další svazek bratislavská pobočka StB. Štefan Babiš byl opět prověřovanou osobou s krycím jménem „Vedoucí". Tentokráte byl Babiš starší podezřelý z defraudace. Šlo o zakázku na výstavbu diplomatické čtvrti v Iráku, kvůli které podepsal Babišův podnik zahraničního obchodu Polytechna kontrakt se západoněmeckou společností Scheu + Wirth.

„Pod přímým vedením Štefana Babiše vznikla českému hospodářství škoda, která byla do současné doby vyčíslená na 13 milionů korun. Agenturní cestou bylo zjištěno, že se Babiš snažil formou jednoprocentní provize získat na svoji stranu prokuristu firmy Scheu + Wirth a tímto způsobem vyřešit část problémů, kterých se dopustili pracovníci PZO Polytechna," napsal do svazku vedoucí důstojník StB Andrej Kuľha. Tentýž člověk byl

shodou okolností podle dokumentů slovenského Ústavu paměti národa pozdějším řídícím důstojníkem jeho syna Andreje Babiše.

Tajná policie údajnou trestnou činnost Babišova otce detailně zdokumentovala. Štefan Babiš ale nakonec stíhání a kriminálu za zpronevěru unikl. „Vyšetřovatel vydal 2. 6. 1987 usnesení o odložení věci, protože v daném případě je trestní stíhání nepřípustné s ohledem na rozhodnutí prezidenta ČSSR o amnestii ze dne 8. 5. 1985. Na základě uvedeného rozhodnutí navrhuji osobní svazek ‚Vedoucí' uložit do archivu na dobu deset let. Složku dokumentace a korespondence navrhuji zničit," uzavřel v srpnu 1987 svazek Babišova otce kapitán Kuľha.

Eldaniel - Czech elves database

45

Po návratu ze Ženevy studoval Andrej Babiš na Gymnáziu Laca Novomeského v Bratislavě, kde v roce 1974 maturoval. Následně byl přijat na obchodní fakultu Vysoké školy ekonomické, kde se věnoval zahraničnímu obchodu.

„Směr zahraniční obchod byl samozřejmě velmi atraktivní, protože každý toužil vycestovat a dostat se z republiky pryč. V té době jsem měl dvě priority: stát se delegátem v cizině, jako byl můj otec, a vydělat si peníze. Od patnácti let jsem chodil různě na brigády, roznášel mléko, překládal balíky na bratislavském hlavním nádraží, pracoval na stavbách. Dobře jsem se učil a bral prospěchové stipendium. V době prázdnin jsem jezdil za rodiči do Švýcarska, kde jsem pracoval v různých podnicích nebo v maloobchodě, vykládal jsem bavlnu, pracoval v tiskárně a vydělané peníze jsem si šetřil na stavbu domu," přiblížil Babiš svůj život.

A dále napsal: „Na VŠE, o které se říkalo, že ji dokončí každý, koho neporazí tramvaj, jsem se relativně nudil, a proto jsem se věnoval práci v mezinárodní organizaci studentů AIESEC, kde jsem se později stal jejím prezidentem. Díky tomu jsem měl možnost pracovat na brigádách

v zahraničí, dvakrát ve Francii a jednou v Belgii. Vysokou školu ekonomickou jsem skončil s červeným diplomem.“

Po absolvování vysoké školy měl Babiš původně nastoupit do podniku zahraničního obchodu Koospol, ale nakonec získal místo v jiné „pézetce“, v Chemapolu Bratislava (později přejmenovaný na Petrimex). Tam Babiš nastoupil 1. listopadu 1978.

„Byl jsem přidělen do oddělení chemikálií, kde jsme byli tři absolventi, a jelikož šéf oddělení neuměl anglicky, bylo mým úkolem překládat jeho telexy do angličtiny. Po měsíci jsem si řekl, že jsem nestudoval proto, abych dělal práci sekretářky, a dal jsem výpověď. Na základě toho mě přeřadili do obchodní skupiny, kde jsem kontroloval vagony čpavku, síry a dalších surovin, které podnik dovážel,“ uvedl Babiš.

Eldaniel - Czech elves database

46

Podle Babiše existuje mnoho dezinformací, že byl agentem StB. „Státní bezpečnost taková, kterou znám já a kterou znají všichni, kteří pracovali v podnicích zahraničního obchodu, hlídala ekonomické zájmy Československa. V PZO fungovala přesná pravidla: každý styk s cizincem bylo nutno hlásit a sepsat zápis. Stejné to bylo se zahraničními služebními cestami. Do podniku chodil oficiální pracovník StB a kolem něj fungovalo množství jiných, kteří byli utajeni,“ sdělil Babiš.

Příslušníci StB podle něj pracovali hlavně systémem pozvání na kafe a zjišťování informací, jestli náhodou někdo nebere provize od dodavatelů. „Fungovali úplně stejně jako dnešní tajná služba BIS. Ekonomická StB byla jiná než ta, která perzekvovala lidi, nedovolila jim cestovat nebo studovat,“ řekl Babiš.

Poprvé podle svých slov „zjistil“, že existuje i jiná StB, v roce 1980. „Tehdy mi můj šéf zavolal a řekl, že mě budou volat nějací policisté z ‚Februárky‘ (*sídlo bratislavské centrály StB*) a něco chtějí ohledně

syrských fosfátů. Bylo mi asi 26 let, když mě předvolali, a protože jsem věděl, že se jedná o problém dovozu syrských fosfátů, pečlivě jsem si připravil analýzu, proč tyto fosfáty nedovážíme. Byly nekvalitní a v našich chemičkách nepoužitelné. V úvodu rozhovoru mi příslušný pracovník StB oznámil, že ví o emigrantech, které máme v rodině, což mě šokovalo. Vůbec jsem netušil, jak neekonomická StB funguje a jak může všechno vědět. Kromě analýzy a důvodů, proč syrské fosfáty nevozíme, padaly otázky týkající se mého šéfa, jeho soukromí a dalších věcí, což jsem mému šéfovi samozřejmě řekl," zjednodušil svůj vztah s StB.

47

Babiš byl tedy podle své verze životopisu neustále nucen narážet na všelijaké překážky a při jejich překonávání se dostával do sporu s režimem. Dokonce uvedl, že jeho matka se prý obětovala, aby ho vzali do komunistické strany.

„Moje matka byla motorem naší rodiny a celý život bojovala za to, aby její děti v životě uspěly. Nechala se proto dokonce zaměstnat v Ústavu marxismu-leninismu a docílila toho, že mě vzali do KSS. Mým hlavním cílem bylo vycestovat a měl jsem výhodu v tom, že Petrimex nakupoval fosfáty ve francouzsky mluvících zemích jako Maroko, Alžír, ale také z Egypta, Jordánska a Sýrie. Mnoho lidí francouzsky neumělo, takže jsem se stal kádrovou rezervou na vycestování buď do Maroka, Alžíru, nebo Tunisu. Po osmi letech čekání se mi splnil sen a na podzim 1985 jsem byl vyslán jako delegát Petrimexu do Maroka, kde jsem zastupoval asi 15 podniků zahraničního obchodu," napsal Babiš.

Eldariel - Czech elves database

48

V Maroku zastupoval Babiš kromě bratislavského Petrimexu ještě další československé podniky: Lignu, Motokov, Koospol či Chemapol. Prodával tam dřevo, pneumatiky, pračky, kancelářské potřeby a nakupoval fosfáty, což bylo hlavní marocké bohatství. V Maroku měl plat 600 dolarů, z čehož si podle svých slov půlku dával stranou na financování výstavby rodinného domu v Devínské Nové Vsi.

„Se 300 dolary jsme si slušně žili. V Maroku jsme pracovali dopoledne a odpoledne, v době oběda byla pauza, takže jsem vodil dceru do tenisového klubu. Stala se trojnásobnou mistryní Maroka a díky tomu jsme poznali zemi a taky jsem získal výborné kontakty," dodal.

V Maroku působil i v době sametové revoluce. „My jsme ani pořádně nevěděli, co se dělo u nás doma. Chtěl jsem v této zemi zůstat natrvalo," řekl Babiš, který se nakonec vrátil do Československa až v roce 1991.

Eldariel - Czech elves database

49

Babiš se před vstupem do politiky soudil se slovenským ÚPN, který spravuje archivy po bývalé StB. Šlo mu o to, aby se mohl prokazovat čistým lustračním osvědčením a aby neměl nálepku agenta StB.

Babišovi se nakonec podařilo soud v roce 2015 přesvědčit, že jeho spolupráce nebyla vědomá. Vyhrál i díky tomu, že v archivech zbylo už jen torzo starých svazků. Takže historické podklady byly neúplné. Navíc někteří žijící důstojníci StB, kteří měli u soudu svědčit, začali trpět ztrátou paměti. Další si naopak „zázračně vzpomněli" a dali se na jeho stranu. Ač to z dokumentů tak docela nevyplývalo, někdejší Babišovi řídící důstojníci u soudu tvrdili, že Babiš nebyl aktivním agentem StB.

Důležitější je ale něco jiného. Babiš nikdy nezpochybňoval, že se s příslušníky StB scházel. Oni se ho občas na něco zeptali, on jim na něco

odpověděl. Jako obchoďák působící v cizině musel. Jinak by to ani nešlo. Kdyby se zpěčoval a odmítl se s nimi vídat, mohl to v Maroku rovnou zabalit.

Babiš tedy kooperoval s komunistickým režimem a také s StB, aby mohl pracovat v zahraničí a vydělávat peníze. To všechno kvůli kariéře.

S příslušníky StB se podle dochovaných svazků setkal celkem sedmnáctkrát. Měl krycí jméno Bureš a figuroval ještě ve dvou dalších svazcích StB: ve spisu Oko, kde byl Bureš dvakrát zmíněn jako autor hlášení určených pro StB, a také ve spisu Voják, v němž vystupoval jako opakovaný návštěvník konspiračního bytu tajné komunistické policie.

„Jeho vztah k orgánům SNB je dobrý," vyhodnotil pak styky s Babišem v roce 1982 v jednom z dochovaných svazků nadporučík Julius Šuman.

Elbariel - Czech elves database

50

Státní bezpečnost byla politická policie, která byla pod kontrolou komunistické strany. Metodicky ji vedla sovětská tajná služba KGB. Sloužila k potírání odpůrců režimu a k jeho obraně.

StB se dělila na několik „správ SNB". V průběhu let se organizační struktura i úkoly jednotlivých útvarů měnily, ale pro obecnou představu bude stačit tento model z přelomu 70. a 80. let.

I. správa byla rozvědka, která operovala převážně v zahraničí. V ní pracovali ti zdatnější a prověření kádři. Měli větší rozhled, uměli jazyky a byli to víc zpravodajští důstojníci než klasičtí tajní policisté.

II. správa „kontrarozvědky" měla na starosti „boj proti vnějšímu a vnitřnímu nepříteli a také ideodiverzní centra a emigranty". Tito důstojníci patří dodnes právem k nejnenáviděnějším: zavírali chartisty, špehovali faráře a „dusili" nezávislé spolky a hnutí. Kontrolovali též špiony Západu a jejich kontakty v Československu.

III. správa byla vojenská kontrarozvědka.

Pak následovaly převážně technické či servisní útvary.

IV. správa, sledování, špehovala lidi.

V. správa byla ochranou komunistických pohlavárů a ústavních činitelů.

VI. správa, zpravodajské techniky, nasazovala odposlechy nebo kontrolovala lidem poštu.

51

V komunistické Státní bezpečnosti pracovalo v roce 1989 asi 14 tisíc důstojníků. Po revoluci v letech 1989 až 1990 jich velká část odešla podnikat – a v byznysu jsou aktivní dodnes. I když v žádném případě netvoří většinu ekonomiky, někteří mají stále značný vliv na velké firmy, politiku i veřejný život. Udržují vzájemně kontakty a vztahy s ruskými protějšky.

Nedělejte to, co jsem udělal já. Nezavírejte se na dva měsíce do historických archivů a k počítačovým databázím a nesnažte se hledat, kde dnes působí bývalí důstojníci komunistické Státní bezpečnosti. Budete z toho mít těžkou hlavu. Občas i probdělou noc. Uvidíte „rudě“ a všude kolem sebe budete hledat estébáky.

I když nakonec zjistíte, že to není tak dramatické, protože tu mezi námi žije jen pár tisícovek exdůstojníků StB, stejně vám to nedá a propadnete pocitu, že jsou na každém rohu. Že jsou všude kolem nás. Narazit nějakým způsobem na bývalého důstojníka StB totiž můžete obrazně řečeno od rána do večera.

Elfarel - Czech elves database

52

Doby, kdy byl minulý režim a jeho tajná Státní bezpečnost horkým tématem pro politiku i veřejnost, jsou pryč. Co více, mnozí už říkají, že ty věci nemají na naši současnost žádný vliv. Třeba Babišův příznivec, bývalý šéf polistopadové rozvědky Karel Randák se nechal slyšet, že „bývalí estébáci jsou dnes už devadesátiletí stařící, takže žádné nebezpečí od nich už nehrozí“. A šéf hnutí ANO 2011 Andrej Babiš prohlásil, že „lidi dneska nezajímá ani tak komunistická minulost, jako spíš to, kdo si co nakradl“.

Ve skutečnosti je řada bývalých důstojníků v produktivním věku a někteří stojí za velkými finančními skandály s přesahem do politiky.

Důstojníci z bývalé StB měli po listopadu 1989 lepší startovací pozici. Měli výhodu kvalitních informací a cenných kontaktů, takže se dostali k zajímavým projektům a zakázkám.

Později, když se v byznysu zabydleli a ekonomicky posílili, sloužili často jako partneři byznysmenů ze zemí bývalého Sovětského svazu.

To je vlastně další efekt aktivit bývalých důstojníků StB. Jsou prostředníky pro podnikatele z Ruska a postsovětských republik. A stále více a častěji propojují zdejší ekonomiku s ruským kapitálem.

Eldaniel - Czech elves database

53

Také Babiš se po roce 1989 obklopil bývalými důstojníky StB. Zjevně tušil, že i v nové době budou potřeba dobré informace a bezpečnostní vazby.

„Můj mandát v Maroku se chýlil ke konci a já jsem dostal lukrativní nabídku pracovat pro jednu bohatou marockou rodinu. Ale na žádost svého bývalého šéfa, který mi kdysi pomohl a byl jakýmsi mým ochráncem, jsem se vrátil do Československa,“ řekl Babiš.

Babiš tedy prožil sametovou revoluci v Maroku. „Vrátil jsem se až v roce 1991 do PZO Petrimex, kde jsem se stal ředitelem obchodní skupiny 32, jež dovážela veškeré suroviny na hnojiva, která následně vyvážela," uvedl Babiš.

Tady měl ale raketovou kariéru. Z řadového „obchoďáka" se v roce 1993 stal členem představenstva Petrimexu.

Ještě v témže roce založil Petrimex v Praze pobočku pod názvem Agrofert, spol. s r. o. A Babiše v ní usadili do pozice jednatele.

„V roce 1992, když bylo jasné, že se Václav Klaus a Vladimír Mečiar domluvili na rozdělení Československa, jsem na poradě vedení řekl, že musíme udělat v Praze kancelář a následně firmu, protože budou dva oddělené státy a byznys v Čechách by se měl dělat přes českou firmu. Agrofert, jehož název jsem vymyslel a znamená AGRO a FERT (*fertilizers – hnojiva*), vznikl 25. ledna 1993, tedy tři týdny po rozdělení Československa," uvedl Babiš v životopise.

Petrimex mu věřil, že získá v Česku silné postavení na trhu. Babiš ale rok poté nechal tuto firmu z obchodního rejstříku vymazat a jejím nástupcem se stala nově založená akciová společnost Agrofert. Andrej Babiš se v nové firmě stal předsedou představenstva. Petrimex se jistil tím, že do dozorčí rady akciovky vyslal Babišova nadřízeného z Petrimexu, letitého generálního ředitele tohoto podniku Antona Rakického.

Vypadalo to na ideální rozložení sil a slibný začátek pro vybudování velké petrochemické firmy. Jenže pak došlo k neshodám.

Eldaniel - Czech elves database

54

Podle Babišovy verze chtěli Petrimex v roce 1995 ovládnout lidé spojení s tehdejším slovenským premiérem Vladimírem Mečiarem. Babiš byl proti tomu.

„Na Slovensku probíhala privatizace slovenské chemie a mečiarovci chtěli ovládnout Petrimex. Prostřednictvím českých akcionářů jsem držel rovnováhu, ale po převzetí Spolany Neratovice Harvardskými fondy jsme tuto rovnováhu ztratili. Když mi 27. dubna 1995 v půl deváté ráno volali z vrátnice, že je tady zástupce Spolany z Harvardských fondů pan Boris Vostrý, věděl jsem, že je to ztracené. Odpoledne nás všechny vyhodili, odvolali a já už jsem se do Petrimexu nikdy nevrátil," přiblížil Babiš ve svém oficiálním životopise.

Pak se rozhodl od Petrimexu odstřihnout. A k údivu bossů Petrimexu si „vzal s sebou na cestu" celý pražský Agrofert i know-how a slibně se rozvíjející byznys s chemikáliemi a hnojivy. „Jelikož jsme problémy čekali, tak začátkem roku 1995 došlo k navýšení základního kapitálu v Agrofertu švýcarským investorem, aby mečiarovci nemohli tuto firmu ovládnout," popsal nepřátelské převzetí firmy v roce 2011 Babiš.

(*O švýcarském investorovi už byla řeč. Jde o společnost O.F.I., kterou na papíře zastupoval právník Roland Schaer. To je ten muž, který nechal poslat do Česka v roce 1997 z Panamy tajemný dar určený ČSSD.*)

Představitelé Petrimexu mluvili o „krádeži za bílého dne". A s Babišem vedli soudní spor. Jenže Petrimex nakonec neuspěl. „Soud potvrdil, že vstup švýcarského investora byl v pořádku, a do roka za mnou odešly z Petrimexu desítky lidí, skoro celá moje bývalá obchodní skupina," pochvaloval si Babiš.

Slovenský Petrimex se krátce po této roztržce dostal do finančních potíží. V dubnu 1998 pak spadl do konkurzu a zanikl.

Eldariel - Czech elves database

55

Jak již bylo řečeno, Babiš umožnil, aby se navýšilo základní jmění Agrofertu. Na valné hromadě Agrofertu v roce 1996 se jako největší akcionář představila švýcarská schránka O.F.I. V Agrofertu získala 65 procent akcií.

Minoritními podílníky byly v té době v Agrofertu dvě chemičky: Spolana Neratovice (10 procent) a Duslo Šaľa (25 procent).

Švýcary zastupoval na valné hromadě český právník Libor Široký, což byl Babišův člověk. Vše nasvědčovalo tomu, že Babiš jedná ve shodě s firmou O.F.I., která mu evidentně pomohla, nebo tuto „švýcarskou schránku“ Babiš skrytě vlastnil a jen ji použil k tomu, aby se snáze a rychleji oddělil od Petrimexu.

Tak jako tak valná hromada Agrofertu v roce 1996 rozhodla o odvolání všech dosavadních členů dozorčí rady. Tedy i Antona Rakického. Babiš pak dozorčí radu obsadil svými manažery. Tím svůj agresivní postup dokonal a mohla začít jeho nová éra. Doba Babišova velkého byznysu.

56

Protože Babišův rozchod s vlivnými muži předlistopadového Petrimexu byl hodně nepřátelský, musel se Babiš umět chránit. Hledal proto oporu v oblasti, kterou důvěrně znal. Sáhl po lidech z bezpečnostních složek, kteří měli informace a vliv.

Babiš „zalovil“ v řadách bývalé StB. Obklopil se jejími exdůstojníky, z nichž několik pak zaměstnal. Tito lidé, ač museli ze státních služeb po roce 1990 odejít, si udržovali kontinuitu a vztahy s klíčovými postavami novodobých resortů vnitra a policie.

Pro Babiše začal pracovat exdůstojník StB Jozef Kubů, který podle dochovaných svazků strávil konec roku 1989 dokonce ještě na školení KGB v Moskvě. A i když už v Agrofertu nyní nepracuje, je Babišovi stále nablízku. V roce 2014 se stal členem pražské buňky Babišova politického hnutí ANO 2011.

Celkem se kolem Babišova impéria po celou dobu jeho trvání objevilo nejméně dvacet bývalých důstojníků nebo agentů StB. Byl mezi nimi i už

Eldariel - Czech elves database

zmíněný právník Libor Široký, jemuž Babiš tehdy důvěřoval zřejmě ze všech nejvíc.

57

Babiš v té době nedělal nic jiného, než že obchodoval s průmyslovými hnojivy. Což byl obor, na kterém vyrostl v PZO Petrimex. V Maroku Babiš nakupoval fosfáty nutné k výrobě hnojiv. A proto se stal v tomto oboru znalcem cen a obchodních kontaktů.

Připomeňme si nyní v krátkosti, jak se jeho byznys vyvíjel po odstřihnutí od Petrimexu. Lze na tom dobře vidět, jak důležitá pro něj byla ochrana byznysu. A jak významnou roli musely v jeho životě hrát kvalitní informace a spolupráce s bezpečnostními experty.

V roce 1995 měl Agrofert základní jmění čtyři miliony korun. O rok později to bylo už 73 milionů korun. A v roce 1997 zvýšil Agrofert kapitál o dalších 116 milionů. Ze čtyřmilionové akciovky se tak rázem stala společnost se základním jměním 120 milionů korun.

Ve výročních zprávách firmy stojí, že „toto navýšení proběhlo z vlastních zdrojů společnosti – a to z nerozděleného zisku z let 1995 až 1996“. Je tedy evidentní, že zisky z prodeje průmyslových hnojiv, které tvořily 74 procent obratu, byly v té době obrovské. A od Babiše bylo – diplomaticky řečeno – prozíravé, že se se svými bývalými šéfy ze Slovenska rozkmotřil a smetanu nakonec slízl sám bez Petrimexu.

V roce 1995 měl Agrofert obrat 5,5 miliardy korun. V roce 1996 4,2 miliardy. Soudní znalec, který v roce 1997 oceňoval hodnotu firmy pro účely vzniku holdingové struktury Agrofertu, do svého závěru napsal, že tržní hodnota Agrofertu dosahuje 900 milionů korun. „V průběhu let 1994 a 1995 došlo k výraznému získání trhu a společnost vešla ve známost jako jeden z největších prodejců agrochemikálií,“ stojí ve znaleckém posudku.

Eldaniel - Czech elves database

58

Babiš tvrdí, že začátek jeho byznysu je spojen s úvěry u peněžního ústavu Citibank.

„V médiích se neustále objevuje polemika, jak je možné vybudovat takovou firmu, jako je Agrofert, a jak je možné tak zbohatnout. V první řadě musím říct, že se jedná o virtuální majetek, protože můj hlavní majetek je 28 listinných akcií reprezentujících 100 % základního jmění Agrofertu, které jsou oceňovány různými nesmyslnými částkami. Veřejnost určitě vnímá výkyvy na burze až v desítkách procent, a proto veškerá tvrzení o mém majetku jsou spekulace. Zdaleka nedisponuji miliardovými částkami v hotovosti jako někteří pražští kmotři. Agrofert umí velice dobře prokázat své podnikání od založení až dopo[illegible]ud. Vývoj Agrofertu je spojen hlavně s americkou bankou Citibank, která nám v roce 1994 jako první poskytla úvěr na provozní financování ve výši 4 milionů dolarů," uvedl Babiš ve svých životopisných datech.

Eldariel - Czech elves database

59

Bývalý důstojník StB Libor Široký pracoval pro Babiše od vzniku Agrofertu. Široký, jak už bylo řečeno, zastupoval v roce 1996 tajuplnou švýcarskou firmu O.F.I., která Babišovi pomohla získat většinový podíl v Agrofertu.

Libor Široký pracoval u StB v odboru, který měl na starosti „ideodiverzní centra a emigranty". Nejdříve měl jenom odborné učiliště, pracoval v ČKD jako soustružník. Ale pak vystudoval právnickou fakultu a hned poté, v roce 1981, se stal příslušníkem StB.

Široký byl zjevně nadšený a zapálený komunista. Už v roce 1969 se stal členem radikálně prosovětského Leninského svazu mladých, který vznikl po intervenci armád Varšavské smlouvy.

Široký je ročník 1953. S normalizačním režimem tak začal spolupracovat už ve svých šestnácti letech. V dokumentech StB, které byly veřejnosti zpřístupněny po listopadové revoluci, se nachází „závěr ze zvláštní prověrky“ Libora Širokého, kterou v roce 1980 schválil náčelník X. správy SNB Vladimír Stárek. Píše se v ní: „Uchazeč Široký v roce 1969 vstoupil do Leninského svazu mladých, kde pracoval ve výboru ZO (*základní organizace*). Aktivně se zapojil při budování integrované svazácké organizace. V roce 1972 byl zvolen členem pléna OV SSM Praha 6 a v témže roce byl zvolen delegátem na I. sjezd SSM. V roce 1972 byl přijat za kandidáta strany a v roce 1974 se stal členem KSČ.“

Jeho žena pracovala na federálním ministerstvu práce a sociálních věcí a později na sekretariátu vládní „populační komise“.

Oddělení StB, v němž Široký pracoval od září 1986, se podle Radka Schovánka z Ústavu pro studium totalitních režimů zaměřovalo na ukrajinské nacionalisty. „Toto oddělení velmi úzce spolupracovalo s pátou správou KGB, která také bojovala proti vnitřnímu nepříteli. Dá se říci, že kromě odboru, který měl na starosti kontrarozvědnou ochranu sovětských vojsk, byl tento odbor jedním z nejvíce propojených s KGB,“ řekl v červnu 2014 Schovánek týdeníku Euro, jenž se Širokého minulosti věnoval.

Libor Široký je co do výskytu ve statutárních a kontrolních orgánech firem šestým nejaktivnějším z bývalých důstojníků StB a měl anebo má 41 historických i současných vazeb v různých společnostech. Je předsedou dozorčí rady Agrofertu a řady dalších firem z impéria Andreje Babiše.

Široký je na otázky ke své minulosti háklivý. „Jsem soukromou osobou. Proto vám na otázku neodpovím,“ řekl Široký. Ani druhá otázka, zda zveřejněné informace z archivů StB neměly vliv na jeho další spolupráci s Babišem, ho neinspirovala k delšímu vysvětlení. „Pan Babiš opustil podnikání, a tak s ním nespolupracuji,“ sdělil v roce 2014. Ale důrazně se ohradil proti tomu, že by mu práce v StB pomohla k práci v Agrofertu. „O mém příchodu rozhodovala šestiletá zkušenost z práce v oblasti korporátního práva a nic jiného,“ uvedl.

Eldaniel - Czech elves database

Jedním z prvních, kdo si všiml velkého vlivu doktora Širokého, byl ekonomický reportér Miroslav Motejlek. „Obratný právník připomíná Toma Hagena z Puzzova slavného románu Kmotr. Jestliže měl Hagen jediného klienta, jímž byl Vito Corleone, Široký pracuje pouze pro Babiše," napsal v roce 2006 Motejlek v časopise Týden v článku s názvem Mazaný Andrej.

60

Mimochodem, ten titulek byl velmi trefný. Babiš se vždy „mazaně" obklopoval těmi nejschopnějšími, kteří se na trhu pohybovali.

Začátkem devadesátých let patřil mezi takové lidi také jistý Alexej Bílek. Tomu Babiš naslouchá snad ještě více než Širokému. Bílek je podle zasvěcených lidí z okolí Babiše excelentní právník, který má zásadní podíl na úspěchu celého Agrofertu.

Bílek není bývalý důstojník StB, nicméně s bývalým režimem je hodně spojený. Jeho rukama procházely desítky významných postav předlistopadového režimu, včetně celé řady důstojníků StB. Bílek totiž učil na Vysoké škole politické v Praze, proslulé „vokovické Sorbonně", na katedře státu a práva. Od té doby má také titul RSDr. „Doktor sociálněpolitických věd" se udělovalo jen absolventům komunistických politických škol. Bílek, který se narodil v roce 1954, má však ještě titul JUDr. A to ho začalo po roce 1990 živit. Šel do komerční advokacie a specializoval se na ochranné známky.

Je fér říci, že Bílek byl ochotný a vstřícný.

Očekával jsem, že na schůzku přijde chladný, úsečný a zamračený muž. Bílek se však choval obratně jako politik. Jen co dosedl na židli v restauraci, zvažoval, zda má schůzku spojit s obědem, nebo si dát jen kávu. „Když si dám jídlo, tak tu s vámi budu sedět dlouho. A to na mě budete mít pořád nějaké otázky. Kdybych si dal jenom kafe, tak to bude

Eldaniel - Czech elves database

rychlejší,“ přemítal. Nakonec se usmál a rozhodl: „Když tak budu jíst rychle.“

S Babišem se seznámil na podzim roku 1994. „Dostal na mě doporučení od jednoho známého. Sešli jsme se. Dal mi úkol, já ho splnil. On byl velmi spokojený. Tak mi dal další práci. A bylo to,“ vypráví Bílek. Pak se dlouze rozpovídá o Babišových – podle něho – dobrých úmyslech v politice a často zdůrazní, že „Babiš to tady s námi myslí dobře“.

Když přijde řeč na Širokého a StB, rozohní se. „Nechápu, proč mu to média vyčítají. Je snad on v nějaké veřejné funkci? Proč mu to teď někdo předhazuje? On si dělá jen svou práci. Navíc v soukromé firmě,“ řekl Bílek.

Elidariel - Czech elves database

61

Jakmile se rozzlobí, používá slova i gesta, jaká občas používá Babiš. Kdysi spolu trávili večery. „To bylo už dávno. Andrej Babiš se vždycky podíval na zprávy v televizi ve své kanceláři, já za ním přišel a povídali jsme si o všem možném,“ vzpomíná Bílek.

Ještě před Babišem pracoval Bílek pro lidi, kteří začátkem devadesátých let založili investiční fondy Tercier. Část z těchto fondů byla později vytunelována, ale Bílek tvrdí, že dělal pro skupinu, která se podvodů nedopustila. Nicméně podnikateli Tomáši Nebeskému, který z fondů Tercier vzešel, pomáhal Bílek ještě v roce 1999. Do té doby byl členem představenstva firmy Shareholder-Universal, která zastřešovala všechny aktivity Nebeského.

Po Bílkovi se stal mužem číslo jedna v Nebeského firmách Jaroslav Grafek, bývalý důstojník rozvědky. Grafek (u StB měl krycí jméno Bydžovský) je druhým nejaktivnějším bývalým důstojníkem StB, jehož lze dohledat v obchodním rejstříku firem. Grafek měl nebo má 81 historických i současných vazeb v různých společnostech. Ve firmách kolem Tercieru se

sešla celá řada figur bývalého režimu. Třeba František Šalda, vedoucí kanceláře posledního komunistického prezidenta Gustáva Husáka.

Ale zpět k Bílkovi.

Alexej Bílek měl aktivity i mimo Agrofert. V letech 1993 až 1999 byl spoluzakladatelem společnosti Centrum mezinárodní spolupráce – Vostok. V roce 1991 byl tři roky ve vedení společnosti Futura, která vydává deník KSČM Haló noviny. Byl členem rady Česko-ruské společnosti, která až do roku 2006 pracovala pod názvem Společnost přátel národů Východu. To je občanské sdružení, které „usiluje o vzájemně prospěšné kontakty v různých oblastech kulturního a společenského života mezi občany ČR a občany Ruska“.

Eldaniel - Czech elves database

62

Svět byznysmena Babiše je vlastně jedním pozoruhodným mikrosvětem tajných agentů a policajtů, bez nichž by Babiš nebyl tam, kde je.

Kontroverzní podnikatel Tomáš Pitr, někdejší obchodní partner zavražděného kmotra Františka Mrázka, kdysi mezi svými přáteli prohlásil, že se musí kvůli bezpečnosti svého byznysu obklopovat mafiány. Zdůvodnil to tím, že jeho úhlavní soupeř Andrej Babiš používá v boji proti jejich skupině policejní složky.

„Babiš má policajty, já mám podsvětí,“ svěřil se svým známým kdysi Pitr. A i proto léta spoléhal na svého někdejšího parťáka Mrázka, občas kooperoval i s gangsterem Radovanem Krejčířem nebo spolupracoval s bossy českého „polosvěta“ Vlastimilem Spěvákem či Jaroslavem Starkou.

V té Pitrově větě byl velký kus pravdy. Nejen o jeho vztazích s podsvětím. Což bylo pochopitelné i známé. Ale i v té druhé části: o Babišovi a policajtech.

V celé jeho historii je patrná snaha se takovými lidmi obklopovat.

Eldariel - Czech elves database

část čtvrtá

CHEMICKÝ ALI

Eldariel - Czech elves database

63

Babišův byznys byl úzce spjat se státem. A i proto začal vyhledávat v druhé polovině devadesátých let čím dál častěji přítomnost politiků. Od nich bylo blízko k novým kontaktům u policie a do tajných služeb. A ty byly zapotřebí jako nikdy předtím.

Babiš totiž chtěl získat rozhodující podíly v řadě chemiček včetně výrobce hnojiv, v lovosické Lovochemii. To se mu zakrátko podařilo.

Lovochemie byla jeho vlajková loď, na které založil svůj byznys. Bez Lovochemie by nebyl tam, kde je dnes.

Chemické tažení, kvůli němuž si Babiš vysloužil nelichotivou přezdívku Chemický Ali, mělo skončit ovládnutím obřího koncernu Unipetrol.

Je fér říci, že Chemický Ali je skutečně zlomyslná přezdívka. V případě Babiše neměla příčinnou souvislost s původním nositelem titulu „chemický Ali“, což byl v osmdesátých letech v diktátorském Iráku ministr obrany, jenž použil při genocidě kurdského obyvatelstva chemické zbraně. Babiš byl chemický jen potud, že se snažil získat zásadní vliv v tomto průmyslovém sektoru.

Ta nejcennější chemička patřící Unipetrolu, po které Babiš prahl, byl přitom Chemopetrol Litvínov, který dodával do Lovochemie důležité suroviny: čpavek a močovinu.

Tím by se uzavřel kruh. Babiš by měl výrobce hnojiv (Lovochemii), dodavatele (Chemopetrol) a téměř monopolního prodejce (Agrofert).

Kouzlo Babišova úspěchu bylo v provázanosti Agrofertu se státním Unipetrolem. Chemičky si totiž vzájemně dodávaly produkty, takže podle názoru expertů bylo možné na straně státních firem, kde měl Babiš spřízněné manažery, snížit cenu produktů dodávaných do Lovochemie. Samozřejmě na úkor státu.

Eldariel - Czech elves database

Tohle všechno se dělo už v době, kdy přišel do sociální demokracie tajemný dar z Panamy.

64

Babiš vždycky vykládal svůj úspěch jako výsledek tvrdé práce, která byla postavena na prozíravém obchodu a chytrých rozhodnutích.

„Vývoj Agrofertu je spojen hlavně s americkou bankou Citibank, která nám v roce 1994 jako první poskytla úvěr na provozní financování ve výši čtyř milionů dolarů. Následně se stala naší strategickou bankou, která financovala privatizaci Prechezy a Dezy a dala nám příslib 340 milionů eur na privatizaci Unipetrolu. Mnozí novináři opakovaně psali lži o tom, že jsme neměli na privatizaci Unipetrolu peníze. To nebyla pravda. Citibank to může potvrdit," řekl Babiš ve vydaném životopise.

„Agrofert není produkt kuponové privatizace ani produkt české cesty privatizace na základě úvěru od banky IPB. Agrofert byl budován systematicky a je výsledkem práce hlavně českých a některých slovenských manažerů. Je to firma, která je registrována v Čechách a platí ročně stovky milionů daní z příjmu právnických osob. Konsolidované osobní náklady Agrofertu za rok 2010 se blížily k jedenácti miliardám korun, tudíž Agrofert platí miliardové částky na sociální a zdravotní pojištění," uvedl Babiš v roce 2011.

O tom, že Babiš a jeho manažeři byli pracovití a chytří, není pochyb. Jen v tom jeho oficiálním příběhu o zbohatnutí vždycky něco chybí. Hlavně přiznání, že měl důvěrné vztahy s politiky. Mohl by mít jakkoli dobré nápady a vstřícné úvěry u Citibank, ale nebýt politiky a státu, byl by Babiš poloviční.

Elfarel - Czech elves database

65

Babišova blízkost k politikům ČSSD a rozpínavost v byznysu ho přivedly k dosud největším střetům s konkurencí. A právě v té době – na přelomu milénia – vyvstala pro Babiše největší potřeba mít kvalitní informace, ochranu a spolupráci s policií.

Do teritoria jeho byznysu totiž – bez jakéhokoli eufemismu – vstoupil organizovaný zločin. Ten ho začal ohrožovat a nabourávat ještě více než kdysi Petrimex a „mečiarovci“.

Žádný jiný byznysmen z top desítky nejbohatších Čechů neměl takové neštěstí na lidi z podsvětí jako Andrej Babiš.

V roce 2000 totiž „narostla křídla“ Tomáši Pitrovi a Františku Mrázkovi, které policie vedla již několik let jako významné představitele organizovaného zločinu a nestandardního podnikání. Oba skrytě přes prostředníky ovládli chemický a potravinářský koncern Setuza z Ústí nad Labem. A začali Babišovi konkurovat zejména v míchání biopaliv olejem z řepky.

Nutno však dodat, že s ním soutěžili v jiných oborech. Pitr a Mrázek měli v té době silné postavení v podsvětí, ale i v politice. Udržovali například důvěrné vztahy s důležitými lidmi z vedení České konsolidační agentury. V dozorčí radě ČKA byli poslanec ODS Vlastimil Tlustý a poslanec ČSSD Josef Hojdar. Oba byli nakloněni Mrázkovi či jeho spolupracovníkům. (Což prokázal policejní spis Krakatice, který mapoval Mrázkovy aktivity.)

V konsolidační agentuře končily nesplacené úvěry firem u bývalých státem kontrolovaných bank. ČKA se pak snažila tyto pohledávky prodávat na trhu alespoň za zlomek ceny. Ten, kdo měl kromě peněz i kvalitní informace a kontakty, se pak mohl dostat k zajímavé investici. Prostřednictvím pohledávky šlo ovládnout snadno a levně firmu, která peníze bance původně dlužila.

Eldariel - Czech elves database

Babišovi šlo zejména o pohledávky firem Kostelecké uzeniny, Aliachem, Unipetrol, ale i řady dalších menších zemědělských podniků, jako třeba Agro Jevišovice.

Babiše iritovalo, že Pitr a Mrázek měli v ČKA silnější vazby. Tajná služba BIS v roce 2003 odposlouchávala telefony Pitra a Mrázka. V jednom takovém hovoru mluvil Pitr se svým spolupracovníkem ze Setuzy Františkem Janů, který mu popisoval čerstvou schůzku s Andrejem Babišem. (Janů u Babiše kdysi začínal jako manažer, pak přešel k Pitrovi. Proto se s ním Babiš znal a mluvil s ním otevřeně.)

„Babiš mi vyčetl, že chodím do Sněmovny za Vlastíkem (*Tlustým*). A stěžoval si, že prý všechno, co chce na ČKA, takmu to Vlastík zatlouká," sděloval v listopadu 2003 Janů Pitrovi.

„Janů na to Babišovi řekl, že ‚on chodí za Vlastíkem proto, že byl určenej, aby s ním jednal, když něco (*pitrovci*) potřebují'," vyhodnotila BIS další část telefonického hovoru.

Babiš si také podle BIS během debaty s Janů postěžoval, že policie nefunguje, jak by měla.

„Mne pořád spojují s Grossem (*ministrem vnitra*), ale ti policajti tam jsou všichni rozhádaní. Je tam několik skupin, které jdou proti sobě," říkal podle Janů Andrej Babiš.

„Ze všech informací, které zájmové osoby (*Pitr*, *Mrázek*) ke svým sporům s Andrejem Babišem získávají, dedukují jednoznačný závěr, že Babiš je politicky podporován ministrem vnitra Stanislavem Grossem, který k útokům proti jejich skupině využívá bezpečnostní složky," stojí ve spise Olej, který společně s BIS dávala dohromady v letech 2003 až 2004 protikorupční policie.

Eldaniel - Czech elves database

66

Babišův sen byl skutečně velký. Chtěl ovládnout velkou část petrochemického holdingu Unipetrol, což měl být jeho životní obchod.

Babiš se na něj systematicky připravoval od roku 1998. V té době na českém chemickém trhu vykrystalizovala silná trojka: Unipetrol, Chemapol Group a Agrofert.

Babišovi hrálo do karet, že Chemapol vedený Václavem Junkem mířil v té době k bankrotu. Což se v lednu 1999 skutečně stalo. Tím odpadla hlavní konkurence. Navíc se Babišovi uvolnila cesta získat z potápějícího se Chemapolu část chemiček, z nichž nejcennější byla pardubická Synthesia.

Rozhodující bylo, že Andrej Babiš měl díky vstřícnosti ČSSD v čele Unipetrolu svého manažera Pavla Švarce. To byl klíč k úspěchu.

Jen pro připomenutí: Švarc se narodil v roce 1956. Absolvoval chemicko-inženýrskou fakultu VŠCHT v Praze. V roce 1988 nastoupil do Pražské cukerní společnosti Čakovice, kde na různých postech působil do roku 1993, kdy odešel z pozice generálního ředitele.

V letech 1994 až 1997 absolvoval stáže ve Francii, USA a Kanadě. Nicméně v letech 1993 až 1997 pracoval jako personální ředitel Čížkovické cementárny.

Hned poté vstoupil do služeb Babiše. Dva roky šéfoval společnosti Lovochemie. A od ledna 1999 se stal generálním ředitelem Unipetrolu.

Eldaniel - Czech elves database

67

O tom, co se dělo po Švarcově nástupu, kolují divoké historky. Babišovi konkurenti tvrdí, že došlo k těžkému vysávání dceřiných společností, zejména Chemopetrolu, Kaučuku, Parama a Spolany, ve prospěch

Babišových podniků. Ten to ale vždy zásadně odmítal a označil takové zprávy za nehoráznou lež a pomluvu.

Nicméně klíčové poslání Pavla Švarce bylo jasné. Měl Babišovi ohlídat privatizaci státního podílu v Unipetrolu.

Babišův Agrofert sám dlouho tvrdil, že do ní půjde. Což se nakonec v roce 2001 stalo.

Po mnoha vyjednáváních se Babiš nejdříve spojil s rakouským koncernem OMV. Rakušanům měla připadnout z Unipetrolu síť čerpacích stanic Benzina a strategická ropná společnost Česká rafinérská. Majiteli Agrofertu měl padnout do klína plus minus zbytek Unipetrolu. Manažeři OMV však na poslední chvíli Babiše zradili a spojili se s maďarským petrolejářským koncernem MOL.

Chemický Ali, jak Babišovi začali říkat jeho konkurenti v byznysu, tak zůstal osamocen. Ale nevzdal to a podal ve výběrovém řízení samostatnou nabídku ve výši 361 milionů eur, což bylo v té době v přepočtu něco kolem 11,7 miliardy korun. 17. prosince 2001 pak Zemanova vláda vybrala Babišův Agrofert jako vítěze soutěže.

Zemanův kabinet tehdy ignoroval doporučení privatizační komise, která upřednostňovala nabídku britské společnosti Rotch Energy. Ta nabízela za Unipetrol o 2,8 miliardy více, tedy celkem 14,5 miliardy korun.

Zemanova vláda sázku na Babiše zdůvodňovala upřednostněním „české cesty“.

Eldariel - Czech elves database

68

Až tak česká cesta to ale nebyla. Ukázalo se, že Babišův Agrofert by sám o sobě neměl na zaplacení takového balíku peněz. Babiš totiž spoléhal na to, že se domluví s americkou petrolejářskou společností Conoco, která by vystřídala na postu strategického partnera nestálé Rakušany z OMV. Conoco totiž mělo také zájem o Českou rafinérskou a síť čerpacích stanic

Benzina. Agrofert by jim tyto dva podniky rád přenechal, ale počítal s tím, že utržené peníze použije společně s financemi z úvěru k zaplacení kupní ceny za Unipetrol.

Ještě v lednu 2002 mluvil Babiš optimisticky. „Jsme předběžně dohodnuti, že společnost Conoco převezme podíl v České rafinérské a v Benzině. Naše zájmy jsou naopak v petrochemii. Spolu s našimi partnery z Conoka jsme nabídli za Unipetrol velmi vysokou cenu," řekl Babiš v lednu 2002.

12. února 2002 pak Agrofert podepsal se státním Fondem národního majetku smlouvu o koupi třiašedesátiprocentního státního podílu v Unipetrolu. Babiš zopakoval, že má na své straně Conoco a že jeho zájmem je získat hlavně litvínovský Chemopetrol, který byl dodavatelem surovin pro výrobu hnojiv.

Edariel Czech elves database

69

V červnu 2002 se ale začalo vyjasňovat. Americká firma Conoco a Agrofert se neuměly domluvit na strategickém partnerství. Šlo o peníze.

Firmě Conoco a jejím obchodním partnerům totiž neseděla cena osmi miliard korun, které měli zaplatit za ovládnutí firmy Česká rafinérská. Také nevěděli, jak budou nastaveny předávací ceny za dodávky surovin mezi Českou rafinérskou a další z dcer Unipetrolu – litvínovským Chemopetrolem.

Proto ani nemohli vědět, jaké zisky budou rafinerie vytvářet, a tedy kolik za ně mohou zaplatit. O předávací ceny se v létě roku 2002 rozhořel mezi Chemopetrolem a Českou rafinérskou ostrý boj, který vyvrcholil přerušením dodávek a odstávkou v provozu Chemopetrolu.

Babiš se tak dostal do kouta. Bez strategického partnera Conoco by na zaplacení Unipetrolu neměl. Navíc byl pod politickým tlakem, protože krizi v petrochemii musela řešit vláda.

Spory znepříjemňovaly život i Babišovi v jednáních o úvěru pro Agrofert. Financování nákupu Unipetrolu záviselo na tom, zda se dohodnou sporné předávací ceny. Bez toho nešlo sestavit finanční plán pro zaplacení Unipetrolu. Kvůli neznámým cenám nešlo spočítat, kolik Unipetrolu přinese prodej rafinerií. Nedalo se ani odhadnout, jaké by mohl Chemopetrol přinášet výnosy a jak by měl nový majitel splácet akviziční úvěr, který by si vzal na zaplacení akcií Unipetrolu.

Navíc… Kromě částky na nákup státního podílu v Unipetrolu musel Babiš řešit v té době ještě jeden vážný problém. Musel zaplatit další peníze za nákup německého producenta čpavku firmy SKW Piesteritz. I tady šlo o desítky milionů eur.

Babišovi se začal jeho sen hroutit.

70

Babiš se ještě snažil najít řešení v tom, že si našel nového strategického partnera. 29. července 2002 oznámil, že o Českou rafinérskou a Benzinu má zájem polská rafinerie PKN Orlen. „Agrofert Holding už s PKN uzavřel dohodu o spolupráci," řekl Babiš.

Jenže toto řešení se pohybovalo na hraně privatizačních pravidel. Vládní podmínky soutěže totiž ukládaly, že nabyvatel akcií nesmí pod hrozbou pokuty ve výši 100 procent kupní ceny po dobu osmi let převést akcie na třetí subjekt, vyjma takzvané skupiny kupujícího, do níž PKN Orlen v době vládního rozhodnutí nepatřil.

19. srpna 2002 Agrofert oznámil, že nemůže dokončit privatizaci za původně dohodnutých podmínek. A chtěl vyjednávat o nových podmínkách. Babiš pak od vlády dostal ultimátum, aby státu za Unipetrol zaplatil.

Edaniel - Czech elves database

71

K tomu všemu se ještě ukázalo, že Babiš neříkal pravdu o skutečných majitelích „českého Agrofertu“.

Babiš totiž před privatizací Unipetrolu tvrdil, že většinovým akcionářem Agrofertu je velká švýcarská komoditní společnost Ameropa. Komise pro cenné papíry ale zjistila, že to tak není. Ameropa na dotaz komise odpověděla, že nikdy nevlastnila v Agrofertu nadpoloviční podíl. „Sdělili nám, že nikdy neměli v Agrofertu majoritu,“ uvedla mluvčí komise Radka Procházková.

V listopadu 2001 přitom Agrofert veřejně oznámil, že Ameropa ke svým tehdejším pěti procentům akcií Agrofertu přikoupila dalších padesát od Babišových kamarádů ze švýcarské střední školy, sdružených v neznámé firmě O.F.I.

Novou majetkovou strukturu v čele s Ameropou oficiálně představil Babiš v době, kdy se Agrofert začal u vlády ucházet o koupi Unipetrolu. Udělal to proto, aby Zemanovu kabinetu a také svým kritikům jasně ukázal, že jeho uskupení je transparentní a že má v kolonce hlavní akcionář vyryto jméno tradiční západoevropské firmy se stoletou tradicí. „Samozřejmě byli i ti, kteří nám nepřáli, a proto alespoň nekorektně a nepravdivě vytvářeli mlžné spekulace kolem akcionářské struktury. Síla a renomé Ameropy již nedává k podobným spekulacím prostor nikomu,“ řekl v roce 2001 Hospodářským novinám Andrej Babiš.

Na oznámení Komise pro cenné papíry, že se spoluprací s Ameropou to není tak horké, reagoval Babiš podrážděně. „Bez komentáře, to je vše, co k tomu můžu říct,“ uvedl na dotaz, jak je možné, že osm měsíců uvádí jako majoritního vlastníka Ameropu, a ta přitom popírá, že by kdy nadpoloviční podíl v Agrofertu držela. Nepromluvil ani spolumajitel Ameropy Andreas Zivy.

Eldaniel - Czech elves database

72

Babiš nakonec přišel s novou verzí příběhu o majitelích svého uskupení. „V listopadu roku 2001 jsme na základě zprávy firmy O.F.I. informovali veřejnost, že majoritním akcionářem firmy Agrofert se stala společnost Ameropa. K dokončení transakce však nedošlo, o čemž jsme byli informováni až koncem roku 2001," uvedl Babiš.

Ameropa vlastnila podle něj původně 5 procent akcií Agrofertu a k nim měla přidat padesátiprocentní balík od O.F.I.

(Kdo přesně vlastnil tuhle švýcarskou schránku, Babiš nikdy neřekl. Jen obecně tvrdil, že je to „firma jeho kamarádů ze švýcarské střední školy".)

„Nakonec se Ameropa rozhodla nakoupit jenom 40 procent akcií společnosti Agrofert. A nyní tedy drží celkem 45 procent akcií," uvedl Babiš v polovině roku 2002.

Proč Ameropa nechtěla získat majoritu v Agrofertu? Musela by totiž ve veřejně obchodovatelných firmách celé skupiny organizovat povinný odkup minoritních akcií. A do toho se jí evidentně nechtělo.

(Podle novely obchodního zákoníku totiž při ovládnutí firmy vznikla povinnost organizovat odkup akcií ovládaných firem, které drží další akcionáři. V případě převzetí Agrofertu to znamenalo, že majoritní akcionář by měl minoritním podílníkům zaplatit za akcie firem milionové částky. Zákon také říkal, že když někdo po ovládnutí firmy odkup nevyhlásí do šedesáti dnů, pozbývá hlasovacích práv k akciím.)

Babiš nakonec oznámil, že on sám nakoupí dalších 10 procent firmy Agrofert a tím celý problém vyřeší. „Akcionářská struktura a. s. Agrofert bude třicátého června 2002 tato: 55 procent Andrej Babiš, 45 procent Ameropa Holding," uvedl Babiš v tiskové zprávě.

Eldaniel - Czech elves database

73

Akcionářská struktura Agrofertu byla v roce 2002 pořádná džungle. Chvíli to vypadalo na švýcarské kamarády ze studií, pak na vlivné izraelsko-švýcarské partnery z firmy Ameropa. A vždy se kolem toho – chvíli trochu, chvíli více – motal Andrej Babiš.

Jeho story, jak k majetku přišel, měla od samého začátku různé trhliny a nejasnosti. Nebyl to žádný jednoduchý příběh ve stylu: měl jsem nápad, vymyslel geniální produkt, vzal si úvěr, splatil ho a vydělal tisícinásobek. Tak nějak se sice svůj vzestup v byznysu po mnoha letech snažil vykreslovat, jenže při detailním pohledu to byla pouhá hra čísel a se slovíčky, hra s akciemi a s penězi. Babiš nebyl jedinečný inovátor, jen obyčejný politický podnikatel s neznámými penězi v zádech.

Nikdy, ani v roce 2002, ani v roce 2017, tak nebylo jasné, na jakých penězích Babiš vyrostl a co to má všechno vlastně znamenat.

Když jsem se v roce 2014 snažil v této změti údajů a veřejných prohlášení vyznat, na chvíli jsem zauvažoval, že si jenom špatně přepisuji údaje z historických zpráv té doby. Tak jsem se raději ještě jednou podíval do archivu médií, co Babiš o Ameropě a O.F.I. opravdu říkal.

Našel jsem jeden jasný opěrný bod.

12. ledna 2002 poskytl Babiš autorizovaný rozhovor deníku Mladá fronta DNES. Babiš na otázku, zda Agrofert získává nějaké peníze od svého zahraničního akcionáře Ameropy, odpověděl: „Žádné trvalé peníze od společnosti Ameropa nezískáváme. Občas nám poskytuje malé půjčky, které jsou později refinancovány bankami. To proto, že vyřízení úvěrů je časově příliš náročné. Ameropa je naopak operativní. Je to náš významný obchodní partner při aktivitách v západní Evropě, proto také již před lety koupila pět procent akcií Agrofertu. Loni se Ameropa rozhodla převzít padesátiprocentní podíl od investorské firmy O.F.I. Šlo o obchod mezi těmito subjekty, v němž byl Agrofert jen předmětem transakce, takže žádné peníze nezískal. Vlastníkem Ameropy je rodina Zivy už od roku 1948. Nejde tedy o veřejnou akciovou společnost, ale o rodinný podnik. Přesné

Eldaniel - Czech elves database

podíly majitelů jsou tedy rodinnou záležitostí. Firma tak svou akcionářskou strukturu zveřejňovat nemusí. Známo je, že rodina vlastní sto procent podílů.“

Agrofert opravdu nebyl žádným produktem poctivého podnikatelského génia. Byl to projekt postavený na slovenském dravci, který si omotal kolem prstu politiky ČSSD, jejichž prostřednictvím se snažil skupovat českou petrochemii. Byl to manažer opírající se zčásti o izraelsko-švýcarské byznysmeny a zčásti o neprůhlednou společnost O.F.I., kterou spravoval najatý právník Roland Schaer, což měl být zástupce jeho kamarádů ze střední – jak vznik sdružení O.F.I. sám Babiš popisoval.

Zapsal jsem si tedy do poznámek: Ameropa, O.F.I. – zjistit více. A podtrhl si to červenou fixou. Abych se k tomu ještě vrátil.

Elidariel - Czech elves database

74

Z ovládnutí Unipetrolu tedy v roce 2002 sešlo. Babiš za podíl nezaplatil, tak se akcie vrátily zpět státu.

Miloš Zeman s Miroslavem Grégrem, kteří mu věřili, se na něho hodně zlobili. Grégr Babišovi dokonce drsně vynadal. Ale detaily, jak to vypadalo, na veřejnost nikdy neunikly.

Babiš k tomu později řekl: „Je pravda, že jsem tehdy zklamal premiéra Zemana i místopředsedu vlády Grégra. A mrzí mě to dodnes. Ale po povodních v roce 2002, po chlorovém skandálu ve Spolaně Neratovice a vývoji hospodaření v Chemopetrolu jsem se lekl a volil jsem menší zlo. To znamená veřejnou ostudu, že jsem privatizaci nedokončil. Bál jsem se, že bych následně zkrachoval jako Chemapol, který zde zanechal 16 miliard dluhů.“

Příští vláda, kterou vedl další šéf ČSSD Vladimír Špidla v tandemu s ministrem vnitra a vicepremiérem Stanislavem Grossem, tak měla jasný

úkol: připravit druhé výběrové řízení na prodej státního podílu v Unipetrolu.

Agrofert se do něj po první ostudě raději už přímo nepřihlásil. Bylo však veřejným tajemstvím, že Babiš bude spolupracovat s některým z větších nadnárodních koncernů, který do soutěže půjde. Ti, kdo tehdy tipovali polský koncern PKN, s nímž Andrej Babiš koketoval už v roce 2002, byli na správné adrese.

75

Samozřejmě se to dozvěděli i jeho úhlavní konkurenti z ústecké Setuzy, tedy kmotři Mrázek a Pitr.

Kdyby se Babiš nakonec k chemičkám Unipetrolu dostal, jejich Setuzu by nečekalo nic dobrého. Proto začali na Babiše sbírat informace, které předávali politikům nebo přímo policii. Cíl byl jasný: Babiše co nejvíce oslabit a připravit ho o spolupráci s PKN Orlen.

František Mrázek tehdy přicházel s pozoruhodnými informacemi. Policie o nich věděla z odposlouchávaných telefonů. A některé si také zaznamenávala při osobních schůzkách, které s ním měl přímo jeden z detektivů policie.

Ve spisech protikorupční policie lze najít zajímavé zprávy z té doby. Tyto informace vytvářejí plastický obrázek o atmosféře doby, kterou policejní experti označovali za „válku kmotrů“.

Tady jsou ty nejzajímavější pasáže z policejních spisů vedených na Mrázka:

V květnu 2003

Mrázek sdělil, že zná jména lidí, kteří by mohli svědčit o okolnostech podezřelých úvěrů Babiše u bývalé IPB.

1. července 2003

Eldaniel - Czech elves database

Mrázek uvedl, že Babiš má neustálý zájem o Unipetrol a taky o státní podnik Čepro. „V těchto aktivitách využívá Jozefa Kubů, což je bývalý příslušník StB. Je to jeho pravá ruka. Chodí po policii a pastuje schody Setuze," uvedl Mrázek.

10. července 2003

Mrázek přišel s tím, že existuje nějaký policista z Ústí nad Labem, který má materiály na Babiše. „Prý má nějaké dokumenty týkající se úvěru ve výši 500 milionů korun u IPB. Ale prý má strach," dodal Mrázek.

V červenci 2003 Mrázek řekl, že už to vypadalo, že Babiš ztrácí v politice půdu pod nohama, ale on to záhy vyřešil. „Babiš se přehoupl ke Špidlovi (*tehdejšímu premiérovi*). Slíbil sociální demokracii peníze na volební kampaň. Jde mu pořád o Unipetrol," uvedl Mrázek.

Mrázek opíral své informace z prostředí ČSSD o přátelské vztahy s ex-poradcem Miloše Zemana Miroslavem Šloufem.

„Zeman prý vzkázal, že je ochoten se vrátit do vedení ČSSD, až bude dělat Buzková (*exministryně školství*) ku… Gross bude za kre…. a Špidla v blázinci," řekl Mrázek. A vzápětí dodal: „Zeman se cítí podveden privatizací Unipetrolu. Údajně Babišovi naletěl." *(Pozn. autora: Vulgární slova byla vytečkována záměrně. Ve skutečnosti je Mrázek samozřejmě použil.)*

Eldariel - Czech elves database

76

Zajímavý je v této souvislosti postřeh Zemanova bývalého šéfporadce Miroslava Šloufa. Ten vydal v roce 2014 knihu svých pamětí: v ní uvedl, že v době první privatizace Unipetrolu se radil a úzce spolupracoval s Václavem Valešem, což je velmi, velmi zajímavá figura.

Valeš byl v padesátých letech mladý a úspěšný komunista, později ministr. Ale po roce 1968 se z něj stal „polodisident". Seděl ve vězení, kde se seznámil s Václavem Havlem. Po roce 1990 se stal místopředsedou vlády se silným vlivem na Havla. Pak musel rezignovat, protože se ukázalo, že

byl veden jako agent StB. V devadesátých letech pomáhal jako poradce několika byznysmenům, kteří později stáli u zrodu skupin, jako byla PPF či Motoinvest. Tento vlivný lobbista měl přezdívku Starík. (Valeš zemřel v červnu 2013 ve věku 91 let.)

Václav Valeš měl Šloufovi radit, aby Unipetrol prodala vláda Rusům, kteří mají ropu. Valeš ho podle Šloufa přímo nabádal, aby vláda neprodávala Unipetrol Babišovi ani polskému PKN Orlen.

Šlouf v knize tvrdí, že i proto se všemožně snažil zabránit, aby Unipetrol získal Babiš. A údajně před Babišem opakovaně varoval i Miloše Zemana. Za Babišem ale podle Šloufa stál a razantně za něj lobboval tehdejší Zemanův oblíbenec, ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr.

Šlouf tvrdí, že v té době navázal úzké kontakty na ruský Lukoil. Ale už bylo pozdě. Když pak přišel problém s tím, že Babiš za Unipetrol nezaplatil, bylo prý Šloufovi jasné, že na Unipetrol zkrátka nikdy neměl peníze. „Ten půlrok se tam přesto choval jako vychovaný majitel. V té době, kdy bačoval ve státním Unipetrolu, získal Babiš velké finanční prostředky, které pak použil k expanzi a ovládnutí Agrofertu," uvedl Šlouf.

Babiš taková tvrzení vždy odmítal.

Eldariel - Czech elves database

77

Pojďme ještě na chvíli k policejním zápiskům, v nichž promlouval Babišův úhlavní nepřítel František Mrázek:

> **V září 2003** Mrázek řekl, že Babiš jde tvrdě proti Setuze a že ji chce koupit, aby se zbavil konkurence. „Dal pokyn skupovat všechny pohledávky Setuzy s cílem poslat ji do konkurzu," tvrdil Mrázek.
> A doplnil, že Gross si už neví rady s tím, jak ho Babiš neustále úkoluje. „Ofina (*přezdívka pro Stanislava Grosse*) je zoufalý. Říkal: Zbavte mě Babiše. Spáchal-li trestný čin, tak pro něj nehnu prstem," tvrdil Mrázek.

V září 2003 přišel Mrázek s tím, že Gross byl osloven Babišem, aby zorganizoval schůzku s Kadlecem (*generálním ředitelem státního podniku Čepro*) a s Thomou (*ředitelem Benziny*). „Babiš chtěl dosadit Thomu na post náměstka ředitele Čepra. Kadlec prohlásil, že buď si bude vybírat náměstky sám, nebo půjde do hajzlu. Gross na to reagoval tak, že jeho poslání skončilo. A odešel," sdělil Mrázek.

3. září 2003 Mrázek řekl, že Babiš má zájem své konkurenty zlikvidovat, aby byl dominantní na potravinářském trhu. Podle Mrázka šlo Babišovi hlavně o Agropol a Setuzu. „Proto existuje spor: Agrofert–Agropol–Setuza. Babiš má zájem kriminalizovat lidi kolem naší skupiny a také kolem Agropolu," uvedl Mrázek.

16. října 2003 Mrázek řekl, že Unipetrol byl v uplynulé době vytunelován. „Proběhlo to formou takzvané dlouhodobé úložky v zahraničí, v zemích daňového ráje. Prý existuje potvrzení, že peníze byly z Unipetrolu odeslány. Ve skutečnosti ale byly peníze převedeny jinam na jiný účet, takže na úložce už nejsou," řekl Mrázek policistům.

12. listopadu 2003 Mrázek sdělil, že ministr zemědělství Jaroslav Palas (ČSSD) se na oficiální akci setkal s Babišem, který se ho před přítomnými ptal, jak to vypadá se Setuzou. „A požádal jej, aby nezapomněl, že Babiš je prvním zájemcem o Setuzu, až půjde ke dnu a padne," řekl Mrázek.

V únoru 2004 Mrázek uvedl, že Babiš má při druhém pokusu privatizace Unipetrolu dohody s polským koncernem PKN Orlen a ten tendr vyhraje. „Poláci Babišovi slíbili, že mu za hubičku prodají z Unipetrolu tyto chemičky: Agrobohemii, Chemopetrol, Paramo a Lovochemii," řekl Mrázek a dále uvedl: „Babiš má údajně ve vedení PKN Orlen dva jemu nakloněné manažery. Ti prý očekávají odměnu, každý ve výši tří milionů eur. Babiš je také naštvaný na Ivo Rittiga (*lobbista spojovaný s ODS*), který prý jedná jeho jménem, ale za jeho zády. Babiš tvrdí, že má souhlas a plnou podporu Grosse, že za něj kope, aby se Unipetrol prodal, protože vláda kalkuluje s penězi do státního rozpočtu," vypověděl Mrázek.

12. března 2004 Mrázek uvedl, že Babiš údajně obchoduje s chemičkami Unipetrolu na úkor státu. Podle Mrázka jde o 800 milionů korun ročně. „Babiš o sobě prohlašuje, že má Grosse v hrsti, že jej v případě potřeby může odstranit," uvedl Mrázek.

Eldaniel - Czech elves database

V červnu 2004 Mrázek sdělil, že Babiš má neustálý zájem dostat do Čepra svého člověka. „Počítá s tím, že Kadlec padne," řekl Mrázek.

16. června 2004 Mrázek uvedl, že ví, že Babiš dává policii instrukce prostřednictvím Grosse. „Babiš se dotázal Grosse, jak to vypadá se Setuzou. Gross si vyžádal informace od policie. A náměstek protikorupční policie si pak zavolal na kobereček operativu a ptal se detektivů, co je nového ve věci Mrázka. Nakonec jim dal pokyn, aby na Mrázka a Pitra už konečně něco našli a dotáhli to do konce," uvedl Mrázek.

78

Mrázkovy informace je samozřejmě nutné brát s rezervou. Jejich podstata měla často docela reálný základ, ale v mnoha detailech se některé údaje mohly lišit od skutečnosti. Mrázek v některých pasážích něco zveličil nebo přibarvil tak, aby policii připravil větší návnadu.

Faktem však je, že policie v té době nikdy nevykázala žádnou výraznější aktivitu, která by všechna vážná podezření kolem Babiše vyloučila, nebo potvrdila.

Babiš se přitom v té době stýkal s ministrem vnitra Stanislavem Grossem. Udržoval kontakty minimálně se dvěma plukovníky z vedení protikorupční policie. A setkával se i přímo s operativními důstojníky tohoto útvaru. Podle dobových zpráv policie se v prostředí zločinu a politiky už tehdy začalo mluvit i o tom, že si k Babišovi našel cestu také náměstek rozvědky a její pozdější ředitel Karel Randák. Což lze s odstupem času hodnotit jako jeden z nejdůležitějších momentů.

Randák měl v rozvědce neomezené možnosti. Ve zpravodajské komunitě byl od konce devadesátých let považován za nejvlivnější postavu v novodobé historii bezpečnostních složek státu.

Je zřejmé, že vnitro pod vedením Grosse či jeho bezprostředních nástupců z ČSSD nikdy nešlo proti Babišovi. Ani Mrázkovy informace

Eldariel - Czech elves database

týkající se Babiše policie nikdy řádně nevyšetřovala. Přitom celá řada z nich mířila „do černého“ nebo alespoň „do tmavě šedého“. Což se ukázalo po letech z dalšího vývoje jednotlivých kauz.

79

Pokud třeba Mrázek mluvil o snaze Babiše získat Setuzu, byla to pravda. Babiš to později otevřeně několikrát přiznal.

Stejně tak se naplnila „předpověď“ Mrázka o Čepru. Jeho šéf Kadlec v roce 2005 skončil a na jeho místo přišel Babišův dlouholetý manažer Pavel Švarc, který původně šéfoval Lovochemii a Unipetrolu.

Pokud šlo o spory Agrofertu a Agropolu, dopadlo to tak, že majitel konkurenčního Agropolu Jiří Malúš měl nejdříve problémy s policií. V listopadu 2004 byl obviněn z údajné zpronevěry. Ani když ho soud v roce 2008 zprostil viny, v roce 2009 se Malúš raději dohodl s Babišem, že mu Agropol prodá.

Agropol byl druhým nejvýznamnějším uskupením v agropotravinářství. Vlastnil například největšího zpracovatele kuřat, Jihočeskou drůbež Vodňany. Ty známé Vodňany, které později před volbami v roce 2013 propagovala dvojice Andrej Babiš a Jaromír Jágr.

Spojením Agrofertu a Agropolu vznikl agrárně-chemický kolos s tržbami přes 160 miliard korun, což ho řadilo k největším firmám v Česku a ve svém oboru k největším uskupením ve střední a východní Evropě.

Stejně tak se později potvrdily Mrázkovy zprávy o tom, že Agrofert měl dohody s polským PKN Orlen, který nakonec soutěž o Unipetrol v dubnu 2004 vyhrál.

Vztahy s Grossem, jak je popisoval Mrázek, Babiš vždy relativizoval, stejně jako Gross. „Naše vztahy nebyly nikdy tak blízké, jak se tradovalo,“ uvedl Gross v roce 2013 na adresu Babiše.

Eldaríel - Czech elves database

A co bylo pravdy na tom, že by tendr na Unipetrol provázela korupce a sliby tajného sponzoringu ČSSD?

„Příběh o korupci v privatizaci Unipetrolu si vymyslel blízký spolupracovník podnikatele Mrázka pan Spyra," řekl Babiš a označil informace o korupci za zjevný nesmysl.

Jacek Spyra byl polský lobbista usazený v Česku. Spolupracoval s Mrázkem a Pitrem. A dva roky poté, co se angažoval v „korupční aféře" kolem Unipetrolu, ho čekal krátký proces. Policie ho v roce 2007 zatkla přímo v kancelářích Agrofertu. Spyra tam totiž přišel jednat o možné spolupráci s Babišem.

Na setkání ale místo sebe poslal Babiš svou pravou ruku Alexeje Bílka. Místnost, kde se sešli, už monitorovala policie, protože jí dal Babiš avízo. Spyra Babišovi prostřednictvím Bílka nabízel, že mu za 10 milionů korun pomůže v Polsku, aby krakovská prokuratura nevyšetřovala korupci spojenou s Unipetrolem. Babiš mu prý jen „naoko" kývl, ale policii řekl, že ho Spyra vydíral.

Eldariel - Czech elves database

80

A co poslední z řady podezření, která vyslovil Mrázek? Tedy, zda dával Babiš policii za Grossovy éry nějaké instrukce?

I to lze minimálně v jednom případě potvrdit. Ve spisech protikorupční policie je zpráva z 2. června 2004, v níž se o Babišovi v takové souvislosti mluví.

V roce 2003 podala na manažery Setuzy trestní oznámení ústecká firma Alfoba, v níž pracovali lidé napojení na Agrofert. Alfoba podle policejního dokumentu tvrdila, že Setuza zneužívá dotace od Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) na výrobu bionafty.

„Po provedeném prošetření byl případ 10. července 2003 odložen. Ale pak měla proběhnout schůzka ředitele ÚOKFK s Andrejem Babišem, který

mu předal písemné materiály týkající se zneužití dotací od SZIF na výrobu bionafty," stojí v úředním záznamu policie.

ÚOKFK byla zkratka pro protikorupční policii.

„Dle sdělení zpracovatele spisu ale předané informace (*od Babiše*) neobsahovaly žádné nové skutečnosti a z tohoto důvodu s nimi nebylo dále pracováno," napsali detektivové v roce 2004.

81

Mrázek a Pitr ale nakonec Babišovi – jak se obrazně říká – stejně podpálili stoh. V roce 2005 vypukla korupční aféra „pět na stole v českých", za kterou stál polský lobbista a Mrázkův spolupracovník Jacek Spyra. Do aféry byl zapleten Zdeněk Doležel, šéf kabinetu tehdejšího premiéra Jiřího Paroubka – šlo o podezření, že si kvůli dohodám s Poláky domlouvá v souvislosti s Unipetrolem úplatek. Doležel byl při tom natočen na skrytou kameru na schůzce, kterou měl s lidmi, mezi nimiž seděl i Jacek Spyra.

Mrázek a Pitr se touto akcí chtěli vetřít do přízně polskému koncernu PKN Orlen. Za to, že pomohou Polákům se odstřihnout od Babiše, si slibovali „nějakou tu chemičku Unipetrolu" pro sebe. Pak se spustilo vyšetřování kolem své privatizace – a to jak v Česku, tak v Polsku. Toho skutečně využilo nové vedení polského koncernu PKN Orlen a s Babišem vyběhlo. Původní dohody, které s ním koncern měl, byly vypovězeny.

Babiš přišel o hodně. Minimálně o deset miliard korun. Takovou hodnotu měly totiž podíly v chemičkách, o které tak stál.

To, že se mu nepodařilo získat petrochemickou část Unipetrolu, označil později Babiš za svou největší prohru a podraz Poláků.

„Do druhého kola jsem si sehnal strategického partnera PKN Orlen a tento příběh je všeobecně známý, když mě Poláci v závěru podvedli a nedodrželi podepsané smlouvy," uvedl Babiš.

Elidariel - Czech elves database

82

Po aféře Unipetrol se Andrej Babiš a s ním spříznění politici ČSSD ocitli pod obrovským tlakem. V Polsku hrozilo, že budou obviněni za korupci. V Česku museli chodit do vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny a zpovídat se ze všeho, co při privatizaci dělali a s kým jednali.

Babiš a sociální demokraté byli pod palbou a na tenkém ledě. Navíc bylo tři čtvrtě roku před volbami, které se chystaly na začátek června 2006. Premiér Jiří Paroubek tehdy bouchl do stolu a vydal pokyn, aby se tajné služby státu věnovaly zločineckým aktivitám Mrázka, Pitra a všech dalších, kteří „destabilizovali politický systém v zemi a ohrožovali ekonomické zájmy státu“.

To byl zlom. Zapojení tajných služeb vneslo do války kmotrů ještě výbušnější atmosféru.

Policejní akce, vyšetřování jednotlivých aktérů a vytváření zpravodajských her vyústilo v další fázi této války.

Vyvrcholením byla vražda Františka Mrázka.

25. ledna 2006 ho zastřelil nájemný vrah před sídlem jeho firmy v pražské Lhotce. Pachatel nebyl nikdy dopaden. Motivů k odstranění Mrázka mohla být celá řada u spousty různých lidí.

Co ovšem budilo další zvláštní pozornost, byl způsob vraždy. Nejvlivnější a zároveň nejnebezpečnější kmotr podsvětí byl zabit jednou ranou z odstřelovací pušky. Což byl do té doby neobvyklý jev.

Mafiáni se mezi sebou buď vystříleli samopaly, nebo dávkami z pistole. Také se stávalo, že oběť zemřela v hořícím autě nebo se tělo hodilo na dno Orlické přehrady. Anebo prostě takový nepohodlný člověk zmizel a už se nikdy nenašel. Ani jeho ostatky.

Nájemná vražda Mrázka však byla čistá práce profesionálního zabijáka, kterého si buď někdo najal v cizině, nebo mohlo jít o vysloužilého vojenského či policejního snajpra.

Eldaniel - Czech elves database

83

Babiš bojoval proti zbytkům této rozsáhlé mafie, jak se dalo. Do potíží se tak dostal také Mrázkův spolupracovník Tomáš Pitr.

Někdy tomu pomohla i náhoda. Jako v půlce roku 2006.

Andrej Babiš byl v Bratislavě na obchodním jednání se svými partnery v podniku Slovnaft Bratislava. A dozvěděl se tam, že se Slovnaftem má nějakou smlouvu na odběr ropných produktů jakási malá česká firma Loricus. Ze smluv vyplynulo, že odebrané zboží by měla v Česku prodávat státnímu podniku Čepro.

Jenže Babiš tušil problém, jakmile se dozvěděl o firmě základní informace. Ihned vytočil číslo na generálního ředitele Čepra Pavla Švarce.

„Pavol, máte odebrat jeden milion tun od Loricusu?“ zeptal se Babiš.

„Nevím. Co se děje?“ reagoval překvapený Švarc.

„Jsem tady v Slovnaftě a vidím tu smluvu na firmu Loricus. Můžeš zjistit, jestli tam takovou smluvu máte?“ říkal Babiš.

„Nevím. Opravdu se musím podívat. A o co vlastně jde?“ tázal se stále nechápavě Švarc.

„Ta firma sídlí v Durychově ulici 101,“ zvýšil hlas Babiš.

„No a co má být? Co to je?“ nechápal Švarc.

„Ty nevíš? Ty kokot, tam sídlí Pitr,“ prohlásil Babiš.

Durychova 101 byl Zámeček, tedy sídlo Pitrových a Mrázkových firem. A na stejné adrese byla zapsána i firma Loricus. Což znamenalo, že Pitr chystal olejový byznys, kvůli kterému byl Babiš velmi rozladěný.

Tuhle debatu se Švarcem vyslechla policie, protože v té době odposlouchávala Babišův telefon.

Šlo o standardní operaci v případu Františka Mrázka, jehož v lednu 2006 zastřelil nájemný vrah. A protimafiánský útvar ÚOOZ, který vraždu vyšetřoval, tehdy napíchl celou řadu Mrázkových nepřátel i konkurentů. Mezi nimi i Andreje Babiše.

Když si tehdy policie debatu Babiše se Švarcem vyslechla, bylo jí jasné, že půjde minimálně o nestandardní obchod. Loricus měl totiž odebrat

Eldaniel - Czech elves database

od Slovnaftu a pak předprodat Čepru obrovské množství pohonných látek: 540 tisíc tun benzinu a 540 tisíc tun nafty.

V dubnu 2006 tedy tým Pokr, který vyšetřoval vraždu Mrázka, odloupl z celého spisu jeden Babišův odposlech a založil úplně nový spis s názvem Loreta. 16. května 2006 pak díky tomu udělali v sídle Loricusu a u Pitra domovní prohlídky. A Pitrovi začaly další problémy s policií.

Po nich pak Pitr utekl do ciziny, kde se až do roku 2010 skrýval. Pak ho policie objevila ve Švýcarsku a zbytek trestu za dřívější daňové podvody si odseděl tam i v Česku.

Eldaliel - Czech elves database

84

Babiš později přiznal, že se kvůli kauze Loricus sešel s detektivem ÚOOZ Markem Foglarem.

„Detektiv mě navštívil se žádostí, abych mu podal vysvětlení ke kauze Loricus, kdy mělo dojít k podvodu s vyváděním peněz z Čepra," uvedl Babiš.

Detektiv Foglar měl společně se svým parťákem Tiborem Lévaiem agendu kolem Babiše v ÚOOZ na starosti. S Babišem se proto občas stýkali.

Podle jejich bývalého nadřízeného náměstka ÚOOZ Hynka Vlase to byl právě Foglar, kdo přišel se žhavým tipem na vydírání Babiše polským lobbistou Spyrou. „Řekl jsem tehdy Foglarovi: O. k., naberte ten případ, ale pokud to přejde do roviny ‚hospodařiny' (*hospodářské trestné činnosti*), tak to přenechte protikorupční policii. My děláme násilnou kriminalitu," řekl Vlas. Ten tehdy vytušil, že by ve skutečnosti mohlo jít o obchodní spor mezi polským PKN Orlen a Babišem, a proto nabádal své podřízené k opatrnosti.

Babiš vedl v té době spor s Poláky o chemičky, které mu původně slíbili při privatizaci Unipetrolu. Koncern PKN mu ale řadu z nich později nechtěl prodat, protože zjistil, že by to pro něj bylo nevýhodné.

Foglar se však doporučení od Vlase zřejmě příliš nedržel. S lidmi z Agrofertu se stýkal dál a občas přinášel na ÚOOZ zajímavé informace.

85

Babišovi nevstoupil do cesty jen Pitr s Mrázkem, ale také další významná postava organizovaného zločinu, Radovan Krejčíř.

Krejčíře v Jihoafrické republice v roce 2019 odsoudili na 35 let vězení za sérii vážných zločinů včetně organizování vraždy. Krejčíř v letech 2002 až 2005, než utekl na Seychely a pak do JAR, usiloval o státní podnik Čepro. Což nechtěl Babiš nikdy připustit.

Čepro je strategický podnik státu, který ve svých obřích jímkách skladuje ropné produkty. Jeho role je významná i pro celý systém míchání biopaliv. Pokud by ho ovládal zločinec Krejčíř, měl by Babiš ve svém oboru dalšího přímého konkurenta z podsvětí. A zřejmě i méně zakázek.

Protikorupční policie se na Krejčíře zaměřila v roce 2002. Nejdříve ho stíhala za půlmiliardový daňový únik, později za řadu dalších podvodů a nakonec za přípravu vraždy celníka a také za únos podnikatele a zároveň policejního informátora Jakuba Konečného.

Krejčíř si tedy policejní pozornost zasloužil tak jako tak. I kdyby to Babišovi jakkoli nahrálo do karet. V tomto případě odvedla policie záslužnou práci, protože v roce 2004 zachránila Čepro od téměř jisté exekuce, s níž na základě vymyšlených informací a podvodu přišel Krejčíř.

Čistě pragmaticky: Pokud jde o gangstery, byla Babišova cesta těsné spolupráce s policií logická. A policistům se nešlo divit, že na Krejčířovi a Mrázkovi pracovali. Jenže problém byl, že se začala stírat hranice, co je

Eldaniel - Czech elves database

výhodné pro soukromého podnikatele Babiše a co pro stát. Takový soulad společných zájmů se státem měl za éry vlád ČSSD málokdo.

Co to nakonec Babišovi přineslo, dokládají nejnovější údaje o podnikání jeho firem. „Firmy Preol a Primagra se z 87 procent podílejí na dodávkách bionafty do státního podniku Čepro. Je to dvojnásobný podíl ve srovnání s rokem 2013," napsal v červnu 2016 týdeník Dotyk s tím, že žádné jiné firmy nepředstavují v tomto oboru Babišovi konkurenci.

86

Babiš byl díky spojenectví se státními složkami pro konkurenty z polosvěta neporazitelný. Což zjevně tušil i František Mrázek. Někdy v dubnu 2003 se svým známým svěřil, že „Babiš je největší problém", a dodal: „Je načase rozpracovat Agrofert." A při osobních schůzkách pak k tomu ještě několikrát vybízel i policisty.

Jenže k „rozpracování Agrofertu" nikdy nedošlo.

„Policie má na Babiše náboje, ale vypadá to, že Chemický Ali je asi neudělatelný," povzdychl si podle policejních dokumentů Mrázek v roce 2004.

Eldaniel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část pátá

PALERMO

Eldariel - Czech elves database

87

Respektovaný ekonomický novinář Miroslav Motejlek označil Babiše v roce 2006 v časopisu Týden za obratného manipulátora.

„Jeho způsoby jsou daleko elegantnější. Prohlédnout, jaké má opravdu záměry, není jednoduché. Nelže, ale neříká ani celou pravdu. Je obratným manipulátorem s emocemi a informacemi. Mozek a tělo pravidelně procvičuje v posilovně. Před lety přestal kouřit a pít alkohol," uvedl Motejlek.

Tehdy působil Babiš ještě skromně. „Ač vlastní na místní poměry obrovský majetek, nechlubí se jím. Jeho skromnost hraničí až s posedlostí. Jediným výstřelkem, jestli to tak lze nazvat, jsou nenápadné, leč luxusní hodinky značky Cartier. Potrpí si na kvalitní a vkusné oblečení. Služební automobil Audi A8 L řídí sám, nemá bodyguardy, nemotají se kolem něho žádní tajemníci a posluhovači. Má jasnou podnikatelskou vizi a styl průmyslového dinosaura světového formátu. Preferuje zdravý selský rozum. O takzvaných moderních manažerských metodách toho moc neví," napsal Motejlek v roce 2006.

Babiš je navíc totální puntičkář. Ilustruje to podle Motejlka příhoda z návštěvy jedné chemičky. Magnát se tam více než čtvrt hodiny dohadoval s vrátným o tom, proč nefunguje závora při vstupu do továrního objektu.

Další předností Babiše je jeho jazyková vybavenost. Vládne angličtinou, francouzštinou, němčinou a ruštinou.

S první manželkou Beatrice má dceru a syna. Dcera Adriana studovala ve Spojených státech. Později se stala manažerkou v Agrofertu, kde měla na starosti zahraniční obchody. Také syn Andrej studoval ve Spojených státech, ale nakonec se z něj stal pilot osobních letadel.

Současnou Babišovou ženou je Monika, která začínala v lovosické Lovochemii jako jeho asistentka. S ní má Babiš syna Frederika a dceru

Eldaniel - Czech elves database

Vivien. V Průhonicích u Prahy koupil Babiš řadu parcel, na nichž vybudoval rodinné sídlo. Hodně a s velkou chutí se věnuje lyžování.

88

Já jsem se osobně seznámil s Babišem někdy v srpnu 2005. Bylo to právě kvůli aféře Unipetrol. Rozplétal jsem, kdo je kdo a k čemu tehdy vlastně došlo. Taky jsem Babiše potřeboval konfrontovat s informacemi, které na veřejnosti šířil polský lobbista Jacek Spyra.

Babiš měl kanceláře ještě v činžovním domě v Roháčově ulici na pražském Žižkově. Jakmile mi sdělil svá stanoviska, chtěl jsem odejít.

Ale on se najednou tím svým česko-slovenským slovníkem začal rozohňovat nad některými mými otázkami. Vadilo mu, že se stále ptám na jeho vztahy s Grossem.

„Měl byste se věnovat té partě z Durychovky," řekl.

Pochopil jsem, že má na mysli Mrázka s Pitrem.

„To jsou zločinci. Ne já. To oni tady korumpují a dělají všivárny. Nabourávají mi moje obchody. Proč nepíšete, že Mrázka nedokáže policie udělat za podvody?"

Parta z Durychovky mu vážně ležela v žaludku.

Řekl jsem mu, že se o to snažím jak v jeho případě, tak v kauze Mrázka, ale že chci mít vše podložené.

„Podložené, podložené… Vždyť na ty jejich čachry jsou důkazy. A stejně nikdo nic nezmohl," řekl Babiš.

A po chvilce otevřel desky, z nichž vytáhl nějaké listiny. „Tady je to černé na bílém. Podvody z devadesátých let. Desítky milionů, stovky milionů. Rozkradené v bankách, a nic," hartusil. V ruce držel část stránek ze starého vyšetřovacího spisu, který vedla hospodářská kriminálka na Pitra a Mrázka někdy kolem roku 1996.

Eldaniel Czech elves database

Viděl jsem jen tři čtyři stránky. Byly na nich převody peněz, rozkreslené do přehledné mapy. Na další listině byl výčet všech vyšetřovacích spisů, které policie otevřela na Mrázka a na Pitra, ale které spadly pod stůl. „Kluci z Durychovky“ jako zázrakem všechno přežili.

Udělal jsem si pár poznámek a zeptal se Babiše, jak k tomu přišel. On mi to neřekl. „Asi mi to přišlo poštou,“ uvedl. Bylo zřejmé, že mlží. Měl své zdroje u policie a od nich poměrně kvalitní informace.

„Podívám se na to. Mrázek je samozřejmě pozoruhodná postava, která tu hýbe částí politické scény,“ řekl jsem mu. Ale hned nato jsem se vrátil k mému původnímu tématu. „Jak byste tedy charakterizoval své vztahy s Grossem?“ položil jsem dotaz.

Babiš vyletěl jako čertík z krabičky.

Eldaniel - Czech elves database

89

Byl to takový ten moment, kdy se dalo mezi řádky poznat, co je Babiš zač. „Gross? Gross? Co si myslíte, že se dá ovládat? Ten se řídit nedá. Já jsem mu tady řekl, aby pro mě něco udělal, a jak myslíte, že to dopadlo? Je neschopnej. Má takových problémů, že je vydíratelnej. A neumí držet slovo. Všechno pokazila ta jeho, ta jeho…“

Babiš se na moment zasekl. Zřejmě nevěděl, jak to říct slušně. Pak to řekl po svém. A to není publikovatelné.

Mluvil o Grossově manželce. Ta přivedla ke Grossovi podnikatelku Libuši Barkovou, svou dávnou přítelkyni. Z Barkové se pak stala rodinná známá premiéra Grosse. A to byl zjevně ten problém, na který Babiš narážel.

Barková měla nemovitost v pražských Nuslích, v níž sídlil nevěstinec Escade. Dokonce se říkalo, že Barková byla majitelkou projektu a v minulosti i šéfovou vykřičeného domu. Barková to popírala. Nicméně vlastnictví budovy a důvěrné vztahy s nastrčeným provozním vyvrátit nešly. Stejně

jako pozdější výpovědi řady slečen, které popisovaly Barkovou jako svoji šéfku.

Gross se tak kvůli své ženě zapletl s byznysem, který mu později, v roce 2005, spolu s nejasným financováním bytu definitivně zničil politickou kariéru.

„Gross je pod pantoflem své ženy. Ta ho řídí. A jednou ho dořídí do průseru," pokračoval ve svém monologu Babiš.

„Gross, Gross… Ten není schopný uřídit ani rodinu, natož vládu. Postavte na Úřad vlády prkno a bude to lepší. Od něj se to bude aspoň odrážet," říkal Babiš zvýšeným hlasem.

Dál s ním mluvit nešlo. Sebral jsem se a odešel. Často jsem litoval toho, že jsem si tenhle jeho výstup nenahrál.

Když jsem vyšel ven na ulici, měl jsem z Babiše husí kůži. Cítil jsem se, jako bych prožil civilizační šok. Myslel jsem si, že jdu za váženým a seriózním podnikatelem. A on mluvil – a taky se tak choval – jako kdyby vyšel odněkud ze čtvrté cenové skupiny.

Ale ten mrazivý pocit jsem neměl jen z toho, jak teatrálně, sprostě a hlasitě hulákal. Zarazil mě obsah jeho slov.

Vycházelo mi z toho, že politiky využívá, nebo se o to alespoň všemožně snaží. A že se chová jako Boss.

Eldaríel - Czech elves database

90

Mé druhé setkání s Babišem proběhlo v říjnu 2005 v hotelu Hilton. Tam obvykle schůzky nemívám. Ale musel jsem akceptovat Babišův návrh. Měl nabitý program. Vešel jsem se v jeho harmonogramu do okénka mezi 19. až 20. hodinou.

Bylo to v době, kdy jsem se vrátil z Polska, kde jsem nasbíral další informace do reportáže o kauze Unipetrol. A bylo nutné přimět Babiše ke konfrontaci s údaji, které jsem chystal do novin.

Babiš se s nimi vypořádal rychle a po svém. „Je to kampaň Poláků, na které se přiživuje Mrázek a Pitr. Ti tady dělají Palermo. Jdou po mně, chtějí prachy. O nic jiného jim nejde," řekl.

„A vám jde o co?" zeptal jsem se naivně.

Babiš povytáhl ramena nahoru a dolů, jak to dělává, když ho něco naštve, a spustil: „O co mi jde? O byznys, aby to tu fungovalo. Když se k tomu dostanou ti zločinci, tak to akorát vytunelují a skončí to všechno v bankrotu. Já to posunu dál. Zvýším výrobní kapacity, najdu odbyt, bude zaměstnanost. A hlavně: odvedu daně. Na rozdíl od těch, kdo se proti mně spikli a tohle tady všechno vymýšlejí."

Babiš se až zalykal, jak se zase rozčilil.

Důrazně tehdy popřel, že by dával peníze politikům, jak to v Polsku tvrdili někteří podnikatelé.

„Něco vám povím. Nikdy v životě nedělejte byznys s Poláky. Oni vám slíbí všechno, co chcete. Pak zajdou za roh a bodnou vám kudlu do zad. Jsou to svině. Podrazili mě, a to jim neodpustím," řekl mi Babiš.

„Co s nimi jako uděláte?" zeptal jsem se.

„To vám říkat nebudu," opáčil a pak dodal: „Vlastně nic. Nechám to být, už s nimi nikdy žádný obchod neudělám."

V té době jsem ještě netušil, jak těžce ho vypovězení spolupráce s Poláky ohrožuje. A jaký vliv to má na celou budoucnost jeho Agrofertu. Poznamenal jsem si to do notýsku ve své hlavě a zařadil do témat, která budu chtít ještě řešit.

V druhé části debaty se Babiš rozmluvil úplně o něčem jiném.

Eldariel - Czech elves database

91

Babiš najednou obrátil list a povídá: „Neměl byste se zabývat něčím závažnějším?"

Nedůvěřivě jsem se na něj podíval. On měl na stole asi pěticentimetrovou složku o spekulativních podvodech s pozemky v Uhříněvsi u Prahy.

Bylo to zajímavé, protože bylo evidentní, že si chce někdo na úkor státu přijít k velkým penězům. Byly to spekulace s restitučními nároky výměnou za kvalitní pozemky, jejichž ceny se v budoucnu ještě mnohonásobně zvýší.

Zeptal jsem se ho, jakou má motivaci se tím zabývat? „To máte od někoho, kdo se tím úředně zabýval, ale dostal přes prsty a nemůže to svými silami vyřešit?“ dotázal jsem se.

To by totiž byla bohulibá motivace: pomoci něčemu dobrému, když selhaly všechny jiné snahy. Takovým lidem se říká whistleblowerři, tedy ti, kteří „hvízdají na píšťalku“. Chtějí zvonit na poplach.

(*Takzvaní whistleblowers, kteří ve veřejném zájmu upozorní na nějakou nepravost, kterou nechce nikdo řešit, se třeba ve Spojených státech těší určitému stupni právní ochrany. A i v Česku se nyní poslanci snaží zlepšit jejich postavení a prosadit větší právní ochranu.*)

Babiš řekl: „Tak nějak, jak to říkáte. Upozornili mě na to známí. Připravili mi tento fascikl a požádali, abych se na to podíval. Státu tam hrozí ztráta hroznych peněz.“

„Tak fajn, já si to s dovolením vezmu, ale své nadřízené budu informovat o tom, že jste nám to předal vy,“ řekl jsem.

Babiš nechápavě povytáhl oči i obočí, ale pak mávl rukou na znamení, že mu to je jedno.

„A samozřejmě prověříme nejen věcnou podstatu, ale i to, jaká je vaše motivace, zda nám to nedáváte jen proto, že na těch pozemcích chcete vydělat vy,“ upozornil jsem ho.

Dal jsem mu tím na vědomí, že s ním nebudu hrát nějaké zákulisní hry.

Pak jsme se rozloučili.

V hotelu Hilton jsem se pak míjel s kolegou novinářem Jiřím Hynkem z České televize. Pozdravili jsme se, usmáli se na sebe a já si v duchu říkal: „Jakou pak asi složku si Babiš připravil pro Jirku?“

Eldaniel - Czech elves database

92

Druhý den jsem o tom řekl v redakci. Vysvětlil jsem svému šéfovi Jiřímu Kubíkovi, že případ má dvě roviny: věcnou o problému s pozemky a vedlejší s neznámou motivací Babiše. Nakonec jsme se domluvili, že kauzu s pozemky předáme kolegovi do pražské redakce MF DNES, který se podobnými případy už zabýval. A my se pokusíme zjistit, jakou měl Babiš motivaci. Až budeme mít jasno, dáme hlavy dohromady a rozhodneme se, co s tím.

Jestli jsme byli na Babišův vkus příliš obezřetní, nevím… Každopádně se stalo, že za pár dní, 1. listopadu 2005, vyšla s informacemi o skandálu s pozemky kolegyně Sabina Slonková na serveru Aktuálně.cz.

V případu šlo o to, že ministr zemědělství Petr Zgarba (ČSSD) dopomohl svému známému podnikateli Gabrielu Večeřovi získat za podivných okolností velmi výhodně pozemky v Praze-Uhříněvsi. 100 hektarů získal Večeřa za čtyři miliony korun. Tržní hodnota pozemků přitom přesahovala jednu a půl miliardy korun. Byla to vážná a zajímavá kauza. Zodpovědnost za aféru měl ministr zemědělství Zgarba, který v kauze přímo figuroval.

Po pár dnech byl Zgarba z vlády Jiřího Paroubka v důsledku této kauzy odvolán. Na jeho místo přišel Jan Mládek, další politik z ČSSD.

O Babišovi se ale nikde nepsalo. Později jsem se Sabiny Slonkové na tenhle detail zeptal, a ona popřela, že by tip dostala přímo od Babiše. „On mi to nedal. On mě na to vážně neupozornil," řekla. Připustila, že to mohl být někdo, kdo se s Babišem znal. Nebo byla jiná možnost, že její zdroj možná ani nevěděl, že to původně šířil Babiš.

Později jsem pochopil, kam tohle všechno směřovalo. Až s velkým odstupem času jsem si uvědomil, že Babišovi šlo zejména o výměnu ministra zemědělství. Potřeboval tam mít někoho, kdo bude mít odvahu jít tvrdě proti „hochům z Durychovky".

Babišovi šlo stále o Setuzu, kterou spravovali Pitr s Mrázkem, ale v níž měl v té době stále ještě podíl stát kvůli pohledávkám z minulosti. Pitr a Mrázek dělali všechno pro to, aby se z – pro ně – nevýhodného vztahu se

Eldaniel - Czech elves database

státem vyvázali, zatímco Babiš jim to chtěl za každou cenu zhatit. Setuza byla pro něj vážný konkurent v byznysu s přimícháváním biosložek do pohonných hmot.

Hlavní slovo měl tehdy ministr zemědělství. Pokud by ministr souhlasil s projektem na osamostatnění Setuzy a prosadil ho ve vládě, měli by Pitr s Mrázkem vyhráno.

Nový ministr zemědělství Jan Mládek ale v žádném případě nechtěl tento projekt podpořit. Naopak, byl proti jakékoli dohodě s Pitrem. A dělal vše pro to, aby jim poslední plán na ovládnutí Setuzy nevyšel.

Jan Mládek patřil do Grossova křídla sociální demokracie. Navíc byl velmi dobrým přítelem vlivného lobbisty Miroslava Jansty. Od něj a od Grosse vedla samozřejmě nejbližší cesta k Babišovi.

16. listopadu 2005 pak Mládek oznámil, že chce získat ztracený vliv a akcie Setuzy. „Existuje více možností řešení, o nichž se bude ještě jednat," řekl po jednání kabinetu ministr Mládek. Tohle byl v podstatě další střípek do mozaiky bojů o trh s biopalivy, který nakonec vyhrál Babiš.

Setuza se ještě nějaký čas potýkala s vážnými finančními a majetkovými problémy. Ale ten hlavní spočíval v něčem jiném. Šlo o to, že „nebyl" František Mrázek – muž, který by takovou situaci uměl vyřešit po svém.

Nebyl tu od 25. ledna 2006, kdy mu proletěla tělem smrtící kulka z odstřelovací pušky.

Eldariel - Czech elves database

93

Příběh s ústeckou Setuzou a biopalivy měl nakonec ještě dramatický vývoj. Po vraždě Mrázka řešil své existenční problémy i Tomáš Pitr, ale i přesto Setuza zpočátku svůj boj s Babišem vyhrávala.

Pomohla tomu zcela zjevně i nová politická situace, když po červnových volbách 2006 vystřídal „sociálnědemokratickou vládu" pravicový

kabinet v čele s Mirkem Topolánkem z ODS. Ten nebyl vůči Setuze tak zarputilý jako ministři ČSSD napojení na Babiše.

Setuza si tak i přes vážné finanční problémy našla – s tichou podporou státu – strategického partnera, firmu Chemoprojekt, a v roce 2007 si postavila novou výrobnu na MEŘO, tedy metylester řepky olejné. Tento extrakt se přimíchával do nafty, což byl celosvětový trend, který měl pomoci ušetřit životní prostředí.

Podle toho, jaká pravidla si nastavily jednotlivé státy, se pak přimíchávalo do nafty dvě, tři nebo pět procent této biosložky. Výrobce MEŘO tak měl zajištěný byznys i zisk, protože stát musel podle zákona zajistit, aby se do čerpacích stanic dodávaly jen pohonné hmoty, které obsahovaly zčásti i extrakt z řepky olejné.

Nová výrobní linka sice stála v areálu Setuzy, ale Pitrovu podniku přímo nepatřila. „Celá stavba, kterou Setuza realizuje společně s externím investorem Chemoprojekt Praha, přišla téměř na tři čtvrtě miliardy korun," sdělil v roce 2007 tiskový odbor Setuzy.

Na sklonku prázdnin 2007 se tak v Ústí nad Labem odehrála pozoruhodná scénka. Zatímco bývalý premiér Jiří Paroubek z ČSSD považoval vládce Setuzy za „nepřátele státu", jeho nástupce z ODS si s „nepřáteli" podal ruku.

Do Ústí nad Labem totiž v srpnu přijel přímo premiér Mirek Topolánek, aby společně s ministrem zemědělství Petrem Gandalovičem a ústeckým hejtmanem Jiřím Šulcem (všichni ODS) přestřihl pásku a otevřel nový provoz v areálu firmy.

Ročně se dalo v novém závodě vyrobit sto tisíc tun metylesteru. Setuza se tak dostala na celkovou kapacitu 150 tisíc tun a stala se lídrem ve výrobě MEŘO v Česku.

Provázanost tohoto byznysu se státem byla velká. Neboť hlavním garantem za přimíchávání biosložek do nafty byl státní podnik Čepro. Ten měl v Česku největší skladovací kapacity pohonných hmot a taky sloužil všem důležitým obchodníkům jako největší daňový sklad.

Eldariel - Czech elves database

94

Andreje Babiše musel vývoj kolem Setuzy pořádně štvát. K ústeckému podniku se po vleklé válce s podsvětím nedostal, a ještě nezabránil jeho vzestupu v byznysu s biopalivy.

Někde tady se narodila Babišova zášť k Topolánkovi.

Ale nepředbíhejme.

Babiš si šel za svým cílem i nadále. Byl tvrdohlavý a ješitný. Nechtěl prohrát. A zjevně si řekl: Když jsem se nedostal k Setuze, postavím si svou „Setuzu“.

A tak se i stalo.

V Lovosicích, v areálu Lovochemie, si vybudoval vlastní továrnu na biopaliva s názvem Preol. Nová továrna ho vyšla na 1,6 miliardy korun.

V červnu 2009 se pak v Lovosicích „odehrála pozoruhodná scénka“. Na slavnostní přestřižení pásky si Babišova firma pozvala jako hlavního hosta tehdejšího předsedu ČSSD Jiřího Paroubka.

Proč si Babiš vybral Paroubka, a ne třeba tehdejšího předsedu úřednické vlády Jana Fischera, nebo alespoň ministra vnitra Martina Pecinu, s nímž se důvěrně znal, byla otázka. „To nemůžeme komentovat,“ uvedl tehdy tiskový odbor Agrofertu.

Vypadalo to, jako by Babiš dával najevo, že chce, aby příštím premiérem, který vzejde z voleb roku 2010, byl právě Paroubek.

Jestli Babiš dělal v zákulisí vše pro to, aby Setuza měla i přes tichou podporu pravicové vlády finanční problémy, netušíme. Jisté ale je, že problémy přišly.

Už v průběhu roku 2008 se Setuza dostala do insolvence kvůli údajně neproplaceným fakturám za 3,5 milionu korun. Pohledávky zůstaly právě za stavbu provozu na výrobu metylesteru řepky olejné.

A v květnu 2009 pak Agrofert Holding přestal údajně kvůli dluhům dodávat do Ústí nad Labem klíčovou surovinu: řepku olejnou. Bez ní nemohla Setuza nic dělat. V tom měl Babiš svou sílu a taky páku na

Eldaniel - Czech elves database

konkurenci. Jeho společnosti žluté lány s řepkou buď obhospodařovaly, nebo řepku vykupovaly od zemědělců a skladovaly.

95

Protože Setuza se pak už ze svých potíží neuměla dostat, převzal pozici lídra na trhu s MEŘO Babišův Preol. Od svého ostrého startu v roce 2010 vyráběl tento podnik většinu biopaliv pro státní podnik Čepro.

Z Preolu se během pár let stal největší tuzemský hráč v oboru biopaliv. Od roku 2010 vydělal 2,4 miliardy korun, z provozního cash-flow již v roce 2014 splatil všechny bankovní úvěry a stihl vyplatit 805 milionů na dividendách.

Kolega v redakci magazínu Reportér Jiří Štický spočítal, že za období let 2010 až 2014 přitom společnost Preol zaplatila na daních z příjmů pouhých 2,6 milionu korun, což tedy znamenalo skutečné (efektivní) zdanění ve výši 0,11 procenta ze zisku.

Jak to Babiš udělal?

„Je to díky investiční pobídce ve formě slevy na dani ve výši 611 milionů korun. Tu začala společnost využívat hned od startu výroby biosložky povinně přimíchávané do nafty (MEŘO). Využití kapacit pomohlo, že v roce 2010 Andrej Babiš společně s velkými zemědělskými podniky prolobboval přehlasování prezidentského veta. Podíl biosložky v naftě a benzinu se pak zvýšil. Jak Babiš sám zdůrazňuje, v té době nebyl politik," napsal Štický v magazínu Reportér.

Babišův Preol úspěšně pokračoval i v čerpání dotací na životní prostředí, inovace a zaměstnance. Jen do roku 2015 bylo podle databáze ministerstva financí proplaceno společnosti Preol 31,7 milionu korun.

„Při pohledu na kvetoucí řepková pole je třeba Andreji Babišovi opožděně pogratulovat ke skrytému pokladu v jeho agrochemickém impériu, tedy společnosti Preol," poznamenal Jiří Štický.

Eldaniel - Czech elves database

96

Přestože privatizace Unipetrolu neskončila pro Babiše slavně, protože polský PKN Orlen se s ním nakonec o chemičky nepodělil, byla éra vládnutí sociální demokracie až do roku 2006 tou nejlepší dobou pro byznys Andreje Babiše.

Chemické, potravinářské a zemědělské impérium vybudoval Babiš nebývalou rychlostí. V letech 1996 až 2006 koupil každý měsíc v průměru jednu společnost. I proto dlužil bankám kolem třinácti miliard korun. Jím plně vlastněný Agrofert Holding čítal více než sto společností v mnoha zemích a jen v roce 2005 utržil v přepočtu přes tři miliardy dolarů. Z Agrofertu se stal druhý největší evropský výrobce hnojiv. V produkci železitých koagulantů byl dokonce lídrem na evropském trhu. Později pak ještě vstoupil na čínský trh, kde koupil továrnu na výrobu titanové běloby.

Co všechno Babiš ještě – takříkajíc – po cestě nasbíral? A k čemu všemu se dostal i v následujících letech?

Eldariel - Czech elves database

97

Paralelně s chemičkami nabaloval na sebe Agrofert obchodní firmy se zemědělskými komoditami a potravinářské závody a masokombináty. Strategickou pozici v resortu získal ovládnutím regionálních podniků zemědělského výkupu (ZZN). Postavení dominantního obchodníka na trhu, který od zemědělců vykupuje a zároveň jim prodává, z něj udělalo krále trhu.

Kromě jiného mu to také otevřelo cestu k výnosným transakcím s obilím z intervenčních nákupů a se státními hmotnými rezervami. Podobně jako v chemii se i v zemědělství projevily dva zásadní faktory Babišova podnikání – spojení s veřejnými dotacemi a vliv v politice a na klíčových úřadech. Dotace získával navzdory tomu, že velikost jeho skupiny a majetkové propojení jednotlivých firem by je mohly podle unijních předpisů

z okruhu příjemců vyřadit. Babiš si tedy uměl dobře vybírat oblasti, kde se dotace vyplácejí. Například u bioplynových stanic.

Agrofert vlastnil od roku 2012 firmu Farmtec, která stavěla bioplynové stanice. A sám Agrofert několik bioplynových stanic i provozoval. Z bioplynu se vyráběla energie. (*Byla to alternativa k výrobě elektrické energie, což byl obor, v němž dominoval zejména projekt fotovoltaických elektráren se solárními panely a energií ze slunce.*)

Agrofert se stal také jedničkou v množství zemědělské půdy. V roce 2009, kdy koupil uskupení firem Agropol svého konkurenta Jiřího Malúše, hospodařil Agrofert na polnostech, které dosahují 150 tisíc hektarů. Což je šest procent české zemědělské půdy. Do jeho koncernu patří například i zemědělské družstvo Agro Jevišovice.

V potravinářství jsou hlavními značkami pekárna Penam, mlékárna Olma, Kostelecké uzeniny a Vodňanské kuře. Firmy sice dělají Agrofertu velké tržby, ale mají hodně nízké marže a některé jsou i ve ztrátě. Nicméně Agrofert patří k největším příjemcům dotací z Evropské unie.

Eldariel - Czech elves database

98

O vztazích Babiše s politiky se vyprávěly legendy. Ale kvalitní předpolí si agrobaron uměl vybudovat také na klíčových státních úřadech.

V České televizi se v roce 2008 objevily fotografie ze schůzky, kterou měl Babiš s tehdejším šéfem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) Martinem Pecinou. Snímky je zachytily, jak vycházejí z kavárny autosalonu Mercedes na pražském Chodově. A vypadali při tom velmi přátelsky.

Jejich vztah se pak dával do souvislostí s neprůhledností, která provázela schvalování velkých fúzí s někdejším konkurentem Agropolem a předtím se společností První žatecká.

Babiš schůzku s Pecinou později potvrdil, ale odmítl, že by šlo o nějaké spiklenecké jednání. Stejně to relativizoval i Pecina.

„Já se tak setkám s úplně každým, kdo chce. Takže když se se mnou chce setkat pan Babiš, tak se s ním setkám," reagoval Pecina. A připustil, že se s Babišem sešel opakovaně. Pecina, jehož úřad sídlil v Brně, řekl, že nemá v Praze kancelář, proto zvolil autosalon poblíž dálnice D1.

Na schůzce se mělo mluvit právě o fúzi Agrofertu se skupinou První žatecká, v níž šlo o obchod za miliardu korun. Řízení v této věci probíhalo na antimonopolním úřadu už od ledna 2008, na což si chtěl Babiš Pecinovi postěžovat. „Naposledy, když se se mnou chtěl sejít, tak se mě ptal, kdy to bude hotové," potvrdil tehdy Pecina.

Jeho setkání s Babišem bylo minimálně v rozporu s etikou nezávislého úředníka. Pecinovi a Babišovi tenhle malý skandál nakonec nic nezpůsobil. Babiš stále v klidu fúzoval a Pecina se dál scházel, s kým chtěl. Kariéru mu to nezhatilo. Naopak.

Z Peciny se později stal aktivní politik blízký sociální demokracii a ještě později dokonce spojenec a podporovatel Miloše Zemana. Dvakrát zastával Pecina post ministra vnitra v úřednických vládách, které tu vedly zemi v rozkolísané době. Pecina šéfoval resortu vnitra nejdříve v letech 2009 až 2010. Pak i ve druhé úřednické vládě v roce 2013.

Eldaniel - Czech elves database

99

Agrofert se mezitím rozkračoval i do dalších příbuzných oblastí. Ovládl například lesnické společnosti Wotan a Uniles a zálusk měl i na největší soukromou firmu v oboru Less & Forest. Vlastníkovi tohoto holdingu Janu Mičánkovi půjčil Babiš stovky milionů korun. Less nakonec skončil v konkurzu, ale Agrofert z jeho pádu přesto něco vytěžil. V tendru získal Babišův Uniles největší díl. Babišovy firmy se pak staly partnery státního

podniku Lesy ČR. Uniles získal později příslib státních zakázek v hodnotě tří miliard korun.

Trochu jinak, než se čekalo, dopadl plánovaný nákup pekárenské skupiny United Bakeries, když slovenský antimonopolní úřad fúzi nepovolil. Na druhou stranu, Agrofert odkoupil německou pekárenskou jedničku Lieken AG.

Chemické portfolio si kromě českého Preolu doplnil i v zahraničí. Vedle slovenských akvizic měl pro Agrofert hospodářsky největší význam německý výrobce hnojiv SKW Piesteritz.

Základem zisků koncernu zůstala vždy výroba hnojiv. Dalšími klíčovými chemičkami jsou pardubická Synthesia, kovosická Lovochemie, DEZA Valašské Meziříčí, Precheza Přerov nebo slovenské Duslo Šaľa. Chemie v roce 2013 tvořila třetinu tržeb a více než polovinu zisku.

A připomeňme si, že Agrofert získal v roce 2013 i mediální dům Mafra a koupil také společnost Londa s nejposlouchanějším Rádiem Impuls.

Eldariel - Czech elves database

100

Výsledky německé chemičky SKW Piesteritz, kterou Agrofert získal už v roce 2002, jsou velmi důležitou položkou v bilanci celé skupiny.

V květnu 2016 firma zveřejnila, že celá skupina Agrofert zvýšila v roce 2015 zisk o 40 procent – na celkových 8,6 miliardy korun. Konglomerát dosáhl tržeb 167,1 miliardy. „Hlavním důvodem nárůstu zisku oproti loňským 6,1 miliardy jsou lepší výsledky hospodaření chemiček, hlavně v Německu a na Slovensku," řekl v roce 2016 tiskový mluvčí Agrofertu Karel Hanzelka.

Chemičky v obou zemích se zaměřují především na výrobu hnojiv a mají na celkovém hospodářském výsledku koncernu podíl skoro 38 procent.

Další rok pak Agrofert oznámil o trochu menší tržby a zisky. Konsolidovaný čistý zisk koncernu se za rok 2016 snížil o 9,6 procenta na 7,79 miliardy korun. A tržby koncernu klesly o 6,4 procenta na 155,3 miliardy korun.

„Výrazný dopad na meziroční srovnání má pokles výkonnosti německé společnosti SKW Stickstoffwerke Piesteritz. Podniky zemědělského segmentu zaznamenaly v porovnání s předchozím obdobím rovněž horší výsledky," oznámil mluvčí Karel Hanzelka.

Do svých výsledků započítala společnost celkem 206 firem, dalších 34 nebylo do výroční zprávy zařazeno „z důvodu nevýznamnosti".

Koncern v roce 2016 zaměstnával téměř 33 tisíc lidí. Z toho více než 22 tisíc lidí pracovalo pro skupinu Agrofert přímo v České republice.

Eldaniel - Czech elves database

101

Ale zpět do roku 2007.

Tehdy po nástupu vlády premiéra Mirka Topolánka (ODS) ztratil Andrej Babiš v politice poprvé po dlouhé době pevnou půdu pod nohama. A to i v bezpečnostních složkách. Na vnitro sice nastoupil jeho spojenec Ivan Langer, ale ten se později – pod vlivem dalších ministrů ODS – od Babiše odklonil.

V té době skončila ve svých významných pozicích také celá řada lidí, na které byl Babiš zvyklý a které znal. Nejzásadnější pro něj musela být ztráta Karla Randáka, který byl šéfem rozvědky, a také rozpuštění téměř kompletního vedení protikorupční policie.

Za Topolánkovy vlády to bylo vůbec poprvé, kdy se Babiš cítil ohrožený i ze strany policie. Vyšlo to najevo v roce 2008, když Národní bezpečnostní úřad (NBÚ) dělal prověrku členům vedení Agrofertu.

Národní bezpečnostní úřad – jak mu ukládá zákon – prověřuje z bezpečnostního hlediska nejen státní úředníky, ale také statutární zástupce

firem, které se ucházejí o strategické státní zakázky. Proto prověřoval i Babiše jako majitele Agrofertu.

NBÚ zjistil, že policie eviduje Babiše v jednom neukončeném případu jako podezřelého. Proto si od policie vyžádal podrobnosti. „Sdělujeme, že osoba Andrej Babiš byla prověřována v informačním systému ‚stíhaných, podezřelých a prověřovaných osob' s pozitivním výsledkem. Váš útvar zpracovává údaje osoby (*Andrej Babiš*) v rámci trestního řízení. Údaje o tomto trestním řízení nám zašlete," napsal v roce 2008 úředník NBÚ na policejní prezidium.

Babiš se o vyšetřování své osoby dozvěděl.

V dubnu 2008 to pak potvrdil serveru Aktuálně.cz. „Skutečnost, že mám již několik měsíců odposlouchávaný telefon, jsem slyšel z vícero zdrojů. Stejně jako fakt, že jsem byl policií zařazen mezi podezřelé ve věci vyšetřování bývalého managementu společnosti Čepro. Pokud se tyto informace potvrdí, považuji záležitost za skandální a nepřijatelnou. Šetření policie nemůže mít s Agrofertem a mnou osobou nic společného," řekl Babiš.

Policie nakonec případ odložila. O co konkrétně mělo jít, se jen spekulovalo. Avšak Mirek Topolánek o tři roky později naznačil, že to bylo v kauze firem Setuza a Čepro. „Uráží mě, pokud někdo jako Andrej Babiš tady mluví o ‚všelikém takém Palermu'. Jen za mého působení se (*Babiš*) pokusil ukrást Setuzu a Čepro," uvedl Topolánek v prosinci 2011 na přednášce v Občanském institutu.

Edaniel - Czech elves database

102

Averze mezi Babišem a Topolánkem byla opravdu velká. Působilo to dojmem, jako by Babiš vinil Topolánka za vše, co se mu přihodilo.

Avšak v podstatě šlo o jednoduchou věc. Babišovi vadilo, že už nemá státní podporu. Babišovi se vůbec nelíbilo, že mu Topolánkova vláda nejde na ruku tak, jak byl zvyklý u ČSSD.

Babiš však ve své kritice nestřílel naslepo. Využil slabé místo Topolánkovy vlády, což byla všudypřítomná síť lobbistů a podnikatelů napojených na regionální bosse ODS. Ti se formovali postupně a několik let v krajských městech po celé republice. Jejich vliv sílil podle toho, jak dlouho se jejich člověk udržel na pozici hejtmana či primátora nebo jako šéf krajské centrály ODS.

Jedním z nejmocnějších politiků po šéfovi ODS byl primátor Pavel Bém, jenž vedl Prahu v letech 2002 až 2010. Bém stál za zády nejbohatšího politického podnikatele a lobbistu Romana Janouška, zčásti pak i dalšího pražského bosse, Tomáše Hrdličku.

Středočeský kraj vedl v letech 2000 až 2008 hejtman Petr Bendl, s nímž rostl jako statný strom lobbista Ivo Rittig. Bendl byl pak ve vládách ODS ministrem dopravy a také ministrem zemědělství.

Jihočeský kraj opanoval podnikatel Pavel Dlouhý, který byl zároveň přímo činný v ODS. Začínal jako vedoucí školního zemědělského statku, pak se stal členem vedení regionální agrární komory a členem dozorčí rady Pozemkového fondu. Byl také místostarostou Hluboké nad Vltavou, kde žije.

Severní Čechy a severozápad si obklíčili lobbista Patrik Oulický a stranický boss Alexandr Novák, kteří měli ve vrcholné politice Petra Gandaloviče, ministra zemědělství.

Plzeňskému kraji „bačoval“ někdejší číšník a provozovatel bistra a veřejných záchodků Roman Jurečko. Za jeho nejbližšího spojence byl považován někdejší ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil.

Olomoucký kraj měl pod palcem stranický boss Ivan Langer, který vedl vnitro. Na Olomoucku byl na něj napojen zejména podnikatel a realitní magnát Ivan Kyselý.

Sám Topolánek pocházel ze severní Moravy, ale skutečný boss se z něho stal, až když převzal koncem roku 2002 po Václavu Klausovi

Eldariel - Czech elves database

vedení ODS. Jeho věčný stín a lobbista Marek Dalík byl mužem na špinavou práci. Tedy na to, aby domlouval Topolánkovi schůzky s lidmi v zákulisí, aby za něj jednal s podnikateli a s dalšími lobbisty nebo aby vyjednával politickou i podnikatelskou a finanční podporu.

Pro mocné lidi mimo oficiální strukturu vedení strany se vžil pojem „političtí kmotři“, který později posvětil sám Topolánek. Když vedl vnitrostranický boj s některými odnožemi této pavučiny, řekl, že musí čelit tlaku „kmotrů uvnitř strany“.

103

Babiš toho dovedně využil. A začal vést svou svatou válku právě tímto směrem.

19. září 2011 poskytl rozčilený Babiš rozhovor Hospodářským novinám. „Je to Palermo,“ řekl.

„Korupce je na celém světě, to je fakt, ale u nás už prostě u některých lidí překročila únosnou míru,“ dodal.

„Kryje se to zhruba s nástupem Pavla Béma a jeho přítele pana Jana Bouška na pražský magistrát. A s příchodem premiéra Topolánka do vlády s Markem Dalíkem a Alešem Řebíčkem (*ministrem dopravy*). Od jejich působení jsou resorty dopravy a životního prostředí a také státní firma ČEZ pod vedením Martina Romana považovány spolu s pražským magistrátem co do rozsahu korupce za nejvíc tunelované subjekty,“ prohlásil Babiš v září 2011. Topolánka i Dalíka to rozladilo.

Marek Dalík se pak neudržel a řekl něco, co si do té doby nikdo nedovolil. Dalík prohlásil, že Babiš je vrah.

Objevilo se to 10. listopadu 2011 v textu časopisu Ekonom. Ten tehdy přinesl reportážní portrét Andreje Babiše. Reportér Jiří Pšenička sbíral názory na Babiše od všech možných lidí a jedním z respondentů byl také Marek Dalík.

Eldaniel - Czech elves database

Tady je přesná citace inkriminované části z časopisu Ekonom: „Ještě tvrdší byl nejbližší přítel bývalého premiéra Topolánka Marek Dalík. O Babišovi se nejdříve nechtěl bavit, posléze však na jeho adresu prohlásil, že je to ‚gauner a zloděj'. ‚Podle Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu si objednal vraždu Františka Mrázka,' připisuje Dalík majiteli Agrofertu dosud neobjasněné zastřelení někdejšího neformálního vládce českého podsvětí.

Na námitku týdeníku Ekonom, že jde o závažné tvrzení, přičemž důkazy chybějí, říká Dalík, že to ‚není jeho problém'. A připomíná, že někdejší protimafiánský policejní útvar ÚOOZ ‚rozprášil Ivánek'."

Konec citace z týdeníku Ekonom.

„Ivánkem" narážel Dalík na exministra vnitra Ivana Langera, který měl zpočátku s Babišem dobré vztahy.

(Babiš později přiznal, že byl Langerovi na svatbě. „Já jsem pravičák, měl jsem kamarády v ODS. Mirek Topolánek byl na oslavě mých padesátin, Ivanu Langerovi jsem byl na svatbě, všechny jsem je znal. Čekal jsem, že až přijdou k moci, že se všechno zlepší, ale byl to průšvih, největší ze všech," řekl Babiš v roce 2012 v Hospodářských novinách.)

Je pravda, že po Langerových opatřeních na vnitru odešlo od policie skutečně velké množství elitních detektivů. A je také pravda, že řada starých kauz včetně vraždy Mrázka se nevyšetřila.

Eldaniel - Czech elves database

104

Od Dalíka to bylo poměrně šokující a odvážné prohlášení. Ale – jak se později ukázalo – nepřišel s žádnými důkazy. Dalík se o svém výroku už nechtěl nikdy více bavit a ani ho jakkoli rozvádět.

„To je přeci absolutní nesmysl," reagoval Babiš na Dalíkova slova o vraždě Mrázka. A prohlásil: „Hlavní kmotři, Roman Janoušek a Marek

Dalík, už běhají po policajtech a hledají ve spisech, kde narazí na jméno Babiš.“

Vypadalo to tedy spíše jen na slovní přestřelku, která ukázala atmosféru vypjaté doby. Bylo zjevné, že Babiš nemohl vystát Topolánka s Dalíkem i s jejich pražskými kmotry, a oni naopak jeho.

Připomeňme si, že Dalíkovo veřejné obvinění přišlo několik týdnů poté, co ho Babiš kritizoval v rozhovoru pro Hospodářské noviny. Babiš v něm v září 2011 označil Topolánkova lobbistu za jeden ze symbolů české korupce. „Naše země se změnila v Palermo, v němž vládne mafie. Korupční systém v Česku po roce 2006 tak zbytněl, že umožňuje rozkrádat státní majetek po miliardách. Do systému je zapojena i policie a justice. A je čas začít se proti tomu bouřit,“ uvedl tehdy podnikatel Babiš.

Mirek Topolánek se Dalíka zastal. V dalším rozhovoru pro Hospodářské noviny připomněl, že Babiš nemá čisté svědomí.

„Babiš je zrovna jeden z těch, kdo byl zvyklý dostávat všechno zadarmo. Útočil na Marka Dalíka, který s tím nemá nic společného a nikdy po Babišovi nic nechtěl. Kromě jedné schůzky se s ním nikdy nesetkal,“ řekl Topolánek v listopadu 2011 a dodal: „I tu schůzku vám popíšu. Vyžádal si ji Babiš. Seděl vedle Dalíka a psal na papír jména a částky. Dalík se ptal, co to je. A Babiš říká: ‚Nevím, proč mne ten Topolánek neposlouchá. Toto jsou všechno lidi z ODS, které si platím!‘“

Babiš to popřel. „Tvrzení Topolánka, že jsem psal jména lidí z ODS, které jsem měl platit, je samozřejmě lež,“ řekl Babiš serveru Česká pozice.

8. října 2012 zadržela policie lobbistu Marka Dalíka a obvinila ho z trestného činu podvodu ve stadiu pokusu. Šlo o případ s nákupem obrněných transportérů Pandur. Dalík v kauze figuroval jako člověk, který se zahraničními zbrojaři domlouval finanční podmínky tohoto armádního kontraktu a údajně i výši úplatku. Případ šetřila policie už od roku 2010, kdy na kauzu s pandury upozornila MF DNES.

Babišovi se aféra náramně hodila. Mohl tvrdit, že měl pravdu, když označil Dalíka za symbol korupce.

Eldariel - Czech elves database

(Trestný čin uplácení se nakonec nepodařilo prokázat. Avšak Dalík byl později odsouzen alespoň za podvod, protože zbrojařům sliboval, co nemohl splnit. Dostal pět let vězení.)

105

Majitel Agrofertu si tak musel v letech 2006 až 2013, kdy byly u vlády středopravicové strany, vytvářet nové vazby v bezpečnostních složkách.

O kontaktech s Markem Foglarem a Tiborem Lévaiem z ÚOOZ už byla řeč. Babišovi bezpečnostní experti se však scházeli také přímo s ředitelem ÚOOZ Robertem Šlachtou, nebo s jeho náměstkem Ivanem Černíkem. A sám Babiš si našel cestu i k tajné službě BIS. Začal se totiž stýkat s důstojníkem BIS Martinem Staňkem z nejdůležitějšího odboru tajné služby, který se zabýval ochranou ekonomiky.

Staněk kontakty s Babišem později potvrdil. „Byly to ale jenom pracovní vztahy," řekl Staněk. Když pak v roce 2015 odešel z BIS, ucházel se o zaměstnání v Agrofertu, ale nakonec z toho sešlo.

Do roku 2009 se Babiš držel v ústraní. Ale hned další rok vystoupil z ulity a začal veřejně kritizovat politiku, zejména pak Topolánkovu éru a prezidenta Václava Klause. Vzniklo Hnutí nespokojených občanů a krátce nato založil Babiš politické hnutí ANO 2011 s ambicí uspět ve volbách. S Babišem se v té době často stýkal exředitel rozvědky Randák.

Babiše a Randáka spojoval negativní vztah k Topolánkovi a ODS. Randák tak doplňoval Babišovi mozaiku informací o tom, co se „ve společnosti děje". A otevřel mu také dveře k občanským iniciativám, které kritizovaly korupční prostředí v Česku. Randák se v březnu 2011 stal členem správní rady Nadačního fondu proti korupci, který založil mladý matematik a mecenáš Karel Janeček. Tento fond, přestože bylo jeho poslání bohulibé, se jen minimálně věnoval tématům, která mířila přímo na Babiše.

Eldaniel - Czech elves database

Ač to Randák odmítal, stal se tehdy podle svých přátel jakýmsi neoficiálním bezpečnostním poradcem Babiše. A zajišťoval mu i jiný potřebný servis. Doporučil mu třeba prověřeného řidiče a bodyguarda Petra Bakeše, který patřil dříve ke špičce sledovacího odboru BIS a pak i rozvědky.

Později se Randák a Babiš neshodli na několika konkrétních problémech. „Randák upozornil Babiše, že podceňuje jistá bezpečnostní rizika ve svém soukromém životě. Jenže Babiš tuhle kritiku neunesl, pohádali se a těsné vztahy ochladly," řekl zdroj, který měl k oběma mužům velice blízko, ale nechtěl být jmenován.

To však neznamenalo, že by se Randák a Babiš úplně rozešli, jak se to občas Babišovi stávalo s jinými lidmi, kteří ho rozzlobili. „Nejvíc korupce sem přišlo s lidmi typu Dalík a Janoušek. To nejsou lobbisti, to je organizovaný zločin," prohlašoval Babiš, zatímco Randák stále vytvářel Babišovi pozitivní image. „Já ho vidím jako člověka, který má normální dvě ruce, dvě nohy a jednu hlavu a je to člověk jako každý jiný. Není o nic nebezpečnější a o nic horší, než je Bohuslav Sobotka nebo Pavel Bělobrádek," řekl Randák o Babišovi v roce 2013.

„Andrej Babiš nebyl žádná významná figura bývalého režimu. Pro tuto společnost jsou mnohem nebezpečnější lidi, jako je lobbista Ivo Rittig," řekl dále Randák a dodal: „Já nejsem žádný extrémní fanda Andreje Babiše. Ale proč z toho člověka všichni děláte takového strašáka?"

Eldaniel - Czech elves database

106

Babiš a jeho spojenci ostřelovali politiku, jak se dalo. Koncem července 2009 se s jejich přičiněním objevila na veřejnosti toskánská aféra.

Šlo o to, že se tehdejší šéf ODS Mirek Topolánek, jeho poradce Marek Dalík a pár dalších vlivných politiků sešli v letovisku Monte Argentario v italském Toskánsku. A měli tam schůzku s několika lobbisty a byznysmeny v čele s tehdejším šéfem polostátního gigantu ČEZ Martinem

Romanem. A to tajně na luxusních jachtách, aby je nikdo neviděl a neslyšel.

(Topolánek v té době už nebyl premiérem; jeho vláda padla předčasně v březnu 2009. Předsedou ODS byl však až do dubna 2010.)

Toskánské setkání politiků s politickými podnikateli bylo samozřejmě nepatřičné – ODS ostatně po zveřejnění fotek spadly preference a Topolánkova kariéra utrpěla další šrámy.

Na druhé straně je pravda, že fotky z dovolené dodával do médií exšéf rozvědky Karel Randák. Později se ukázalo, že je v Argentariu tajně nafotil bývalý profesionální špion, expert na sledování Petr Bakeš, tedy Randákův bývalý podřízený z rozvědky.

Účast Bakeše při sledování politiků na dovolené byla zajímavá ještě z jednoho důvodu. Tahle špionážní akce se totiž podobala jiné politické aféře, která se odehrála rok předtím, před volbou prezidenta.

Eldaniel - Czech elves database

107

Tato aféra, která také nesla rukopis Babišova muže Karla Randáka, měla název aféra Savoy podle hotelu, kde se odehrála základní zápletka příběhu.

V restauraci hotelu Savoy na pražských Hradčanech se totiž sešli dva klíčoví muži politického zákulisí. Šlo o Miroslava Šloufa, který byl tehdy stále ještě důležitým hráčem v politice, a o Jiřího Weigla, což byl kancléř prezidenta Václava Klause.

Klaus se ucházel o další prezidentský mandát. A potřeboval na svou stranu získat i část levicových hlasů v parlamentu.

(V roce 2008 ještě naposledy volili českého prezidenta poslanci a senátoři. Přímá volba prezidenta byla schválena až pak a začala platit od roku 2013.)

Nesourodá dvojice měla v hotelu Savoy jednat právě o získání hlasů několika členů ČSSD pro konkurenčního kandidáta ODS Václava Klause.

Schůzku tehdy zaznamenaly bezpečnostní kamery hotelu Savoy. Ale aby bylo možné se k nim dostat, vznikla v bezpečnostních složkách státu krycí akce policie a tajné služby.

Policejní důstojník, který měl v popisu práce styky s hotelovou bezpečností, si pro záznamy do hotelu došel a předal je pracovníku rozvědky Petru Bakešovi. To vše pod záminkou tajné operace zdůvodněné sledováním člověka podezřelého z napojení na islámské teroristy.

Od Bakeše se pak záznamy dostaly do dalších rukou, až nakonec skončily v médiích, u Sabiny Slonkové, která to zveřejnila na serveru Aktuálně.cz.

Tehdejší premiér Mirek Topolánek pak přímo obvinil bývalého šéfa rozvědky Randáka, že únik záznamu zorganizoval spolu s Petrem Dimunem, což byl blízký poradce šéfa ČSSD Jiřího Paroubka. Topolánek se při tom opíral o výsledky šetření tajné služby BIS. Její zprávu však nikdy nepředložil. Dimun popřel, že by s případem měl cokoli společného.

Případ úniku hotelových záznamů se nicméně dostal až k soudu. Petr Bakeš byl jedním ze dvou lidí, kteří byli v souvislosti se Savoyem odsouzeni. Dostal za to pokutu a tříletý zákaz služby v bezpečnostních složkách státu. Spolu s ním byl odsouzen původně i policista Jiří Dvořák, který mu video se schůzkou předal. Ale toho nakonec odvolací soud obžaloby zprostil.

Eldaniel - Czech elves database

(Soud sice potvrdil, že Dvořák DVD s nahranou schůzkou Bakešovi dal i přesto, že na to neexistoval oficiální písemný požadavek. Ale nakonec dospěl k závěru, že chybou bývalého policisty Dvořáka bylo to, že byl příliš horlivý. „Jednal tak, jak se od tohoto policejního útvaru očekává. Nemohl vědět, že Petr Bakeš DVD se záznamem schůzky použije tak, jak je použil," zdůvodnil své rozhodnutí v roce 2013 soudce. Spolupráce mezi útvarem speciálních činností, kde Dvořák pracoval, a rozvědkou byla poměrně častá a expolicista tak zřejmě jen dělal to, co mnohokrát předtím.)

Babiš byl v této době, kdy politikou hýbaly aféry Savoy a Toskánsko, stále jen neviditelný muž v pozadí. Až do roku 2011 zůstával v krytu svého Agrofertu „jen" jako nezúčastněný pozorovatel dění.

Eldariel - Czech elves database

část šestá

ANOFERT

Eldariel - Czech elves database

108

Řada chyb a skandálů Mirka Topolánka i jeho vládních a stranických kolegů nakonec vedla v roce 2009 k předčasnému pádu jeho kabinetu. Topolánek vysokou politiku opustil a v čele ODS ho v červnu 2010 nahradil Petr Nečas, jemuž nikdo nedával příliš velké šance.

Do řádných voleb v roce 2010 řídila zemi úřednická vláda Jana Fischera, v níž na postu ministra vnitra zasedl – jak jsem již zmiňoval – Babišův přítel Martin Pecina.

Babiš, stejně jako mnoho dalších, očekával, že politici pravého středu volby prohrají a skončí. Hlasování však dopadlo překvapením.

Sociální demokraté uspěli podstatně méně, než se čekalo – i když měli stále nejvíce hlasů, předseda strany Jiří Paroubek tento výsledek neunesl a odstoupil, oslabená ČSSD pak nebyla schopna pokusit se o vážná jednání o vládě se stranami napravo.

Druhá ODS v čele s Petrem Nečasem sestavila koalici se stranou TOP 09. Tu rok předtím založili lidé seskupení kolem Karla Schwarzenberga a Miroslava Kalouska.

A ovšem – do vládní koalice se k nim přidala strana Věci veřejné, kterou vedl bývalý šef bezpečnostní agentury ABL Vít Bárta. Na tomto projektu, což se tehdy nevědělo, se podíleli „modří kmotři“: plánem bylo, že to budou Věci veřejné, které dodají oslabené ODS dalšího „parťáka“ do příští vládní koalice – a plán se zdařil.

Babiš supěl.

A začal spojovat všechny možné lidi v zákulisí politiky i bezpečnostního sektoru, aby se zaměřili na vliv „modrých kmotrů“, kteří mu překazili plány.

Eldariel - Czech elves database

109

Hnacím motorem Andreje Babiše přitom nebyla touha vrátit vládu do rukou lidu, jak o tom zpívá Marta Kubišová ve své písni Modlitba pro Martu. A nebyla to ani naivní snaha pomoct dobré věci a odstranit z politiky skupinu výběrčích, kteří bohatli na tom, že v prostředí byznysu prodávali politiky, které zrovna pásli.

Babiše hnal dopředu jeho byznys. Potřeboval uchránit své firmy před nájezdem konkurence, chtěl mít dohled nad rozhodováním o dotacích a nechtěl vzdát boj s Poláky o miliardy korun z nepovedené privatizace Unipetrolu.

A tak v roce 2011 rozjel Babiš projekt Akce nespokojených občanů, z níž se krátce poté stalo nové politické hnutí ANO 2011.

Byla to od samého počátku jen Babišova strana. Babiš a jeho Agrofert vlastnili v této straně všechno. Nic nebylo „nespokojených občanů“. Vše, od aut a mobilů až po kancelářské sponky patřilo Babišovi. Vlastně by se ta zkratka spíše dala vysvětlit jako Akce Nespokojeného Oligarchy.

Babiš vlastnil značku ANO, zprávy o hospodaření hnutí vypadaly jako výroční zprávy Agrofertu, účetnictví ANO bylo uloženo v holdingu, sídlo hnutí pronajala firma spojená s Agrofertem. A samozřejmě i peníze byly Babišovy. Což Babiš komentoval slovy: Neplatím hnutí, jen ho financuji.

I proto se začalo politickému hnutí Andreje Babiše říkat škodolibě: ANOFERT.

Eldariel- Czech elves database

110

Babiš v roce 2011 zveřejnil svůj oficiální (a jak bylo již zmíněno, lehce narůžovo nalakovaný) životopis, v němž chtěl vysvětlit motivaci, proč jde do politiky.

Babiš v něm uvedl:

„Vážení spoluobčané, je jasné, že o mých nových aktivitách kolují různé názory, spekulace. Mí nejbližší kolegové se pravděpodobně domnívají, že jsem se zbláznil, někteří novináři spekulují o tom, že chci ještě více zbohatnout, respektive že to dělám proto, že chci dělat se státem kšefty a další nesmysly.

Je pravda, že jsem se stýkal s politiky přibližně do nástupu Topolánkovy vlády v roce 2006. Pak jsem přestal chodit na jakékoliv akce, kde jsou politici přítomni, protože jsem na situaci u nás zásadně změnil názor. Každý, kdo sledoval náš vývoj, ví, že jsme nikdy za historie Agrofertu nic neukradli a neděláme obchody na úkor státu jako některé jiné finanční skupiny.

Iniciativa ANO 2011 má za cíl sjednotit všechna hnutí a všechny lidi, kteří chtějí v našem nefunkčním státě změnit poměry. Není to o tom, kdo tady co ukradl, ale o tom, aby tito lidé přestali krást a přestali se angažovat v našem veřejném životě.

Není možné, aby tuto zemi znovu řídili lidé, kteří způsobili situaci, ve které se nacházíme. A to je 1 500 miliard korun dluhu a další plánovaná ztráta pro rok 2012 ve výši 105 miliard korun, skoro žádné investice, zmrazování příjmu občanů a hlavně korupce, kam se člověk podívá.

Nemám žádnou ambici sedět v parlamentu nebo ve vládě. Svojí iniciativou se snažím pomoci této zemi, která má velký potenciál stát se dalším Švédskem či Švýcarskem, ale je už 22 let na cestě, která skončí pro všechny špatně. Není důležité, jak je to jinde. Důležité je, abychom to zkusili změnit kvůli sobě a našim dětem.“

Eldaniel - Czech elves database

111

Ještě než Babiš hnutí ANO založil, navštívili ho dva muži, kteří dostali podobný nápad, jak prorazit v politice, a to i se stejným názvem – tedy se zkratkou ANO. A domlouvali se, že by mu již zaregistrovanou značku prodali.

Oba muži s Babišem dlouho diskutovali o tom, jak nový subjekt marketingově prosadit, tak aby získal mnoho voličů. Jeden ze zúčastněných si

však debatu tajně nahrával. Zřejmě chtěl mít jistotu, že je Babiš v obchodním jednání nepodrazí.

Později se audiozáznam ze schůzky objevil na veřejnosti.

Nebylo tam nic zásadního. Je ale zajímavé si připomenout, koho v té době považoval Babiš za spojence a koho za nepřítele.

„Střílím do Bárty (*Věci veřejné*) a do toho kokota, agenta KGB, co právě podepisuje smlouvu s ruským prezidentem," říkal na schůzce Babiš.

Agentem KGB měl na mysli prezidenta Václava Klause.

„Já jsem někdy střílel do Kalouska nebo do Nečase? Já nestřílím do Kalouska, dokonce jsme si včera volali. A Nečase chválím. Najděte mi jednu negativní pasáž o Nečasovi," říkal Babiš na schůzce v roce 2011. A naopak nadával na ČSSD, která nebyla schopna vyhrát parlamentní volby.

Sociální demokracii tehdy po volebním neúspěchu Jiřího Paroubka začal vést Bohuslav Sobotka. A i když se s Babišem znali a leccos spolu zažili, po roce 2010 se příliš nemuseli.

„Sobotka vyhraje volby, zvýší daně a my půjdeme do hajzlu... Sobotka může řídit tuto zemi s Michalem Haškem (*jihomoravským hejtmanem*)? Tak co já dělám? Jdu hlavně proti sociální demokracii," tvrdil Babiš podle nahrávky, kterou v březnu 2017 zveřejnil server Parlamentní listy a v srpnu 2017 z ní přidal další střípek Český rozhlas.

Mimochodem, na této další nahrávce, kterou pustil Český rozhlas, říkal Babiš: „Odeeska, odeeska… Dneska Nečas chodí a žádá o peníze, ale my jsme si spočítali, kolik jsme tam dali peněz a kolik jsme dostali, no."

V oficiálním účetnictví ODS žádné dary od Agrofertu nebyly. Tento Babišův autentický výrok spíše odpovídal neoficiálnímu sponzoringu. Tedy přesně tomu, co říkal Mirek Topolánek o schůzce, kterou měl Babiš s Markem Dalíkem. (Jak mu psal Babiš na papírek jména a cifry lidí z ODS, které si platil.)

Ale zpět k audionahrávce.

Edariel - Czech elves database

Babiš na nahrané schůzce zdůraznil, že v žádném případě není fanouškem Václava Klause. „Klaus? Ten se vrací, má čtyři projekty jako," řekl Babiš.

„Anebo se bavme o sklárně Crystalex, kde běžel lobbista Milan Velek se čtyřiceti miliony v kapse, nebo o kauze IPB, nebo o (*finančníkovi z kuponové privatizace*) Viktoru Koženém, nebo Václavu Junkovi (*šéfovi Chemapolu*), nebo o účtu ODS ve Švýcarsku, nebo co?" vyjmenoval Babiš známé kauzy s politickým podtextem, které se odehrávaly v devadesátých letech, kdy byl Václav Klaus u moci. „Já tohle všechno vím, já jsem s ním chodil na večeři, s tím Klausem," dodal Babiš.

Eldaríel - Czech elves database

112

Při analyzování tehdejšího rozhovoru se nelze ubránit dojmu, že Babiš říkal o politice vždy jen to, co se mu hodilo. Nebo jak to v ten moment zrovna cítil a potřeboval.

Pozoruhodná je například jeho věta z roku 2011, že on do tehdejšího ministra financí a druhého muže TOP 09 Miroslava Kalouska nestřílí – přitom později Babiš označoval Kalouska za jednoho z největších škůdců demokracie.

Za zmínku v té souvislosti stojí ocitovat vyprávění Miroslava Kalouska, který popisuje své vztahy s Babišem jinak.

„Je rok 2004, střecha hotelu Aria, kde mi Andrej Babiš řekl, že si vybrali tři mladé nadějné politiky, každého z jiné strany: Stanislava Grosse (ČSSD), Ivana Langera (ODS) a mě. A že stojí o spolupráci. Že bude kompenzovat politickou kariéru s tím, že politická rozhodnutí ve prospěch Agrofertu jsou samozřejmostí," řekl Kalousek serveru Aktuálně.cz – a dodal, že nabídku odmítl.

„Zoufalství Kalouska v boji proti mně a ve lžích dosáhlo nového rozměru. Jsou to lži a nesmysly," uvedl Babiš. (Proti tomu, že by byl

s Babišem spjatý, se ohradil i někdejší místopředseda ODS a ministr vnitra Ivan Langer – jejich přátelské styky jsou ovšem popsány. A potvrdil je i Babiš.)

113

V době po vzniku hnutí ANO působil Babiš ve veřejných vystoupeních dojmem rozdvojené osobnosti. Někdy byl vzteklý a spouštěl na ostatní „hnojomet“, občas ze sebe udělal naivního kašpárka, jindy se usmál a byl milý.

Lidé pak Babiše skutečně mohli potkávat v ulicích, jak rozdává koblihy a směje se na ně. Babiš též zval své příznivce nebo lidi, na nichž mu záleželo, na Farmu Čapí hnízdo na Benešovsku. Tam je přátelsky pohostil, ukázal jim zvířátka a sebe jako roztomilého chlapa, co si umí udělat legraci i ze sebe.

Jednou se dokonce na Farmě Čapí hnízdo předvedl v zelenomodré masce filmového Fantomase a na krku měl zavěšenou tabulku, na níž propagoval svou politickou vizi s elektronickými tržbami.

Podnikatel Babiš dělal všechno možné, aby se dostal do popřední zájmu a aby na sebe strhl pozornost.

7. června 2011 řekl Hospodářským novinám: „To je pravda, že mám rád zvířata. Já je rád hladím a říkám jim: ‚Ty nekradeš, nepodvádíš, nelžeš.‘ Léčím si tím deprese z Agrofertu a z našich zkorumpovaných politiků.“

A v další části rozhovoru uvedl: „Nemyslím si, že jsem superbohatý. Ale hlavně nejsme kuponovka ani Procházkovo dítě z IPB, ani státní privatizace. Všechno jsme to odpracovali. Nehodlám vstupovat do politiky, ale nasranost ze společnosti je tak gigantická, že se asi něco musí stát. To, že se tady po revoluci vždy kradlo, ví každý. Akorát příchodem Dalíka, Janouška se k tomu přidaly tři nuly. Takže spíše to vidím, že může vzniknout

Eldaniel - Czech elves database

nějaká iniciativa, která by to mohla změnit. Janečkova nadace má dobrý potenciál.“

Janečkova nadace, byl protikorupční fond, který založil podnikatel Karel Janeček. Upozorňoval na kmotry a finančně motivoval lidi k tomu, aby hlásili všechny pokusy o korupci nebo podezření z hospodářské kriminality.

Ve správní radě fondu zasedl vedle generála Karla Randáka třeba známý a populární moderátor Jan Kraus.

Ten si pak Babiše pozval do svého sledovaného pořadu Show Jana Krause na televizi Prima.

Babiš předal Krausovi na začátku pořadu dárek, salám ze svého masokombinátu v Kroměříži. „Je to nejlepší trvanlivý salám značky Kmotr,“ řekl Babiš a dodal: „Takže to je jediná možnost, jak můžete sežrat kmotra. Ty skutečný kmotry sežrat nemůžete.“

Sál vybuchl smíchy.

Eldariel - Czech elves database

114

Babišova továrna se skutečně jmenuje Kmotr – Masna Kroměříž. Je to hříčka slov z písmen obsažených ve dvou slovech: KrOMěřížské a TRvanlivé. Proto Kmotr.

Ale i sám Babiš a jeho manažeři využili potenciál tohoto názvu a vystavěli image podniku na mafiánských předlohách puzzovského románu Kmotr.

Což bylo vzhledem k Babišovu způsobu chování a vládnutí v byznysu a později i v politice minimálně úsměvné.

Kroměřížská masna patřila mezi přední producenty trvanlivých masných výrobků v České republice. Firma měla více než padesátiletou tradici. A ještě v roce 2017 zaměstnávala 175 lidí. Roční objem výroby se pohyboval okolo pěti tisíc tun.

Na etiketách značky Kmotr je muž v klobouku stylizovaný jako skutečný kmotr z třicátých let z amerického Chicaga. I názvy některých salámů připomínají mafiánskou tematiku. Třeba salám „Capone se zeleným pepřem“ nebo prostě jen „Pepé“.

Babišova masna má na svých internetových stránkách i „Kmotrova doporučení“. Jedno z nich zní: „Koupí našich výrobků neuděláte chybu. Kmotr garantuje kvalitu a trestá opak.“

Byla to vtipná glosa, avšak její marketingoví tvůrci zřejmě nepočítali s tím, že i jejich nejvyšší boss by mohl být někdy v budoucnu vnímán tak trochu jako kmotr.

Eldariel - Czech elves database

115

Babiš se tedy v září 2011 chtěl ukázat na veřejnosti. Potřeboval si zlepšit image a setřást ze sebe nálepku nepůhledného miliardáře s minulostí „estébáka“. Babiš se proto snažil přiblížit co nejblíže k těm, které potřeboval oslovit.

V pořadu Jana Krause ze sebe udělal „jednoho z lidu“, který sice neomaleně říká „pravdu o zkorumpované zemi“, ale který se na druhou stranu umí také bavit, smát a být lidový.

„Lidé si říkají pravdu v hospodách, a přitom se bojí. Takže já jsem se rozhodl říkat to, co se prostě jen říká,“ uvedl Babiš v zábavné show televize Prima.

„Novináři přitom říkají, že to jsou jen hospodské řeči. Ale vždyť i američtí diplomati z ambasády v Praze píší do Washingtonu, že jsme nejvíce zkorumpovaný stát ve střední Evropě. Náš problém prostě je, že žijeme v době debilizace národa,“ prohlásil.

A vypustil pokusný balonek s nápadem založit stranu. „Teď po aféře s kmotrovskou stranou Věci veřejné tu není prostor založit další stranu…

Třeba kdybych ji chtěl založit já… Ale novináři o mně pořád píší, že jsem stará struktura," řekl Babiš 23. září 2011.

Na kameru pak ukázal mailovou adresu, kam mu mají lidé psát. Na čtvrtce, kterou držel v ruce, byl nápis „Občanské fórum proti korupci, nekompetentnosti a za vymahatelnost práva".

Nakonec „nespokojené lidi" vyzval, aby se spojili dohromady. „Lidi, kteří mají nápady a říkají, že je tady potřeba něco změnit, tak nechť se všichni spojí. Říkal jsem třeba Karlu Janečkovi. Ten je bohatý, mladý, má lepší profil než já."

A když mu moderátor připomněl, co se o něm říká zejména v souvislosti s jeho údajnou spoluprací s StB, Babiš řekl: „Já jsem s StB nikdy nespolupracoval. A KSČ? V KSČ tady bylo milion šest set tisíc lidí. A všichni jsme kejvali. Každý nebyl hrdina jako pan Havel."

Eldaniel - Czech elves database

116

Babiš vyloučil, že by přímo on měl být lídrem politického hnutí. „Vytvořil jsem iniciativu. Ale já tam budu dělat jen organizátora. Já se nikam necpu," řekl. A zdůraznil, že chce zůstat v byznysu. „Agrofert nikdy neprodám," uvedl.

„Proč?" zeptal se moderátor Kraus.

„Já nechci do politiky. Já bych nebyl dobrej politik," odpověděl Babiš.

Pak zopakoval, že chce pomoct této zemi. „Jen chci říct, že tuná v Čechách jsme od revoluce prošustrovali řádově dva tisíce miliard. Takže kdyby to tu fungovalo, tak jsme tu mohli mít superdálnice, skvělé školy a učitele," uvedl.

„Lidový Babiš" pak přiblížil, v čem vidí výhodu bioplynových stanic, které Agrofert buduje a prosazuje. A řekl, že by bylo skvělé, kdyby vzali nějakého politika na zemědělskou farmu a kdyby si „ten politik stoupl za krávu, která zrovna kadí…" Aby politik na vlastní oči viděl, jak lze „tuhle

kejdu sbírat a rovnou z ní v bioplynové stanici dělat energii“. Bylo by to podle něj mnohem výhodnější než podpora státu projektům sluneční fotovoltaiky, „za nimiž stojí stejně jen kmotři“.

„A kolik toho tak každý den taková kráva nakadí?“ zeptal se Kraus.

Babiš na to neuměl odpovědět, ale všichni se popadali smíchy za břicho.

I takováhle drobnost zafungovala. Babišovi zajistila pozornost a počáteční popularitu.

Miliardář tím překročil pomyslný práh světa byznysu a vkročil do opravdového showbyznysu, který je přestupní stanicí k tomu, aby se z obyčejného člověka stala veřejně činná osoba a celebrita.

Elfariel - Czech elves database

117

V září 2011 byl Babiš také v České televizi v pořadu Hyde Park. A moderátor mu připomněl jeho nedávný výrok. „V rozhovoru pro Hospodářské noviny jste uvedl, že míra korupce v Česku v posledních letech překročila únosné meze. Doslova jste řekl: Kryje se to zhruba s nástupem Pavla Béma a jeho přítele pana Jandáska na pražský magistrát. A s příchodem premiéra Topolánka do vlády s Markem Dalíkem a Alešem Řebíčkem.“

Babiš potvrdil, že to jsou jeho slova, a řekl, že chce korupci a klientelismu zabránit. Moderátor se tedy zeptal: „Proč s kritikou korupce přicházíte až nyní?“

„Korupce tady byla a bude. Ale není možné, aby to dnes šlo do desítek miliard,“ zopakoval Babiš, co říkal několikrát předtím. Bylo vidět, že má připravené noty, podle kterých jede jako naučný slovník.

Bylo to něco, co lidé chtěli slyšet. Babiš byl pro mnohé lidi jisté vysvobození z letargie. Byl pro ně naděje, kterou vkládali vždy předtím do někoho jiného, ale pokaždé se spálili, protože sliby politiků shořely jako papír.

U voličů fungoval i zjednodušený vzorec přemýšlení: „Je to miliardář, který nepotřebuje v politice krást.“ Což Babiš sám několikrát zdůraznil.

Jenže vzhledem k tomu, že Babiš nebyl do roku 2011 veřejně činná osoba, nebyl pod takovým drobnohledem médií. Novináři o něj sice tu a tam zakopávali, protože figuroval v několika známých kauzách, ale nezaobírali se jím tak hluboce a dalekosáhle jako v případě politiků či aktivních lobbistů.

Babišovi přitom nikdy nešlo o nic jiného než o byznys a jeho Agrofert. Jsem o tom hluboce přesvědčen na základě dlouhodobé studie jeho života a podnikání. Projekt hnutí ANO 2011 byl podle mne jen prostředek, jak dostat moc a vliv na vlastní stranu hřiště.

Eldaniel - Czech elves database

118

Nejdřív ale musela padnout vláda Petra Nečase.

Za sebe musím říci, že si to zasloužila. Petr Nečas byl sice dobrý úředník a zřejmě to v politice myslel i dobře. Možná i líp než jeho předchůdci Václav Klaus a Mirek Topolánek.

Avšak také on měl jeden velký problém: nedokázal se zcela odstřihnout od vlivu „modrých kmotrů“ a politických podnikatelů. Vlastně to nakonec nedokázal skoro vůbec.

V té době už bylo po aféře Věcí veřejných a také po kauze zveřejněných odposlechů kmotra Romana Janouška. Takže se vzduch v politice trochu vyčistil, protože dosavadní dinosauři zákulisní politiky Roman Janoušek a Tomáš Hrdlička museli ustoupit do pozadí.

Avšak jeden z dalších kmotrů ODS se stále držel. Byl to Ivo Rittig.

Ten měl neuvěřitelné štěstí a možná i čich na to, že Jana Nagyová to v ODS dotáhne daleko.

Nagyová začínala v ODS jako obyčejná sekretářka. V letech 1984 až 1993 byla mzdovou účetní ve strojírnách Chodos v Chodově a pak nějaký čas vedoucí tuzemského odbytu porcelánky LEANDER 1946.

Od září 1996 do srpna 2005 dělala oblastní manažerku sdružení ODS v Karlových Varech a byla také asistentkou karlovarského senátora Vladimíra Kulhánka (ODS). Od září 2005 do prosince 2006 povýšila na vedoucí provozního oddělení hlavní kanceláře ODS, kde začala blízce spolupracovat s prvním místopředsedou strany Petrem Nečasem, s nímž spojila svou další kariéru.

Když se stal Nečas v Topolánkově vládě ministrem práce a sociálních věcí, Nagyová tam působila jako ředitelka odboru kanceláře ministra. Poté, co byl Nečas v červnu 2010 jmenován premiérem, přivedl s sebou Nagyovou jako vrchní ředitelku sekce kabinetu předsedy vlády. A zároveň měla funkci jeho poslanecké asistentky.

Její potíž spočívala v tom, že se stýkala s lobbistou Ivo Rittigem. Ten díky tomu povýšil v hierarchii zákulisní politiky na přední místo a působil jako jakýsi „Don Ivo“, tedy muž, který zajistí nezajistitelné a získá nezískatelné.

Eldariel - Czech elves database

119

Jedním z prvních, kdo pochopil, kde je Nečasovo slabé místo, byl generál ve výslužbě Karel Randák, spolupracovník Andreje Babiše.

Nagyová pak začala čelit prvním drobným skandálům. Média ji kritizovala za příliš vysoký plat, který opravdu neodpovídal mzdě klasické úřednice vlády.

V lednu 2012 získal deník Insider její výplatní pásky, podle nichž měla Nagyová v březnu 2011 základní plat 33 500 korun, osobní ohodnocení 49 600 korun a k tomu dostala mimořádnou odměnu 190 tisíc korun po 100 tisících korun, které obdržela už v lednu.

Policie pak šetřila únik dat a přišla právě na Randáka, který měl údaje získat a předat do médií. (Soud později Randáka a úřednici z Úřadu vlády, která mu výplatnice Nagyové předala, osvobodil. Podle advokátů nebylo prokázáno, že by se dvojice na zveřejnění výplatních pásek podílela, a prokázána prý nebyla ani žádná újma Nagyové.)

Zároveň s tím se Janečkův protikorupční fond, který podporoval Andrej Babiš, zaměřil na lobbistu Ivo Rittiga. Fond přišel se zajímavými informacemi o jeho zapojení do možných podvodů v pražském Dopravním podniku. Na Rittiga se pak zaměřila policie a spustila rozsáhlé vyšetřování.

Vše skončilo velkou policejní akcí Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu pod vedením Roberta Šlachty. Detektivové zatkli Janu Nagyovou pro podezření, že pomáhala kmotrům a vynášela jim citlivé informace.

I tady platí, že Rittig nebyl žádný svatoušek. Ani Nagyová zjevně neoplývala věrností k mravnímu kodexu úřednice a v žádném případě nebyla oddanou služebnicí státu. Jen měla oddaného milence a šéfa v jedné osobě.

Petrovi Nečasovi zlomilo vaz, že nehlídal svůj soukromý život a propojil ho s politikou. Když tohle všechno vyšlo najevo, Nečas se rozvedl a později se oženil právě s Janou Nagyovou. Ta pak společně s dalšími obviněnými mimo jiné čelila podezření, že zneužila vojenskou rozvědku k privátním účelům, když nechala sledovat někdejší Nečasovu ženu.

Policie se zaměřila také na její příjmy a dary, které dostávala od byznysmenů, mezi nimiž byly drahé a luxusní kabelky či šperky.

Eldaríel - Czech elves database

120

Nelze v žádném případě říci, že by šlo o malichernosti. Nagyová (Nečasová) se chovala neeticky a minimálně v kauze vojenské rozvědky i za hranou zákonů.

Problém byl, že v té chvíli jen málokdo viděl do zákulisí této velké policejní akce.

U jejího zrodu, někde na začátku, se totiž minimálně opět mihnul Andrej Babiš.

Nebylo by fér spekulovat a tvrdit, že Babiš kauzu nechal přímo vyrobit a připravit pád Nečasovy vlády. Na to nejsou důkazy. Pokud ale zůstaneme u tvrzení, že dovedně komunikoval s elitními policisty ÚOOZ a ti pak „stoh“ na Úřadu vlády zapálili, nebudeme zřejmě daleko od pravdy.

O detektivu ÚOOZ Marku Foglarovi už byla řeč. Byl to policista, který na Babišovi „pracoval“ se svým kolegou Tiborem Lévaiem v roce 2006, krátce po vraždě kmotra Františka Mrázka.

Oba policisté se ale s Babišem po nějakém čase sblížili a podnikatelovi spíše hodně naslouchali, než aby se zaměřili i na něj a prověřovali jeho problémy. Po nějaké době začali brát Babiše jako vážný zdroj informací.

Marek Foglar se stal hlavním tahounem kauzy Jany Nagyové. Foglar na ÚOOZ vedl vyšetřovací tým, který rozpracoval případ lobbistů a politiků ODS a šéfky kabinetu premiéra Petra Nečase.

Babiš jakoukoli spojitost s touto aférou vždy důrazně odmítal. A přestože připustil, že jednoho z detektivů ÚOOZ znal, popřel, že by s ním měl důvěrné či nadstandardní vztahy. „Odmítám, že bych se s někým z policie setkával v luxusních restauracích,“ reagoval Babiš na detaily o stycích s Foglarem, které magazín Reportér poprvé popsal v srpnu 2015. Těch detailů bylo dost. A bylo z nich zřejmé, že Babiš a Foglar se spolu skutečně stýkali.

Zatímco Foglar u ÚOOZ vydržel, Tibor Lévai koketoval s nabídkou na práci v Babišově firmě Vodňanská drůbež. Nakonec se ale začal živit jako konzultant a právní poradce.

Babiš pak přiznal alespoň to, že se několikrát setkal s Robertem Šlachtou. „Seznámili jsme se v rámci jednoho z případů, kdy jsem byl vydírán,“ řekl Babiš.

Nic jiného za tím prý nebylo.

Eldaniel - Czech elves database

121

Politické hnutí ANO 2011 bylo zaregistrováno na ministerstvu vnitra v květnu 2012. Rok poté padla Nečasova vláda a přišla éra Andreje Babiše.

Jaký byl přesný sled událostí?

13. června 2013 zatkl ÚOOZ Janu Nagyovou a dva poslance ODS Ivana Fuksu a Petra Tluchoře. V dalších dnech byla obviněna řada dalších lidí spojených převážně s ODS či s Úřadem vlády a vojenskou rozvědkou.

17. června 2013 podal premiér Petr Nečas demisi.

26. června 2013 potvrdil Andrej Babiš, že jeho Agrofert koupil největší vydavatelský dům v Česku – společnost Mafra.

Byl to ten nejlepší počáteční vklad do předvolební kampaně. Omezil tím psaní kritických článků o sobě. Část lidí si navíc myslela, že když Babiš koupil seriózní noviny, tak že i on sám bude tím pádem seriózní podnikatel a politik.

Ještě v červnu 2013 si nechalo hnutí ANO 2011 vypracovat průzkum trhu, takzvaný benchmark, aby se vědělo, v jakém rozpoložení se nacházejí voliči a co na ně bude v kampani platit. Jinými slovy, potřebovali vědět, co lidem slíbit, aby je to uspokojilo. Tento průzkum se pak stal určujícím pro další strategii „masírování voličů".

Již v srpnu 2013 spustilo hnutí ANO masivní billboardovou kampaň. Ústřední postavou byl sám Babiš, kterého doplňovali další přední kandidáti hnutí – zejména populární herec Martin Stropnický.

„Od srpna nám po celé republice visí 700 billboardů a 50 bigboardů, k tomu zhruba 300 citylightů (*osvětlených venkovních plakátů*)," řekla tehdy mluvčí hnutí Radka Burketová. ANO 2011 získalo díky rychlému tahu na branku nejlukrativnější místa pro tento druh reklamy.

Eldaniel - Czech elves database

122

Babiš si najal na marketing řadu odborníků. Architektem volební kampaně se stal Petr Topinka, což byl zkušený komerční marketér, který mimo jiné působil jako ředitel reklamní agentury Mark BBDO.

On-line komunikaci měl na starosti Marek Prchal, který se v minulosti podílel na předvolební on-line kampani s názvem Přemluv bábu, která měla v roce 2010 přesvědčit starší lidi k volbě pravicových stran.

Dalším členem Babišova týmu se stala Anna Matušková, která připravovala strategii a mediální tréninky pro členy hnutí. Matušková byla doktorka politologie a působila jako odborná asistentka na Masarykově univerzitě v Brně. V minulosti mimo jiné pracovala jako politický stratég v prezidentské kampani Karla Schwarzenberga.

Babiš se také spojil s expertem na volební kampaně Alexanderem Braunem z americké agentury PSB. Tato poradenská firma se specializovala na politický marketing a průzkumy trhu. V Česku začala působit už v roce 2006, kdy pomáhala v kampani ČSSD.

Na základě průzkumu trhu se tito experti rozhodli oslovit maloměstskou, mladší a vzdělanější část voličstva a dále pak všechny ostatní voliče nespokojené s dosavadním stavem politické situace v zemi.

Eldariel - Czech elves database

123

Koncem září 2013 se Babiš spojil se světoznámým a uznávaným hokejistou Jaromírem Jágrem.

Jágr po jeho boku vystoupil v televizní reklamě na Vodňanské kuře. Babiš hrál v klipu prodavače v „Pipi Jágrilu“, u něhož si hokejista kupoval grilované kuře, které si samozřejmě pochvaloval. „Prodavač“ Babiš naopak rozesmával diváky notoricky známou frází sportovců: „tak určitě“.

Tento spot, který vytvořila agentura Saatchi & Saatchi, pomohl Babišovi s nakopnutím předvolební kampaně. Přestože to byla reklama na kuřata Babišovy firmy, podprahově cílila na voliče hnutí ANO. Spotem se později zabývala i Česká rada pro televizní a rozhlasové vysílání kvůli možnému porušení zákona, který zakazuje vysílání politické reklamy na televizních obrazovkách. Podnět ale nakonec neuspěl. Byť bylo zjevné, že spot byl nasazen do vysílání 24 dní před volbami.

Reklamní video, které mělo nakonec tři různé verze, se pak šířilo i na internetu a na YouTube mělo stovky tisíc zhlédnutí.

Spojení Jágra s Babišem vytvářelo v lidech dojem, že miliardář není tak špatný, jak se zdálo z vyjádření některých politických oponentů a novinářů. V podstatě šlo hlavně o to, aby Jágr pomohl smazat Babišovi handicap s jeho minulostí, která byla poskvrněna kontakty s StB.

Jágr později přiznal, že si Babiše cení za to, že Agrofert finančně podpořil hokejové mužstvo Kladenských rytířů, tedy klub, který zčásti patřil Jágrovi.

„Pan Babiš ukázal velké srdce. Věřte mi, že kdyby se mohlo vybírat na vstupném na zápas dva tisíce korun, a ne jako teď sto korun, a rodiče by v klidu mohli zaplatit příspěvek deset tisíc na měsíc a stát by více pomáhal sportu, sponzoři by vůbec nebyli potřeba. Já bych krásně seděl ve vipce, nohy na stole, doutník v puse a s radostí se díval na děcka, jak se prohání na ledě," snažil se Jágr mírnit vzrušené debaty o tom, že pomáhá Babišovi v jeho politické kariéře.

Eldariel - Czech elves database

124

Podobně využil Babiš potenciál další své společnosti – Kosteleckých uzenin, která se specializuje na výrobu párků, klobás a masových konzerv.

Tvářemi spotu, který na televizní obrazovky vstoupil v průběhu volebního měsíce října a byl vysílán až do Vánoc 2013, byli opravdoví řezníci

pracující v provozu Kosteleckých uzenin. Ve spotu sborově zpívali verzi písně *Ta naše písnička česká*, čímž vzdávali hold českému stavu řeznickému a tradici českého řemesla.

I tady se peníze do reklamy vyplatily dvojnásob. Kromě firemní reklamy šlo opět o podprahovou politickou podporu Andreje Babiše, který v kampani tvrdil, že „Agrofert vybudoval jako poctivou českou firmu“.

Reklama Kosteleckých uzenin vychvalovala novou produktovou řadu *Poctivá*, neboť jejich výrobky nesly název Poctivá šunka pro děti či Poctivé vídeňské párky.

125

V pátek 11. října 2013 – na Babišův svátek – vysílala televize Prima další díl svého úspěšného pořadu Show Jana Krause.

Moderátor Jan Kraus si opět pozval Babiše. A opět to byla nebývalá reklama. Tuhle možnost měl tehdy Andrej Babiš jako jediný lídr politické strany kandidující v předčasných volbách.

Babiš příležitost využil a vylepšil si mediální image a zase zvedl volební preference svého hnutí.

Babiš dostal prostor, aby vysvětlil, proč před dvěma roky v pořadu říkal, že do politiky nepůjde a že bude jen organizátorem politické iniciativy. „Já jsem si myslel, že někoho najdu. Ukecával jsem plno lidí, kteří mají lepší kádrový profil než já. Ale neukecal. Nikdo se nechce vzdát svého pohodlí a taky třeba nemají odvahu. Ale já je chápu. Odvracet ten metrix není jednoduché,“ řekl Babiš.

Metrixem nazýval Babiš „zkorumpovaný systém politiků a lobbistů“.

Moderátor Kraus pak připomněl legrační dvojsmysl z volebních letáků ANO. Jeden z lídrů hnutí, Martin Komárek, totiž na letáku, který dostávali lidé do schránek, říkal: „Budeme méně krást“, což vnuklo lidem otázku,

Eldariel - Czech elves database

zda to znamená, že hnutí ANO bude krást, ale jen trochu. Nebo že Babišovo hnutí bude krást méně než předchozí kmotři z ODS.

„To byl překlep. To takhle nebylo myšleno. To jsme trošku podělali v tiskárně. Ale my nebudeme určitě krást," ujistil Babiš voliče v pořadu televize Prima.

Všichni se tomu zasmáli. Stejně tak se bavili, když v Krausově pořadu pustili reklamu na Vodňanské kuře s Jágrem. A navíc přidali verzi, která byla předělaná způsobem, aby parodovala lídry ostatních stran.

Babiš nakonec řekl, že byl nedávno v hudebním klubu SaSaZu na koncertu rapera Rytmuse a že se tam chystá jít znovu, neboť tam bude debatovat s mladými lidmi.

„Je to jejich budoucnost," řekl Babiš.

(Průzkum popularity politiků, který provedla agentura STEM v polovině října, zařadil Babiše na druhé místo, hned za dalšího populistu, Tomia Okamuru.)

Eldariel - Czech elves database

126

Kdo chce ve volbách uspět, ví, že musí proniknout do médií, a to v co největší míře. Proto se ANO 2011 během kampaně neomezovalo pouze na klasické píár nástroje, ale snažilo se o takzvaný guerilla marketing.

Guerilla marketing je forma marketingu, pro kterou je zásadní originalita, kreativita a umístění. Představuje snahu o upoutání pozornosti momentem překvapení a odlišení se od konkurence.

Za takový počin lze považovat třeba akci „Ať už nám nevládnou balíci", během které bylo v České republice rozmístěno na ulicích 46 slaměných balíků s tímto heslem. Jeden slaměný balík sice skončil v plamenech, ale celkově sklidila akce poměrně značný ohlas.

Ještě větší pozdvižení ale vyvolal legendární žokej Josef Váňa. Ten se v neděli 13. října 2013, necelé dva týdny před volbami, zasloužil o velkou mediální pozornost.

Osminásobný vítěz Velké pardubické steeplechase sice závod nedokončil a ze svého koně Tiumen spadl na závěrečné proutěné překážce, ale v živém vstupu České televize přímo z dostihového závodiště pak prohlásil: „Nevyhráli jsme Velkou pardubickou, ale myslím, že kdyby vyhrál volby pan Babiš, aby tenhle sajrajt, který tady přetrvává, dal do pořádku, tak bych byl hrozně rád.“

Eldariel - Czech elves database

127

Volební kampaně jsou samozřejmě vždy z velké části o umění marketingu, ale Babiš z toho udělal „vyšší princip“. Bylo zjevné, že k volební kampani přistoupil jako k formě byznysu. Chtěl „prodat“ voličům ve zrychleném tempu zboží, které mělo sice pěknou krabici, čistý a lesklý obal a vkusnou mašli, ale uvnitř nebylo téměř nic. Jen Babiš se svým Agrofertem.

Babiš byl lídr hnutí a volební manažer, ale spolu s Agrofertem byl také jeho největším donátorem.

Do předvolební kampaně investovalo ANO okolo sedmdesáti milionů korun. Mezi největší sponzory patřili sám Andrej Babiš (29,5 milionu korun) a společnosti Deza (10 milionů), Lovochemie (6 milionů), Precheza (6 milionů), Fatra (3 miliony) a Synthesia (3 miliony), všechny z holdingu Agrofert.

Peníze investované do reklamy a do odborníků se nakonec vyplatily. Masivní kampaň zabrala.

25. a 26. října 2013 hodilo svůj hlas hnutí ANO 2011 téměř milion voličů, což stačilo na 47 mandátů v Poslanecké sněmovně.

Nové hnutí tak obsadilo druhé místo za vítěznou ČSSD. V lednu 2014 se pak stal Babiš vicepremiérem a ministrem financí ve vládě Bohuslava Sobotky.

Svou kampaň postavil na kritice politiky prolezlé korupcí a klientelismem pod heslem „Ano, bude líp“.

Babiš po volbách řekl, že se nebude vzdávat svého majetku. „Nebudu prodávat základní majetek, tedy 28 listinných akcií Agrofertu,“ sdělil a dodal: „Ale nabízím české společnosti své manažerské schopnosti při zorganizování hnutí za budoucnost tohoto státu. Mělo by být založené na bázi konzultací, které předloží návrhy řešení problémů ekonomiky a společnosti jako alternativu těch řešení, která hlásají politické strany. Nevím, jestli se mi to podaří, ale než zemřu, budu moci svým dětem říct, že jsem to alespoň zkusil.“

Eldaniel - Czech elves database

128

Hnutí ANO 2011 je na svém zakladateli a předsedovi finančně závislé i pět let od svého vzniku. Andrej Babiš je pilířem financování ANO, což vyplývá z finanční zprávy strany. Hnutí dlužilo ke konci roku 2016 svému předsedovi 153,5 milionu korun z krátkodobé bezúročné půjčky. Byl to – jak je patrné z výročních zpráv – největší závazek od vzniku hnutí. Bezúročnou půjčku od Babiše hnutí ANO čerpá a splácí. V hnutí ANO 2011 to od první chvíle vždy vypadalo jako na sjezdech strany jednoho muže. V roce 2015 se hnutí přiblížilo dokonce straně komunistického diktátora, jakého známe třeba z KLDR, kde předseda dostával 100 procent hlasů.

„Vicepremiér a ministr financí Andrej Babiš podle očekávání obhájil na víkendovém sjezdu post předsedy hnutí ANO. Nikdo ze spolustraníků se mu nepostavil. Všech 186 platných hlasovacích lístků v tajném hlasování

bylo pro Babiše, jeden lístek byl neplatný,“ napsal server Novinky v únoru 2015.

Příště si dalo hnutí pozor, aby aspoň nějaké hlasy byly proti. V únoru 2017 dostal Babiš 195 hlasů z 206 platných hlasovacích lístků.

„U nás je to jiné, protože u nás nikdo nesoutěží o předsedu. V ČSSD soutěží Zaorálek, Chovanec, Sobotka. U nás nikdo nesoutěží,“ uvedl Andrej Babiš. Na otázku, zda soutěž není standardem a smyslem demokracie, dodal: „Ale proč? Aby to bylo v rozkladu? Aby se to totálně rozvrátilo? Proč?“

Eldariel - Czech elves database

129

Slovo „rozklad“ přitom z jeho úst od nástupu do vlády zaznívalo často. První dva roky to dokonce z jeho veřejných vystoupení vypadalo, jako by přišel k absolutně rozkradené republice, která byla v totálním rozkladu a před kolapsem. Nic tu podle něj nefungovalo, protože bylo všechno „rozložené“.

V archivu jeho mediálních výstupů jsem v té době našel slovo rozklad snad každý týden.

Tady je malý seriál Babišova „rozkladu“:

„Do veřejné správy jdu kvůli tomu, že stát je v úplném rozkladu a že ho nikdo neřídí.“

„Ředitelství silnic a dálnic je v rozkladu. I České dráhy jsou v rozkladu s dluhem 28 miliard.“

„Ten stát je skutečně v rozkladu. Takže ho musíme dávat do pořádku.“

„My jsme převzali resort dopravy v totálním rozkladu a destrukci.“

„Já bych nejdříve řekl, že my jsme převzali ten resort v totálním rozkladu po panu Bártovi, Řebíčkovi a Žákovi.“

„My jsme převzali zemi v totálním rozkladu. Takže my tu teď napravujeme věci, které se tady budovaly desítky let.“

„Zdědili jsme hrozná zvěrstva. Takže jen na okraj, proč je ten náš stát v rozkladu, protože on je v rozkladu."

Babiš přitom svým vstupem do veřejného života, rozložil média a politickou scénu. Přispěl k jejímu zhrubnutí a spolu s Milošem Zemanem rozdělili zemi na nesmiřitelné tábory. Pomohl rozložit prostředí drobného podnikání, zamořil státní správu různými příkazy a zákazy, které *rozložily* společnost ještě více, než tomu bylo předtím.

130

Od roku 2013 byl tedy Babiš opět v sedle. A na různých postech ve státní správě a ve státních podnicích se začali objevovat prověření a jemu nakloněnění lidé z policie či tajných služeb.

Místopředsedkyní hnutí ANO a starostkou Prahy 10 se stala Radmila Kleslová, kterou komunistická rozvědka připravovala v roce 1988 na tajnou misi do zahraničí.

Kleslová byla v hodnosti podporučíka zařazena na 23. odbor rozvědky, tedy mezi nelegály, kteří byli vysíláni do ciziny pod falešnou identitou. Její špionážní kariéře zabránila revoluce v roce 1989. (V letech 2015 a 2016 pak na veřejné funkce postupně rezignovala kvůli několika kauzám.)

Babišovu kancelář na ministerstvu financí řídil bývalý náměstek ministra vnitra Jan Sixta. Ten se pak stal státním tajemníkem celého resortu. Bývalého policistu protikorupční policie Libora Kazdu dosadil Babiš do čela klíčového Finančního analytického útvaru ministerstva financí. Někdejší náměstek Randákovy rozvědky Jan Beroun byl jmenován šéfem Vojenského zpravodajství. Náměstek ředitele ÚOOZ Ivan Černík se stal bezpečnostním ředitelem Státní tiskárny cenin.

Někdejšího náměstka protikorupční policie Jiřího Veselého pak Babiš dosadil do Agrofertu, kde mu dělal šéfa bezpečnosti. O angažmá v bezpečnostní divizi Agrofertu se ucházel i expolicista protikorupční

Eldaniel - Czech elves database

policie Zdeněk Ondráček, ale ten se na poslední chvíli rozhodl kandidovat za KSČM do parlamentu. Nyní je poslancem.

Pozice Andreje Babiše vypadala neotřesitelně. Byl silný a – jak říkali jeho oponenti – i všehoschopný.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část sedmá

ANDREJ A TOVÁRNA NA HNOJIVA

Eldariel - Czech elves database

131

Pro média byl první rok od Babišova vstupu do politiky a do Mafry hodně turbulentní. První vlna novinářů, kteří odešli z Mafry, se teprve začala rozhlížet v nových zaměstnáních. A většinou publikovali jen na sociálních sítích. Ostrůvky nezávislosti, o nichž byla řeč v úvodu knihy, se teprve rodily. Jako první nastartoval svůj život v březnu 2014 server Echo 24. Pak se přidávaly ostatní.

Než ale nové projekty vznikly, byly publikační možnosti omezené. Pokud tedy nepočítáme veřejnoprávní televizi a rozhlas nebo mediální dům kolem Economie, který ale žil tak trochu ve stínu svého majitele, jiného miliardáře, Zdeňka Bakaly. U něj bylo malým pozitivem alespoň to, že nevstoupil jako Babiš do politiky. Redakce Economie – Aktuálně.cz, Hospodářské noviny či Respekt – tak neměly tolik svázané ruce jako kolegové v Mafře. Podobně to platilo pro mediální dům Ringier, který koncem roku 2013 koupili finančník Daniel Křetínský s byznysmenem skupiny J&T Patrikem Tkáčem, ale tam se alespoň částečně věnoval politice a byznysu časopis Reflex.

Ale nic naplat. Nejvlivnější média v zemi držel politik Babiš. Stávající parta v Mladé frontě DNES kolem Babišem najaté šéfredaktorky Sabiny Slonkové se sice snažila dělat svou práci, ale jakmile zabrousila do politických témat, bylo zle.

Nastalo totiž to, co jsem říkal a co pak předvídala celá řada dalších kolegů. Noviny, které vlastní politik Babiš a které dělají na kauzách jiných politiků, se stanou nedůvěryhodné a nevěrohodné. Ať by dělaly, co dělaly, vždy budou budit dojem, že slouží Babišovi, aby potíraly jeho konkurenci. Ať už byl úmysl redakce jakkoli bohulibý, vždy šlo o střet zájmů jejich majitele.

Eldaniel - Czech elves database

A to i přesto, že by kauza, kterou zrovna zpracovávali, nebyla žádným dílem bezpečnostní divize Agrofertu či objednávkou majitele Babiše.

Po sérii textů v MF DNES o Petru Nečasovi a Janě Nagyové to bylo nejvíce patrné na snaze redakce objasnit případ kontroverzní privatizace Ostravsko-karvinských dolů, tedy OKD.

Tato kauza totiž cílila na Babišova rivala uvnitř vládní koalice – premiéra Bohuslava Sobotku. Ten byl pro Babiše na další čtyři roky spíš na obtíž než jako respektovaný parťák vládní koalice.

132

Bohuslav Sobotka v době, v níž privatizace zbytkového podílu státu v OKD probíhala, seděl ve vládě premiéra Vladimíra Špidly jako ministr financí. A zcela nepochybně byl za průběh privatizačního procesu i možné problémy zodpovědný.

Potíž byla, že v podání Babišem vlastněného mediálního koncernu to vypadalo skutečně jako prostředek politického boje, jako něco, čím Babiš tlačí svého dočasného šéfa ve vládě do kouta.

Trefně to tehdy v dubnu 2014 popsala na serveru Echo 24 novinářka Lenka Zlámalová, která odešla s Daliborem Balšínkem z Lidových novin, jakmile je ovládl Babiš.

„Zásadní problém je selektivnost. Té zasloužené pozornosti se dostává pouze Sobotkovi. A to od médií, která vlastní Andrej Babiš. Rozbory Sobotkových přešlapů jsou navíc velmi pečlivě zdrojovány informacemi z ministerstva financí a Finančního analytického útvaru, které řídí Andrej Babiš. Politická divize holdingu Agrofert zásobuje informacemi tiskovou divizi Agrofertu. Pár měsíců po nástupu koaliční vlády sledujeme v přímém přenosu zneužití oligarchické koncentrace mediální a politické moci proti hlavnímu politickému konkurentovi. O podivných obchodech Andreje

Eldaniel - Czech elves database

Babiše (na debatu o nichž je velmi citlivý) se v MF DNES ani Lidových novinách nedočtete ani slovo," napsala Zlámalová ve své analýze.

133

Zlámalová měla pravdu i v tom, když v další části napsala, že případ OKD je ve své podstatě vážný problém.

„Věcně vzato jsou nové informace z MF DNES o pochybném prodeji státního podílu v OKD za nápadně nízkou cenu 4,1 miliardy korun závažné. Deník rozebírá, jak Evropská komise na základě stížnosti firmy Penta (nabídla za podíl méně než Karbon Invest, který ho nakonec získal) požádala v roce 2006 ministerstvo financí o vysvětlení, proč vláda prodala tak levně. Brusel měl pochybnosti, jestli tato nízká cena není nedovolenou veřejnou podporou.

Sobotkou vedené ministerstvo financí odpovědělo, že není. Odpověď do Bruselu připravila advokátní kancelář Sobotkova přítele Radka Pokorného, která zastupovala kupce z Karbon Investu. Ti tehdy už nakupovali (*akcie OKD*) pro Zdeňka Bakala (*s nímž byl právník Pokorný v dobrém vztahu*). Ministerstvo financí jen překlopilo Pokorného odpověď na hlavičkový papír se Sobotkovým jménem. Dopis do Bruselu v zastoupení ministra podepsal dnes již zesnulý náměstek Eduard Janota," popsala Zlámalová v kostce, o co šlo.

„Je samozřejmě zvrácené, když advokát kupce odpovídá jménem ministra na dotaz, zda nebyla cena nepřiměřeně nízká. Dokáže si někdo představit, že by řekl: Ano, byla?" pokračovala analytička a dodala: „Ta zvrácenost je bohužel přesně v souladu s privatizační smlouvou, která zavazuje prodávajícího i kupujícího vyvinout veškeré úsilí, aby cenu obhájili. Takhle optimální obrana zájmů státu skutečně nevypadá. Pokorného advokátní kancelář postupuje přesně podle smlouvy. Pošle na Sobotkův úřad stanovisko, jak cenu obhájit. Sobotkovi lidé ji podle výpovědi úředníka Martina

Ediarie! - Czech elves database

Brože jen překlopí na hlavičkový papír a dál pošlou do Bruselu. Jak samotná smlouva, tak následné chování Sobotkova ministerstva nemají s péčí řádného hospodáře nic společného.“

134

Právě na tomto případu lze ukázat, proč říkám, že Babiš pohřbil novinařinu. Nejenže znemožnil svým střetem zájmů psát svým novinářům z Mafry kriticky o něm coby vlivném politikovi a byznysmenovi, ale on – aniž to možná tušil – otupil svobodnou a nezávislou žurnalistiku i v případech, které se ho netýkaly, a které byly naopak o jeho konkurenci.

MF DNES, ale i Lidové noviny, které se později činily v Babišův prospěch daleko nejvíce, ztratily možnost popisovat bez Babišova stínu prakticky cokoli v politice i v mnoha odvětvích byznysu.

Když jsem o tom všem přemýšlel, uvědomil jsem si, že to spadá do daleko obecnějšího tématu o zodpovědnosti elit za to, co dělají.

Myslím, že Andrej Babiš nedomyslel, co činí. Myslel jenom na sebe, na své zájmy a zájmy svého byznysu. Choval se sobecky a tím pádem nezodpovědně ke společnosti, v níž žije.

Je skvělé, když ti, co na to mají a jsou úspěšní, si mohou dovolit dávat peníze na charitu nebo zakládat nadace pro postižené nebo nemocné. V tomto ohledu jde Agrofert – jako celá řada dalších úspěšných firem v zemi – příkladem. Stovky milionů rozdané potřebným, kteří neměli v životě to štěstí nebo kteří si prošli nějakým zdravotním trápením, je zcela nepochybně záslužné gesto.

Ale to není všechno.

Obecná zodpovědnost za vývoj společnosti je vyšší úroveň. Přišlo mi, jako by Babiš vůbec nepřemýšlel o tom, co tu bude, až tu nebude. Až tu budou jen jeho děti a děti jeho dětí.

Elfariel - Czech elves database

Svobodomyslné prostředí, kde kritika je přednost, ne ostuda, přece pomáhá posilovat společnost a vytvářet ji lepší, zkušenější a odolnější. Když tu takové prostředí nebude, nebude v zemi pozitivní atmosféra, nebude chuť tu žít a podnikat a vytvářet jakékoli hodnoty. Talentovanější budou odcházet do ciziny, začne skomírat vzdělání, věda a výzkum. A až se tu jednou nenarodí takové zázračné děti, jako byli Jaromír Jágr, Pavel Nedvěd či Ivan Lendl, nebudeme mít ani na co být hrdí večer u televize.

A v době, kdy tu už nebude Babiš, přijde úplně jiný „Babiš“ a bude dravě skupovat vše, na co přijde, včetně toho, co tu vybudoval Babiš. Nový imperátor tu bude také ovlivňovat politiku, a média, která by mohla štěkat a varovat před ním, tu nebudou, protože je Andrej Babiš „rozložil“.

To je ve zkratce to, čemu říkám společenská nezodpovědnost elit.

Elidaniel - Czech elves database

135

V časopise Reportér jsme si i proto dali za úkol nepoměr kritických zpráv o Babišovi trochu vyvážit. Stejně jako se o to pokoušela další nová média, která vznikla. Řekli jsme si, že budeme pozorně sledovat to, co Babiš právě dělá, jak se chová ve vládě a jak rozhoduje v nové politické funkci. Ale abychom pochopili, jak ho brát a jak na něj nahlížet, musíme znát i jeho minulost. Tentokráte už detailně a pořádně do hloubky.

Kromě případu Unipetrol a kromě pochybností kolem získání startovního kapitálu na podnikání Agrofertu to bylo zejména téma ovládnutí Lovochemie a také případy související s odkupem pohledávek v České konsolidační agentuře.

Do případu Lovochemie se v redakci naplno zakousl kolega Jiří Štický. Jeho předností bylo, že měl dokonalý přehled v ekonomických tématech. Taky dlouhou dobu vedl v MF DNES ekonomickou rubriku. Má vynikající analytické myšlení a v případu Lovochemie bude mít větší erudici.

Poskytl jsem proto Jirkovi vše, co jsem doposud k případu nasbíral, včetně historických materiálů, které měla k dispozici policie a které tu a tam prověřovala, ale vlastně nikdy pořádně nevyšetřila.

Popsal jsem mu roli Lenky Bradáčové. Neboť tato žalobkyně, která se v červenci 2012 stala vrchní státní zástupkyní v Praze, působila v minulosti na Krajském státním zastupitelství v Ústí nad Labem, kde případ Lovochemie začínal. A od té doby zůstávalo otázkou, proč Bradáčová případ nedotáhla do zdárného konce.

A také jsem kolegovi ukázal dokumenty, které kdysi kolovaly v rukách mafiánů, kteří jako jedni z mála vždy v rámci války kmotrů na Babišovy hříchy z minulosti poukazovali.

Edaniel - Czech elves database

136

Kolega Jiří Štický pak dal dohromady pozoruhodný příběh Lovochemie, který vyšel v Reportér magazínu v září 2016. Byla to náročná práce, ale stálo za to si na její výsledek počkat.

Do puntíku se potvrdilo, že klíčovou roli v Babišově zbohatnutí sehrála právě tato továrna na hnojiva a také pomoc státu a vstřícnost politiků.

Lovochemie byla opravdu klenotem impéria Andreje Babiše. A je i klíčem k tomu, proč získal kontrolu nad významnou částí českého zemědělství a chemie, dvou hlavních oborů, na nichž Babiš vyrostl. Lovochemie je koneckonců i klíčem k úspěchu v politice. Veteráni boje o lovosický gigant patří zjevně mezi věrné a spolehlivé spolupracovníky Babiše. Po nástupu hnutí ANO 2011 do vlády zamířili tito lidé na ministerstva, do parlamentu i státních podniků.

„Příběh ovládnutí Lovochemie není jednoduchý, ale jednoduchá nebyla ani cesta Andreje Babiše od nuly k miliardám. Přesto stálo za to kořeny Babišova zbohatnutí prozkoumat. Ukázalo se totiž, jak umí vytěžit každou

příležitost a jak mu v klíčových momentech dopomohla součinnost českého státu,“ stálo v úvodu reportáže.

137

Cesta k získání Lovochemie začala v raných devadesátých letech. V severočeských Lovosicích panovala po listopadu 1989 revoluční nálada. Chemička, která se tehdy jmenovala Secheza, totiž byla podle pamětníků spolu s papírnami ve Štětí největší rudou baštou v okrese Litoměřice.

K výběru nových vedoucích pracovníků v prvním roce nového režimu patřilo časté vyřazování – a to z důvodu evidence ve svazcích komunistické Státní bezpečnosti.

Politické otázky však brzy ustoupily finančním aspektům. Zemědělci začali šetřit a méně hnojit, od lovosické továrny už neodebírali to, co dřív. Na Sechezu zároveň dopadla těsně před revolucí rozestavěná investice za více než půl miliardy tehdejších korun československých. Na tu dobu šlo o obrovské peníze a otázka zněla, jak pokračovat. Začalo tedy shánění nových smluv a zákazníků.

V té době ještě lovosická továrna mlela tuny afrického fosfátu dováženého prostřednictvím slovenského podniku zahraničního obchodu Petrimex z Maroka na jednoduché hnojivo, superfosfát. A jak už víme – právě v Petrimexu působil před pádem socialismu i po něm mladý Andrej Babiš.

V roce 1990 tak jelo vedení Lovochemie zachraňovat fabriku i na schůzku do Bratislavy. U jednání byl za slovenskou stranu přítomen také Babiš, který se právě chystal vrátit ze své mise v Maroku, kde s fosfáty obchodoval.

„Byli jsme tři. Ředitel Kasper, technický náměstek Vybíral a já,“ zavzpomínal bývalý výrobní náměstek Sechezy František Procházka. „Sedli

Eldaniel - Czech elves database

jsme si s Babišem ve vinárně U Františkánů a dojednávali, zda by nemohl sehnat lacinější fosfáty a jak by se dala fabrika propojit víc se zemědělci.“

138

O tehdejších dohodách, podobných jako v dalších tisících státních podniků před privatizací, by se asi nic nedochovalo, kdyby se následující rok část vedení podniku proti řediteli nevzbouřila s tím, že nemají informace o stavu podniku a nových smlouvách. V září 1991 dal podnět ke kontrole podniku lidovecký poslanec Jiří Karas mimo jiné kvůli „velmi silným obchodním vazbám“ lovosické Sechezy na Petrimex (s Andrejem Babišem).

„Znamená to dražší nákup surovin a nižší ceny výrobků, než je podnik schopen realizovat vlastní obchodní činností,“ stálo v tomto podnětu.

Když Reportér magazín bývalého poslance kontaktoval, uvedl, že na okolnosti si již nevzpomene. „Ale měl jsem vždy dobré materiály a zdroje. Nikdy jsem se nepohyboval jen tak. Měl jsem na sebe několik žalob a musel jsem být chráněný,“ řekl Jiří Karas.

Podnět prověřovalo krátce poté tehdejší ministerstvo státní kontroly vedené Igorem Němcem a jeho náměstek o tom předložil zprávu. V ní se uvádí, že ředitel Josef Kasper jednal osobně s celou řadou zahraničních partnerů, ale získal jen nabídku na půjčku 21 milionů dolarů od společností Metallgesellschaft Frankfurt a Helm Hamburg. V obou případech bylo podmínkou půjčky uzavření exkluzivní smlouvy o prodeji ledku (hnojiva) se společností Petrimex Bratislava.

A tak se také stalo.

Jinými slovy – státní Secheza musela kupovat tyto produkty od firmy, v níž figuroval Andrej Babiš.

Smlouva podle kontrolorů odpovídala svým nastavením tíživé situaci podniku, zahrnovala dohodnutý profit pro zúčastněné strany. „Jen je třeba,

Eldaniel - Czech elves database

aby státní podnik měl dost nástrojů měnit dohodnuté ceny," upozornil kontrolor.

Další si měl vyřešit zakladatel (ministerstvo průmyslu) a blížící se privatizace. Tím to v revoluční době zhaslo. „Byl jsem společně s dalšími šprajclými náměstky odvolaný, prodělal jsem dva infarkty, a tím to skončilo i pro mě," řekl s odstupem času František Procházka.

139

Andrej Babiš při popisu této životní etapy ve svém oficiálním životopise zveřejněném v roce 2011 vynechal podstatnou věc – a to právě onu exkluzivitu na prodej hnojiv, smluvní závazek vůči Petrimexu, který následně přešel na Babišův Agrofert. Jak se záhy ukázalo, povinnost Lovochemie prodávat pouze tímto kanálem byla na věčné časy.

Není možná náhodou, jak moc si Babiš cenil jednoho z lidí, který u zrodu takto konstruovaných smluv stál. Šlo o bývalého ředitele Sechezy Josefa Kaspera. Andrej Babiš v roce 2013 pro časopis Revue 50+ na dotaz, zda má v Agrofertu „zajímavé seniory", uvedl: „Josef Kasper je skutečná legenda skupiny Agrofert, bez něho by Agrofert ani nebyl. Byl to on, kdo mi dal první informace o tom, že Lovochemie hledá peníze na zaplacení dluhů. Já jsem jim tehdy ty peníze u zahraničních firem zabezpečil, a tím začal příběh s hnojivy."

Ještě v roce 2015 byl pan Kasper ve svých 87 letech v dozorčí radě Lovochemie. (Agrofert na otázky k jeho osobě neodpověděl.)

Elidariel - Czech elves database

140

Kvůli roztáhlé poloze Lovosic podél Labe se vžilo přirovnání „dlouhé jako Lovosice“, ale tato část cesty k ovládnutí Lovochemie byla krátká. Stačil úvěr z Německa, který „zabezpečil“ Babiš, a obchodní smlouva, jíž Petrimex s Babišem ovládli většinu obchodu a tržeb společnosti.

Na prvním jednání představenstva nově založené akciové společnosti Lovochemie (vzniklé přerodem ze státní Sechezy) na začátku listopadu 1993 tak už Andrej Babiš zasedl jako člen představenstva navržený Fondem národního majetku, tehdy stále stoprocentním majitelem. Když v roce 1994 vznikla akciová společnost Agrofert jako česká dcera bratislavského Petrimexu, smlouvy okolo hnojiv přešly právě na český Agrofert. Tato informace je zaznamenána ve výročních zprávách. A na exkluzivním vztahu chemičky k Agrofertu se nic nezměnilo ani poté, co nad ním Petrimex ztratil za dosud ne zcela jasných okolností kontrolu, když se nezúčastnil navyšování kapitálu.

Eldariel - Czech elves database

141

Jak již bylo řečeno dříve, Agrofert i s výhodnými smlouvami s lovosickou chemičkou ovládla švýcarská společnost O. F. I., tedy Ost Finanz und Investment AG.

(*Opět podotýkám, že podle Babiše ji založili jeho spolužáci z gymnázia v Ženevě, kde s rodiči zkraje sedmdesátých let žil. Babiš se stal formálním majitelem Agrofertu až v novém tisíciletí.*)

Další důležitou okolností bylo, že minoritním akcionářem Agrofertu – vlastněného oficiálně Babišovými švýcarskými spolužáky – se místo Petrimexu stalo Duslo Šaľa v čele s Jozefem Kollárem.

Co byla Lovochemie v Česku, to bylo Duslo na Slovensku. „Agrofert měl tenkrát smlouvu s Duslem, prodával hnojiva a čpavek do Česka. Když

Babiš potřeboval úvěr, dávalo mu garance Duslo," řekl jeden z bývalých obchodníků Agrofertu. „Duslo a Lovochemie – na tom vyrostl," dodal.

V polovině devadesátých let tak Andrej Babiš ovládl obchod s hnojivy a nepotřeboval k tomu tehdy koupit ani kus továrny.

Babiš byl v té době na Slovensku nežádoucí osoba, naopak Kollár s dalšími manažery a zaměstnanci Duslo za vlády Vladimíra Mečiara částečně privatizovali.

Stačilo však deset let Babišova života v Česku a vše bylo jinak. Agrofert slovenské Duslo nepřátelsky převzal a dříve výhodné přátelství Babiše s Kollárem v roce 2004 skončilo. Podle knihy novináře Tomáše Perglera Babiš – Příběh oligarchy za výkup roztříštěných podílů v Duslu utratil Agrofert přes dvě miliardy korun. Jozef Kollár ve stejném období zmizel z orgánů (tehdy již Babišem ovládaného) Agrofertu.

Eldariel - Czech elves database

142

Jak firma kdysi mladého obchodníka s hnojivy a manažera k těmto miliardám přišla? Při hledání odpovědi je třeba se vrátit ze Slovenska zpátky do Česka a do Lovochemie.

Nejprve musel Andrej Babiš svést boj s konkurenty.

Slabinou lovosické chemičky bylo, že byla závislá na výrobě čpavku v litvínovském Chemopetrolu, a tedy na dobrých vztazích s rodícím se (tehdy státním) petrochemickým obrem Unipetrol, pod nějž Chemopetrol spadal.

Čpavek je základ pro jakoukoliv výrobu hnojiv. Auditoři Lovochemie rok co rok opakovali, že podnik je silně závislý na obchodování se společnostmi, které určují její odbytové ceny (prodej hnojiv) i nákupní ceny (nákup surovin – především čpavku). Smluvní obklíčení bylo dokonalé a zafungovalo v Babišův prospěch, když Lovochemie získala v privatizaci prvního soukromého majoritního vlastníka.

Většinu v Lovochemii totiž koupila nymburská společnost Proferta, s. r. o., která na konci roku 1995 nabídla přes půl miliardy ve veřejné soutěži na jedenapadesátiprocentní podíl v držení Fondu národního majetku. Držitelé investičních kuponů, „dikové“, jak se tehdy říkalo drobným akcionářům v kuponové privatizaci (jíž se mohl zúčastnit každý občan), si rozebrali menší zbytek společnosti.

„Byli jsme v šoku, že nás přeplatila nějaká Proferta, která dala 530 milionů,“ řekl později Babiš. Soutěž nevyhrála s ním spojená Agrobohemie, firemní schránka za účelem privatizace, v níž měl tehdy podle Babiše Agrofert 51 procent, zbytek patřil manažerům lovosické továrny.

Eldaniel - Czech elves database

143

Agrobohemie je v příběhu Babišova rychlého růstu důležitá a ještě o ní bude řeč.

„Babiš byl vzteklý, ale nemohl s tím nic dělat. Nabídli jsme víc,“ řekl Reportér magazínu jeden z tehdejších účastníků privatizace.

Majitelé Proferty, která vypálila Babišovi rybník, byli tři, ale tím hlavním, a tedy novým vládcem Lovochemie se stal tehdy dvaatřicetiletý Pavel Švarc ze Semic u Nymburka.

Což byl úplně jiný Pavel Švarc, než kterého známe z jiných částí této knihy. Nebyl to tedy Pavel Švarc od Babiše, z lovosické Lovochemie, který pak dělal šéfa státního Unipetrolu a Čepra. Byla to pouhá shoda jmen.

Tento „nymburský“ Pavel Švarc vybudoval na Nymbursku agrochemickou skupinu Hospodářské služby obchodující s různými zemědělskými postřiky, pesticidy proti škůdcům. Na začátku devadesátých let měl již více než miliardový obrat. Stručně vyjádřeno – Babiš hnojil, Švarc hubil.

Zatímco Babiš posílal stovky tisíc tun hnojiv z Lovochemie po Labi do Německa, Švarc prodával a rozvážel postřiky po Česku. Byl to on, kdo jako

první pochopil, že se v zemědělství nedá ve velkém podnikat bez skladů, a odstartoval skupování akcií podniků zemědělského zásobování a nákupu (známých jako ZZN).

Švarcovým hlavním partnerem pro privatizaci Lovochemie byli Němci, společnost Carl Beiselen. Ve vítězné Profertě měli zhruba třetinový podíl (přes Bags, s. r. o.). Tito němečtí podnikatelé obchodovali s hnojivy a chtěli z lovosické továrny vozit ledek do Německa.

Proferta si na koupi 51 procent akcií Lovochemie vzala půlmiliardový úvěr od Agrobanky. Ten následně převzala proslulá Investiční a Poštovní banka (IPB) a za úvěr ručily Obchodní sladovny v Prostějově. Tato zvláštní konstrukce měla dobrý důvod. Sladovny byly tehdy součástí Tchecomalt Group financované IPB, což byla vedle Švarcových Hospodářských služeb druhá skupina pořádající hon na zmíněné podniky ZZN vlastnící sklady.

Pro Švarce a sladovny s IPB v pozadí byla privatizace Lovochemie zajímavá. Dohromady si slibovali, že hnojiva začnou používat jako platidlo ve směnném obchodu se zemědělci. Ti měli spoustu plodin, ale ne hotové peníze.

Eldariel - Czech elves database

144

Proferta za akcie Lovochemie zaplatila penězi z úvěru a na konci dubna 1996 noví majitelé převzali v tomto výrobci hnojiv otěže. A začala obchodní válka s Babišovým Agrofertem.

Krátery po ní byly vidět ve výročních zprávách Lovochemie z let 1996 a 1997. Pokuta za nedodržení exkluzivity, jež musela být zaplacena Agrofertu, výpadky ve vývozu hnojiv, velké přesuny v orgánech Lovochemie. Novým majitelům nepomohl ani dodavatel čpavku Chemopetrol, který jim tehdy zkrátil splatnost ze 120 dnů na polovinu, takže vznikl další tlak na hotovost firmy.

Bitva mezi Profertou a Agrofertem trvala zhruba rok.

145

Hlavnímu majiteli Proferty Pavlu Švarcovi začaly docházet peníze. Kvůli koupi Lovochemie, drahé obchodní válce o ni, zmíněnému skupování zemědělských podniků a také lásce k fotbalu (byl předsedou představenstva pražských Bohemians).

Švarc již dříve uvedl, že za pád jeho společnosti Hospodářské služby mohl jiný rodící se zemědělský magnát – Jiří Malúš. Ten ještě jako broker skupoval podíly v ZZN pro něj i prostějovské sladovny.

Podle Švarce si jeho část Malúš nechal. (Malúš již dříve uvedl, že vše, za co dostal zaplaceno, na Švarce převedl. V roce 2009 Malúš svoji zemědělskou skupinu Agropol prodal Agrofertu.) „Lovochemie je pro mě uzavřená záležitost, nechci se k tomu už vracet," uvedl pro magazín Reportér Pavel Švarc.

„Už mám svůj život. Teď mám jednu jídelnu a starám se o ni," dodal.

Švarce tehdy zastupoval známý právník, lobbista a bývalý poslanec Miroslav Jansta. Jeho bratr František se Švarcem obchodoval, všichni jsou rodáci z Nymburska. „Když se to začalo hroutit, Babiš ho v Lovochemii obkličoval, tak jsem Pavlovi (Švarcovi) radil, ať podíl v Profertě prodá," uvedl Miroslav Jansta, který tehdy za Profertu jednal.

Byl i v dozorčí radě Lovochemie a Švarcových Hospodářských služeb. „Pavel svůj podíl v Profertě prodal a s tím Babiš převzal i úvěr (*přes půl miliardy na koupi 51 procent Lovochemie*). Co bylo dál, to bylo mimo nás," prohlásil Jansta. Ten ještě uvedl, že fungoval jen jako právník a za svou práci měl dohodnutý budoucí podíl v Hospodářských službách, ale jak se vypořádali, to si už prý nevybavuje.

Rozchod Švarce a Jansty byl v závěru ve zlém. Podle Jansty si přestali vzájemně důvěřovat a rozešli se ještě před konkurzem na Hospodářské služby. „Švarc mi vždycky povídal – támhle Jansta ležel, támhle na té pohovce ležel a oznámil mi, že od zítřka už mi moje společnost nepatří," řekl k tomu podnikatel a bývalý zápasník a bafuňář z klubu Bohemians Michal Vejsada, který se se Švarcem tehdy přátelil. Do Švarcových

Eldaniel - Czech elves database

Hospodářských služeb vstoupil Josef Matoulek, člověk spojovaný s C. S. Fondy a tehdy největší oficiální dárce sociální demokracie. V roce 1998 spadly Hospodářské služby do konkurzu.

146

Koupí podílů od Švarce a menších akcionářů pak Andrej Babiš Profertu ovládl. A tím získal i majetkovou účast v Lovochemii, protože Proferta vlastnila 51 procent jejích akcií.

Agrofert ovšem nekoupil většinu v Profertě přímo, ale prostřednictvím již jednou zmíněné Agrobohemie, společnosti poražené v privatizační soutěži. Proferta se změnila na akciovou společnost, v níž byl kromě „privatizačních“ 51 procent Lovochemie i úvěr od IPB a další závazky. Menší podíl tam drželi původní privatizační partneři Pavla Švarce okolo německé skupiny Carl Beiselen.

To, co bylo dál, je pravděpodobně hlavním důvodem, proč i sám Andrej Babiš označil ovládnutí Lovochemie za problematickou kauzu. „Jediná problematická kauza v historii Agrofertu byla kauza Proferta,“ stojí v jeho životopise z roku 2011.

Babišova Agrobohemie začala skupovat zbývající akcie Lovochemie z trhu a začátkem roku 1998 jich měla přes čtyřicet procent.

Jedenapadesát privatizačních procent lovosické chemičky však bylo stále zaparkovaných v Profertě – a byly zatížené půlmiliardovým úvěrem. V té době byl Andrej Babiš předsedou představenstva všech tří klíčových firem: tedy Lovochemie, Proferty a Agrobohemie.

Následně se odehrála situace, kterou by bylo nejlépe popsat asi takto:

Babiš za Lovochemii oznamuje, že firma potřebuje navýšit jmění o třicet procent.

Babiš za Profertu řekl, že na to nemá.

A Babiš za Agrobohemii řekl, že se toho tedy ujme a kapitál navýší.

Eldariel - Czech elves database

To byl klíčový trik, kterým přešla majorita v chemičce z Proferty (zatížené úvěrem) přímo na Agrobohemii. Ta měla po této operaci podíl 53 procent a podíl Proferty klesl pod čtyřicet.

Profertu pak Babišovo vedení bleskem poslalo do likvidace, firma vzápětí zbankrotovala. A bylo hotovo: většina v chemičce byla doma a úvěr zůstal na firmě v konkurzu.

147

Bance IPB se podle svědectví přímého účastníka tato operace vůbec nelíbila. Banka prý aktivovala patnáctičlenný tým pro obzvláště závažné případy, než však ten k něčemu dospěl, banka v půlce roku 2000 sama padla do nucené správy.

Ještě o prázdninách získala balík akcií Lovochemie z konkurzu Proferty (oněch necelých 40 procent) společnost Citicorp Securities (CR), dcera Citibank. Ta pak v září 2000 akcie prodala. Za necelých dvaačtyřicet milionů korun je koupila opět Agrobohemie.

Andrej Babiš k tomu již dříve uvedl, že navýšení kapitálu v Lovochemii byla nutnost. Podle něj to chtěla Evropská banka pro obnovu a rozvoj kvůli chystané investici. Proferta podle něj neměla na navýšení kapitálu peníze.

Toto vysvětlení však z mnoha důvodů drhne. Jednak z úvěru od EBRD sešlo a jednak i Agrobohemii trvalo dlouho, než navýšení kapitálu splatila. Pustila se do něj až další rok, ve chvíli, kdy již Babišovi začal v Agrobohemii pomáhat nový poloviční společník – státní Unipetrol.

A především – jako poškozený se ozval menšinový akcionář Proferty, tedy společnost Bags. Tento člen původní privatizační skupiny tvrdil, že měl zájem na posílení Proferty, chtěl se účastnit navyšování kapitálu a byl vyšachován. Firma Bags pak ještě v roce 2000 podala minimálně dvě trestní oznámení směřující na Andreje Babiše kvůli možnému znehodnocení podílu v Profertě a úmyslnému úpadku.

Eldariel - Czech elves database

148

Shodou okolností část této kauzy měla na začátku na starosti Lenka Bradáčová, tehdy začínající okresní státní zástupkyně v Litoměřicích, později náměstkyně krajského zastupitelství v Ústí nad Labem. (*Od roku 2012 je vrchní státní zástupkyní v Praze*.)

Případ se stěhoval mezi různými útvary policie, až byl v únoru 2004 na Městském státním zastupitelství v Praze odložen s tím, že se žádný trestný čin nestal.

Trestní oznámení na Andreje Babiše tehdy zvažovala i ČSOB: tato banka převzala padlou IPB i s nesplaceným úvěrem po zkrachovalé Profertě, přičemž tento úvěr byl provázán se skupinou Tchecomalt Group. Šlo o již zmíněnou skupinu vlastnící sladovny a skupující zemědělské závody ZZN, která ručila za úvěr pro Profertu. ČSOB nakonec podala trestní oznámení na představenstvo Tchecomalt Group, které podle ní zbytečně navrhlo a strhlo celou skupinu do konkurzu (na čemž nakonec krásně vydělal Andrej Babiš).

Policie vše odložila.

Mimochodem – v představenstvu Tchecomaltu tehdy zasedal například Jaroslav Faltýnek, který se stal v roce 2014 šéfem poslaneckého klubu ANO.

Z majetku Tchecomalt Group prodala konkurzní správkyně většinu závodů ZZN skupině Agrofert. Nesplacené úvěry po Profertě a Tchecomaltu ČSOB přihlásila jako pohledávky do konkurzu a převedla do státní popelnice, tedy do České konsolidační agentury (ČKA). V roce 2005, kdy je ČKA nabízela k prodeji, dlužila Proferta 467 milionů a Tchecomalt Group 1,86 miliardy.

(Pohledávky v celkové výši přes 2,3 miliardy korun koupila od státní ČKA za 902 milionů společnost PMS Přerov. Zajímavostí je, že pohledávky za Profertou se ukázaly jako bezcenné a dodnes se okolo nich vedou spory.)

Eldaríel - Czech elves database

Mluvčí Agrofertu uvedl, že příběh okolo ovládnutí Lovochemie je stará událost. „Šlo o standardní obchodní akvizici, která se řídila platnými zákony. Jsme přesvědčeni, že vše proběhlo zcela v souladu s právem," uvedl Karel Hanzelka. Podle něj je podstatné, že Lovochemie dál existuje, rozšiřuje se a investuje.

149

Tím by lovosický příběh mohl skončit, ale další kapitola začíná. Lovochemii jsme opustili v okamžiku, kdy byl původní majoritní vlastník továrny semlet jako fosfáty z Maroka. Novým majoritním vlastníkem byla Agrobohemie (nyní již více než s devadesátiprocentním podílem). I Agrobohemie změnila akcionářskou strukturu. V té době vlastnil jednu půlku v této důležité firmě Babišův Agrofert, druhých 50 procent měl státem vlastněný Unipetrol. Pro Andreje Babiše se díky tomuto těsnému objetí se státem stala Agrobohemie cestou k ovládnutí významné části celého chemického průmyslu v České.

Ve volbách v roce 1998 zvítězil Miloš Zeman se slibem pozavírat tisíce tunelářů. Vládu sestavil jako menšinovou s podporou ODS garantovanou takzvanou opoziční smlouvou. Vzápětí začala masivní výměna vedení ve státem ovládaných podnicích. Do představenstev a dozorčích rad mířili – jak se tehdy říkalo – odborníci. Jeden ze členů vedení Unipetrolu popsal Reportéru, jak čekání na výměnu vnímal. Unipetrol totiž přišel na řadu až jako jeden z posledních.

„Dvakrát předtím přišel Babiš: Pojďte, kluci, zprivatizujeme Unipetrol. Potřetí, to už bylo po nástupu socialistů do vlády, říká: Kluci, já už vás nepotřebuju," vyprávěl s tím, že mu Babiš neřekl nic nového ani překvapivého. „Bavil jsem se totiž o našem odvolání už se Šloufem, protože toho za námi posílali," dodal. Centrum neformálních debat bylo podle něj u Stanislava Grosse v parlamentu. Všechny formální kroky dělali ministr

Eldaríel - Czech elves database

průmyslu Miroslav Grégr a jeho náměstkyně Milada Vlasáková, pod kterou Unipetrol s řadou dalších státních firem spadal.

Miroslav Šlouf byl tehdy jako lobbista na vrcholu kariéry, pracoval jako vedoucí poradců premiéra. Na dotaz na svou roli okolo Unipetrolu uvedl: „Nebudu se k tomu nijak vyjadřovat. Já s touhle partou nechci už mít nic společného. Mne tihle lidé už nezajímají.“

150

V novém vedení Unipetrolu zasedli čtyři účastníci boje o hnojiva, kteří prošli Babišovou Lovochemií, Agrobohemií nebo Profertou. Jedním z nich a novým šéfem Unipetrolu se zkraje roku 1999 stal Pavel Švarc, který do petrochemického obra přešel z pozice generálního ředitele Lovochemie. (*Jde přitom jen o již avizovanou shodu jmen s Pavlem Švarcem z Nymburska, prvním kupcem Lovochemie. Tento druhý Pavel Švarc se stal ředitelem Lovochemie až poté, co firmu ovládl Babiš.*) V čele dozorčí rady, která představenstvo zvolila, zasedla náměstkyně Milada Vlasáková.

Agrobohemie již tehdy fungovala jako virtuální přečerpávací stanice na rouře s čpavkem a močovinou vedoucí ven z Chemopetrolu. Největším odběratelem těchto surovin byla vždy Lovochemie. Nejdříve je brala přímo z Chemopetrolu, potom přes Agrobohemii.

Lovosická továrna byla závislá především na dodávkách čpavku, který se kvůli přepravním nákladům nevyplatí vozit na větší vzdálenosti.

Podle týdeníku Respekt se v roce 2000 zabývala dozorčí rada Chemopetrolu stížností odborů, které ukazovaly na údajně příliš nízké ceny čpavku, za které nakupuje s Babišem spojená Agrobohemie ve srovnání s jinými zákazníky. Podle zdroje týdeníku tyto výhrady Milada Vlasáková jako předsedkyně dozorčí rady zamítla. Vyšší ceny čpavku by podle ní přivedly Lovochemii, která jej kupovala, do problémů, mohla by

Eldaniel - Czech elves database

zkrachovat a Chemopetrol by přišel o odběratele, kterého by bylo těžké nahradit.

Podle zjištění magazínu Reportér se o dva roky později stížnost opakovala. Policie se na základě anonymního trestního oznámení začala smlouvami o prodeji čpavku mezi Chemopetrolem, Agrobohemií a Lovochemií zabývat. Policie zjistila, že v říjnu 2000 podepsal Pavel Švarc za Chemopetrol a Andrej Babiš za Agrobohemii smlouvu o odběru čpavku na deset let. A potvrdila, že Agrobohemie nakupovala levněji než ostatní.

V roce 2000 byl čpavek pro Agrobohemii o čtvrtinu levnější. Kdyby Agrobohemie platila ceny jako zbytek trhu, utratila by tehdy zhruba o sto šedesát milionů více. Vyšetřovatelé však nebyli schopni se domoci všech potřebných podkladů od Chemopetrolu a Agrobohemie a po devíti měsících případ odložili ad acta.

Eldaniel - Czech elves database

151

V české vládě postupně vybrála Grégrova strategie budování českých národních šampionů. Agrobohemie prezentovaná jako úspěšný společný podnik Unipetrolu a Agrofertu Andreje Babiše, byla jedním z vítězů české cesty. K dosud osamocené Lovochemii v majetku Agrobohemie brzy přibyla velká sestra – holding Aliachem, což byly chemičky padlého Chemapolu v čele s pardubickou Synthesií.

Když se ve vládě rozhodovalo o tom, zda chemičky Aliachemu koupí přímo stát, ptal se Grégrův častý oponent, ministr financí Pavel Mertlík: „Proč si Unipetrol nekoupí Aliachem sám? Proč prostřednictvím Agrobohemie (*s Babišem spojené*), ve které nemá ani majoritní podíl, ani manažerskou kontrolu?“

Byl přehlasován, stát se stáhl a Agrobohemie během roku 2000 získala většinu v Aliachemu za 820 milionů s tím, že chemičkám půjčí čtvrt miliardy. Agrobohemie, společnost o šesti lidech na adrese Agrofertu, kvůli

tomu musela navýšit kapitál o více než 900 milionů. Půl Agrofert, půl Unipetrol.

Pohled na to, komu Agrobohemie vděčila za volné peníze na provoz, je výmluvný: se státem propojeným firmám Chemopetrolu s Unipetrolem na konci roku dlužila 560 milionů, Babišovu Agrofertu Holding 72 tisíc korun. Následující rok to bylo podobně.

152

V příběhu o hnojivech je podstatná ještě jedna smlouva, kterou si Babiš pojistil, že mu nakonec Agrobohemie bude patřit celá. Včetně Lovochemie, Synthesie a dalších chemiček vlastněných napůl s Unipetrolem. Najevo vyšla až mnohem později.

Smlouvu uzavřel za skupinu Unipetrol Babišův Pavel Švarc. Šlo v ní o to, že pokud se v Unipetrolu změní vlastnická struktura, má Agrofert právo podíl v Agrobohemii koupit. Platilo to i na druhou stranu, ale byl to Unipetrol, jenž čekal v roce 2001 na privatizaci... Takže změna vlastnické struktury byla daná, a tím i ovládnutí celé Agrobohemie Babišovým Agrofertem.

Někdejší šéf Unipetrolu Pavel Švarc už pro Babiše nepracuje. V roce 2016 se ke konkrétním obchodům a smlouvám odmítl vyjadřovat s odkazem na mlčenlivost. „Celý svůj život se pohybuji v manažerských pozicích a vždy jsem pracoval tak, abych zvyšoval hodnotu řízené společnosti pro akcionáře, byl k této společnosti loajální a rozhodoval vždy v její prospěch. Ať již to byl stát, soukromý český nebo zahraniční kapitál," uvedl Švarc s tím, že v Lovochemii a Unipetrolu výrazně zlepšil jejich hospodaření.

Eldaniel - Czech elves database

153

První privatizace Unipetrolu za Zemana, jak již víme, nedopadla. Babišův vítězný Agrofert tak dlouho otálel s uzavřením obchodu, až Špidlova vláda vypsala soutěž novou. V ní vyhrál v roce 2005 polský PKN Orlen s podporou Babiše, kterému Poláci předem slíbili prodat další chemičky. Ani to úplně nedopadlo podle původních dohod.

Poláci nebyli nadšeni tím, co v Unipetrolu našli, a odmítli dohodu splnit. Začaly spory, žaloby, arbitráže. Agrofert mimo jiné uplatnil „Švarcovy“ smlouvy o právu na odkup a vyzval Unipetrol k převedení půlky Agrobohemie a společných podílů.

„Každý den naskakovala vysoká pokuta. Když jsme to začali řešit, už tam visela asi miliarda korun,“ řekl jeden z manažerů, který přišel do Unipetrolu v době války PKN Orlen versus Babiš.

Podle něho měl Unipetrol nulovou kontrolu v Agrobohemii i v Synthesii, kde měl matematicky dokonce většinu akcií. „Představenstvo Agrobohemie mělo být dělené půl na půl Unipetrol s Agrofertem, ale v realitě byli všichni nakloněni Agrofertu,“ uvedl zmiňovaný nejmenovaný manažer.

Nakonec došlo v této části války ke smíru. Babiš odpustil Unipetrolu smluvní pokutu, která dosahovala již asi 1,5 miliardy. A získal půlku Agrobohemie za 503 milionů a zbytek Synthesie za 680 milionů.

„Pro Unipetrol to byl za daných okolností dobrý obchod. Zmizela pokuta, změnily se prodejní ceny určitých produktů. Byl to dobrý obchod i pro Babiše, protože si mohl začít dělat s Lovochemií, co potřeboval, tedy pustit se do biopaliv. To byla zase jeho motivace pro dohodu,“ popsal manažer okolnosti dohody z roku 2007.

Stejně jako u hnojiv, měl i tentokrát Andrej Babiš dobrý odhad, co v Česku začne kvést. Do moderního a neustále rozšiřovaného lovosického areálu začala proudit „žlutá“ řepka olejná. Vedle Lovochemie vyrostl Preol, největší tuzemský hráč v oboru biopaliv – též vlastněný Babišovým Agrofertem.

Eldariel - Czech elves database

154

Text v magazínu Reportér o Lovochemii zakončil kolega Štický výstižným zhodnocením:

> „Andrej Babiš následně vyrazil do politiky z pozice selfmademana, který vlastníma rukama vydřel ze země impérium Agrofert. Což je jistě do značné míry pravda. Stejnou pravdou však je, že mu jednou pomohla exkluzivní smlouva na odběr hnojiv od státního podniku, jindy zase podpora od státního petrochemického gigantu. A párkrát přiložila ruku k dílu i vláda. Těžko říci, zda někdy bude vytesáno na pamětní ceduli, že se ‚Andrej Babiš zasloužil o stát'. S jistotou však lze říci, že se stát zasloužil o Andreje Babiše."

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část osmá

HALÓ, TADY BABIŠ

Eldariel - Czech elves database

155

V jednom rozhovoru, který jsem poskytl serveru EuroZprávy, jsem řekl, že bude těžké se vyrovnat s devastací, kterou tu má na svědomí několik predátorů z velkého byznysu.

„Řada lidí, kteří se dostali k informacím, penězům a moci, tady udělala takovou škodu, že to bude mít nedozírné následky pro řadu generací," řekl jsem.

Pochopitelně ne všichni se takhle chovají, nebo chovali. Nechci to paušalizovat. Všichni nejsou stejní.

Taky si myslím, že privatizační éra byla nutná etapa vývoje, kterou jsme si bohužel museli projít i s chybami, jež se staly. Protože komunismus to tu vše na čtyřicet let uzavřel do nesvobodné a totalitní podoby, kde morálka a zákony ztratily svůj význam. No, a pak se začalo svobodně dýchat a privatizovat. A kdo se nejrychleji a nejdravěji dostával k majetku? Kdo dostával úvěry? Kdo s tím nakládal, jak nakládal? Kdo korumpoval politiky a ohýbal s jejich pomocí zákony?

Byli to bývalí veksláci, někdejší agenti a důstojníci StB, nomenklaturní kádry bývalé KSČ a s nimi také bezskrupulózní podnikatelé nové doby, kterým bylo jedno, co po nich zbude.

Ale abych byl spravedlivý, na privatizaci se podíleli i lidé, kteří to mysleli dobře, splatili úvěry, platili daně a postavili na nohy řadu skomírajících odvětví. Ale těch byla, odhaduji, slabá polovina. Ta druhá půlka to brala stylem – po nás potopa. Vzít si úvěr a nezaplatit ho, pak to ve finále skončilo v Konsolidační bance, kterou pro tyhle případy vytvořili politici jako takzvanou popelnici na špatné úvěry.

A po letech se najednou zjistilo, že dluh, který vznikl v průběhu nějakého podvodu, si z Konsolidační banky zase koupil člověk, který s tím měl od samého začátku co do činění, aby ho tím v budoucnu už nikdo

Eldariel - Czech elves database

nevydíral, nebo aby mu ten podnik, ke kterému takhle nestandardně přišel, nesebrali. A to všechno za babku. A na úkor státu a daňových poplatníků.

156

Také Andrej Babiš využíval potenciál „popelnice“ Konsolidační banky, respektive jejího nástupce České konsolidační agentury (ČKA). Vyšlo to najevo v korupční kauze členky vedení agentury ČKA Radky Kafkové.

O Babišovi a jeho kontaktech s Kafkovou se něco málo psalo po jejím zatčení v roce 2006. Ale až teprve u soudu v roce 2009 zaznělo trochu víc, co nasvědčovalo, že měli silnější vazby.

Ze soudního líčení bylo patrné, že v letech 2004 až 2005 zachytily policejní odposlechy i Andreje Babiše. Podle obsahu a povahy rozhovorů s Kafkovou se dalo usuzovat, že Babiš dokázal využívat vazeb na politiky a státní úředníky z ČKA, aby mu pomáhali s růstem Agrofertu. Později odsouzená úřednice pro něj řešila oddlužení chemičky Aliachem a pomáhala mu pojistit si vliv nad Kosteleckými uzeninami.

Proto jsem pátral dál, abych zjistil více, než co zaznělo ve zkratce během soudního přelíčení. Pokud někde ležely důkazy o nestandardním chování Babiše, pak určitě v kauze ČKA.

Edariel - Czech elves database

157

Všechno to ale začalo už v roce 2003. Policie tehdy monitorovala skupinu podnikatelů, kteří získávali obrovské peníze na obchodech s pohledávkami z České konsolidační agentury.

Proto se rozhodla napíchnout telefony klíčovým lidem – mezi nimi i člence představenstva ČKA Radce Kafkové a bývalému úředníkovi ČKA Josefu Tykvovi. Spolu s nimi pak odposlouchávala ještě dalších deset lidí.

Byla to tajná akce. Nevěděli o ní ani šéfanalytici protikorupční policie, kterým projdou rukama všechny podstatné výstupy operativních oddělení. Malý tým detektivů pracující na akci ČKA pracoval dokonce skrytě na expozituře protikorupční policie v Hradci Králové. O akci tedy kromě několika členů týmu věděli jen šéf protikorupční policie, státní zástupce a soudce, který odposlechy povoloval.

Vše vyšlo najevo až v červenci 2006, kdy Kafkovou zatkli. Což se stalo proto, že se policistům podařilo chytit Kafkovou takřkajíc „za ruku“ v jedné velké kauze – prodeje třímiliardové pohledávky firmy Cetus. V ní byly schovány i velmi cenné dluhopisy za 800 milionů korun po zkrachovalé bance IPB. Kafková byla obviněna z úplatku, celková odměna za tuto jednu akci měla být tři miliony korun.

Jakmile se v roce 2006 všichni dozvěděli, že policie dělala tajně na ČKA, nastalo zděšení. V ČKA chtěl lobbovat kdekdo – byznysmeni, politici i zločinci. Pro policajty tím začalo peklo. Nastoupila na ně inspekce, odbor kontroly – a vše nakonec dopadlo tak, že zvláštní tým byl rozpuštěn, detektivové raději od policie odešli a 80 procent odposlechů se hodilo pod stůl. Jediná kauza, která se dokončila, byla s firmou Cetus, a to jen proto, že už to bylo venku.

Ta už zastavit nešla.

Edaniel - Czech elves database

158

Já jsem se k tomu všemu dostával postupně. Trvalo to roky, než se mi mozaiku příběhu podařilo sestavit.

V roce 2010, když jsem pracoval na případu kontroverzních milostí prezidenta Václava Klause, jsem se pitval v jedné hodně podezřelé

amnestii. Dostal ji podnikatel blízký Tomáši Pitrovi a Františku Mrázkovi, jistý Karel Steiniger, jemuž se v podsvětí říkalo Koberec. Byl to muž mnoha profesí. Ale ze všeho nejvíce se podílel na podvodech s lehkými topnými oleji. Za to mu hrozilo mnohaleté vězení.

Jenže Steiniger pak najednou přišel s dokladem od lékařů, že má rakovinu. Tak mu prezident Klaus udělil milost. Steiniger si oddechl a jel dál ve svém byznysu. Na vážnou nemoc to nevypadalo. (*Ještě v době, kdy jsem dopisoval tuto knihu, v poklidu žil a stále podnikal.*)

A právě tehdy jsem se dozvěděl, že jméno Karla Steinigera prochází i spisem korupčního případu Radky Kafkové. Sice okrajově, ale přece.

Tak jsem zjišťoval, o co šlo.

159

Byla to taková drobnost, ale přesně zapadala do kontextu doby, kdy lobbisté mohli všechno a dovedli nemožné.

Josef Tykva, bývalý pracovník ČKA a známý manažerky Kafkové, potřeboval zařídit pro svého syna, který studoval lékařskou fakultu, zkoušku z chirurgie. Kdyby ji neudělal, léta studií by byla k ničemu. Josef Tykva dostal tip na Karla Steinigera, který takové věci uměl údajně zařídit. A taky se toho pak ujal a snažil se to zajistit. Toto vše vyplynulo z policejních odposlechů.

„Ty vole, já do tebe vrazil už 100 tisíc, musíš na tu zkoušku jít. Je to zařízený," říkal třeba Tykva svému synovi, který už jednou od zkoušky odešel, protože se bál těžkých otázek.

Přišlo mi to pozoruhodné. Chtěl jsem zjistit, co všechno v neprobádaných materiálech policie ještě může být.

A bylo toho požehnaně.

Jen namátkou: Kafková dělala výhodné pohledávky pro skupinu miliardáře Andreje Babiše, ale také pro spolupracovníky nejbohatšího Čecha

Eldaríel - Czech elves database

Petra Kellnera. Životní partner Kafkové František Dombek byl totiž členem vedení PPF banky, která Kellnerovi patřila.

Jak se ukázalo, Dombek své partnerce zajišťoval politickou podporu u tehdejšího premiéra Mirka Topolánka a Andrej Babiš jí předtím zase umetal cestičku u ČSSD – hlavně u ministra financí Bohuslava Sobotky.

Jenže tohle všechno jsem se dozvídal postupně. V roce 2010 jsem znal jen střípek, pak se k tomu přidala další informace a další malý údaj. Až teprve postupně to dostalo obrysy velkého případu.

Hlavním aktérem trestní kauzy byla samozřejmě Kafková. Ale podstatnou roli hrál také Andrej Babiš a jeho lobbing v ČKA.

Ten se, mimochodem, u soudu nijak zvlášť netřásl. Protože policie neměla sílu po rozprášení týmu rozsáhlý případ dokončit a dovést do trestní roviny celou řadu dalších vážných podezření.

Eldaniel - Czech elves database

160

Z podkladů, které policie získala, bylo zjevné, že Babišovi šlo o kontrolu nad pohledávkami, které byly v ČKA za firmou Aliachem. Tuto chemičku získal už v roce 2001 koncern Agrobohemie, zčásti kontrolovaný Babišem. A právě roce 2004 si Babiš potřeboval v agentuře ČKA pojistit výši nižších splátek na umoření dluhu, který – abychom byli objektivní – nezpůsobil Agrofert, ale předchozí majitelé Aliachemu.

Komentátor Pavel Páral později, v prosinci 2011, v týdeníku Euro připomněl, že případ Aliachemu je ukázkovým příkladem propojení byznysu s politikou.

„Impérium Agrofertu bylo budováno prozíravě, bez fatálních omylů, ale také v příšeří, v němž se doposud nerozsvítilo. Například ovládnutí chemiček sdružených v holdingu Aliachem bez vynaložení jediné vlastní koruny v dobách korupční říše Stanislava Grosse musí u běžného pozorovatele vyvolávat pochybnosti, zda by něco takového zvládl kdokoli,

kdo nemá opravdu nadstandardní vztahy s erárem," napsal novinář Pavel Páral.

Myslím, že to byla trefa do černého.

Než se pustíme do případu ČKA, zastavme se na chvíli u Aliachemu. Samotný příběh toho, jak k němu Babiš přišel, je také pozoruhodný. Opět dokazuje, že Babišovi pomohla a vyšla vstříc vláda Miloše Zemana.

161

Celá řada chemických podniků se nedlouho po listopadové revoluci shromáždila pod slupku jednoho kolosu s názvem Chemapol Group. Firma byla dominantním dovozcem ropy do České republiky s ročním obratem kolem 72 miliard korun. Po revoluci usedl do křesla generálního ředitele Chemapolu manažer Václav Junek, který podniky postupně a pohodlně privatizoval. Samozřejmě s pomocí úvěrů z státních bank.

Ctižádostivý Junek začínal za bývalého režimu jako obchodní zástupce Chemapolu v Paříži, kde také spolupracoval s československou rozvědkou, tedy s StB. Jeho odpověď na otázku, zda byl agentem StB, je legendární: „Já, když to říkám globálně, tak to říkám tak, jak to říkám."

I Junek, podobně jako Babiš, si začal budovat vztahy s politiky. Našel si cestu dokonce k tehdejšímu prezidentovi Václavu Havlovi.

Když Havel řešil v roce 1997 problém, komu prodat podíl v atraktivní nemovitosti u Václavského náměstí spojené s pasáží Lucerna, nabídl se mu právě Junek. Ten tak tehdy pomohl Havlovi vyřešit rodinné spory o dědictví po jeho předcích. Havel se totiž nechtěl přít se svou švagrovou o budoucnost paláce Lucerna, a tak se dohodl s Chemapolem, že mu svou polovinu prodá. Dceřiná společnost Chemapolu C.H.R. tak Havlovi v roce 1997 vyplatila 200 milionů korun.

Elgariel - Czech elves database

Ale nebylo to spojené jen s Havlem. V Chemapolu pracovali také bývalí členové někdejší federální vlády. Šlo například o premiéra Mariána Čalfu či ministra práce Petra Millera.

Chemapol Group si notoval také s pravicovými stranami, zejména s ODS Václava Klause.

Menšinovým akcionářem Chemapolu byla totiž banka IPB, na kterou měl Klaus a později také špičky ČSSD přímé vazby. Banka proto velmi štědře úvěrovala. IPB se vlastně stala symbolem devadesátých let jako banka úvěrující všechny, kdo měli – s nadsázkou řečeno – stranickou legitimaci ODS či ČSSD nebo se prokázali alespoň „partnerstvím“ s některým z vysoce postavených politiků.

Komentátoři to dnes hodnotí jako klasický „bankovní incest 90. let“, kdy většina finančních ústavů patřila státu a štědře nalévala peníze do firem, které je nikdy neměly šanci splatit.

Eldaniel - Czech elves database

162

Kolem Chemapolu vzniklo obrovské petrochemické impérium. Pod jeho křídla spadaly například chemičky Synthesia Pardubice, Fatra Napajedla, Moravské chemické závody, zbrojařský koncern Omnipol, Spolana Neratovice, fotbalový klub FC Drnovice, několik farmaceutických firem, golfový klub Karlštejn, letecký přepravce Air Ostrava nebo síť hotelů.

Zlatá éra Chemapolu skončila v roce 1998. Chemapol byl ve ztrátě šesti miliard a měl obrovské zadlužení. Krach Chemapolu byl tedy neodvratný. Menší pohledávky přihlásily k soudu banky ČSOB a francouzská Crédit Lyonnais. Soud tehdy nebývale rychle rozhodl a vyhlásil nad Chemapolem konkurz. Na něm se později přiživila řada českých podnikatelů. Mezi nimi i Andrej Babiš.

163

Aliachem byla nejcennější část po zkrachovalém holdingu Chemapol. V roce 2001 vláda rozhodovala, komu předlužený Aliachem prodá.

Ve hře byli dva nejvážnější kandidáti. Státní Konsolidační banka a společnost Agrobohemie, napůl vlastněná Agrofertem a napůl státním Unipetrolem. Za Agrobohemii vystupoval jako hlavní manažer samozřejmě Andrej Babiš.

Konsolidační banka chtěla Aliachem odkoupit za každou cenu a zařadit firmu do státního revitalizačního programu. Státní banka měla mocné nástroje, jak další vývoj ovlivnit. Byla totiž největším věřitelem jak Chemapol Group, tak Aliachemu. Její zástupci ve věřitelském výboru Chemapolu by tak mohli konkurznímu správci doporučovat, kterou nabídku má přijmout.

„My se domníváme, že Agrobohemie není strategickým partnerem pro Aliachem. Tato firma ve své nabídce nepředložila bankovní garance a nemá ani jasný plán, jak vyřešit dluhové zatížení a restrukturalizaci firmy," uvedl už v srpnu 2000 Luboš Černý, který zastupoval Konsolidační banku ve výboru věřitelů firmy Aliachem.

Státem vlastněná banka měla nejen jasný podnikatelský plán, ale i automatickou garanci finanční nabídky ze strany státu.

Eldaniel - Czech elves database

164

Tehdejší ministr financí Pavel Mertlík (ČSSD), který jako zázrakem nepatřil do nějaké velké klientelistické sítě lobbistů a podnikatelů, docela rozumně prosazoval, aby Aliachem převzala Konsolidační banka. Bylo by to výhodnější pro stát. Ten by měl celý proces oddlužení pod svou kontrolou a nakonec mohl podnik výhodně prodat.

Jenže Mertlíkův kolega ve vládě, ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr, se postavil proti angažmá Konsolidační banky.

Zemanova vláda nakonec souhlasila s prodejem Aliachemu koncernu Agrobohemie, v níž měl hlavní slovo Andrej Babiš. Za předlužený podnik měl Babiš zaplatit více než 800 milionů korun, ale v podstatě – jak bylo jeho zvykem – na nákupu nakonec ještě vydělal.

Až po prodeji Aliachemu se totiž začalo řešit, jak to bude s jednou z dceřiných firem Aliachemu, s podnikem Explosia, který vyráběl výbušniny a mimo jiné také trhavinu známou pod označením Semtex.

A vláda si – až poté, co Aliachem prodala – uvědomila, že fabrika má pro ni strategický význam. Najednou se zalekla, že nebude mít pod kontrolou výrobce semtexu, tak se rozhodla pro zcela nevídané řešení a pro nevýhodný byznys. Zpětně od Babiše závod Explosia „vykoupila“.

Hodnota Explosie byla stanovena v prvním znaleckém posudku na 700 milionů korun. Takže Babiš si díky zpětnému převodu závodu Explosia na stát zajistil snížení dluhů Aliachemu u státu o 700 milionů korun. Ale to ještě nebylo všechno. Explosia se ještě jednou přeceňovala a další znalecký posudek ukázal, že „továrna na semtex“ má ještě větší hodnotu, než se původně zdálo. Babiš si tak mohl u státu započíst a smáznout dalších 180 milionů korun.

Jinými slovy, Babiš koupil zadlužený Aliachem, ale jen co ho získal, výhodně z něj státu zase něco prodal a snížil si u něj dluhy ve výši 880 milionů korun. (Sám Babiš později mluvil dokonce až o jedné miliardě korun.)

Eldariel - Czech elves database

165

Babiš později vysvětloval, že on za nic nemohl. „Jediný obchod, který byl v minulosti mediálně kritizován, byl zápočet části Synthesie, tedy firmy Explosia vůči dluhům Aliachemu v ČKA. Agrobohemie po koupi

Aliachemu z konkurzní podstaty Chemapol Group získala taky Explosii, která vyráběla známou trhavinu Semtex, a my se rozhodli, že se této firmy zbavíme. Informovali jsme stát, že ji chceme prodat, a vzhledem k tomu, že by výroba semtexu mohla nekontrolovaným prodejem skončit v rukou teroristů, tak se stát rozhodl z bezpečnostních důvodů, že Explosii převezme. Stalo se tak zápočtem za 700 milionů korun dluhů Aliachemu u ČKA. Poslední ocenění ministerstva financí na Explosii pak bylo cca jedna miliarda korun. Nutno zdůraznit, že tento dluh byl započítán v nominální hodnotě, i když dluhy v ČKA se většinou prodávaly za zlomek nominální hodnoty, tedy přibližně za 20 procent. A paradoxně je většinou získávali investoři, kteří dluhy sami způsobili," řekl Babiš v roce 2011, když vstupoval do politiky.

Eldaniel - Czech elves database

166

Babiš se po roce 2011, kdy založil své politické hnutí ANO, hodně snažil dokázat, že on je ten spravedlivý, čestný, morálně pevný a jediný vyvolený jako Neo v Matrixu, který dokáže tuto zemi zachránit a vyvést z krize. Aby země prosperovala a byla vzorem počestnosti.

„Agrofert začínal jako obchodní firma prodávající hnojiva. Nejdříve jsme dělali obchod a pak jsme začali kupovat agrochemické podniky a později výrobní závody. Při privatizaci Unipetrolu jsme žádné kmotrovské praktiky nepoužívali. Pletete si kmotry s lobbingem. Kmotři jsou ti, co vykrádají státní firmy. My nekrademe, ale samozřejmě jsme lobbovali," řekl Babiš v září 2011 v rozhovoru pro Hospodářské noviny.

Babiše vykreslovali téměř jako anděla i jiní lidé.

„Babiš? V mnoha směrech by se dal označit jako geniální. Je to jeden z nejschopnějších lidí, které jsem kdy potkal," prohlásil v Prostějovském večerníku už v říjnu 2006 tehdejší člen vedení Agrofertu Jaroslav Faltýnek.

Později se stal pravou rukou Babiše v politice a často tyto věty opakoval a ještě k nim leccos přidával.

Na Babišově obchodní minulosti shledávali málo zavrženíhodného i sami potenciální kritikové. „Babišovo impérium je velmi transparentní," chválil Babiše v červenci 2013 Radim Bureš z organizace Transparency International v Česku.

„Znám Babiše asi rok. Mám pocit, že nepřichází do politiky proto, aby kradl, ale aby ji změnil," prohlásil v září 2013 na mítinku v Brně majitel cestovní agentury Student Agency Radim Jančura.

Babiš častokráte zdůrazňoval, že mu k podnikatelskému úspěchu nepomáhali politici ani stát.

„Mně politici nikdy nic neprodali," řekl v září 2013 Lidovým novinám.

„Můj úspěch je založen na poctivé práci," sdělil Babiš 3. července 2013 německému týdeníku WirstschaftsWoche.

Jenže v jeho minulosti existuje případ, který to jednoznačně zpochybňuje. Jsou to právě Babišovy kontakty s později odsouzenou manažerkou České konsolidační agentury Radkou Kafkovou.

Eldariel - Czech elves database

167

Toto je autentická telefonická a SMS komunikace mezi podnikatelem Andrejem Babišem a členkou vedení České konsolidační agentury Radkou Kafkovou z roku 2004. Zachytila ji protikorupční policie, když sledovala aktivity Kafkové kvůli podezření z korupce. Babiš byl v té době soukromý podnikatel a Kafková státní úřednice, která disponovala citlivými údaji.

19. února 2004, 8:09
Babiš: „Měli by jsme se vidět co nejdřív. Mám ještě jeden nápad. AB."
Kafková: „Kdykoli po 12. hodině."
Babiš: „Hilton?"

Kafková: „O. k.“

19. února 2004, 18:36
Babiš: „Áno?“
Kafková: „Já jsem na místě a vy tady nejste.“
Babiš: „Máte to v obálce?“
Kafková: „Nemám. Mám to mimo obálku.“
Babiš: „Do prdele… katastrofický… Já tam přijdu za půl hodiny. Nechte to u vrátného, dejte mu to do ruky, že se pro to zastavím do půl hodiny. Omlouvám se, já musel vyřídit něco súrného.“
Kafková: „Dobře.“

19. února 2004, 19:51
Kafková: „Došlo to v pořádku?“
Babiš: „Mám to. Dík.“
Kafková: „O. k.“

V obálce byly dokumenty. Babišův Agrofert v té době usiloval o významné pohledávky z portfolia státní agentury, takže potřeboval informace… Ale nepředbíhejme. Pěkně popořádku.

Eldaríel - Czech elves database

168

Radka Kafková patřila v letech 2003 až 2006 mezi vlivné státní úředníky. Pracovala v agentuře ČKA, kde se rozhodovalo o osudu nesplacených miliardových pohledávek z dob divoké privatizace. V této „státní popelnici“ skončily často i dluhy firem, které byly jinak velmi atraktivní. A díky skoupení pohledávek se pak daly takové firmy výhodně získat a snáze ovládnout.

Kafková byla členkou představenstva ČKA a ředitelkou „úseku komplexních řešení“. I když zrovna nepracovala na nějakém konkrétním

projektu, měla přístup k mnoha důvěrným informacím. Jenže v červenci 2006 si pro ni přišla policie a zatkla ji kvůli podezření z korupce. Ve vazbě strávila tři měsíce. Peníze si podle policie vzala od podnikatelů za to, že jim pomůže získat pohledávku za firmou Cetus po zkrachovalé bance IPB. První část úplatku ve výši 400 tisíc korun našla policie v autě přítele Kafkové Františka Dombeka. Soud ji nakonec poslal na rok do vězení. Trest si odpykala v roce 2012.

169

Kafkovou dostal do vedení ČKA v roce 2003 tehdejší ministr financí Bohuslav Sobotka navzdory tomu, že poradci premiéra Vladimíra Špidly upozorňovali na její kontroverzní minulost. Dva roky předtím totiž Kafková ve státní společnosti Česká inkasní (dceřiná společnost Konsolidační banky, což byla předchůdkyně ČKA) udělala podle svých nadřízených vážné chyby, které vedly k tomu, že si stát nechal utéct pod rukama mnohasetmilionové pohledávky. Z České inkasní pak musela odejít. Případ vyšetřovala policie, ale přímé pochybení Kafkové nedokázala.

Sobotka tehdy tvrdil, že ji navrhl do ČKA, protože měla doporučení od renomované personální agentury, která se ovšem jejími „škraloupy“ z České inkasní nezabývala.

Kafková měla podle více zpráv značné kouzlo osobnosti. Její kamarádka Nataša Brožová o ní v roce 2006 v časopise Týden řekla: „Byla schopná, sexuálně velmi přitažlivá a zároveň dokázala bojovat s mužskou arogancí.“

Eldaniel - Czech elves database

170

Kafková se narodila v roce 1967 a jako „mladá krev“ nastoupila v roce 1997 do České národní banky. Přišla tam jako expertka na rizikové úvěry. K její raketové kariéře v ČKA jí ale pomohlo zřejmě také to, že měla mocné známé. Jak již bylo řečeno, její životní partner František Dombek byl členem vedení PPF banky z impéria nejbohatšího Čecha Petra Kellnera. Na druhou stranu se mohla pochlubit i tím, že na jejím seznamu známých figuroval také druhý nejbohatší Čech – tedy Andrej Babiš.

O stycích Kafkové a Babiše se psalo krátce v roce 2009, když případ ČKA začal řešit soud. Hlavními důkazy soudu totiž byly stovky hodin odposlechů Kafkové, které policie sbírala téměř tři roky.

„Podle informací deníku E15 se do sítě odposlechů mimoděk chytil i jeden z nejvýznamnějších českých podnikatelů, Andrej Babiš, který ovládá impérium Agrofert. S Kafkovou si v průběhu let 2004 a 2005 často telefonoval a několikrát se i sešel kvůli nákupu pohledávek za společností Kostelecké uzeniny. V největším tuzemském masokombinátu měl již Babiš podíl a od státu chtěl získat zbytek, což se mu nakonec také povedlo. Babiš schůzky ani telefonáty nepopírá, tvrdí však, že výhody získat nechtěl,“ napsal 8. října 2009 deník E15.

Sám Babiš k tomu v roce 2009 doslova řekl: „S Kafkovou komunikoval hlavně tehdejší člen představenstva Agrofertu Jan Kadaník. Potkávali jsme se s paní Kafkovou relativně málo, chodili jsme do sídla agentury. Jestli jsme se potkávali i jinde, to si již nepamatuji.“

Jeho kontakty s Kafkovou policie nevyhodnotila jako korupční. „Odposlechy jsou vytěžené, žádná jiná trestní oznámení kvůli nim nebudou,“ řekla v roce 2009 státní zástupkyně Petra Pavlánová.

Jinými slovy: policie měla údajně „nabito“ jen v kauze pohledávky Cetus, za což byla nakonec Kafková odsouzena.

Zachycené odposlechy s Babišem skutečně nepřinesly přímé důkazy o korupci. Otázkou je, proč detektivové některé pozoruhodné náznaky

Eldaríel - Czech elves database

z odposlechů nedotáhli do konce a nesledovali třeba schůzky obou aktérů, aby se dozvěděli víc.

171

V magazínu Reportér jsme se tedy po letech k případu vrátili a 14. září 2015 zveřejnili dosud nejrozsáhlejší text, jaký zatím v tomto časopise vyšel. Získal jsem celou řadu dalších podrobností a analyzoval odposlechy, které dosud nebyly známé.

Z odposlechů kauzy ČKA vyplývalo, že Babiš se nechytil do sítě odposlechů mimoděk – na základě jedné nahodilé schůzky. Podle policejních dokumentů si s Kafkovou telefonoval či psal SMS a osobně se s ní scházel, přičemž s ní velmi intenzivně řešil svůj byznys.

V době, kdy začala policie Kafkovou odposlouchávat, konkrétně na jaře 2004, se řešila otázka výměny v čele ČKA.

Kafková byla v širším výběru adeptů na nového šéfa agentury a o funkci hodně stála. Splnil by se jí sen. Jenže záhy zjistila, že jí ve vládě někdo podráží nohy. Babiš ji o tom řekl, slíbil pomoc a nakonec poradil, co by měla udělat.

> *4. března 2004 10:00*
> **Babiš:** „Zatím se mi nepovedl kontakt… Ten člověk je v zahraničí. Ale podle zpráv, které mám, sa nezměnil názor. A pro ostatné pány to asi není tak důležitý, aby to vytrejdovali. Sorry, dělám, co můžu, ale Úřad vlády byl vůči vám velmi negativní. Klíč je Sobotka.
> Zkuste toho Březinu. AB.“

Pozdější premiér Sobotka byl v té době ministrem financí. Karel Březina, vlivný člen ČSSD a bývalý ministr bez portfeje, byl tehdy na částečný úvazek v ČKA a měl k Sobotkovi velmi blízko.

Eldaniel - Czech elves database

Babiš Kafkové doporučoval, aby jí Březina domluvil schůzku přímo u Sobotky.

„Uhnala jste už toho Březinu? Budu se snažit dál. Ale moc to nevypadá, protože poradce premiéra byl vůči vám negativní," napsal Babiš v další zprávě.

Kafková byla z těchto informací otrávená. Tušila, že se šéfkou ČKA nestane. Tak si volala se svým přítelem, bankéřem Dombekem. A řekla mu, že se v ČKA pokusí ještě nějaký čas vydržet, aby se zajistila do budoucna.

4. března 2004, 14:36
Dombek: „To bylo Káčko (*přezdívka pro kontakt Kafkové v politice*), nebo někdo jiný?"
Kafková: „Někdo jiný, ale podobný. Já jsem dneska dostala asi 300 SMS. Některé byly hrozné, že mi vyhrkly slzy. Já vím. O tom to je. Někdo tě v životě miluje a někdo tě nenávidí. Nebudu přemýšlet o tom, co jsem udělala některým kreténům, které jsem v životě neviděla a kteří teď proti mně kují pikle a snaží se na mně najít špínu. Ale dostala jsem 350 SMS, jako kdybych zavraždila svoji vlastní babičku. Tak jsem to polykala, protože mi holt dělají takové zprávy strašně špatně. Ale zapřísahala jsem se…"

Eldariel - Czech elves database

Zatímco doteď to byl pro policii jen background situace, ta pravá sonda do duše Kafkové teprve přišla.

Takže Kafková pokračovala. „Zapřísahala jsem se, že si ten sen splním, že musím prostě zatnout zuby a vydělávat prostě nějaký peníze, abych nebyla závislá na tom, že každý měsíc musím do té práce chodit, a aby to bylo tak, že to prostě jednoho dne skončí. Ty peníze nepadaj holt z nebe. Zatla jsem zuby a řekla, že to tak udělám. Prostě že to dokončím," řekla podle policejních dokumentů Kafková v březnu 2004.

Co tím měla na mysli? To nedořekla. Nicméně pro policii to byl signál, že se k něčemu odhodlává.

Kafková si nakonec vzala podle policie i soudu úplatek v kauze firmy Cetus.

Po tomto výroku se však stýkala s mnoha podnikateli. Její schůzky s Babišem a kontakty s dalším člověkem z Agrofertu, o němž bude za chvíli řeč, byly velmi časté a vřelé.

Kafková dokonce v jednom hovoru o Babišovi mluvila, byť zřejmě v žertu, jako o nějakém náboženském učiteli. Stalo se to ve chvíli, kdy potřebovala vědět adresu sídla Babišovy firmy Agrofert a volala kvůli tomu Františku Dombekovi. Agrofert měl v té době sídlo v Praze 3 v Roháčově ulici 83.

„Ten náš nejvyšší duchovní sedí na Roháčové kolik?“ zeptala se Kafková.

Elfariel - Czech elves database

172

Tím mužem z Agrofertu, který se s Kafkovou scházel častěji, byl manažer Jan Kadaník. Nadaný a schopný podnikatel. Narodil se v roce 1965. V osmdesátých letech vystudoval zahraniční obchod na vysoké škole ekonomické. Hned po revoluci začal podnikat. V roce 1993 se stal společníkem ve firmě MTC Trading, která podnikala s odpady. Tady působil až do roku 2001.

Pak si ho vyhlédl Babiš.

Do Agrofertu přišel Kadaník jako externí poradce. Ale brzy povýšil. Od roku 2002 zastával funkci ředitele pro strategii a do jeho působnosti spadaly především akvizice, fúze a finanční řízení skupiny. Kadaník byl tehdy po majiteli Babišovi druhým nejmocnějším mužem celého uskupení.

Policie z odposlechů věděla, že Kadaník s Kafkovou řeší problémy kolem firmy Aliachem.

V této chemičce měl významný podíl a vliv právě Babiš. A to prostřednictvím firmy Agrobohemie, kterou napůl vlastnil státní podnik Unipetrol a napůl Babišův koncern. V roce 2003 měl Aliachem základní jmění 4,3 miliardy korun a obrat kolem šesti miliard korun. Srdcem Aliachemu byly

dvě chemičky: Fatra Napajedla, specializující se na výrobu plastů, a pardubická Synthesia, která vyrábí organická barviva, nitrocelulózu či pesticidy. Podniky Aliachemu zaměstnávaly přes pět tisíc lidí.

173

Problém, který Kadaník a Babiš s Kafkovou řešili, se ale týkal dluhů. Aliachem dlužil státu miliardu korun z dob nepovedené privatizace koncem devadesátých let. Babiš vstoupil do podniku až v roce 2001. Aliachem měl s ČKA uzavřen splátkový kalendář. A o to v době, kdy vše poslouchala policie, šlo. Jednalo se o tom, jak bude firma Aliachem splácet konsolidační agentuře svůj dluh.

Čím méně by Aliachem splácel, tím více volných prostředků by mu zbylo na další investice. Z odposlechů bylo zjevné, že Kafková se snažila vyjít lidem z Agrofertu vstříc. O což Kadaník i Babiš usilovali.

Kadaník byl od října 2002 členem představenstva Aliachemu. Babiš byl členem dozorčí rady podniku. 5. března 2004 poslal Kadaník Kafkové na mobil SMS zprávu: „Jaký je stav projednávání úpravy splátkového kalendáře Aliachem? H.“

Kafková byla v těch dnech na malém zákroku v nemocnici a dost se divila, že jí nedá aspoň chvíli klidu. „Tos mě teda pobavil. Já jsem po narkóze a ty se mě ptáš na splátkový kalendář Aliachemu,“ odepsala mu Kafková. Pak si spolu zatelefonovali. „To víš. Byznys probíhá v reálném čase,“ vysvětlil Kadaník.

5. března 2004, 11:00
Kafková: „Já se budu připravovat na pondělní představenstvo (*ČKA*). Dneska v šest hodin bych měla mít návrh (*splátkového kalendáře*). Přivezou mi materiály, protože to už spěchá.“

Eldaniel - Czech elves database

Kadaník: „Budou muset změny (*splátkového kalendáře*) do dozorčí rady (*ČKA*)?“
Kafková: „To je případ od případu. Ale podle toho, jaké tam budou změny, tak si myslím, že ne.“
Kadaník: „My jsme chtěli... Navrhujeme to z dvě stě šedesáti na padesát.“
Kafková: „Říkala mi paní Kukrechtová (*podřízená Kafkové*), že se podívá na čísla, jak to bude vycházet.“
Kadaník: „Tak mi když tak dej vědět, v jaký podobě to půjde do představenstva.“
Kafková: „Dám.“

174

Pro Agrofert byla úprava splátkového kalendáře důležitá. Kadaník byl kvůli tomu s Kafkovou ve stálém kontaktu.

9. března 2004, 10:49
Kadaník: „Když si představím, že by to nemuselo dopadnout, tak se mi překroutí žaludek. Mám na květen rezervován dům ve Francii. Ještě budu mít přednášku na mezinárodní federaci výrobců hnojiv a pak odlétám. Když budeš vědět o tom Aliachemu, tak mi dej vědět.“
Kafková: „Až se na to podívám, tak ti zavolám a řeknu, jak to vidím.“

Pro Aliachem, a tím pádem i pro Babišův Agrofert bylo důležité vyjednat co nejvýhodnější výši splátek proto, že se jednalo o jedny z posledních. Za dva měsíce by totiž Aliachem už splácet nic nemusel. Blížilo se úplné „osvobození“. A to díky privatizaci holdingu Unipetrol. Definitivní rozhodnutí vlády o prodeji této největší petrochemické skupiny v zemi se očekávalo koncem dubna 2004. A vláda již v listopadu 2003 rozhodla, že novému

Eldaniel - Czech elves database

majiteli, který vzejde z výběrového řízení, prodá kromě akcií Unipetrolu i dluhy, které měly všechny klíčové firmy ze skupiny Unipetrol u státu.

Do tohoto režimu spadal také Aliachem, v němž měl kromě Agrofertu svůj podíl právě i Unipetrol. V ČKA ležela pohledávka za Aliachemem ve výši jedné miliardy korun.

Aliachem dluh splácel, ale v březnu 2004 poslal do ČKA žádost o úpravu splátek. Šlo o to, aby platili co nejméně. Protože jakmile vláda koncem dubna 2004 rozhodne o prodeji Unipetrolu i s balíkem pohledávek ČKA, splátky pro Aliachem skončí.

Eldaniel - Czech elves database

175

V debatě, kterou spolu vedli po telefonu Kafková a Babišův manažer Kadaník, to chvílemi vypadalo spíše jako na tržišti. Kadaníkovi se nelíbilo, že by agentura chtěla zvednout poslední splátky případně až na 110 milionů korun měsíčně.

14. března 2004, 19:24

Kafková: „Tak já na to koukám a nemůžu to najít. Tady se připravuje tisíc papírů na zítřek.“ Kadaník: „10. 3. 2004 jsme psali dopis. Od konce ledna jsme byli s vaší bankou domluveni nejprve na nulové úrovni splátek, což bylo spíš naše zbožné přání, poté na výši 50 milionů. To byla naše žádost. Nakonec jsme navrhli výši splátek 57, respektive 65. A teď poslední indikace z agentury byla 110. A s tím jsme opravdu nepočítali.“

Kafková: „To tam nemám. Poslední informace je taková, že to teda není 50 milionů. Není to 110, ale je to nakonec 80 milionů. Takhle jsme se nakonec domluvili s tím, že to schytal Aliachem. Podle toho, jak dopadla ve čtvrtek Spolana (*také podnik z holdingu Unipetrol s dluhy*

u ČKA), tak nakonec jsem byla ráda za to, jak jsem se rozhodla. Spolana prošla. Vím, že ti to nepomůže…“
Kadaník: „Já znám jen ty celkový čísla.“
Kafková: „Je to úvěr, který má 444 milionů korun splátkovou povinnost k datu splatnosti. Total je 58. To zůstává nezměněno. A teď je to 88. My jsme to zvedli o 30.“
Kadaník: „To je nehorázné plýtvání finančními prostředky, které jsme mohli použít pro rozvoj českého chemického průmyslu.“

176

Po další chvíli Kadaník a Kafková v debatě pokračovali.

Kafková: „Hele, už tak je tam 550 milionů. Jo mělo být zaplaceno a Aliachem požádal o zaplacení 200, což není ani polovina. Já si myslím, že to bude na představenstvu chápáno velmi pozitivně. Já jsem potřebovala jeden z těch úvěrů… Nevím, jak dopadla Benzina (*také spadala pod Unipetrol*). Možná, že to dopadne tak, že ani odklad tý stovky nedostanou.“
Kadaník: „Když tu Benzinu neodložíte, to může znamenat krach celýho Aliachemu.“
Kafková: „Víš, že nedali ani žádost jako Benzina?“
Kadaník: „Já jsem tlumočil kolegům z představenstva Aliachemu, ať si udělají v jiných firmách ve skupině pořádek.“
Kafková: „To by teda bylo dobrý a já doufám, že se to do konce března stačí zprocesovat.“ Kadaník: „Spolana prošla už i dozorčí radou?“
Kafková: „Spolana prošla už i dozorčí radou. Tam to je všechno v pořádku. Pokud jde o Aliachem, tak tady mám návrh, a ten jde zítra do boardu.“
Kadaník: „Radost nemám, ale co nadělám.“

Eldariel - Czech elves database

Kafková: „Je to nejlukrativnější úvěr z tý trojky, co tam mám. Já jsem ráda, že to projde aspoň takhle.“

177

Pak se do hry vložil přímo Andrej Babiš. A chtěl se s Kafkovou vidět osobně. Kafková Babišovi potvrdila, že se s ním sejde 16. března 2004.

„Budu tam kolem 12.30 hodin,“ napsala mu do esemesky Kafková.

O čem se na schůzce bavili, se neví. Policie je tam už nesledovala. Po setkání se však Kafková začala chovat k Aliachemu vstřícněji. Z pozdější komunikace vyplynulo, že Kafková bude prosazovat v ČKA nižší splátky.

Babiš i Kadaník byli i tak velmi nervózní. Nebyli si jistí, zda se to Kafkové podaří na představenstvu státní agentury prosadit. Dokládá to jejich esemesková komunikace.

22. března 2004, 9:00
Kadaník: „Ako vypadá Alia? Schválíte dnes těch 88? H.“

22. března 2004, 10:00
Babiš: „Prosím o sdělení, kdy půjde Aliachem do DR (*dozorčí rady*) ČKA? AB.“

22. března 2004, 15:00
Kadaník: „Takže splátka v březnu je kolik? Těch čísel už bylo na mě i na AB moc.“
Kafková: „58.“
Kadaník: „Super.“

22. března 2004, 15:05
Kadaník: „A je to schválený?“
Kafková: „Na čem jsem byla původně s AB dohodnuta, je schváleno.“

Eldariel - Czech elves database

25. března 2004, 19:18

Kafková: „Tak je to kompletně schválený. Je to tak, jak to představenstvo předložilo. Mám u tebe pusu.“

Kadaník: „Třeba dvě.“

178

Babiš mohl slavit. Aliachem nemusel splácet vysoké sumy, ale jen 58 milionů korun.

A za další měsíc mohl slavit zase. Stalo se totiž to, co předpokládal.

28. dubna 2004 schválila vláda prodej Unipetrolu polskému koncernu PKN Orlen, s nímž měl Agrofert dohodu o spolupráci. Ta mu zajišťovala nárok na odkoupení několika chemiček z Unipetrolu. Mezi nimi byla samozřejmě i společnost Aliachem.

Od dubna 2004 to byl díky privatizaci Unipetrolu oddlužený podnik. Za miliardový dluh Aliachemu se PKN Orlen zavázal zaplatit 412 milionů korun. A i přes pozdější neshody s polským PKN Orlen se Babiš k Aliachemu dostal díky právní pojistce, kterou si připravil dopředu ve společnosti Agrobohemie. (Prostřednictvím Agrobohemie ovládal akcie Aliachemu, Lovochemie a dalších chemiček spadajících pod Unipetrol.)

Dnes je Aliachem už pod jménem Synthesia součástí skupiny Agrofert.

Elbariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část devátá

KMOTR Z KOSTELCE

Eldariel - Czech elves database

179

Na výrobcích podniku Kostelecké uzeniny je vyobrazen elegantní muž s dokonalou pěšinkou na hlavě, který nadšeně kulí oči. A právě se chystá kousnout do párku. Do uzeniny z Kostelce u Jihlavy.

Tento výjev je ochrannou známkou ručící za kvalitu výrobků Kosteleckých uzenin. Znali ji už naši předkové. Historie podniku totiž sahá až do roku 1917.

Zakladateli byli dva ctihodní pánové Jan Satrapa a Richard Spitzer. Ti zakoupili pár objektů bývalé brusírny skla pod velkým rybníkem a po přestavbě zde založili v září 1917 firmu Továrna na uzeniny a konservy, spol. s r. o. Tehdy se obec jmenovala Kostelec na Moravě.

Zpočátku se zde vyráběly trvanlivé salámy. Kostelecké párky a moravské klobásy v konzervách. V roce 1920 získala firma první zakázku pro armádu. Před druhou světovou válkou exportovala šunku do Vídně a do přímořských lázní Francie a Itálie. V březnu 1939 byl dán podnik do německé správy a po válce byl znárodněn.

Od roku 1958 měl závod vlastní mrazírny. Zlatou medaili obdržely v Bruselu v roce 1979 právě kostelecké párky v konzervě.

Během války nebyli ušetřeni holokaustu ani tři příslušníci rodiny Spitzerovy. A ti, co přežili, se k rodinnému majetku už nikdy nedostali. Restituce se totiž na kostelecký podnik nevztahovaly.

„Akciová společnost byla právnickou osobou a restituční zákon právnickým osobám nic nevracel. Nedostali jsme nic. Tak současné zákony vlastně potvrdily to, co začali nacisté a v čem pokračovali komunisté," citovala v roce 1999 Mladá fronta DNES jednoho z potomků původních majitelů Kosteleckých uzenin, který přežil peklo nacistických koncentračních táborů. (*Potomek si přál zůstat v anonymitě. Proto byl jeho příběh zveřejněn bez celého jména a příjmení.*)

Elfariel - Czech elves database

180

Po roce 1990 se dostal státní podnik do privatizace a nakonec skončil v rukách lidí, kteří v něm převážně pracovali a měli s uzenářskou výrobou zkušenosti. Většinu v podniku získali prostřednictvím sdružení, které nazvali Maso uzeniny, obchodní družstvo. Toto družstvo, které založili v roce 1994 pracovníci Kosteleckých uzenin, vlastnilo později celkem 74,9 procenta akcií.

Jejich masné výrobky měly vysokou kvalitu. Salámy z tohoto podniku vyhrávaly kdejaké soutěže.

V lednu 1995 vyhrála soutěž o nejlepší šunku na veletrhu potravin Josefská šunka. Druhé místo získala šunka Vok, kterou vyráběl také kostelecký závod. A v listopadu téhož roku obdržely Kostelecké uzeniny za Karé šunku, salám Křemešník a šunkový salám zlaté plakety v soutěži masných výrobků na 3. mezinárodním veletrhu potravin, nápojů, výrobního a gastronomického zařízení Siesta 95.

Kostelecké uzeniny byly koncem devadesátých let největším prosperujícím masokombinátem v zemi. V roce 2002 utržily kolem 4,5 miliardy korun.

Podnik byl sice hodně zadlužený, ale měl jednu velkou výhodu: splňoval veškeré normy, které vyžadovaly v té době nové směrnice Evropské unie. Takže zatímco ostatní museli investovat do nových technologií, Kostelec měl náskok.

Do roku 2003 zvládal podnik řešit i finanční problémy. Jenže pak se na scéně objevil predátor Andrej Babiš. A stejně jako na vyobrazeném logu Kosteleckých uzenin se rozhodl – obrazně řečeno – zakousnout do „párků“ i „Mazaný Andrej“.

Což o to. Mazaný on byl. Jenže při čtení dobových zpráv o tom, jak tento podnik postupně ovládl, až mrazí.

Eldariel - Czech elves database

181

Andrej Babiš se objevil na scéně v příběhu Kosteleckých uzenin někdy koncem roku 2003.

Právě tehdy začal vyjednávat s jejich majiteli o spolupráci.

Vypadlo to slibně. Avšak v té době začala kolem manažerů Kosteleckých uzenin zničehonic kroužit policie.

Připomeňme si, že ministrem vnitra byl v té době Stanislav Gross, jeden z nejbližších politických kontaktů Andreje Babiše.

Protikorupční policie jednala celkem rychle. Koncem roku 2003 obdrželi detektivové udání o „machinacích“ v kosteleckém podniku. A už v lednu 2004 obvinila policie pět kosteleckých manažerů – Jana Bočka, Jiřího Bambulu, Milana Kudláčka, Josefa Vopálenského a Vladimíra Nováka – ze zneužívání informací v obchodním styku. Zločinu se prý měli dopustit vzájemným obchodováním mezi kosteleckým družstvem, které vlastnilo akcie podniku, a samotnou kosteleckou akciovkou.

Manažeři se o policejním vyšetřování dozvěděli samozřejmě už koncem roku 2003. Byli z toho „ve smrti“ a nevěděli, co bude. Podnik byl tehdy ve finančních potížích. Jenže problémy chtěli majitelé původně vyřešit sami. Nebo s pomocí zemědělsko-potravinářské skupiny Agrotrade. Tu vlastnil poslední komunistický federální ministr zemědělství a bývalý český vicepremiér Miroslav Toman a jeho syn Zdeněk.

Eldarnel - Czech elves database

182

Koncem roku 2003 se ale najednou „zjevil“ Andrej Babiš a dal manažerům nabídku, která se nedala odmítnout. Za 34 procent akcií podniku nabídl 250 milionů korun a slib, že zajistí financování výroby na léta dopředu.

Manažeři neváhali. Říkali si, že by jim mohlo partnerství s mocným Andrejem Babišem pomoci. Měl přece konexe.

První záloha ve výši 83 milionů byla podle údajů z výroční zprávy přijata na účet družstva u ČSOB dne 30. prosince 2003. Druhá záloha byla převedena k datu převodu akcií, tedy k 1. březnu 2004. Šlo o sumu ve výši 116 milionů. Další splátky přišly později.

Ke konci roku 2004 tedy vlastnily Kostelecké uzeniny dva rozhodující subjekty: Babišův Agrofert měl 34 procent. Obchodní družstvo Maso uzeniny drželo 40,9 procenta akcií.

Zbytek akcií měli drobní investoři, kteří je skoupili na trhu.

25. června 2004 zasedli v orgánech společnosti již představitelé Agrofertu. Andrej Babiš jako předseda dozorčí rady. A Babišův manažer Jan Kadaník se stal místopředsedou představenstva Kostleckých uzenin.

Eldaniel - Czech elves database

183

Babiš zajistil masokombinátu úvěrování. Ještě v roce 2003 měly Kostelecké uzeniny otevřené dveře u Citibank, což byla banka, která úvěrovala všechny stěžejní operace holdingu Agrofert.

Kostelecká fabrika měla možnost čerpat až 47 milionů korun kontokorentu. V červnu 2004 pak dostaly Kostelecké uzeniny revolvingový úvěr od Citibank ve výši 330 milionů korun. A koncem roku 2004 dostal podnik u Citibank krátkodobý úvěr ve výši 100 milionů.

Zdálo se, že se vše vrátí do starých kolejí, podnik se vzpamatuje a ani původní majitelé nepřijdou zkrátka.

Jenže pak zavolal jeden z investičních bankéřů Citibank a oznámil, že je nutné, aby měl podnik jen jednoho majitele, jinak banka zastaví financování.

„Tohle se stalo v době, kdy už běžel náš soud. Všichni byli nervózní, i dodavatelé prasat. My jsme zabíjeli dva tisíce prasat denně, to nebyla sranda," řekl později v jednom z rozhovorů Jan Boček, který řídil Kostelecké uzeniny již od roku 1990.

Zbytek akcií od původních majitelů družstva Maso uzeniny pak Babiš koupil v roce 2005 za neuvěřitelně nízkou sumu 23 milionů. „My jsme to museli prodat, jinak by firma neměla na výplaty," vysvětlil Boček reportérům Seznam Zprávy.

Obvinění manažerů po letech smetl soud ze stolu jako absurdní. A potvrdily to i odvolací soudy. Jenže to už Babiš vládl v Kosteleckých uzeninách pevnou rukou s téměř 80 procenty akcií. A vrátit čas už nešlo.

184

Jan Boček, který s Babišem tehdy o prodeji akcií Kosteleckých uzenin jednal, později vzpomínal na Babiše jako na člověka, který rád demonstroval svůj vliv a moc. Boček k tomu v květnu 2016 Deníku Referendum řekl: „To třeba ke mně (*Babiš*) přijel, vyndal si z kapes čtyři mobily, ale volal z mojí pevné linky. Pak se na mě podíval a řekl: A víte, co se stane, když použiju tenhle telefon? Já říkám: Standa (*tehdejší premiér Stanislav Gross*), ne? Machroval. Dělal ramena. Ukazoval, jak si platí různé ministry. Spoustu jsem si toho vyslechl."

Zajímavé bylo, jak Babiše provázel po celou dobu jeho podnikatelské pouti Miloš Zeman, který miliardáři v začátcích byznysu hodně pomohl.

V březnu 2004 se v Kostelci otevírala nová uzenářská linka za 400 milionů korun. A oslavu si tehdy nenechal ujít právě ani bývalý premiér Zeman. Asistovali mu i další politici.

Na červených bedýnkách na syrové maso tehdy v areálu poseděli například exministr dopravy Jaromír Schling (ČSSD) a ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach (ČSSD). Byli tam i místopředsedové Sněmovny Miroslava Němcová z ODS, komunista Vojtěch Filip a Jan Kasal z KDU-ČSL. Pozvání dostal také premiér Vladimír Špidla, ale ten zřejmě neměl čas, nebo měl naopak rozum a nepřijel.

Elidariel - Czech elves database

Ten příběh kolem Kosteleckých uzenin ale zdaleka neskončil. Měl pokračování. V magazínu Reportér se nám ho podařilo rozklíčovat až prostřednictvím korupční kauzy členky vedení agentury ČKA Radky Kafkové.

185

V roce 2005 poskytl Babišův manažer Jan Kadaník rozhovor časopisu Euro. Řekl v něm, že k úspěchu v byznysu „musíte mít určitou dávku štěstí“.

„K úspěchu je také potřeba nesmírně tvrdé práce a v dnešním rychle se vyvíjejícím světě i obrovské flexibility a schopnosti se neustále vyvíjet a reagovat na to, co se děje okolo,“ řekl Kadaník v únoru 2005. „Flexibilita a schopnost se neustále vyvíjet“ byly patrné i z dalšího hodnocení policejních odposlechů kauzy ČKA.

Babiš byl totiž neúnavný. V létě roku 2004 si odpočinul na dovolené a hned, jak se vrátil, chtěl se pustit do dalších projektů. Kadaník byl stále v kontaktu s Kafkovou a v září 2004 pozval státní úřednici do Agrofertu. A o svém šéfovi mluvil jako o „neuchopitelném démonovi“.

29. září 2004, 22:52
Kafková: „Tak jsem doma.“
Kadaník: „My taky. Já byl na večeři v hotelu SEN…“
A jakmile si odbyli debatu o soukromých věcech, pustili se do práce.
Kafková: „Tak jak?“
Kadaník: „Mohla by ses zastavit zítra odpoledne?“
Kafková: „No, mám to plné, ale něco zruším.“
Kadaník: „Tak kolem čtvrté. Já jsem našeho neuchopitelného démona… No, rozjeli jsme asi deset nových projektů. On přijel z dovolené našláplej...“

Eldaniel - Czech elves database

Kafková: „Tak raději v půl páté u vás.“
Kadaník: „Já ti mohu slíbit, že se ho pokusím udržet na místě, ale není to jednoduché.“
Kafková: „Věřím. Může to být tak, že ze začátku probereme obchodní záležitosti a budeš tam i ty.“
Kadaník: „Ano, probereme všechny věci osobního zájmu.“
Kafková: „Pošli mi ještě SMS, že to platí.“
Kadaník: „Ano.“

186

Kafková nebyla v Agrofertu rozhodně naposledy.

8. listopadu 2004, 14:53
Kafková: „Chci si s tebou domluvit schůzku. Může to být u mě v kanceláři?“
Kadaník: „No, může.“
Kafková: „Ve čtvrtek po ránu, v devět. Anebo až pojedu do práce, tak se zastavím u tebe v kanceláři.“
Kadaník: „No, to by bylo lepší.“
Kafková: „Tak v půl deváté. Ve čtvrtek jedenáctého v 8.30 hodin jsem tam.“
Kadaník: „Super.“

11. listopadu 2004, 8:20
Kafková: „Já už jsem u vás před barákem. Mohu u vás před barákem nechat auto?“
Kadaník: „No jasně. Já budu mít lehký zpoždění.“
Kafková: „Jo, já už jdu nahoru.“

Eldaniel - Czech elves database

187

Babišovi šlo v roce 2005 o Kostelecké uzeniny. Tato firma dlužila státu téměř 700 milionů korun z dob, kdy Babiš ještě firmu nevlastnil. Pohledávku měla na starosti ČKA. Kadaník si jistil tenhle byznys dlouho dopředu. „Jde o Kostelec. Potřebovali jsme něco vědět," napsal Kadaník.

„Nechala jsem si udělat výpis těch uzenářů. Mám to v práci. Ještě jsem to nečetla," reagovala později Kafková.

Do potíží se Kostelecké uzeniny dostaly už po pádu banky IPB v roce 2000, u níž měl podnik téměř miliardový úvěr. Ten nakonec v červnu 2002 skončil v agentuře ČKA.

Pohledávka byla tehdy ve výši 874 milionů korun. Ale podnik dluh pravidelně splácel, takže se snižoval.

Avšak na seznamu majetku, který byl zastaven u ČKA, byly všechny důležité výrobní haly: bourárna masa, jatka, drůbeží porážka, udírny, chlazení či čistička odpadních vod. Bylo zjevné, že ten, kdo se dostane k pohledávce ČKA, bude diktovat další osud firmy. Pokud by to byl někdo jiný než Agrofert, měl by Babiš velký problém.

Rok 2005 měl tedy být pro Babiše mimo jiné ve znamení Kosteleckých uzenin. V tomto roce si domlouval s obchodním družstvem Maso uzeniny, že od nich koupí jejich zbývajících 40 procent akcií. A také si hlídal vše, co se dělo kolem Kosteleckých uzenin v ČKA.

Eldaniel - Czech elves database

19. ledna 2005, 15:51

Kadaník: „Kukrechtová (*podřízená Kafkové*) si zavolala banky ohledně KU (*Kostelecké uzeniny*)? Co budou řešit? H."

Kafková: „Chuť financovat, ekonomické výsledky KU, odpověď na otázku ohledně účasti ve VVR."

188

ČKA měla podle rozhodnutí vlády ukončit svou činnost v roce 2007. A do té doby se měla vypořádat se všemi svými pohledávkami, tedy i s pohledávkou vůči Kosteleckým uzeninám. V úvahu připadalo standardní veřejné výběrové řízení, čili „VVR“. Což se Agrofertu moc nelíbilo.

31. ledna 2005, 08:20
Kadaník: „Mohli bychom se krátce potkat během zítřka? Ideálně někdy po obědě. Sjel bych do města. H.“
Kafková: „Zítra mám představenstvo, až do večera, zavolej.“

2. února 2005, 16:17
Kadaník: „Tak jak to s tebou vypadá? Já budu okolo 17.30 hotov na Agf. H.“
Kafková: „Jseš v KOGU (*restaurace ve Slovanském domě*), nebo v tý kavárně jako minule?“
Kadaník: „Jako minule.“
Kafková: „Dobrý.“

Eldariel - Czech elves database

189

Kromě klasického výběrového řízení mohla konsolidační agentura navrhnout ještě jeden způsob, jak prodat pohledávku za Kosteleckými uzeninami. Zařadit ji do zvláštního režimu, do takzvaného programu EXIT. Pohledávka by se v takovém případě prodávala také formou veřejného výběrového řízení, ale bylo by „vícekriteriální“, takže by nerozhodovala jenom nabídnutá cena, ale také další podmínky, o kterých rozhodne rada vlády.

Kdyby třeba soutěž vyhrála firma vyrábějící hračky, mohla by vláda rozhodnout, že by to nebylo ku prospěchu Kosteleckých uzenin. Nebo kdyby v soutěži zvítězil jen nějaký spekulant s akciemi, který nemá vztah k výrobě masa, mohla by vláda vybrat jinou firmu v pořadí.

V únoru 2005 si Kadaník a Kafková v této kauze vyměnili pár esemesek.

13. února 2005, 20:04

Kadaník: „Zítra po obědě je schůzka na MPO ohledně exit/rozvaha. Nemohli bychom dostat copy toho dopisu? Jinak kluci pozdravujou, daří se jim dobře. H.“

Kafková: „KU jsou jen jednou položkou. Je to nechutný seznam firem adresovaný na GŘ (*vedení ČKA*) od náměstka MPO (*ministerstva průmyslu a obchodu*) Turečka s úmyslem MPO zařadit firmy do EXIT/ROZVAHA.“

Eldariel - Czech elves database

190

Což o to. I kdyby byly do zvláštního režimu EXIT přiřazovány další a další pohledávky, nijak by to plány Agrofertu nezhatilo.

Jenže v dubnu 2005 se situace dramaticky změnila.

Vláda najednou zničehonic přišla s jiným návrhem, že všechny dluhy vůči ČKA, pohledávky v agentuře za zemědělsko-potravinářskými subjekty, by měly být převedeny na fond PGRLF, čili Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond. Ten spadal pod ministerstvo zemědělství. Jeho hlavním posláním byla pomoc českému zemědělství třeba tím, že poskytovala záruky na úvěry firmám, které podnikaly v zemědělství.

Háček byl v tom, že v dubnu 2005 padl premiér Stanislav Gross kvůli své bytové aféře. Což byl doposud „nejvyšší kontakt“ Babiše v politice. A s příchodem nového premiéra, Jiřího Paroubka, se začala chystat i mírná

rekonstrukce vlády. Ta se měla týkat i postu ministra zemědělství. Kdyby pohledávky za Kosteleckými uzeninami spadly pod resort zemědělství, bylo by to pro Agrofert nejen komplikované, ale také nejisté vzhledem k tomu, že v tomto resortu nebyl Babiš ještě tak politicky silný.

191

Radka Kafková měla informace o úmyslu vlády zařadit dluhy Kosteleckých uzenin pod PGRLF jako jedna z prvních. Ihned kvůli tomu kontaktovala Kadaníka.

> *14. dubna 2005, 10:30*
> **Kafková:** „Honzo, ozvi se, díky, Radka.“
> Kadaník jí zavolal týž den odpoledne.
>
> *14. dubna 2005, 16:43*
> **Kafková:** „Honzo, dneska se stalo podle mého názoru několik závažných věcí, který by mohly mít další vliv na řešení jinejch záležitostí. První věc: S vysokou pravděpodobností dojde ke změně křesla ministra zemědělství. Druhá věc: Dnes jsem jako první v agentuře dostala dopis, který tu nechal pan ministr financí Sobotka, než odletěl na týdenní dovolenou. A to, že agentuře ukládá, aby připravila přímý převod pohledávek za zemědělsko-potravinářskými subjekty na PGRLF.“

Kafková dále Kadaníka detailně informovala o podmínkách takového převodu a dodala, že ministr financí Bohuslav Sobotka chce věc vyřešit rychle.

„Ministr financí na ten převod moc spěchá z důvodu úplně jiné pohledávky, jedné obrovské z Ústí nad Labem, a spěchá, aby ten převod byl do května, protože v květnu by se měla roztočit další soudní kola (*kolem té ‚obrovské pohledávky‘*).“

Eldaniel - Czech elves database

Kadaník byl nespokojený. „Nejhorší je, že jako není jasný, jaká ta politická konstelace může bejt.“

Kafková: „No, počkej. To není otázkou, že to bude zítra, to je otázkou minimálně čtrnácti dnů. Já jsem dneska ty informace obě dvě dostala k sobě a okamžitě mi zapálilo, že když je tady dopis ministra financí na přímý převod a když je k tomu taková konstelace, zdali by se nevyužilo těch dvou faktorů? Zda by se toho nevyužilo k tomu, aby se dosáhlo s největší pravděpodobností téhož.“
Kadaník: „Dobře.“
Kafková: „Zkus o tom přemýšlet. My děláme, zebo já dělám jakoby nic. Já tady budu mít za chvilku ocenění, jednáme s bankami a všechno pokračuje tak, jak jsme si řekli, ale je to informace, která fakt stojí za zvážení se o tom pobavit.“
Kadaník: „Jo jo, díky.“

Eldariel - Czech elves database

192

Uplynula zhruba hodina a Kadaník volal zpátky. Bylo zřejmé, že případ konzultoval s Babišem.

14. dubna 2005, 17:40
Kadaník: „No, tak pan Babiš by se s tebou zejtra rád setkal. V té věci, co jsme se bavili. Měla bys čas zejtra dopoledne v půl desátý?“
Kafková: „Ne, zítra dopoledne ne. Já nejsem u bloku, ale vím, že od půl jedenácté mám volno.“
Kadaník: „Tak v 11 hodin?“
Kafková: „V 11 hodin v InterContinentalu?“
Kadaník: „Jo, už to mám zapsaný.“

193

Babiš chtěl mluvit s Kafkovou o případu Kosteleckých uzenin. Ale zjevně ho také zaujala zmínka, že v balíku pohledávek, které by měly být převedeny pod resort zemědělství, je i „jedna velká pohledávka za firmou z Ústí nad Labem“.

Šlo totiž o pohledávku ve výši 1,7 miliardy korun. Tuto sumu dlužila státu ústecká firma Setuza, kterou ovládali Babišovi konkurenti Tomáš Pitr a František Mrázek. Babiš se s nimi střetával na každém rohu. Setuza byla v té době prvním hráčem na trhu s biopalivy. Což byl byznys dotovaný státem a podporovaný EU. Do nafty se přimíchávaly produkty z řepky olejné. Babiš chtěl vstoupit i do tohoto odvětví a uvažoval, že by získal vliv nad Setuzou. Pohledávka u ČKA by byla tou nejpříhodnější cestou.

Eldaniel - Czech elves database

194

Schůzka Kafkové a Babiše v InterContinentalu, jak se dohodli, evidentně proběhla.

15. dubna 2005, 11:03
Kafková: „Jsem na místě.“

Podle dalšího vývoje a telefonátů lze usuzovat, že Babiš se nakonec rozhodl jít touto cestou: 1) Kostelecké uzeniny zařídit samostatně přes – pro něj – výhodnější program EXIT.

2) O Setuzu zkusit bojovat, nebo minimálně znemožnit konkurentům její hladký převod na fond PGRLF, kde naopak měli dobré kontakty oni.

Kafková po schůzce v InterContinentalu Babišovi slíbila, že mu pošle podklady, aby mohl vypracovat návrh na zařazení Kosteleckých uzenin do programu EXIT.

15. dubna 2005, 16:23
Babiš: „Můžu někoho poslat pro ty papíry? AB.“

15. dubna 2005, 17:33
Babiš: „Vy jste na mě zapomněla.“
Kafková: „Nezapomněla, já mám ještě schůzky. Mohu zavolat později?“
Babiš: „Mám tu držet ještě toho šoféra?“
Kafková: „Já jsem poprosila paní Kukrechtovou, ať to připraví, ale ono to není složitý. Já vám to mohu nadiktovat do telefonu. To, co tam má být?“
Babiš: „Ale já jsem chtěl vidět nějaký ten vzor, jak to vypadá.“
Kafková: „Jo, tak já to řeknu Kukrechtové, jestli to má nachystané.“

28. dubna 2005, 11:28
Babiš opět volal Kafkové. Dohodli si spolu další schůzku na pondělí v 18 hodin. A pak se ještě radili. Babiš během hovoru přiznal, že má kvůli kauze Kosteleckých uzenin schůzku s ministrem financí Bohuslavem Sobotkou.

Babiš: „Já půjdu dnes k Sobotkovi v půl čtvrté a budu tam mluvit i o Kostelci. Co tedy mám říkat? Tam to tedy bylo v investiční radě a jde to do vlády?“
Kafková: „Přesně tak. Tam bude klasické připomínkové řízení a pak by to mělo být zařazeno na program vlády.“
Babiš: „Tam může být i výjimka, né?“
Kafková: „Může tam být výjimka.“
Babiš: „Jak se můžeme zařídit, aby to šlo mimo připomínkové řízení do vlády? Co je třeba udělat?“
Kafková: „To musí zažádat ministr, který předkládá ten materiál do vlády.“
Babiš: „To je kdo?“
Kafková: „To je Milan Urban, ministr průmyslu a obchodu.“

Eldariel - Czech elves database

Babiš: „Takže mám zavolat Turečkovi (*náměstkovi MPO*)?“
Kafková: „Tureček bude vědět přesný postup, ale když já předkládám materiály, tak žádá ministr financí předsedu vlády, aby to šlo mimo připomínkové řízení a dostalo se to přímo na program jednání. Tak tohle musí udělat Urban. Jestli k tomu musí dát Sobotka vyjádření, to nevím.“
Babiš: „Takže jde o to, aby vláda mohla projednat materiál ve vládě bez připomínkového řízení. Aha. Tak v pondělí v 18 hodin v Inter-Continentalu. A projednáme to.“

Eldariel - Czech elves database

195

Karel Tureček, který je dnes poslancem a členem klubu Babišova hnutí ANO 2011, potvrdil, že mu Babiš tehdy volal. „Jen si ověřoval informaci, jestli se pohledávky prodávají pouze právnickým, nebo fyzickým osobám se sídlem na území ČR, nebo s předmětem podnikání na území ČR. To byl můj jediný telefonický kontakt s panem Babišem za mého působení ve státní správě,“ řekl Tureček.

Babiš sice nechtěl, aby se prodej pohledávek za Kosteleckými uzeninami projednával v meziresortním připomínkovém řízení, ale to se mu nakonec nepodařilo. Materiál do meziresortního řízení šel. Nebyla to ale žádná překážka. Babiš měl na vládní úrovni silné spojence.

Jenže Babiš si po schůzce s Kafkovou ještě vzpomněl na případ pohledávky ústecké Setuzy, a tak státní úřednici volal ještě jednou.

28. dubna 2005, 13:54
Babiš: „Omlouvám se. Ani nevím, jestli je to vhodné, ale tím, že jdu k tomu Sobotkovi… Tak ten balík, to PGRLF, to prošlo už u vás?“
Kafková: „Ještě ne. Bylo to na představenstvu (*ČKA*), ale neprošlo to. Bylo to svinsky udělané, spousta administrativních chyb.“

Babiš: „A proč tam vypadlo, že jste chtěli, aby se vláda vyjádřila k té největší pohledávce (*Setuzy*)?“
Kafková: „Je to tam. To nevypadlo.“

Státní úřednice Kafková pak informovala podnikatele Babiše o všech dalších podrobnostech.

196

Babiš chtěl, jak se zdá z odposlechů, transakci, která vyhovovala jeho konkurentům Pitrovi a Mrázkovi, nabourat.

Pitr totiž plánoval, že nabídne fondu PGRLF kapitalizaci více než miliardové pohledávky – tedy že stát, respektive fond PGRLF dostane namísto dlužných peněz třetinu akcií Setuzy. Čímž by potravinářskou firmu oddlužil s pomocí státu. A právě to se Babišovi nelíbilo. A hned v další části hovoru vysvětlil proč.

„Já chci říct ministru financí, že... No, že ta velká pohledávka... No, napíšem mu dopis s tím **AMERICKÝM INVESTOREM**, že bychom měli zájem to koupit,“ řekl Babiš.

Slovní spojení „americkým investorem“ zvýrazňuji záměrně. Je to velmi cenný detail, který měl pro mé pozdější pátrání velkou cenu. Proto bude dobré si jej zapamatovat.

Ale zpět k hovoru s Kafkovou.

Babiš si pak povzdychl: „Ale ještě se poradím. To jsou hry… Když to přejde do PGRLF, tak z toho PGRLF to může přejít do EXITU, nebo ne?“
Kafková: „Ne. To se vztahuje jen na pohledávky, které jsou v ČKA.“
Babiš: „To by se muselo vrátit.“

Eldariel - Czech elves database

Kafková: „To by se muselo udělat tak, že by se ta pohledávka nepostupovala na PGRLF a dala se do EXITU. Jeden problém to má, že je to zapodmínkované, že to nejde na PGRLF.“
Babiš: „A jak by se to z PGRLF dalo dostat pod vládu?“
Kafková: „To nevím. Jaký tam jsou záměry s těmi pohledávkami, to nevím...“
Babiš: „Takže u vás to ještě neprošlo z technických důvodů?“
Kafková: „Ano.“

197

Jestli se nakonec Babiš a Sobotka bavili i o pohledávkách Setuzy, není jasné. Babiš se k tomu odmítl vyjádřit. Aktuální ministr financí Bohuslav Sobotka si je jistý, že jeho jednání s Babišem se týkalo jen Unipetrolu.

„Pokud se pamatuji, s Andrejem Babišem jsem se jako ministr financí sešel jen jednou. A to jsme řešili ukončení privatizace Unipetrolu z doby Zemanovy vlády. Mohu vyloučit, že by on s kýmkoliv řešil pohledávku Kosteleckých uzenin. Ty navíc prodávala ČKA, ne ministerstvo financí,“ řekl Sobotka v roce 2015.

Eldariel - Czech elves database

198

Jak pokračovala zákulisní hra o pohledávky Kosteleckých uzenin? Babiš chtěl opět mluvit s Kafkovou.

2. května 2005, 17:33
Babiš: „Platí 18 h InterConti, nebo později? AB.“

Babišovi se nakonec podařilo dosáhnout toho, aby pohledávka za Kosteleckými uzeninami byla z balíku určeného k převodu do PGRLF vyjmuta a aby se prodávala samostatně v rámci programu EXIT, což bylo pro Babiše výhodnější. Ale i tak se stále zajímal o balík pohledávek směřujících do PGRLF. A nebyl sám. Další den se o pohledávky zajímal politik ČSSD – Karel Březina.

3. května 2005, 16:49
Březina: „Schválilo představenstvo ten PGRLF? Díky. KB.“

3. května 2005, 17:54
Kafková: „Schválilo.“

199

Babiš chtěl mít Kostelecké uzeniny pojištěné na všech stranách. Proto lobboval i na ministerstvu průmyslu a obchodu – o čemž Kafkovou informoval.

4. května 2005, 14:09
Babiš: „Nevadí. Už 2 dni nemůžu sehnat Turečka (*náměstka na MPO*). Kdy s ním budete? Měli by jsme asi hrát na 3 měsíce a novej posudek od nového auditora, ale definitivně se ozvu v pátek kolem 12. h.“

8. června 2005, 9:04
Babiš: „Můžu zavolat?“

8. června 2005, 9:08
Babiš: „Máte minutu? Chci se zeptat, jak to bude s tou kauzou toho MASA. Do osmého, tedy dodnes má být to připomínkový řízení.“

Eldariel - Czech elves database

Kafková: „Ano, já mám dnes odpoledne investiční radu, tak si zavolejme odpoledne.“
Babiš: „A můžete mi zavolat? Já bych za vámi doběhl někde na deset minut.“
Kafková: „Dobře, zavolám.“
Babiš: „Lebo my tam stojíme před rozhodnutím, zda to koupit teďka, nebo čekat, nebo jak. Já to potřebuju načasovat. Vy se mi ozvete?“
Kafková: „Ozvu se po třetí hodině.“

200

Babiš potřeboval mít jistotu, že bude mít na vládě a v ČKA umetenou cestu k pohledávce za Kosteleckými uzeninami. Chystal se totiž od družstva Maso uzeniny koupit zbývajících 40 procent akcií. Pokud by je získal a k tomu připočetl to, co má, a to, co stačil ještě přikoupit na trhu, ovládal by celkem už 79 procent akcií podniku. Ale kdyby neměl pohledávku od ČKA, přišel by o kontrolu nad zástavami za dluh, mezi nimiž byly nejdůležitější výrobny celého podniku.

Ještě týž den večer proto proběhla další schůzka Babiše a Kafkové v hotelu Esplanade poblíž hlavního vlakového nádraží v centru Prahy.

8. června 2005
19:11
Babiš: „Omlouvám se, nerozumím SMS.“
19:16
Kafková: „Omluva, SMS byla pro někoho jiného, a protože jsem myslela na vás, tak přehmat. Chtěla jsem se s vámi sejít před 19. hodinou. Mám zprávy.“
Babiš: „A máte ještě dnes čas ve 20 h? Na chvíli.“
Kafková: „Ano, 20. Esplanade.“

Ondaniel - Czech elves database

Babiš: „O. k., budu tam.“
20:03
Babiš: „Jsem na místě.“

8. června 2005, 20:07
Kafková: „Pane Babiš, já nemohu najít parkování, tak jsem zajela do Opletalky. Tak ještě 5 min.“
Babiš: „Dobře. Já mám čas.“

201

A hned druhý den dostal Babiš ujištění, že v připomínkovém řízení to všechno klapne.

9. června 2005, 15:19
Babiš: „Mluvila jste s tím Turečkem?“
Kafková: „Ano. Ministr požaduje předložení až po jeho návratu. Jinak se všemi připomínkami se vypořádal.“
Babiš: „O. k. DIK.“

Eldaniel - Czech elves database

Teď už bylo všechno jen na rozhodnutí vlády, kterou vedl premiér Jiří Paroubek. Babiš byl nervózní. Myslel si, že vláda bude program EXIT, výhodný pro jeho plány s Kosteleckými uzeninami, schvalovat hned začátkem července.

4. července 2005, 10:15
Babiš: „Kostelec exit na programu vlády 7. 7. není. Nevíte od MPO (*ministerstva průmyslu a obchodu*), kdy to tam jde? AB.“
Kafková: „Vím jen, že materiál je odevzdán na Úřad vlády a má být do vládních prázdnin projednán. To budou ještě 3 zasedání.“

202

Kafková měla pravdu. Kabinet projednal případ hned na dalším zasedání, ve středu 13. července 2005. Závěr vyhovoval Agrofertu.

„Vláda souhlasí s postoupením veškerých pohledávek České konsolidační agentury za společností Kostelecké uzeniny strategickému investorovi formou vícekriteriálního veřejného výběrového řízení minimálně za aktuální tržní cenu stanovenou znalcem, přičemž podmínky tohoto výběrového řízení podléhají souhlasu Rady vlády České republiky – Investiční rady. Vláda ukládá 1. místopředsedovi vlády a ministru financí realizovat toto usnesení prostřednictvím ČKA. Jiří Paroubek, předseda vlády," stálo ve vládním usnesení.

13. července 2005, 16:50
Tureček: „Dobrý den, Karel Tureček. Tak nám to, paní ředitelko, prošlo asi před hodinou. Nevím, jestli to víte…"
Kafková: „Ne. Super. Jste posel dobrých zpráv."

Eldariel - Czech elves database

203

V létě 2005 tedy ČKA připravovala podklady pro výběrové řízení. A manažer Agrofertu Kadaník opět schůzoval.

1. srpna 2005, 11:37
Kadaník: „Tak co, zajdeme na kafe? Mně by se hodil čtvrtek. H."
Kafková: „O. k. Ve ČT v 17 hod. Ve Slováči ve dvoře."

V říjnu 2005 pak Agrofert dokončil jednání s družstvem Maso uzeniny a koupil od nich zbylé akcie. Babišova firma tak od té chvíle držela 79 procent akcií Kosteleckých uzenin.

Ve stejné době, tedy v říjnu 2005, dorazily na ČKA nabídky uchazečů o pohledávku za Kosteleckými uzeninami. Výběrové řízení na odkup dluhů firmy bylo v plném proudu. Mluvčí České konsolidační agentury tehdy potvrdil, že o 640milionový balík pohledávek se ucházejí Agrofert Holding, Schneider masokombinát Plzeň a firma Charlton, v níž působili lidé napojení na bývalý fond Pavla Tykače Motoinvest. Nejvyšší nabídka převyšovala sumu 540 milionů. Mluvčí Jiří Pekárek ale zdůraznil, že hlavním kritériem tendru není pouze nabídnutá cena, ale také pětibodový podnikatelský záměr.

Právě kvůli němu se výběrového řízení nezúčastnil tehdejší Babišův velký konkurent firma Agropol Group. Majitel Jiří Malúš vysvětlil neúčast v dopise zaslaném dozorčí radě ČKA. Stálo v něm, že kritéria výběrového řízení jsou diskriminační. Podle Malúše není možné, aby je kdokoli kromě Agrofertu mohl splnit. „Již předem lze předpokládat postoupení dluhů společnosti Agrofert. Pouze Agrofert má přístup ke kompletním interním záznamům a údajům Kosteleckých uzenin a pouze on je schopen prosadit své záměry při rozhodování v podniku," stěžoval si Malúš.

25. října 2005 poskytl Babiš rozhovor Deníku. A na otázku, v čem spočívá jeho úspěch, řekl: „Umíme koncovku. To neznamená, že všechno řídím a kontroluji sám. Ale když jsou problémy, snažíme se je vyřešit až do konce. Dotahuji věci a nikdy nezůstávám v půli cesty."

Eldariel - Czech elves database

204

Uplynuly necelé čtyři měsíce a přišla „koncovka". 17. února 2006 deník Právo napsal: „Vláda včera schválila, že prodá pohledávky ČKA za společností Kostelecké uzeniny holdingu Agrofert za 550,3 milionu korun. Ve výběrovém řízení obdržela ČKA tři nabídky, z nichž pouze dvě byly nad úrovní tržního ocenění. Předložily je společnosti Charlton a Agrofert Holding. Z informací zveřejněných ministerstvem financí vyplývá, že

Charlton dal nejvyšší nabídku. Ale pouze Agrofert lze podle doporučení Rady vlády ČR – Investiční rady považovat za strategického investora. Kabinet se nakonec rozhodl pro Agrofert s tím, že musí zaplatit nejvyšší nabídnutou cenu.“

205

Necelé čtyři měsíce poté došlo na závěrečný tah.

23. června 2006 se konala valná hromada akcionářů Kosteleckých uzenin. V sále hotelu Horal v Kostelci bylo v devět hodin ráno plno. Přišlo přes 60 akcionářů. Ale jen jeden měl většinu – Agrofert – 79 procent akcií. Na pořadu jednání byl návrh na vyloučení přednostního práva akcionářů na navýšení základního jmění s tím, že navyšovat bude jen jeden předem určený akcionář, tedy Babišův Agrofert.

„V případě schválení vyloučení přednostního práva na úpis a v případě upsání akcií předem určenému zájemci společností Agrofert Holding se výrazně sníží zadluženost společnosti,“ řekl na valné hromadě místopředseda představenstva Kosteleckých uzenin Vladimír Kučera.

V Kostelci byl také obchodník s akciemi Aleš Hodina, který bojoval za práva drobných akcionářů i v mnoha dalších kauzách a kterého mnozí majitelé a manažeři firem označují za „vyděrače z valných hromad“.

Hodina podal na valné hromadě protest. „Vyloučení přednostního práva akcionářů na zvyšování základního kapitálu je evidentním zvýhodněním Agrofert Holdingu na úkor ostatních akcionářů,“ prohlásil Hodina a své tvrzení podpořil čísly.

Většinoví akcionáři si ho vyslechli a pak pohodlně přehlasovali. Takže Agrofert mohl jako jediný navýšit základní jmění o 100 milionů, ze současných 151 milionů na 251 milionů.

Eldaniel - Czech elves database

206

Babiš přitom nemusel platit 100 milionů korun penězi; stačilo, že se prokázal jako vlastník pohledávky od ČKA, tedy dluhu, který Kostelecké uzeniny měly vůči státní agentuře.

„Valná hromada souhlasí se započtením pohledávky společnosti Agrofert Holding ve výši 100 milionů korun vůči společnosti Kostelecké uzeniny proti pohledávce společnosti na splacení emisního kurzu nových akcií. Tuto pohledávku vůči Kosteleckým uzeninám nabyl Agrofert Holding jejím postoupením z České konsolidační agentury," stojí v zápise valné hromady.

Návrh byl schválen.

V 10.45 byla valná hromada ukončena.

Agrofert měl tedy ve svém majetku akcie o nominální hodnotě 251 milionů, což představovalo podíl na základním kapitálu ve výši 91,9 procenta. Agrofert tak splňoval podmínky pro uplatnění práva výkupu zbylých akcií.

V únoru 2008 byl podle obchodního rejstříku jediným akcionářem podniku už jen Agrofert Holding, od ledna 2014 Agrofert, a. s.

Eldaniel - Czech elves database

207

Když se deník E15 dotázal Babiše v roce 2009 na to, zda nebylo jeho počínání v kauze ČKA v rozporu s dobrými mravy, protože to naznačují odposlechy z případu Radky Kafkové, Babiš se snažil vysvětlit, že to dělal jen proto, aby zachránil jeden skomírající podnik.

„Udělali jsme záslužný čin pro české hospodářství. Kdyby nebylo nás, tak Kostelecké uzeniny dávno zbankrotovaly. Pohledávku jsme koupili velice draze. Navíc Agrofert navyšoval základní jmění Kosteleckých uzenin a drží je nad vodou. A co z toho nyní mám? Firmě jsme museli

poskytnout úvěry, její zisk je nepatrný, v řádu milionů," řekl Babiš v roce 2009.

Jenže tím, jak si to zařídil, aby mu to všechno klaplo, se nepochlubil.

208

Jak dopadla Radka Kafková, už víme. Policie ji obvinila z přijetí úplatku v jiném případu, v tom spojeném s pohledávkou za firmou Cetus. Soud ji za to poslal na rok do vězení.

V roce 2012 ji však po půlce trestu pustili na svobodu s podmínkou. Co se ale nevědělo, je to, jaká byla skutečná role tehdejšího ministra financí Bohuslava Sobotky v celé kauze.

Odposlechy, které jsem v magazínu Reportér analyzoval, vnesly nové světlo i do jeho odpovědnosti.

Ze sdělovacích prostředků je zjevné, že Sobotka se v roce 2006, když Kafkovou zatkli, od této úřednice rázně distancoval. A pár hodin po obvinění navrhl premiérovi její odvolání. „Chtěl bych vyjádřit značné znechucení nad tím, jakého chování se paní Kafková zřejmě dopustila," uvedl tehdy Sobotka.

Premiér Paroubek se ho zastal. „Sobotka chybu neudělal. Kdybychom odstupovali pokaždé, když někoho nominujeme a on selže, tak by tady asi mnoho politiků použitelných pro vrcholnou politiku nebylo," řekl Paroubek v České televizi.

Jenže z policejního spisu bylo patrné, že s Kafkovou to bylo nahnuté dávno předtím, než byla zatčena. Stěžovali si na ni úředníci, šéf ČKA Zdeněk Čáp i členové dozorčí rady agentury. Kafková se proto snažila čelit snahám o své odvolání tak, že o situaci v ČKA často hovořila se svými vlivnými zastánci. Občas jí pomohl Babiš, někdy její partner bankéř Dombek.

Eldaniel - Czech elves database

Z odposlechů však vyplývá, že zastání našla i u Sobotky. Což se veřejně nevědělo.

209

V záznamech policie nebyl přímý hovor mezi Kafkovou a Sobotkou. Lze to ale dovodit ze slov Kafkové nebo z debat s politikem ČSSD Karlem Březinou. Ale také z rozhovorů, které Kafková vedla se svým známým, advokátem Alexanderem Károlyim.

V červenci 2005 byla situace kolem Kafkové natolik rozjitřená, že byla na stole i varianta jejího odchodu z agentury. Kafková si chtěla jen vydobýt co nejlepší podmínky s odstupným. Proto se sešla i se Sobotkou. Z jedné věty to dokonce vypadalo, že se uvažovalo o tom, že dostane i nějakou významnou funkci na Sobotkově ministerstvu financí.

5. července 2015, 15:48
Březina: „Radko, mluvil jsem s ním (*se Sobotkou*). Příští týden ti domluvím schůzku. K.“
Kafková: „Dík. Jak se na to tvářil?“
Březina: „Byl fakt překvapen. Tak jsem mu musel vysvětlovat situaci. Myslím, že pochopil to odchodné. Takže ti tam domluvím schůzku hned ve čtvrtek. K.“

7. července 2005, 14:02
Březina: „Ministr v pondělí, 12.30, potvrzen. K.“

7. července 2005, 17:32
Kafková o tom informovala svého právníka Károlyiho.
Kafková: „Schůzka s MF (*ministrem financí*) domluvena na pondělí (11. 7. 2005 ve 12.30), takže prosím, abyste se mi zítra po schůzce ozval. Případně jsem o víkendu v Praze. Zatím děkuji.“

Eldariel - Czech elves database

10. července 2005, 17:07
Károlyi: „Zdravím. V pátek večer jsem přišel pozdě, tak jsem už nevolal. Neruším?“
Kafková: „Ne, píšu si řeč pro pana ministra.“
Károlyi: „Tak já volám a zopakuju stav: Jste u ministra v 11 hodin?“
Kafková: „Ve 12.30.“
Károlyi: „Předmětem jednání bude i to místo, nebo ne? Místo u něj.“
Kafková: „To netuším. Stalo se ale to, že ministr byl velmi překvapen, že ten stav (*v ČKA*) je tak brutální, a zadruhé na to neměl žádnou reakci a byl překvapen tak, že při řešení případů se k tomu vracel a řekl, že mě velice rád přijme. Já jsem sama překvapená, že to udělal tak náhle.“

210

Károlyi své klientce radil, aby si vzala v případě nějaké nabídky od Sobotky čas na rozmyšlenou. Sliboval jí totiž, že má v záloze ještě jednu možnost, kam by mohla případně jít pracovat. Jméno potenciálního zaměstnavatele Károlyi nevyslovil – jen mluvil o „dotyčném pánovi“.

Károlyi: „Kdyby to (*na schůzce s ministrem*) padlo, tak poděkovat a vzít si čas tak dva dny. Ten dotyčnej pán byl příjemně překvapen, když zjistil, o koho jde. On o vás, o osobu tohoto typu, zájem má, pro práci v Praze. On mě jen poprosil o dva až tři dny na zvážení k využití potenciálu, jak vás využit. Bylo to postaveno tak, že nesháníte zaměstnání, ale že byste mohla být volná a byla by škoda, kdybyste byla mimo jeho portfolio a firmy. Jen musí najít své možnosti z hlediska postavení a podobně. Další postup je ten, že se setkáte a probereme to.“

13. července 2005, 9:52
Károlyi: „Jenom mi řekněte, jak to... Jestli to tedy jde po telefonu?“

Eldaniel - Czech elves database

Kafková: „Ale jde. V pondělí to proběhlo v klidu. Jsem překvapena. Pan ministr podpořil prakticky všechno. Řekl, že se to bude snažit vyřešit s nejmenším odporem. Nechal si zaslat všechny moje požadavky a řekl, že nevidí nejmenší problém... Řekl mi, že aby mě vláda odvolala, to by se – jo – muselo něco stát. Byl by rád, abych tam vydržela jeho volební období. Proběhlo to v klidu.“

Lobbing u politiků zjevně zabral. Kafková v ČKA zůstala. Až do 26. července 2006, než si pro ni přišla policie.

211

Kafková nechtěla po letech už případ jakkoli komentovat. Přes svého partnera Františka Dombeka mi vzkázala, že je to pro ni uzavřená záležitost.

„My si chceme žít už svůj soukromý život. Na veškerý veřejný život kašleme. Rozumím vašemu zájmu, ale my se k tomu už nebudeme vyjadřovat,“ řekl Dombek v roce 2015.

Bohuslav Sobotka uvedl, že se s Kafkovou příliš nevídal. „S paní Kafkovou jsem byl v minimálním kontaktu. Agendu ČKA jsem vždy prioritně řešil s jejími řediteli Řežábkem a poté s Čápem,“ sdělil.

Bývalý ministr Březina řekl, že už neví, co před deseti lety přesně dělal. „Jediné, co vím, že jsem v té době pracoval jako poradce v ČKA a Radka Kafková byla členkou představenstva. Víc k tomu nedokážu říct,“ uvedl Březina.

Eldariel - Czech elves database

212

Necelý rok po zatčení Kafkové se rozhodl skončit v Agrofertu Jan Kadaník. A dostal mimořádnou nabídku: stal se členem vedení švýcarské společnosti Ameropa, k níž měl Babiš v minulosti velmi blízko.

„Byl jsem v Agrofertu přes šest let, a jak pro firmu, tak pro mne to byly plodné roky," řekl později Lidovým novinám.

Když jsem se Kadaníka ptal na ČKA a na schůzky s Kafkovou, řekl, že si už na řadu věcí nepamatuje. „O žádných odposleších nevím. Co jsme (*s Kafkovou*) řešili, si po osmi letech věru nepamatuji. Tuším, že jsme v době privatizace Unipetrolu hovořili na toto téma, protože ČKA byla smluvní stranou privatizačních smluv a Agrofert byl v konsorciu s PKN," řekl Kadaník.

A na dotaz, zda se může vyjádřit ke způsobu, jakým řešil s Kafkovou snížení splátek za Aliachem, Kadaník odpověděl: „Tak to si opravdu nepamatuji."

Eldariel - Czech elves database

213

Co mi v roce 2015 na informace z policejních odposlechů řekl Andrej Babiš? „Odmítám jakýkoliv vztah s Radkou Kafkovou i to, že bych se s ní scházel v hotelích či restauracích. Jednal jsem s ní nejvýše dvakrát, a to oficiálně v sídle ČKA a za přítomnosti jejích kolegů. Hovořit o jakýchkoli vazbách je pouze snahou o poškození mé osoby, fabulací a lží," vzkázal miliardář, majitel Agrofertu a první místopředseda vlády.

Připomeňme si, jak Andrej Babiš komentoval schůzky s Kafkovou v roce 2009, kdy ještě nebyl ministrem financí: „S Kafkovou komunikoval hlavně tehdejší člen představenstva Agrofertu Jan Kadaník. Potkávali jsme se s paní Kafkovou relativně málo, chodili jsme do sídla agentury. Jestli jsme se potkávali i jinde, to si již nepamatuji."

Po letech a nástupu do politické funkce se tedy vzpomínky na kontakty s vlivnou úřednicí, zdá se, poněkud zpřesnily.

Policejní odposlechy ani popsané situace nedokazují, že by Andrej Babiš úřednici Kafkovou či někoho jiného korumpoval. Ukázaly však jasně, že i on pro své podnikání v minulosti bohatě využíval klientelistických vazeb na politiky, státní úředníky a úřednice. Tedy přesně to, co jindy tvrdě kritizuje.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část desátá

DIAGNÓZA AB

Eldariel - Czech elves database

214

Na Babiše je zjevně možné nahlížet jako na jakousi rozdvojenou osobnost. Když svítí světla kamer, je milý a zábavný. Ale když spadne opona, je to úplně jiný člověk.

Známe ho jako usměvavého rozdavače koblih, s nímž se rádi fotí lidé na různých akcích. Vidíme ho jako neúnavného bojovníka proti korupci a podvodům, který by pozavíral všechny, kdo tu „kradnú“. A také tu máme jím namalovaný obraz – úspěšného podnikatele, který začínal jako chudý podavač míčků na tenisu, aby se z něj později stal vynalézavý a poctivý prodejce hnojiv a biopaliv.

Jenže to je jen jedna, nablýskaná a marketingová, část jeho portrétu.

Od chvíle, co se zabydlel v politice, neustále vymýšlí marketingové kampaně, které mají lidi přesvědčit, že to myslí dobře. Chce, aby lidé uvěřili jeho pravdě, jeho byznysu, jeho vidění světa, jeho pocitům a emocím.

Babiš na to má. Platí si odborníky na „píár“, na marketing, na kampaně. Zaplatí si všechno a koupí si cokoli, co chce. Koupil si i noviny a novináře, z nichž někteří mu v přetírání reality narůžovo pomáhali.

Podstatné ale je sledovat, jaký je Andrej Babiš, když spadne opona a zhasnou světla kamer a odejdou všechna ta „píár líčidla“.

Eldariel - Czech elves database

215

Andrej Babiš a jeho hnutí ANO je jen bohatší, poučenější a sofistikovanější verze někdejší kmotrovské strany Věci veřejné. I on – stejně jako kmotři z ODS – dělal politiku, která vyhovovala hlavně jemu a jeho „rodině“.

Ve vládě pak jako politik prosazoval zákony, které otravovaly drobné živnostníky, zatímco Agrofert a další velké koncerny měly klid.

Až mnohem později to přiznal v rozhovoru pro deník Právo premiér Bohuslav Sobotka.

„Když jsme dohadovali koalici, tak ČSSD chtěla jít proti velkým firmám, ale v tom nám zabránilo hnutí ANO. Nebudu spekulovat o tom, že by to možná znamenalo vyšší daně pro Agrofert nebo řetězce či banky, na kterých je Agrofert závislý. Navrhovali jsme sektorovou daň pro banky a zvýšení daně pro velké firmy. Ale ANO se postavilo proti," řekl Sobotka v listopadu 2016.

Elidariel - Czech elves database

216

Babiš vycházel vstříc nejen sobě, ale také velkým bankám, které ho úvěrovaly. A prosazoval taková řešení, která dala miliardy firmám dodávajícím na trh informační systémy. I tady platilo, že šlo zejména o IT firmy, které Babiš dobře znal.

Všiml si toho také politický aktivista a analytik Petr Havlík. V květnu 2016 napsal na server Forum 24: „Babiš podmiňuje svou účast ve vládě nezavedením sektorové daně pro banky a IT společnosti. Tím ruší jeden z hlavních předvolebních hitů ČSSD. A zároveň tím potěšil některé své kolegy z velkého byznysu, především Kellnerovu PPF, ale i J&T. Ale hlavně ušetřil významné peníze největším domácím bankám, které zároveň úvěrují Agrofert.

V roce 2012 totiž došlo ve skupině Agrofert Holding k zásadní proměně. Změnilo se pořadí hlavních úvěrujících bank. Citibank nahradila na pozici hlavního úvěrujícího ústavu Komerční banka z francouzské skupiny Société Générale."

Z celkového úvěrového portfolia Agrofertu ve výši zhruba 25 miliard korun poskytla podle Petra Havlíka právě Komerční banka více než jednu

čtvrtinu. Po ní následovaly Erste Group, Raiffeisenbank, UniCredit Bank a ČSOB.

217

Andrej Babiš tak může stokrát tvrdit, že jeho hnutí není to samé, co Věci veřejné, ale realita je bohužel jiná. Řada kroků i plánů do budoucna, které uskutečňovalo pod Babišovým vedením hnutí ANO, připomínala způsoby neblaze proslulé podnikatelské strany VV Víta Bárty.

Když jsem si to po nějakém čase shrnul, vyšlo mi deset podobností šéfa hnutí ANO s „majitelem“ zkrachovalých Věcí veřejných Vítem Bártou.

Podobnost první
Vít Bárta založil věčka a vše dominantně řídil, ale dlouhou dobu nechtěl být viditelným lídrem. Jenže pak oznámil, že bude kandidovat na poslance, a hravě se prodral do vlády, kde zastával post ministra dopravy.

Andrej Babiš založil hnutí ANO, ale dlouhou dobu říkal, že on do politiky nepůjde a že hledá toho správného lídra. Nakonec se stal lídrem on, kandidoval, stal se poslancem i ministrem financí.

Podobnost druhá
Vít Bárta založil svou politiku na antikorupčním tažení. Bojoval s „dinosaury“ stabilních stran a útočil na vybrané kmotry z ODS.

Andrej Babiš dělal to samé. Hlásal znechucení nad korupcí ve státě, válčil se starými „dinosaury“ a využíval každou příležitost připomenout řádění pražských kmotrů ODS.

Podobnost třetí
Vít Bárta postavil svou moc na informacích, které měl z doby, kdy šéfoval své bezpečnostní agentuře ABL. V ní zaměstnával řadu bývalých

Eldariel - Czech elves database

policejních expertů. Ti pak špehovali Bártovy politické a podnikatelské konkurenty a dodávali mu kompromitující materiály.

Andrej Babiš neměl bezpečnostní agenturu, ale ve svém Agrofertu si zřídil silné zpravodajské zázemí v bezpečnostní divizi, kde pracovala řada bývalých policejních funkcionářů. Navíc se sám velmi dobře znal s některými policisty, zejména z protikorupční policie. Šéfem bezpečnostní divize Agrofertu se stal bývalý náměstek této policejní složky Jiří Veselý.

Podobnost čtvrtá

Vít Bárta sázel na známé tváře a podporovatele strany. Rád se ukazoval ve společnosti krásných žen, třeba s bývalou miss Renátou Langmannovou, nebo se chlubil známým novinářem Radkem Johnem. Filmovou branži zastupoval v jeho týmu režisér Vít Olmer, ze sportovců jmenujme třeba skifaře Václava Chalupu a ze zpěváků Martina Maxu.

A jak to dělal Babiš? Podobně. Tady je drobný výčet podporovatelů z různých profesí: zpěvák Richard Krajčo, žokej Josef Váňa, hokejista Jaromír Jágr. Babiš se chlubil i dalšími sympatizanty: zpěvákem Michalem Davidem, moderátorem Leošem Mareš nebo zpěváky Karlem Gottem a Helenou Vondráčkovou.

Eldariel - Czech elves database

Podobnost pátá

Vít Bárta přesvědčil své sličné dívky, které kandidovaly do voleb, aby se svlékly do plavek a vyfotily se na billboardy. Chtěl upoutat pozornost.

I v Babišově hnutí byl podobný případ. Sexuoložka Laura Janáčková pózovala na plakátech v negližé. A byl o ni zájem… V médiích se díky ní mluvilo o hnutí ANO.

Podobnost šestá

Bártova strana VV nasazovala do voleb mladé krásné ženy. I když byly občas na nevolitelných místech, měl Bárta jistotu, že se jimi bude moct zaštítit na plakátech. Dělal to proto, aby ukázal, že jdou za ním i mladí lidé, a také, aby přilákal voliče na krásu žen.

Také kandidátky ANO sázely často na tento marketingový tahák.

Podobnost sedmá

Bárta věděl, že potřebuje vliv v médiích. Proto založil vlastní stranický plátek s názvem Pražan Věci veřejné. A navázal důvěrné vztahy s některými novináři jednotlivých redakcí. Přes ně pak korigoval vznikající kauzy nebo řídil svou stranickou sebeprezentaci.

Miliardář Andrej Babiš to udělal po svém. Koupil si rovnou dva celostátní deníky – MF DNES a Lidové noviny – a navíc Rádio Impuls.

Podobnost osmá

Bárta získával peníze na financování své strany nejen ze svého podnikání, ale tajně také od podnikatelů blízkých některým pražským kmotrům. V roce 2009 dostala jeho ABL od stavební firmy Navatyp pět milionů korun. Nikdo o tom neměl vědět. Byla to forma skrytého financování příštích politických aktivit Víta Bárty.

I Babiš měl svůj sponzorský hřích z minulosti. I když v opačném gardu. Protože byl bohatý, nepotřeboval peníze od nějakého sponzora jako Bárta. Když ještě Babiš nebyl v politice, zajistil si přízeň politiků tak, že v roce 1997 přišel ČSSD tajemný dar z Panamy.

Podobnost devátá

Bárta měl pomýlenou personální politiku. Často vsadil na lidi, kteří selhali nebo měli průšvih. Poslanec Michal Babák se porval v hospodě a přišel o zuby. Jeho kolega z klubu VV Otto Chaloupku stíhala policie pro korupci. Radek John na postu ministra vnitra vyhořel a zesměšnil se. Pro šéfku poslaneckého klubu VV Kristýnu Kočí se vžila přezdívka „Blonďatá bestie“ za to, že tajně nahrávala své spolustraníky.

I z Babiše se vyklubal mizerný personalista. Šéfkou pražské organizace ANO udělal Radmilu Kleslovou, bývalou špionku komunistické rozvědky, která mu pražskou pobočku hnutí téměř rozložila. Lídrem pražské kandidátky udělali podnikatelku Martinu Schopperovou, která sice vypadala hezky na plakátech, ale jinak nic neuměla. Pro neschopnost musela po týdnu odstoupit.

Eldariel - Czech elves database

Babišova ministryně spravedlnosti Helena Válková zase málem rozložila celý resort, když si na úřad jako první náměstkyni přivedla právničku Hanu Marvanovou. Ta pak musela kvůli vleklým sporům se šéfovou odejít. Stejně jako nakonec rezignovala i sama Válková. Ministrem dopravy udělal Babiš Antonína Prachaře. Ani jeho kroky ale nezískaly kladnou odezvu odborného publika. Zanedlouho byl vyměněn.

Na post šéfa klíčového podniku Ředitelství silnic a dálnic dosadil Jana Kubiše. Jenže ten se neosvědčil a musel rychle odejít. Po něm nastoupila „neodbornice“ Soňa Křítková, bývalá ředitelka strategie a komunikace Agrofertu. Po pěti měsících ji nahradil manažer Jan Kroupa.

Podobnost desátá

Spolustraníci nazývali svého šéfa Víta Bártu „superguru“. Byl pro ně „nadčlověkem“, tedy mužem, který ovládá vše.

V případě Babiše by se hodil spíše výraz „hyperguru“. Babiš je přece jen o několik úrovní výš. Babiš je určitě mocnější a bohatší. Ale v principu si byli s Bártou vlastně velmi podobní. Stejné jako jejich strany či hnutí.

A jaký byl mezi nimi rozdíl?

Vlastně jen v nulách za čifrou vyjadřující jejich majetek. A pak ještě jedna maličkost.

Bárta vracel k moci zadními vrátky některé kontroverzní podnikatele a kmotry porevoluční éry. Babiš šel dále proti času, když rozdal funkce starým komunistům a agentům StB. Jak v září 2014 spočítal týdeník Echo, v bezprostřední blízkosti Babiše se v jedné době pohybovalo na sedmnáct bývalých důstojníků nebo agentů StB.

Eldariel - Czech elves databáse

218

Poslanci ANO byli většinou jen loutkami v rukách Andreje Babiše. Podobně jako bývaly „holky z plakátů vévéček“. Jen s tím rozdílem, že to

vypadalo, jako by těmto vylepšeným verzím z ANO nainstalovali pod kůži silnější čip loajality.

Zatímco proti Bártovi se nakonec vzbouřila téměř polovina poslanců, v ANO se to stalo jen ojediněle.

Jednou z mála té hrstky, kdo měl odvahu se svému bossovi postavit, byla poslankyně Kristýna Zelienková. Ta v červenci 2016 oznámila, že v hnutí ANO končí. Babišovi řekla, že už mu nemůže věřit.

Zelienková vystudovala management cestovního ruchu na Univerzitě Jana Amose Komenského a poté působila v nadnárodních hotelových řetězcích. V roce 2010 si založila poradenskou firmu v oblasti ubytování a cestovního ruchu. Pak se nechala zlákat Babišem a stala se poslankyní a místopředsedkyní středočeské organizace ANO.

Zelienkové začalo vadit chování Babiše a jednání hnutí ANO v kauze Čapí hnízdo. To je název farmy, která stojí nedaleko vsi Olbramovice na Benešovsku. Babišův Agrofert tam vybudoval velký areál s restaurací, hotelem a kongresovým centrem a také s malou zoologickou zahradou.

Sice tam může na návštěvu kdokoli, ale většinou ho využívá Babiš, Agrofert nebo hnutí ANO.

Eldariel - Czech elves database

219

Podezřelá a závažná kauza se z Čapího hnízda stala ve chvíli, kdy se ukázalo, že farma byla zčásti postavena z evropských peněz.

V průběhu stavby totiž Babiš nechal převést vlastnictví areálu na anonymní majitele, kteří si v té době požádali o padesátimilionovou dotaci z Evropské unie. Ta byla projektu Čapího hnízda schválena. Jenže problém byl, že dotace byla určena jen a výhradně na podporu malého a středního podnikání. Farma tuto podmínku splnila jen na krátkou a přechodnou dobu. Pět let po vyčerpání dotace byla farma vrácena zpět pod křídla koncernu Agrofert.

Babiš tak musel čelit podezření, že to byly jen fiktivní majetkové přesuny, aby dosáhl na podmínku, která mu umožnila evropskou dotaci získat. Kdyby o ni požádala farma – coby součást koncernu Agrofert – dotaci by nedostala.

Babiš odmítl, že by se dopustil podvodu, a označil kauzu za uměle vytvořenou. „Je to kampaň proti mně," prohlásil. Jenže případ začala vyšetřovat policie.

Babiš pak v parlamentu pod politickým tlakem uvedl, že anonymními vlastníky farmy byly dvě jeho dospělé děti a jeho životní partnerka Monika (od níž pak akcie převzal její bratr Martin Herodes).

Zelienková řekla, že právě případ Čapího hnízda jí otevřel oči. „Je možné, že vyšetřování zjistí, že se pan Babiš, respektive jeho firmy, nedopustily ničeho nezákonného. Z mého pohledu ale porušil svůj mravní politický kodex, neboť kázal vodu, ale pil víno. Jeho heslu – nelžu a nekradu – už nemohu věřit," řekla poslankyně v létě roku 2016.

Eldariel - Czech elves database

220

Zelienková pak popsala i další důvody, které ji vedly k odchodu ze strany. Podle jejích slov panovaly v hnutí nedemokratické poměry. Poslankyně se o tom přesvědčila, když vystoupila s odlišným názorem, než jaký zastávali ostatní členové hnutí.

„Z reakcí některých mých kolegů z hnutí, zejména v poslaneckém klubu, jsem v těchto případech cítila stále rostoucí dehonestaci. Diskusi postupně nahrazovalo okřikování, někdy i ponižování a urážky, aniž by proti tomu vedení klubu či vedení hnutí vystoupilo a navrhlo způsob, jakým se o problémech budeme bavit. Debaty nahradily direktivy. Podle mě se tím zcela degradoval samotný princip parlamentarismu, který předpokládá svobodnou výměnu názorů a argumentů," uvedla Zelienková.

Třetím důvodem pak byly poměry v komunální politice. Poslankyně přišla s poměrně ostrým obviněním: „Jsem přesvědčena, že lidé z vedení oblasti zakládali místní organizace v rozporu se stanovami, vyráběli falešné zápisy, schvalovali kandidátky bez svolání sněmů, účelově si měnili bydliště v naději na získání pozic v zastupitelstvech. Zcela nelegitimně mě obcházeli v komunální politice a snažili se mě vyloučit z povolebních vyjednávání.“

Vedení ANO to odmítlo. A Babiš řekl, že Zelienkovou nechápe.

„Já jsem s Kristýnkou normálně komunikoval,“ řekl Andrej Babiš, aby zmírnil – ojediněle jiskřivou – debatu na sněmu hnutí ANO.

„Že o mně Babiš mluví jako o Kristýnce, ukazuje na jeho paternalistický způsob vedení strany. On je moudrý otec, který si vychovává své děti – a ty musí pochopit, že poslouchat je správné, protože rodič má vždy pravdu,“ reagovala Zelienková, která se jinak v politice věnovala také zahraničním tématům a migrační krizi.

Babiš ji pak označil za rebelku. „Když začala migrační krize, tak začala řešit Sýrii a my jsme na to měli jiný názor. Ona potom nezapadla do kolektivu, dělala si, co chtěla,“ řekl Babiš.

Jenže Zelienková se stále vracela zejména ke kauze Čapí hnízdo.

„Hnutí ANO jsme založili na myšlence, že nekrademe, nelžeme a budeme dělat efektivnější, zodpovědnější a férovější politiku než ti před námi. Ale z postoje pana Babiše mám pocit, že kličkuje, lavíruje, a já už nevím, zdali mu mám jeho poslední verzi (ke *kauze Čapí hnízdo*) věřit,“ řekla poslankyně serveru Aktuálně.cz.

A na svém facebookovém profilu ještě doplnila: „Pan Babiš provedl řadu právních a účetních operací, aby se zmocnil peněz určených pro malé a střední firmy. Připravil tak o ně podnikatele, kteří je opravdu potřebují. Pokud chtěl pan Babiš zajistit své potomky, měl jistě už tehdy dostatek vlastních zdrojů.“ *(Zelienková pak po roce vstoupila do strany TOP 09.)*

S kritikou Babiše za případ Farmy Čapí hnízdo se poslankyně Zelienková nemýlila. Jak později ukázal další vývoj celého případu, mířila do černého.

Elidariel - Czech elves database

221

Už zanedlouho po vstupu do vlády začal Babiš ukazovat svou druhou tvář. Na své kritiky často křičel, nadával jim a označoval je za zkorumpované kmotry.

Té změny v jeho chování na veřejnosti si nešlo nevšimnout. A tak se od něj začala část lidí postupně odvracet. Někteří ho začali připodobňovat ke zvláštnímu druhu mafiána v politice. Toto přirovnání pomohl vnést do diskusí na sociálních sítích Babiš, když zveřejnil na svém facebookovém profilu jeden příspěvek od svého skutečného obdivovatele.

„Vzkaz od pana Šimka mě dostal," napsal Babiš a svého podporovatele Bohuslava Šimka pak doslova citoval: „Držím vám palce a fandím vám. Je přeci jasný, že jste trochu mafián (to není nadávka). Ale je to jeden z důvodů, proč jsem vás volil. Nemůžete do zaneřáděného jezera nasadit pulce a doufat, že se něco změní. Na to je potřeba štika. Kousejte dál."

Babiš chtěl využít příležitosti a mafiánského obrazu se zbavit. „No, za podporu jsem rád. Ale pan Bohuslav je v jedné věci dost mimo. Já jsem v byznysu porážel své soupeře, ale vždycky to bylo podle pravidel. Když člověk podniká podle zákonů, platí daně, firmy, které koupil, tahá z dluhů a modernizuje je, tak takový člověk si nálepku mafián nezaslouží. Ale v naší zemi je to tradice, dívat se na každého průrazného člověka s nedůvěrou. Jasně, jsem urputný, často zvednu hlas. Ale jsem především hospodář. Nemám letadlo, jachtu ani lambo. Takže mafián fakt nejsem." *(Lambo je slangový výraz pro luxusní a drahý vůz Lamborghini.)*

Jistý Ondra Diviš na to v diskusi zareagoval velmi trefně. Uvedl, že by Babiše ke štice nepřirovnával.

„Štika má páteř," uvedl a dodal: „Já bych Andreje (*Babiše*) označil spíš za chobotnici." A v další části popsal, co mu Babiše a chobotnici připomíná. „V devadesátkách se zničehonic vynořil z hlubin jako majestátný milionář. A svá chapadla roztáhl všude. Podívejte se na Babiše v rejstříku firem. Znázornění jeho vazeb na firmy připomíná chobotnici," uvedl Ondra Diviš.

Elbariel - Czech elves database

„Dále mají chobotnice přísavky – takhle Andrej saje dotace. Vypouštění inkoustu pak můžeme přirovnat ke kropení cizích polí roundupem. Babiš je podle mě taky slizký a mění barvy," uvedl facebookový diskutér Diviš.

Případ s roundupem byla narážka na kauzu, kdy Babišova firma Agro Jevišovice vyřešila v roce 2015 na Znojemsku jeden obchodní spor s místním zemědělcem Bohumírem Radou jednoduše tak, že mu postříkala úrodu na poli herbicidem.

222

O Babišovi psala často i světová média. Jeho životní příběh byl nepřehlédnutelný, stejně jako kauzy, které později začaly provázet jeho cestu v politice a ve vládě.

Někdy je dobré si poslechnout názor úplně někoho jiného, třeba zvenčí, kdo není svázán s konkrétním vývojem kauz a s jejich aktéry. Tento nezaujatý pohled třetí strany je mnohdy objektivnější. A byť nepřichází s nějakým senzačním odhalením či s novou věcí a posunem v daném případu, cenné na něm je, že je ten názor oproštěný od osobních zájmů či vzájemných antipatií.

Německý deník Die Welt o Babišovi v červenci 2017 napsal, že „byl vždy všemi mastmi mazaný". A své činy také uměl pokaždé dokonale zahladit. Dodnes třeba nejsou známy všechny okolnosti, za kterých vybudoval svůj Agrofert, všiml si německý list jedné z největších záhad v životě Andreje Babiše.

Podle německého deníku bylo jmenování Babiše do vlády od vítěze voleb Bohuslava Sobotky neprozíravé, a když mu svěřil resort ministerstva financí, bylo to podle Die Welt dokonce naivní.

„Tím se ministr Babiš dostal k finančním tokům z EU, a to bez ohledu na zjevný konflikt zájmů s podnikatelem Babišem. Tři roky byl odpovědný

Eldariel - Czech elves database

za přerozdělování dotací z Evropské unie. Jeho firma Agrofert z toho obrovsky těžila: každý rok shrábla 33 milionů eurosubvencí. Tedy daleko víc než za dob Babiše jako prostého podnikatele. I proto je oligarcha Babiš kromě příslušných českých orgánů vyšetřován také Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF),“ uvedl renomovaný německý list.

Babišem šířená iluze efektivní vlády s okleštěným parlamentem pak podle německých novinářů povede k destrukci ústavního systému a k ořezání kontrolních funkcí parlamentu. „Není přitom divu, že tento útok (*na ústavní systém*) vychází z hnutí, které si zakládá na – svého druhu – vůdcovském principu bez viditelných mechanismů parlamentní kontroly,“ napsal deník Die Welt.

Eldaniel - Czech elves database

223

Na podobné úskalí „Babišistánu“ upozornil v září 2017 v rozhovoru pro Deník uznávaný politolog a sociolog Tomáš Lebeda.

„Babišovy vize vnímám jako mimořádně nebezpečný koncept,“ prohlásil. Reagoval tak na vizi „O čem sním, když náhodou spím“, s níž přišel Babiš před volbami 2017.

Zjednodušeně řečeno: Babiš si ve své vizi přál redukci poslanců z 200 na 101, zrušení Senátu, zavedení jednokolového většinového systému do Sněmovny, zrušení krajských zastupitelstev a snížení počtu ministerstev. A také přímou volbu starostů. Což by možná až tak velký problém nebyl, jako spíše nedomyšlenost toho, kdo by takhle zvoleného starostu hlídal. Protože by jaksi chybělo řádně zvolené zastupitelstvo.

Bylo zjevné, že Babiš si po prvních čtyřech letech v politice už nevystačí jen se všeobjímajícím „bojem proti kmotrům a korupci“. Jeho hnutí bylo čtyři roky u vlády, tak bylo zjevné, že asi nepůjde v této rétorice jednoduše pokračovat a říkat, že hnutí bude opět bojovat proti bující korupci. Byl by sám proti sobě.

Tak si Babiš našel jiné téma, kterým chtěl přilákat voliče. Na radu svého početného týmu marketingových specialistů začal lidem slibovat, že zruší „půlku politiků a půlku státního aparátu“. Což je samozřejmě na první pohled líbivé a lidé na to – bohužel – slyší. Jenže tady se Babiš pustil na tenký led, kdy začíná ohrožovat samotné principy demokracie.

Podle Lebedy by v Česku vznikla naplněním Babišovy vize „přinejmenším velmi štíhlá demokracie s naprosto omezeným zastupitelským prvkem“.

„Znamenalo by to likvidaci demokracie na komunální úrovni. A po zrušení krajských zastupitelstev by skončila demokracie na střední úrovni. Zůstala by jen velmi omezená demokracie na celostátní úrovni,“ řekl Lebeda.

Babiš sice tvrdí, že pro každý jeho krok existují příklady v zahraničí, což je pravda, ale – jak připomíná Lebeda – nenajdeme jediný příklad země, kde by byly všechny jeho návrhy aplikovány dohromady, ba ani částečně. „Máme v Evropě jednokomorové parlamenty, třeba ve Skandinávii, ale v nich je mimořádně vysoký počet poslanců. Průměrný počet voličů na jednoho poslance tam je čtyřikrát menší, než by to bylo tady po Babišových reformách,“ upozornil politolog.

Existují také země, které mají vysoký počet voličů na jednoho poslance, tedy zhruba 100 tisíc, což je podobné číslo, jakým operuje Babiš, ale v nich zase existují druhé parlamentní komory. „A všechny tyto státy mají nějakou střední úroveň zastupování, zemskou, krajskou či regionální. Pokud Andrej Babiš argumentuje tím, že ve Švýcarsku mají jen sedm ministerstev, zapomíná dodat, že tam je obrovské množství pravomocí přeneseno na kantony, které mají vlastní parlamenty a vlády. Na této střední úrovni se dělá významná část politiky. Navíc i ve Švýcarsku se vede debata, že sedm centrálních ministerstev je málo,“ řekl Lebeda.

Eldariel - Czech elves database

224

Tomáš Lebeda se narodil v roce 1976 a patří k nejrespektovanějším odborníkům ve svém oboru. Vystudoval politologii na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, absolvoval studijní pobyt na London School od Economics and Political Science a byl na stáži v britském parlamentu. Působil také v Sociologickém ústavu Akademie věd a na Institutu politologických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde získal docenturu.

Od roku 2008 přednášel na Univerzitě Palackého v Olomouci, kde vedl katedru politologie a evropských studií.

„Nebezpečí spočívá v tom, že demokraté přemýšlejí pouze v intencích stávajícího demokratického procesu. Bohužel události se někdy valí jinými cestami. Andrej Babiš například uvažuje o zavedení referenda pro ústavní změny. Pokud by se mu to podařilo jako první krok, pro který by mohl za určité konstelace získat u části politické reprezentace podporu, ostatní věci by se už odehrály velmi snadno," řekl 2. září 2017 v Deníku politolog Lebeda a dodal: „Tady bych podotkl, že referendum není jen nástrojem ke zvýšení občanské účasti na politickém dění ve státě. Jsou země, kde mají referenda za úkol posilovat silného vůdce, třeba De Gaulla na počátku páté republiky ve Francii. Když se podíváte na referenda, která vypisoval Adolf Hitler před druhou světovou válkou, tak vás mrazí."

Eldariel - Czech elves database

225

Již v srpnu 2014 napsal komentátor Daniel Kaiser v týdeníku Echo pozoruhodný text. Nesl název: „Česká prodejná republika". Autor v ní podtrhl, že v éře Babiše prožíváme největší krizi hodnot od listopadu 1989.

„Po roce 1989 u nás probíhal pokus vybudovat otevřenou společnost podle tradičního západoevropského vzoru. Na počátky tohoto pokusu se

k nám přijel podívat i slavný filozof Karl Popper, který vždycky zdůrazňoval, že v otevřené společnosti je třeba znevažovat velké vůdce a osobnosti," uvedl Kaiser.

Česká demokracie po roce 1989 byla sice nedokonalá, ale – jak komentátor připomněl – nebyly tu žádné nedotknutelné figury, o jejichž dlouhých prstech by se jen šeptalo, „jimž by se novináři vyhýbali a proti nimž by ti, kdo se s nimi dostanou do konfliktu, měli potíž sehnat dobrého advokáta".

„Ani Václavu Klausovi na jeho zenitu se o něčem takovém nemohlo zdát. Úcta k Václavu Havlovi byla místy až nadlidská, ale byla nevynucovaná, dobrovolná, nebyl v ní přítomen element strachu, natož obava o místo či o státní zakázku. V tomto ohledu je nyní česká společnost uzavřenější, nesvobodnější než před 25 lety," napsal Kaiser.

S trochou nadsázky by se dalo říct, že když Andrej Babiš právě spí, tak zřejmě sní o poněkud uzavřené společnosti. Ta by mu totiž vyhovovala úplně nejvíce. V ní se dá totiž snáze zapomenout do všechno „jeho zlé" a nedívat se ani na „všechno ošklivé", co právě dělá nebo dělat teprve bude.

Eldariel - Czech elves database

226

Proč je česká společnost taková? Proč se řítí do náruče nebezpečného oligarchy, aniž řeší, co z toho může vzejít?

Těch důvodů a vysvětlení je určitě celá řada. Může za to nedostatečná katarze uvnitř velkých politických stran, které tu vládly (a ne vždy úplně dobře) uplynulých dvacet let. Možná nastala krize elit a už prostě není z čeho vybírat. Anebo ve společnosti není tolik lidí, kteří mají morální kredit a zároveň chuť se starat o věci veřejné. Nebo takoví existují a jen si žijí mimo politiku. Anebo v politice aktivní jsou, ale ti s ostřejšími lokty je ve stranické hierarchii nepustí dál.

Politický aktivista, katolický kněz a teolog Tomáš Halík šel při těchto úvahách ještě dále. V roce 2016 řekl, že lidem chybí zodpovědnost za svobodu a demokracii.

„Země bývalého komunistického bloku přišly ke svobodě většinou příliš lacino. Hrdinný odpor proti totalitě byl záležitostí nepatrné menšiny. Pro většinu, jak se nyní ukazuje, touha po svobodě byla jen touhou po výhodách Západu bez ochoty převzít se svobodou také odpovědnost," řekl teolog pro Katolický týdeník.

Halík se stal v roce 2014 prvním českým laureátem prestižní Templetonovy ceny, když byl oceněn jako „mezinárodně uznávaná osobnost obhajující dialog mezi různými vyznáními a nevěřícími".

K podobnému závěru se kloní také politolog Lebeda. Ten v již jednou citovaném rozhovoru pro Deník řekl, že „je z posledního vývoje v České republice dost smutný".

„Když se dívám na strukturu subjektů, které voliči podporují, a na politické postoje ve výzkumech veřejného mínění, mám pocit, jako kdyby tady těch 27 let po listopadu 1989 nebylo. Zdá se mi, že téměř neproběhl proces, během něhož by se čeští občané stali skutečnými demokraty," řekl Lebeda.

Právě v tom vidí politolog výrazný rozdíl proti západním společnostem. „Tam jsou vůči svým politikům také velmi kritičtí, ale jsou to hlasy kritických demokratů, pro něž je demokracie vysokou hodnotou. Svým politikům často nedůvěřují, mají potřebu hledat alternativu a měnit je, ale zachování demokracie je u nich vždycky na prvním místě," prohlásil Lebeda.

A zdůraznil, že v Česku lidi ani příliš nevzruší to, když se o někom řekne, že je nebezpečím pro demokracii.

„Významná část české společnosti už ani nemá pocit, že by demokracie byla nějakou cennou hodnotou, neřkuli nejlepším systémem vládnutí. Jak vidíme z průzkumů, nemálo Čechů si myslí, že jistá forma vlády pevné ruky by mohla být docela dobrým řešením. To ovšem znamená, že dávají všanc sami sebe, aniž by to věděli. Až to zjistí, bude pozdě," řekl Lebeda.

Eldaniel - Czech elves database

227

Trvalo to tři a půl roku, než ve společnosti nazrála doba, kdy bylo nutné říct Babišovi sbohem. Tedy aspoň dočasně.

Když v květnu 2017 přišel premiér Bohuslav Sobotka na Hrad, aby vysvětlil prezidentu Miloši Zemanovi, že má na jeho návrh odvolat vicepremiéra a ministra financí Andreje Babiše, mnozí se divili. Jiní tomu nevěřili a část se mu za to smála, či ho dokonce odsuzovala.

Nakonec se z tohoto státnického aktu a společensky důležité situace stala tragikomedie pod taktovkou hlavy státu.

Sobotka původně avizoval, že pokud Zeman Babiše na jeho návrh neodvolá, přinese na Hrad demisi celé vlády. Prezident tak začal hrát svou politickou hru, aby znemožnil Sobotku a aby pomohl svému oblíbenci Babišovi.

Miloš Zeman nebyl v ten den příliš ve formě, ostatně jako už mnohokrát během svého mandátu. Jednou kvůli alkoholu, jindy kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu.

A tak se 4. května 2017 odehrála na Pražském hradě fraška.

Kancelář prezidenta připravila tradiční aranžmá, které se používá pro akt podání demise vlády. A to i přesto, že Úřad vlády hned ráno Hrad informoval, že Sobotka demisi podávat nebude. Prezident se přesto choval, jako kdyby premiér rezignoval.

Prezident a premiér se pak spolu setkali na Hradě. Zeman se v přijímacím sále Pražského hradu opíral o svou hůl.

Podle všech zvyklostí si měl s premiérem před fotografy a kamerami jen podat ruku a jít rokovat za zavřené dveře do jiné místnosti. Ale Zeman se najednou zastavil, zvedl hůl a ukázal s ní Sobotkovi na nedaleký mikrofon. A vybídl ho, aby řekl, co chce.

„No, nastav si to, támhle to máš obráceně," radil prezident Sobotkovi, jak se má postavit k mikrofonu.

Eldaniel - Czech elves database

228

Prezident dal svým jednáním najevo, že nechce „Babišovu hlavu“, že nemá smysl ho přemlouvat za zavřenými dveřmi, aby Babiše z vlády vyhodil. Zeman Babiše podporoval a hájil.

Bylo to pochopitelné. Ti dva totiž spolu měli mnohá tajemství, o kterých by byli nejraději, kdyby se o nich nemluvilo. Třeba jako o tajemném daru z Panamy.

„Já přemýšlím, k čemu bych se měl vyjádřit. Já jsem přišel na jednání s panem prezidentem k řešení vládní krize. Očekávám, že se sejdu s panem prezidentem, abychom prodiskutovali řešení této vládní krize,“ řekl zjevně zaskočený Sobotka.

„Dámy a pánové, ještě včera mě sekretariát předsedy vlády informoval o tom, že pan premiér chce přijet na Hrad, aby podal demisi. Proto jsme připravili obvyklé aranžmá, které probíhá při všech demisích předsedů vlád,“ řekl Zeman. „Na rozdíl od pana premiéra já tomuto aranžmá dostojím,“ dodal.

Sobotka nakonec trapnou situaci nějak ustál. Zatímco Zeman po chvíli odkulhal z místnosti pryč a celý improvizovaný projev premiéra si ani nevyslechl, Sobotka trpělivě vysvětloval, proč je Babiš nedůvěryhodný.

Eldariel - Czech elves database

229

Babiš měl sice řadu problémů z minulosti, ale až jeho aktivní politické kroky a veřejné vystupování od roku 2013 ukázaly, jak nepřekonatelný je jeho střet zájmů. Navíc nedokázal vysvětlit mnoho svých stínů. Ty začaly prosakovat na veřejnost už po pár měsících jeho účinkování ve vládě.

Babiš nejdříve na koaliční schůzce pohrozil poslanci z ČSSD Ladislavu Šinclovi, aby se o něj příliš neotíral, protože má na něj „nepříjemné informace“, přičemž v ruce držel složku s nápisem „Ladislav Šincl“.

Pak vyšly najevo problémy kolem Farmy Čapí hnízdo. A policie začala vyšetřovat podezření ze zneužití padesátimilionové dotace z EU, která byla původně určena pro malé a střední podnikatele.

A nakonec se Babiš zaplétal do vysvětlování svých příjmů, zejména pak do korunových dluhopisů Agrofertu, ze kterých nemusel platit žádné daně. Což bylo zvláště kontraproduktivní a politicky neprozíravé vzhledem k tomu, že on – jako ministr financí – přicházel s restriktivními opatřeními včetně elektronické evidence tržeb, jak co nejvíce omezit různé daňové kličky.

Sobotka se od Babiše distancoval krátce poté, co na souvislosti kolem korunových dluhopisů začátkem roku 2017 upozornil server Echo 24. A začal ministra financí tlačit k tomu, aby sám z vlády odešel. „Nekalé praktiky daňové optimalizace negativně dopadají na poctivé podnikatele a občany," oznámil Sobotka.

V případu šlo o nákup korunových akcií Agrofertu za 1,48 miliardy korun. Babiš svým nákupem využil mezeru v zákoně, protože dluhopisy v hodnotě jedné koruny vydané v roce 2012 nepodléhaly dani. Základ daně se zaokrouhloval na celé koruny dolů, vlivem zaokrouhlení tak byla u fyzických osob efektivní daň nulová. Díky dluhopisům si Babiš přijde každý rok na nezdaněných 90 milionů korun ročně.

Nebylo divu, že premiér Sobotka nakonec vypěnil. „Babiš se chová pokrytecky, když inkasuje peníze z dluhopisů Agrofertu, aniž je zdanil, a zároveň se tváří, že bojuje s daňovými úniky. Svým nákupem korunových dluhopisů Babiš důkladně ojebal český stát," napsal Sobotka v únoru 2017 na svém účtu na Facebooku. Ten slovník byl na jindy supersuchého Sobotku dost překvapivý.

„Pan premiér proti mně dělá kampaň, je to pokrytecké," reagoval Babiš.

Sobotka se choval pragmaticky. Jako premiér zodpovídal za své ministry, a kdyby se za Babiše postavil, musel by nést za všechny Babišovy problémy zodpovědnost a pak i následky.

„Můžete mě i zabít, ale nerezignuju," říkal Babiš zvýšeným hlasem 10. května 2017 ve Sněmovně.

Eldaniel - Czech elves database

Dva týdny nato, ve středu 24. května 2017, byl Babiš nakonec z vlády odvolán. Sobotka částečně slavil. Svůj střet s Babišem a také se Zemanem vyhrál, ale celou válku nakonec nevybojoval.

Zaplatil za to daň. Zůstal sice premiérem, ale měsíc nato sám oznámil konec v čele ČSSD, kde ho do řádného sjezdu nahradil dosavadní místopředseda strany a ministr vnitra Milan Chovanec. A aby Babišovi i Zemanovi co nejvíce zkomplikoval další politické útoky, navrhl jako hlavního volebního lídra strany do říjnových voleb (s ambicemi na možného premiéra) ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka. Ten měl ze všech tří nejméně škraloupů.

Eldaniel - Czech elves database

230

Babiš se na ministerstvu financí rozloučil nečekanou etudou, při které mu na chodbě během potlesku jeho podřízených vyhrkly slzy z očí. Babiš se pak na sociální síti pochlubil boxerskými rukavicemi, které obdržel od svých podřízených na poslední poradě.

„Dostal jsem boxerské rukavice, na které se mi všichni podepsali. Díky moc. Na svůj pobyt na ministerstvu financí budu vzpomínat celý život," vzkázal Babiš na Facebooku. Na fotce z úterního dopoledne, kterou tam přiložil, nechyběly v zasedacím sále ani obligátní talíře s koblihami.

Babiš také pozval ministerské úředníky na neformální rozlučku na Farmu Čapí hnízdo. Akci vhodně spojil s dlouho plánovanou oslavou pátého výročí nadace Agrofertu, se kterou, jak sám podotkl, „už nemá nic společného". (Holding Agrofert totiž na nátlak ostatních politiků převedl do svěřenského fondu.) Všem, kteří na farmu přišli, zahrála Babišova oblíbená kapela Kryštof.

Působilo to dost neomaleně. Babiš si zvolil místo rozlučky už poté, co bylo známé, že policie zahájila vyšetřování dotačního podvodu, k němuž mělo dojít právě při výstavbě Farmy Čapí hnízdo. Na řadu lidí to mohlo

dělat dojem, jako kdyby byl Babiš hluchý a slepý. Jenže ve skutečnosti to byl jasný vzkaz: „Je mi to jedno, mne nedostanete“.

Ihned po odchodu z vlády se Babiš začal naplno věnovat předvolební kampani. Svého snu, že jednou bude premiérem, se nechtěl nikdy vzdát.

Ve středu 6. září 2017, v den, kdy Poslanecká sněmovna odhlasovala vydání Babiše k trestnímu stíhání za kauzu Čapí hnízdo, zveřejnil Babiš krátké prohlášení: „Vážení političtí protivníci, mě neumlčíte, nezastrašíte a nezastavíte mě. A také se mě nezbavíte. O mém osudu v politice rozhodnou občané ve volbách a já budu bojovat.“

Babiš začal hrát vabank. Šlo mu totiž o všechno. Pokud by skončil ve vězení, skončila by i éra jeho byznysu a možná by se mu začal hroutit i penězostroj s názvem Agrofert.

Eldaniel - Czech elves database

231

Po několikaletém mapování Babišových aktivit a analyzování všech dostupných materiálů a případů jsem dospěl závěru, že Andrej Babiš je jedno z největších ohrožení demokracie od listopadu 1989. Nic horšího tu – podle mého názoru – od pádu socialismu nebylo.

A to ještě nebylo zdaleka všechno, co se kolem Babiše vyjevilo a zřejmě ještě někdy ukáže.

Jak naléhavá a závažná byla všechna varování před ambicemi oligarchy Babiše, ukázal případ, který se dostal na veřejnost krátce po Sobotkově oznámení, že chce Babiše odvolat z vlády.

Na twitterovém účtu anonymního zdroje, který se představoval jako „Julius Šuman“ (podle jména Babišova řídícího důstojníka z StB), byly zveřejněny audionahrávky ze schůzek, které měl Babiš s novinářem Mladé fronty DNES Markem Přibilem. Babiš se na nich s novinářem nepokrytě domlouval na tématech, která budou očerňovat jeho politické konkurenty, a na termínu, kdy mají noviny takové články zveřejnit.

1. května zveřejnila Skupina Šuman dvouminutovou nahrávku s Andrejem Babišem, na které se šéf hnutí ANO vulgárně vyjadřoval o ministrech z ČSSD, zejména o ministru zahraničí Lubomíru Zaorálkovi a ministryni práce Michaele Marksové. Premiéra Bohuslava Sobotku označil Babiš na nahrávce za „největší svini, kterou poznal“ a za „blbečka“. O ministru Zaorálkovi mluvil jako o „neschopném debilovi“. Urážlivě nazval i několik novinářů.

232

O dva dny později se na internetu objevila další, asi pětiminutová nahrávka, na které Babiš mluvil přímo s redaktorem MF DNES Markem Přibilem. Ten Babišovi řekl, že má materiály o ministru zdravotnictví Miloslavu Ludvíkovi (ČSSD).

Babiš se ale vyjádřil proti jejich uveřejnění. „Já bych to teď nedával. Nechal bych si to až na příští rok,“ řekl Babiš. Časoval to na předvolební kampaň.

A pak diskutoval s novinářem o informacích, které se týkaly minulosti premiéra Bohuslava Sobotky a údajných obchodních zájmů ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD).

Přibil sdělil Babišovi, že v redakci připravují text o Sobotkově příteli právníku Radku Pokorném. Babiš se ho na nahrávce ptá, zda to už napsali? Přibil se odvolával na ředitele strategického rozvoje Mafry Františka Nachtigalla, který prý o načasování kauz rozhoduje.

„Zatím to Nachtigall nechtěl vystřelit,“ řekl Přibil.

„Tak teď by byla příležitost,“ řekl Babiš.

„Tak já mu řeknu,“ odvětil Přibil.

„Tak máte to, ne?“ reagoval Babiš.

„Samozřejmě,“ potvrdil Přibil.

Eldaniel - Czech elves database

Nachtigall i Přibil přišli do Mafry až poté, co ji ovládl Andrej Babiš. Novinář Přibil, jenž v minulosti pracoval v časopisu Týden či deníku Právo, nastoupil do Babišova deníku v únoru 2015. A v redakci měl pověst člověka, který byl na „špinavou práci“ do mediálního domu Andreje Babiše přímo vybrán. (Přibil to později popřel.)

233

Novinář Přibil se Babišovi při dalším jednání chlubil, že má rozpracovaných asi šest až sedm textů, v nichž šlo o šéfa Vitra Chovance.

„Jen čekáme na situaci, až to bude vhodný zveřejnit,“ řekl Přibil.

„Je otázka, jestli s těmi věcmi nepočkat až na parlamentní volby,“ řekl Babiš.

Přibil souhlasil.

Pak se na účtu Skupiny Šuman objevila další nahrávka, která opět zachytila debatu Babiše s Přibilem. Na schůzce ukázal novinář Babišovi dokumenty, které podle něj pocházely z policejního vyšetřování případu Beretta, který odhaloval údajné napojení lobbistů na politiky ČSSD a ODS a vynášení informací od policie.

Babiš se s novinářem opět domlouval na nejvhodnějším termínu zveřejnění. Přibil navrhl, že je schopen zařídit i publikování v jiném médiu – například v deníku Právo, aby MF DNES nebyla kritizována za to, že připravila cílenou akci.

(Babiš začátkem února 2017 převedl vydavatelství Mafra – stejně jako všechna ostatní svá aktiva z podnikání – do svěřenského fondu. Takže oficiálně na papíře již nebyl jejich vlastníkem. Ve skutečnosti mu ale vše patřilo i tak, neboť svěřenské fondy vedly jemu oddané osoby – manželka Monika a právník Alexej Bílek. Navíc v době debat s novinářem Přibilem byl Babiš stále ještě majitelem Agrofertu.)

Eldariel - Czech elves database

234

Koncem srpna 2017 zveřejnila „skupina Juliuse Šumana“ na svém twitterovém účtu další nahrávku. Na ní Babiš mluvil o společnosti FAU Přerov, která po zásahu „jeho“ Finanční správy skončila v konkurzu. Babiš na nahrávce popisoval tlak vyvíjený skrze Finanční správu na opavskou firmu s pohonnými hmotami FAU, která v areálu přerovské společnosti Precheza z holdingu Agrofert vlastnila sklad pohonných hmot.

„Ti naši klekli na tu FAU Přerov, takže to je v insolvenci, obstavený účty, vagony,“ řekl Babiš na nahrávce, která trvala 25 sekund. Nebylo jasné, s kým na ní Babiš mluvil, ale vše nasvědčovalo tomu, že to bylo opět ze schůzek, které měl s novinářem Přibilem.

Finanční správa ve firmě FAU skutečně zasahovala a domáhala se vyplacení desítek milionů korun, které firma státu údajně dlužila na daních a clu.

Přestože firma FAU skutečně neměla dobré reference a mohla se podílet – jak naznačovali kontroloři – na daleko větších operacích s daňovými podvody, nebylo jednání daňové správy zcela čisté.

Firma FAU se později proti postupu Finanční správy odvolala. Soud pak postup daňové správy označil za nezákonný. Zajišťovací příkazy proto soud zrušil.

Nahrávka nevnesla jasno do sporu, jestli to byl daňový podvod firmy FAU, či nikoli. Ale opět zdůraznila Babišův střet zájmů. Neboť Precheza (patřící Agrofertu) měla o sklad FAU, v němž se přimíchávala biopaliva do nafty a benzinu, zájem. Firma FAU ale nechtěla sklad s vlečkou prodat.

„Já jsem zprivatizoval Prechezu roku ’97 a oni před privatizací prodali tu vlečku nějaké firmě. Takže vlečka v mojí chemičce patří těm zm*dům. Teďka to koupil Pitr a samozřejmě jdeme po nich. Je to zločinecká banda, která dluží státu na daních asi 200 milionů korun,“ řekl Babiš na nahrávce s odkazem na podnikatele Tomáše Pitra.

Eldaríel - Czech elves database

235

Na společnost FAU se podle Hospodářských novin zaměřila nejprve celní správa, a to dva měsíce poté, co se tehdejší majitel Agrofertu Babiš stal ministrem financí, tedy začátkem roku 2014. Celníci doměřili společnosti FAU spotřební daň za minerální oleje, které obchodník dovezl z Rakouska a prodal jihlavskému Agropodniku.

„Nezlobte se, ale já už opravdu nebudu komentovat nelegálně pořízené zvukové nahrávky, které mě mají za pomoci manipulace pouze poškodit," řekl Babiš k obsahu poslední nahrávky.

Ani Pitr se nechtěl k případu vracet a dělat z toho Babišovi nový problém. Vypadalo to, jako kdyby ti dva později po aféře s firmou FAU zakopali válečné sekery.

Pitr ostré výroky Babiše spíše omlouval. „Jsou to jen takové hospodské kecy, navíc je to sestříhané. To je, jako kdybych se měl vyjadřovat k fotbalovému utkání a viděl z něho sedmnáctou až dvacátou minutu," řekl Pitr Hospodářským novinám.

Bylo zjevné, že Pitr nechce jít se šéfem hnutí ANO do otevřené konfrontace. Zásadní změnu ve vztahu obou mužů, někdejších nesmiřitelných rivalů, kteří spolu několik let tvrdě bojovali o ovládnutí české petrochemie a trhu s biopalivy, signalizoval už Pitrův novinový rozhovor z prosince 2014.

Pitr ho poskytl Babišovým Lidovým novinám. Miliardáři na postu vicepremiéra v něm vysekl poklonu.

„Beru to jako obdivuhodný počin. Bohatý člověk chodí v šedesáti letech do parlamentu mezi nevalné a ve většině případů jemu nehodné partnery. Má takové zkušenosti, že kdyby se proti němu spojilo 199 poslanců, stejně bude mít navrch," uvedl Pitr obdivně na Babišovu adresu.

Pitr, jenž byl ve vězení kvůli daňovým deliktům, už evidentně neměl zájem bojovat s konkurenčním byznysmenem, který získal i politickou moc.

Elbariel - Czech elves database

236

Ještě předtím, než se objevila nahrávka s kauzou kolem firmy FAU, napsal jsem velký profilový článek o Pitrovi. Text vyšel v květnu 2017 v magazínu Reportér pod názvem „Don Pietro – návrat Tomáše Pitra“.

Tušil jsem, že mezi Pitrem a Babišem existují nějaké tajné dohody. Ty umožnily Pitrovi se znovu nadechnout a nabrat ekonomickou sílu. „Pokud jde o Pitra, byl rok 2016 nepochybně rokem velkých investic a majetkových přesunů,“ napsal jsem v časopise Reportér.

Koncem roku 2016 se stal „Pitrův“ Elrond Holding CZ většinovým majitelem litvínovské firmy Celio. Základní kapitál společnosti je 190 milionů korun. Firma se specializuje na likvidaci odpadu, má jednu z největších skládek v zemi. Končí tu převážná část komunálního odpadu z Mostu a Litvínova.

A další „velká jednička“, jak se slangově říká miliardě korun, byla na obzoru. Šlo o byznys s naftou. Tomáš Pitr totiž stál za firmami, které získaly velké sklady pohonných hmot po zkrachovalé společností Viktoriagruppe.

Tato firma vlastnila velkokapacitní nádrže v Chlumci nad Cidlinou, které kdysi vybudovala armáda pro vojenské účely. A také jí patřily sklady v německém Krailingu nedaleko Mnichova, kde dříve sídlily jednotky NATO a německého Bundeswehru. Tady Viktoriagruppe skladovala na základě exkluzivních smluv s českým státem povinné ropné rezervy.

Eldaríel - Czech elves database

237

V reportáži jsme si samozřejmě položili otázku, jak je možné, že někdejší nepřítel státu, a hlavně přímý konkurent podnikatele Andreje Babiše, má dnes tak výjimečné postavení? Jak to, že Babiš, který se mezitím stal vůdčí politickou silou v zemi a ministrem financí, trpně přihlížel, jak Pitr roste?

„Možná byl skutečným nepřítelem státu jen někdejší Pitrův společník Mrázek. A Pitr je na rozdíl od něj ochoten ustoupit a dělat kompromisy. Pokud by to tak bylo, Pitrovi by se tahle hra vyplatila," uvedli jsme v magazínu Reportér v květnu 2017.

Pitr měl navíc předjednané obchody s bionaftou ve státním podniku Čepro, který spadá pod ministerstvo financí. Kdyby byl Pitr i teď nepřítelem státu, Babiš by ho ke kohoutkům na státní rozpočet nikdy nepustil.

Babiš by samozřejmě dovolil jen to, aby byl Pitr až druhý v řadě. Protože jedničkou na trhu biopaliv se mezitím staly dvě Babišovy firmy Preol a Precheza.

Takže jakou cenu mohl mít Pitr pro Babiše? „Pokud v tom nebyl jenom byznys, pak mě napadá už jen politika, v níž umí Pitr také dobře zakvrdlat a získat politický kapitál. Je to k neuvěření, ale kapitalista Pitr měl vždy dobré a nadstandardní vztahy s politiky KSČM," napsal jsem.

Z toho všeho lze usuzovat, že Pitr může být po volbách do Sněmovny v říjnu 2017 drobným, ale důležitým hráčem v zákulisí politiky. Babišovo ANO bude podporu jiných stran – třeba právě KSČM – k vládnutí nepochybně potřebovat.

Pitr ale jakékoli debaty o politice utnul. „Od jisté doby se o politiku moc nezajímám a politikům se vyhýbám. Tedy ani žádné politiky nefavorizuji a nesympatizuji s nimi," uvedl.

Jenže když jsem se ho zeptal na Babiše, byl překvapivě smířlivý, až přátelský. „S panem Babišem jsme byli v minulosti spíše konkurenti. Můžu ale říct jedno: Pokud vím, byl jako podnikatel nesmírně houževnatý, pracovitý a měl tah na branku. Myslím, že stejné vlastnosti účinně využívá i v politice," řekl.

A vlastně ještě jeden bonus by Pitr měl. Na rozdíl od svých předchůdců byl kultivovaným bossem polosvěta. Nepoužíval tvrdé metody, nevyřizoval si účty brutálním stylem Mrázka či Krejčíře a neuplatňoval zažitý princip v podsvětí: „na hrubý pytel hrubá záplata".

Ludariel - Czech elves database

Pitr tak mohl být – pro zbytek světa – jistou zárukou toho, že se tu nebude kvůli jakýmkoli sporům s byznysmeny či politiky střílet na ulici jako někdy v minulosti. Třeba jako tomu bylo v roce 1999, kdy byl postřelen Ivan Lhotský z firmy TIA, přes niž tekly peníze do sociální demokracie.

A i o tento klid jde, když chcete vládnout.

238

Poslední vývoj a události kolem Andreje Babiše tak do puntíku naplnily obavy, které jsem měl a na které pak upozorňovala řada dalších novinářů.

Je nepochybné, že Babiš měl za sebou kontroverzní minulost. A je zjevné, že po vstupu do politiky a ovládnutí Mafry chtěl za těmito hříchy udělat tlustou čáru. Sliboval si od toho, že se za tím vším jednou provždy zavře voda. Neustálé připomínání dávných prohřešků a nejasností jeho zbohatnutí mu vadilo.

A pak šlo hlavně o střet zájmů.

Potvrdilo se, že politika a byznys pod jednou střechou nedělají dobrotu. Stejně jako nejde skloubit politiku s mediálním vlivem. Nahrávky usvědčily Babiše z toho, že tahle oligarchická moc je až příliš lákavá a jen stěží jí lze odolat.

Také se ukázalo, že Babiš prostě lhal. Je fakt, že z toho byl usvědčen „nesportovním způsobem“ díky tajným nahrávkám, ale od té chvíle, co jeho autentická slova zazněla na veřejnosti, už nikdo nemůže zpochybňovat to zásadní – tedy že Babiš zneužíval svá média k politickému boji. Což on vždycky důrazně popíral. A dával na to dokonce slib.

„Já tady můžu veřejně prohlásit na zdraví mých čtyř dětí a dvou vnuček, že já v žádném případě nebudu nikdy zasahovat do práce redaktorů v Mafře. Nechť si klidně píší, co chtějí,“ řekl Babiš 27. června 2013 na tiskové konferenci hnutí ANO 2011.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

část jedenáctá

HLUBOKÉ HRDLO

Eldariel - Czech elves database

239

Volal mi zdroj. Těm, co nemohu jmenovat, abych je neohrozil, říkám obecně Hluboké hrdlo.

Takhle pojmenovali svůj tajný zdroj informací dva proslulí investigativci z amerických novin The Washington Post Bob Woodward a Carl Bernstein, kteří přišli s největší aférou v dějinách světové žurnalistiky s názvem Watergate. Po jejich článcích padl v roce 1974 prezident Richard Nixon. A Hluboké hrdlo je od té doby v novinářských kruzích známý pojem.

Můj zdroj Hluboké hrdlo byl rozrušený.

„Schůzka?“ napsal mi.

„Kdy?“ zeptal jsem se.

„Hned,“ odpověděl.

Sešli jsme se v jedné oblíbené kavárně v Praze.

„Jste se zbláznili, nebo co?“ řekl mi na úvod.

Nechápal jsem.

„Začínáte Babiše pěkně štvát,“ řekl.

„S tím nic nenadělám,“ reagoval jsem.

„Jenže s těma odposlechama ČKA jste to přehnali,“ sdělil.

Opět jsem nechápavě kroutil hlavou.

„Asi jste tím hrábli hodně hluboko. Bezpečnostní divize Agrofertu má pohotovost. A hledají, odkud jste to vytáhli. Kdo je vaším zdrojem a co všechno ještě máte,“ vysypal ze sebe.

„Co je na tom tak senzitivního? Vždyť jsme to zveřejnili a nic se nestalo. Babiš si koupil Mafru, ta o tom nepíše, tím pádem se to nedostalo k většině voličů a on má klid,“ vyjmenoval jsem známé argumenty.

Texty, které jsme v magazínu Reportér psali, byly sice závažné, ale neměly tak širokou odezvu, jako tomu bylo v minulosti v MF DNES.

Eldaniel - Czech elves database

Bylo to logické. Byli jsme malý nový časopis, navíc měsíčník... Čtenost v porovnání s Mafrou byla samozřejmě nízká.

Ale podle mého zdroje byl pro Babiše problémem už jen samotný fakt, že takové texty vůbec někde vycházely. I malonákladová, zato plně svobodná média mu mohla způsobit starosti. A on je mít nechtěl. Snažil se mít všechno pod kontrolou.

240

Střet zájmů, který do médií vnesl Babiš, byl zásadní. Stavěl novináře před rozhodnutí, zda pracovat v jeho velkém médiu s obrovským vlivem, nebo odejít do menší redakce s malým dosahem.

Pamatuji si na debatu s jedním mým kamarádem, který se rozhodl v Mafře zůstat. Po letech jsme se sešli na kafe a on mi řekl: „Všechno chápu. O. k. Děláte skvělé věci, je to záslužná práce... Ale vás to baví? Baví vás psát pro těch pár lidí?“

Měl jsem co dělat, abych dodržel přátelský tón a atmosféru. Netušil jsem, jak se mohl můj kdysi dávný a skvělý kamarád za těch pár let takhle změnit.

„Ale o tom to přece není! Tady jde o princip. Nemůžeš dělat pro Babiše jenom proto, že má noviny, které mají větší dosah a čtenost!“ řekl jsem mu.

„Hele, my mu z ruky nezobeme. Zatím jsem žádný ataky v redakci z jeho strany nezažil, a pokud to jen trochu jde, tak monitorujeme a píšeme i to, co je pro něj nepříjemné,“ reagoval kamarád.

(Bylo to ještě v době, kdy na veřejnosti nepropukl skandál s nahrávkami Skupiny Šuman.)

„To jsem rád, žes neohnul hřbet úplně a že se pokoušíš dělat práci poctivě. Ale tím argumentem, že děláš u Babiše, protože ti zaručuje masovost, tak tos mi hnul žlučí,“ řekl jsem tehdy kamarádovi z Mafry.

Je fakt, že od té doby naše vztahy už ochladly.

Eldaniel - Czech elves database

241

Jsem přesvědčen, že i menší projekty mají smysl. Navíc obecně platí, že časopis nečtou statisíce lidí jako noviny. Na to člověk musí přistoupit, ať chce nebo ne.

Ale věřím a ukazuje se to i v praxi, že se reportážní časopis dostane do rukou těch, kdo se o taková témata zajímají a kdo ocení, že jsou média nezávislá. Čtou nás politici, státní úředníci, kolegové novináři, podnikatelé, bankéři, hodně taky klienti bank a finančních institucí, studenti, ale také střední generace.

Mnohdy docela dlouhé a občas i náročné texty čtou v Reportéru lidé, kteří formují názory jiných ve svém okolí. Naše reportáže znají politici a kolegové z jiných médií, kteří tak mají po ruce informace a argumenty či prostě jen jiný úhel pohledu, než jaký je k dostání z mediální divize Agrofertu.

Naším smyslem je dostat na veřejnost informace a názory, a hlavně kritické myšlení, které někdy a někde schází. A jak jsem zjistil, i tohle málo dokázalo Babiše pořádně popudit.

Je nutné říct, že Reportér nebyl zdaleka jediné médium, které šlo proti proudu. Od roku 2014 se tu vyprofilovalo několik nezávislých novinářských skupin.

Babiš zuřil nad reportážemi pořadu České televize Reportéři ČT nebo nad glosami nedělního pořadu 168 hodin. Žlučovitě komentoval některé zprávy Českého rozhlasu, kde našla zázemí silná analyticko-investigativní buňka novinářů.

Babiš nesnášel extrémně kritické názory, které vycházely na serveru Forum 24. Vyjadřoval opovržení nad trefnými analýzami týdeníku Echo a serveru Echo 24. Mimochodem, právě v tomto médiu vznikla série pozoruhodných textů, které odkryly Babišovy problémy s nesrovnalostmi v jeho majetku. Babiše také pěkně trápili kolegové ze serverů Hlídací pes či Neovlivní.

Eldariel - Czech elves database

Tohle všechno – když se to sečetlo – hrálo důležitou roli v kritickém referování o Babišovi a při odkrývání jeho skutečné tváře.

242

Něco podobného jsem pak říkal na schůzce s Hlubokým hrdlem, s nímž jsem tak nahonem musel na kafe.

„To je všechno možný a pěkný. Jenže problém je, že tu kauzu ČKA měl kdysi dávno pod palcem Stanislav Gross a chystal ji to jako tajnou zbraň proti Babišovi," řekl mi zdroj.

To mě překvapilo. Tuhle možnou verzi příběhu jsem neznal.

„Gross tušil, že jejich důvěrný a přátelský vztah nevydrží věčně, a proto si chtěl na Babiše nasbírat co nejvíce informací. Aby na něj měl nabito, kdyby ho chtěl někdy v budoucnu Babiš potopit, nebo kdyby mu nechtěl naopak v něčem vyhovět," vysvětlil mi Hluboké hrdlo.

„Jasně. Gross měl na vnitru i po svém odchodu stále své lidi a v policejních složkách nechal zřídit několik tajných týmů, které ho zpravodajsky kryly, nebo dělaly přímo v jeho prospěch," připomněl jsem známou věc s existujícími týmy Mlýn, Zubr či Vltava.

„Přesně tak. Jenže další problém byl, že se o akci ČKA nějak domákl Franta Mrázek a snažil se k těm uším dostat," pokračoval ve své tezi zdroj, jenž býval obvykle velmi dobře informovaný. „A pak to dostal," dodal.

„On ty odposlechy ČKA dostal?" zeptal jsem se.

„Ne. Kulku dostal, přece," odpověděl Hluboké hrdlo.

„Ty jako myslíš, že to bylo kvůli uším z ČKA?" dotázal jsem se.

Hluboké hrdlo pokrčil rameny. „Nevím. Ale byla to jedna z věcí, po kterých Fanda před smrtí pásl," doplnil.

Mrázek před vraždou skutečně sbíral kdeco. Chtěl za každou cenu – i s pomocí kompromitujících materiálů – dotlačit vládu a ČSSD, aby mu vyhověly a vyšly vstříc s oddlužením Setuzy. Pokud by se to Mrázkovi

Eldariel - Czech elves database

a Pitrovi podařilo, měli by z následného prodeje Setuzy minimálně jednu miliardu korun.

V lednu 2006 tajná policejní akce v ČKA ještě běžela a na veřejnosti se o ní vůbec nevědělo. Policie zatkla Kafkovou až v červenci 2006, což bylo půl roku po vraždě Mrázka. Nicméně Gross i Mrázek mohli skutečně vědět minimálně od konce roku 2005, že tajný tým policistů v Hradci Králové nasbíral během odposlechů České konsolidační agentury celou řadu důkazů o Babišových podezřelých aktivitách.

„Je dost dobře možný, že tu kulku Mrázek nakonec nedostal kvůli ČKA. Mrázek měl v ruce i jiné věci," naznačil jsem, co jsem o kauze tušil.

Zdroj přikývl. „Prostě si jen dejte bacha. Hrozně do serete," řekl.

Eldaniel - Czech elves database

243

Za nějaký čas se mi ozval kolega novinář Tomáš Pergler. Původně pracoval v týdeníku Euro, chvíli v Reflexu a pak psal pro Echo 24.

Byl to taky expert na Babiše, dá-li se to tak říct. V roce 2014 napsal knihu Babiš – Příběh oligarchy, což byl první a na tu dobu kritický profil miliardáře, který právě vstoupil do politiky.

Tomáš Pergler měl dobré informace a zjevně také kvalitní zdroje, které mu vysvětlily zákulisí některých Babišových operací.

Na schůzce mi řekl, že má něco, co by pomohlo posunout kauzu kolem panamské firmy Beltomate. Ukázal mi pár dokumentů, k nimž se dostal.

Bylo to extrémně zajímavé. Materiály potvrzovaly podezření, které jsem celou dobu měl. Ve firmě Beltomate se sídlem ve Švýcarsku, od níž vedly nitky ke stejnojmenné panamské společnosti, měl podle těchto listin podíl i Andrej Babiš.

Byl to další dílčí důkaz o Babišově roli v tajném sponzoringu ČSSD.

Vzájemně jsme si s Tomášem Perglerem vypomohli a sdíleli spolu poznatky, které jsme ke kauze měli.

Tomáš později o Babišovi a švýcarské společnosti Beltomate napsal. Bylo to fajn, potvrdily se tím mé původní informace.

244

Perglerův text vyšel v dubnu 2016 na serveru Echo 24 s názvem: „Babišova Panama: nové indicie o tajném daru pro ČSSD“.

V té době už byla na světě aféra známá jako Panama Papers, což byl název pro dokumenty, které unikly k zahraničním novinářům z jedné panamské advokátní kanceláře. Z těchto dokumentů vyplývalo, že řada světových politiků a známých osobností využívala pro ukrytí svého majetku daňové ráje.

A Babiš, který byl v té době ministrem financí, byl nucen se na toto téma vyjádřit. „Myslím, že každý, kdo podniká, ví, že Panama není právě teritorium, kde se podniká transparentně. Proto to v současnosti analyzujeme a určitě podnikneme kroky, abychom zjistili, kdo z našich občanů tam má majetky. Neříkáme, že musí pocházet z trestné činnosti, ale je potřeba to prověřit,“ řekl Andrej Babiš 5. dubna 2016 v Českém rozhlase.

Echo 24 na to zareagovalo celkem správně. Připomnělo Babišovi jeho roli v Panamě.

„Od ministra financí zní tato slova logicky. Kdo jiný než strážce státní kasy by měl dbát o to, aby tuzemské firmy zbytečně nepřesouvaly daňovou povinnost někam do Karibiku. Jenže Babiš jako majitel Agrofertu v tomto případě mluví cynicky a má na hlavě slušnou máselnou hroudu,“ napsal server.

A v další části pokračoval: „Deník Echo 24 přináší dosud nezveřejněné dokumenty, které dosvědčují informace o tom, že Andrej Babiš vlastnil v devadesátých letech se svými spolupracovníky firmu v Panamě, přes kterou poslal tajný sponzorský dar ČSSD.

Eldaniel - Czech elves database

O případu informoval už v září 2014 magazín Reportér. Ten zveřejnil darovací smlouvu, kterou v roce 1997 podepsala panamská společnost Beltomate S.A. s českou společností Zora Euro.“

Tomáš Pergler pak popsal známý background: „Podle kopie darovací smlouvy zaplatila Beltomate nastrčené firmě sociálních demokratů 220 tisíc švýcarských franků, což tehdy v přepočtu dělalo zhruba pět milionů korun. Reportér Jaroslav Kmenta na dokument narazil náhodou, když se snažil po letech rekonstruovat pokus o vraždu Ivana Lhotského, jednatele druhé maskovací firmy TIA. Reportér upozornil, že za společnost Beltomate vystupoval švýcarský správce Roland Schaer, jenž dlouhodobě spolupracoval s Babišem (mj. figuroval jako ředitel tajemné švýcarské firmy O.F.I., přes kterou Babiš v roce 1995 odtrhl Agrofert od jeho matky, slovenské společnosti Petrimex). Přímý důkaz o Babišově angažmá však chyběl, sám ministr nechtěl informace o panamské firmě komentovat.“

Edariel - Czech elves database

245

Tomáš Pergler pak v textu napsal, že švýcarská Beltomate zřídila stejnojmennou pobočku v Panamě, kterou používala na offshoreové transakce. Přitom mateřskou společnost ve Švýcarsku vlastnil Babiš se svými bývalými spolupracovníky z PZO Petrimex.

Kopie dokumentů, které měl server Echo 24 k dispozici, byly ve francouzštině. První potvrzoval, že Babiš vlastnil 25 z celkem 100 akcií společnosti Beltomate S.A. se sídlem ve švýcarském městě Bulle (kanton Fribourg/Freiburg).

Tento dokument byl datován 10. srpna 1993 a byl sepsán v Ženevě. V zastoupení představenstva byl podle serveru podepsán patrně Roland Schaer. Další dokument byl z následujícího dne. Jednalo se o správcovskou smlouvu, v níž Babiš jako akcionář švýcarské Beltomate S.A. pověřoval Schaera správou společnosti.

„Zjednodušeně řečeno, tyto dokumenty dokazují, že Babiš byl čtvrtinovým vlastníkem švýcarského Beltomate a že pověřil svého dlouholetého důvěrníka, aby za tuto společnost jednal. Na dokumentu, jenž stvrzuje držbu 25 kusů akcií Beltomate S.A. (v originále Certificat d'Actions) sice není uvedeno Babišovo jméno, podstatné je však označení akcionáře č. 1 (No.1). Ve druhém dokumentu, smlouvě s R. Schaerem, totiž vystupuje jako akcionář č. 1 za Beltomate právě Babiš," napsal server Echo 24.

246

Stále jsem nechápal, proč z toho měl Babiš takový strach. Proč prostě nepřiznal, že Beltomate spoluvlastnil a že z něho odešlo pět milionů kdysi dávno do Česka. Kdyby to udělal, určite bychom se nad tajnostmi, s nimiž to v roce 1997 dělali, pohoršovali. Ale to by bylo asi tak všechno.

Po nějaké době, když jsem měl více času a klidu, jsem si proto znovu otevřel složku Beltomate, kterou jsem si pro tuhle kauzu vytvořil. Vkládal jsem si do ní všechny listiny, které jsem získal a analyzoval.

Nakonec mi pomohla drobnost a úplně obyčejná listina z veřejného rejstříku obchodních firem, kterou jsem našel na internetu. Právě v ní se skrýval jeden malý detail. Panamská firma Beltomate totiž byla založena už v roce 1985.

„Proč mě to, proboha, nenapadlo dřív?" vykřikl jsem a práskl rukou do stolu.

Ta firma fungovala už v osmdesátých letech. Ten, kdo si ji založil, si do ní ulíval peníze už dávno. Tedy v době, kdy byl svět rozdělený železnou oponou.

Mít firmu a konto na Panamě v roce 1985? To nemohl mít kdekdo. Natož z východního bloku, kde lidé nemohli podnikat ani ve své zemi. To

Eldariel - Czech elves database

si mohl dovolit opravdu jen omezený okruh lidí, kteří k tomu měli příležitost, pobývali v cizině a měli na to faktické zdroje valut.

Z obchodního rejstříku jsem zjistil, že v Panamě měl svou afilaci taky slovenský Petrimex. Ta firma se jmenovala Petrimex International Inc. Panama. Byla zaregistrována 16. listopadu 1984. Tajemná firma Beltomate tak byla založena v Panamě až o rok později.

Co to bylo za peníze? Komu to patřilo? Státu? Tajným službám? Rozvědce? Petrimexu? Babišovi?

Spekulovat by se dalo donekonečna. A nikam by to nevedlo.

Proto jsem si položil otázku, jestli se dá najít nějaká normální cesta, jak se v té kauze posunout dál? Jak získat údaje oficiálně. A třeba jen z veřejných zdrojů.

Strávil jsem nad tím asi tři měsíce. Teprve pak mi to začalo ukazovat jistou logiku.

Seřadil jsem si pod sebe nejdříve jasná fakta, teprve pak jsem hledal další odpovědi s pomocí neveřejných zdrojů.

Eldariel - Czech elves database

247

Takže co je jasné a co se dá opřít? Pojďme na to pěkně popořádku.

1)
Panamská Beltomate a Schaer
Firma Beltomate S.A. byla založena v Panamě 23. prosince 1985. Vyplývá to z panamského rejstříku firem. Jako ředitelé jsou v databázi, která je veřejně přístupná na internetu, uvedeni tři lidé: Roland Schaer, Catherine Gay a Rene Kurth. Roland Schaer je v Panamě veden ještě v dalších 77 firmách, většinou jako jejich ředitel.

2)
Dar ČSSD a Schaer

Víme, a jsou na to důkazy v účetnictví ČSSD, že panamská firma Beltomate (spravovaná Schaerem) poslala v roce 1997 do Prahy 220 tisíc švýcarských franků (téměř pět milionů korun, což byly v té době na politický dar opravdu velké peníze) na účet firmy Zora Euro, přes kterou se financovala sociální demokracie.

3)

Babišův spolupracovník a Schaer

Za dárce, tedy firmu Beltomate S.A., vystupoval ve vztahu k firmě Zora Euro, která patřila exministrovi financí ČSSD Ivo Svobodovi a pokladní Lidového domu Barboře Snopkové, podnikatel Ivan Propper. Na to je důkaz ve formě darovací smlouvy, kterou našla policie v účetnictví ČSSD. Schaer byl v dokumentech prezentován jako šéf firmy Beltomate, Propper jako prostředník daru ČSSD.

Propper byl spolupracovníkem Andreje Babiše. Tito dva společně s dalšími slovenskými podnikateli – Ľubomírem Šidalou a Erikem Rakickým – založili v roce 1993 v Praze firmu Agroplast, což byl neformální zárodek pozdějšího Agrofertu.

4)

25 procent Babiše

Díky kolegovi Perglerovi víme, že existovala smlouva, podle níž měl ve švýcarské Beltomate svůj čtvrtinový podíl začátkem devadesátých let přímo Babiš.

5)

Další Babišova firma a Schaer

Roland Schaer je v Panamě veden také jako ředitel firmy Plastagra SA. Ta vznikla 30. března 1988. V orgánech firmy je stejné složení jako ve společnosti Beltomate – tedy Schaer, Gay a Kurth.

Její švýcarská odnož, společnost Plastagra se sídlem v Ženevě, koupila v roce 1994 pražskou společnost Imoba a krátce nato ji prodala firmě

Eldariel - Czech elves database

Agrofert. Imoba se později stala jednou z důležitých firem Andreje Babiše. Jejím prostřednictvím spravoval své nemovitostní aktivity.

6)

Schaer a O.F.I.

Už víme, a jen si to připomeňme, že Roland Schaer byl také správcem klíčové švýcarské firmy O.F.I., kterou sám Babiš označil za investora, jenž mu v začátcích pomohl nastartovat byznys Agrofertu.

7)

Schaer a „prádelníci“

Co jsem ovšem nevěděl a co donedávna nebyle veřejně známé, je fakt, že Roland Schaer využíval v cizině síť mezinárodních „prádelníků špinavých peněz“.

V panamském rejstříku je totiž uvedeno, že agentem obou firem – tedy společností Beltomate a Plastagra – byla v Panamě firma Quijano Y Asociados. Tato společnost tedy na pokyn Schaera a spol. založila v Panamě obě zmíněné firmy.

Quijano Y Asociados, která se v anglicky mluvících zemích píše jako Quijano & Associates, je mezinárodní právní kancelář, která se specializuje na zakládání firem a jejich správu v daňových rájích po celém světě.

Společnost na svých webových stránkách uvádí, že poskytuje „trustové služby“. Nabízí tedy klientům, aby jim s důvěrou svěřili své peníze, o které se budou starat. „Nabízíme vám dokonalý doplněk pro vaše podnikání. Měníme výzvy do příležitostí,“ stojí v jejich propagačních materiálech.

Advokátní kancelář vznikla již v roce 1959. Postupem doby se z ní stala jedna z nejvýznamnějších poradenských kanceláří ve svém oboru. Kancelář se chlubila svou „důvěryhodností, osobní pozorností, rychlostí a diskrétností a také více než padesátiletou zkušeností“.

To platilo až do dubna 2016, než propukl skandál nazvaný Panama Papers.

Eldaniel - Czech elves database

248

Panama Papers, jak jsem již zmínil, jsou dokumenty, které unikly z interní databáze jiné právnické firmy z Panamy, Mossack Fonseca. Celkem uniklo 11,5 milionu dokumentů a 2,6 terabytů dat, která odhalila, že desítky prominentních politiků a byznysmenů z řady světových zemí ukrývají své bohatství v daňových rájích, aby předešli jeho zdanění ve svých vlastních státech.

Společnost Mossack Fonseca prohlásila, že zakládáním společností v daňových rájích neprovedla nic nezákonného. Což je pravda. A taky platí, že ne každý se účtem v daňovém ráji dopouští nezákonného jednání.

Pokud si člověk nechá v daňových rájích zhodnocovat své příjmy, které nevznikly v jeho domovské zemi, a přitom řádně zdanil peníze ze svého běžného podnikání, nemá se čeho bát. Je to hojně používaná metoda optimalizace daní. Často to dělávají tenisté, kteří hrají a vydělávají si peníze v jiných státech světa.

Samo zakládání offshoreových společností tedy není nezákonné. Záleží na konkrétním případu a na právní úpravě dané země, jak na věc pohlíží.

Často se však stává, že do daňových rájů plynou nezdaněné zisky či finance pocházející z různých podvodů nebo ty, které pocházejí přímo z korupce. V takových případech využívají trustových služeb zejména politici či státní úředníci, kteří úplatek nemohou – z pochopitelných důvodů – vykázat v účetnictví jako svůj příjem.

„Pokud v těchto firmách figurují veřejně činní lidé, mohli porušit zákon ve své zemi nepravdivými informacemi o svém majetku," připustila ve svém hodnocení sama kancelář Mossack Fonseca.

Je obecně známé, že firmy a nadace založené v daňových rájích jsou osvobozené od daně z příjmů, případně se odvádí jen paušální poplatek řádově ve stovkách amerických dolarů. Kromě finanční výhody mají daňové ráje ještě jednu přednost. Zjistit vlastníky takové firmy jde jen s obtížemi, nebo vůbec – v čele stojí nastrčení bílí koně nebo místní právníci, které váže mlčenlivost.

Elbarlel - Czech elves database

Podle statistik poradenské společnosti Bisnode, kterou v roce 2016 citoval server iDNES.cz, počet českých společností, jež mají vlastníka se sídlem v daňovém ráji, dosáhl ke konci roku 2015 třináct a půl tisíce. „Celkem 3,1 procenta českých firem kontrolují daňové ráje. Z Panamy je to aktuálně 243 českých firem, z Britských Panenských ostrovů 433," napsal server.

Tyto údaje byly z konce roku 2015. A zmiňuji je jen pro všeobecnou představu.

Na světě existuje řada společností, které se specializují na zakládání firem v daňových rájích. Ale jen ti největší, kteří mají buď opravdu velké peníze, nebo kteří patří k citlivé klientele veřejně činných osob, si najdou cestu k těm nejlepším.

Mezi ně patří právě Mossack Fonseca či Quijano & Associates.

249

Data z právní kanceláře Mossack Fonseca získalo a publikovalo v nejpřehlednější a nejhlubší podobě Mezinárodní sdružení investigativních novinářů (ICIJ). Tito novináři pak společně s mediálním koncernem McClatchy a deníkem Miami Herald získali za svou práci v dubnu 2017 ocenění v prestižní novinářské soutěži Pulitzerovy ceny.

Zveřejněné interní materiály panamské firmy Mossack Fonseca odhalily, jak tato společnost pomáhala vyhýbat se placení daní či legalizovat zisky z nelegální činnosti. V milionech dokumentů se objevilo 72 jmen významných světových politiků a také mnoho světových sportovců i známých herců.

Nejvíce pozornosti si po vypuknutí kauzy vysloužila ruská stopa Panama Papers. Figurovalo v ní několik jmen z blízkého okolí ruského prezidenta Vladimira Putina. Ruští podílníci měli v offshoreových společnostech uloženy nejméně dvě miliardy dolarů.

Eldaniel - Czech elves database

Pro náš případ je ale důležité něco jiného.

Mezinárodní sdružení investigativních novinářů (ICIJ) zjistilo, že panamská firma Mossack Fonseca spolupracovala s panamskou kanceláří Quijano & Associates, která zajistila uložení a ukrytí peněz pro 21 klientů firmy Mossack Fonseca.

Společnosti Beltomate či Plastagra v tomto seznamu nejsou. Avšak uniklé dokumenty nejsou úplné. Byl to jen zlomek z obrovského množství podobných transakcí, které probíhají po celém světě. Navíc se týkaly jen jedné větve klientů, kteří se „svěřili“ firmě Mossack Fonseca.

Elfarel - Czech elves database

250

Co z toho vyplývá?

Nedospěl jsem k žádnému důkazu, který by Babiše přímo spojil s praním špinavých peněz. Nicméně případ Panama Papers, který vypukl až půl roku poté, co jsem zveřejnil záhadu tajemného daru z Panamy v magazínu Reportér, mi dal jistotu, že mé pátrání jde správným směrem.

Švýcarský právník Roland Schaer totiž nebyl obyčejný advokát ani náhodný spolužák ze Ženevy. Byl to finanční poradce s naprosto exkluzivní klientelou. Byl to právník, na něhož se obraceli lidé, kteří potřebovali nebo chtěli skrýt svůj majetek v cizině. A dělal to dlouho a dobře.

251

A pak tu máme ještě švýcarskou matku – tedy firmu Beltomate S.A. V rejstříku firem je uvedeno, že společnost byla založena v roce 1984, tedy rok předtím než panamská Beltomate.

Do října 2003 byl šéfem této švýcarské společnosti Roland Schaer. Po něm do prosince 2007 to byl další najatý správce, John Hawes Iglehart. Od dubna 2004 byl jako ředitel firmy veden slovenský podnikatel Lubomír Šidala, který podobně jako Ivan Propper patřil k zakladatelům prapůvodní Babišovy firmy Agriplast. Od listopadu 2014 je pak v rejstříku uvedena jako ředitelka švýcarské Beltomate Nina Šidalová.

Ve švýcarském rejstříku je zaznamenáno, že se Roland Schaer narodil v červnu 1948 a že měl kromě švýcarské adresy své sídlo ještě ve Velké Británii.

Ve Švýcarsku lze najít Schaera ve statutárních orgánech dalších společností, z nichž mě nejvíce zaujaly dvě.

Roland Schaer byl do roku 1996 ředitelem společnosti IT Financials a také firmy Brilliant Spirit. Podle švýcarského rejstříku se ve vedení těchto firem střídali tito lidé: Catherine Gay či Lin Schaer, ale také podnikatelé Alexander Ofer a Igor Trakhtenberg.

To jsou izraelští byznysmeni s ruskými kořeny.

Eldariel - Czech elves database

252

Briliant Spirit se v úředních dokumentech představuje jako soukromá firma s oborem podnikání: „ostatní zpracovatelský průmysl“. Za zmínku stojí, že společnost byla založena také ještě v době studené války, 27. října 1982.

Roland Schaer v ní byl ředitelem v letech 1991 až 1996. Tajemníkem společnosti byla v té době společnost Schaer Associes S.A.

V letech 1996 až 2003 byla ředitelkou Schaerova spolupracovnice Catherine Gay, kterou známe také z firmy Beltomate. S Catherine Gay usedl do firmy Briliant Spirit také Igor Trakhtenberg. Ten byl v letech 1996 až 1999 tajemníkem firmy.

19. září 2003 se pak přidal Alexander Ofer, který od té chvíle zastával pozici ředitele i tajemníka.

Donedávna byl tedy stav takový, že Ofer byl ředitelem a tajemníkem. A Trakhtenberg byl v pozici druhého člena vedení.

Trakhtenberg i Ofer mají – jak už jsem říkal – v dokumentech uvedenu izraelskou národnost.

Lze dohledat, že firma s téměř totožným názvem Briliant Spirit začala ve Velké Británii někdy po roce 2003 prodávat speciální edice drahé a luxusní Briliant vodky. Což se shoduje se změnou oboru podnikání, který je uveden v britském rejstříku firem. Tam společnost Briliant Spirit v roce 2005 uvedla, že hlavní aktivitou firmy je nyní výroba a distribuce alkoholu.

V roce 2015 byla čistá hodnota firmy 256 tisíc liber, což bylo v přepočtu na české koruny asi sedm milionů. Pak šla firma do likvidace a v listopadu 2016 byla rozpuštěna.

Alexander Ofer, který se narodil v dubnu 1965, uvedl trvalé bydliště na adrese ve Spojených státech. Jeho společník Trakhtenberg (narozen v září 1954) sdělil úřadům, že žije v Izraeli.

Eldariel - Czech elves database

253

Podnikatele Ofera najdeme i v českém obchodním rejstříku. Působil tu zejména v devadesátých letech. V roce 1993 byl jednatelem pražské obchodní firmy Mango. V ní byl jedním ze společníků jistý David Antelidze z Hondurasu a pak také firma Nonet, v níž působil jako jednatel ruský byznysmen Ilja Lerner.

Alexander Ofer byl v Praze v letech 1994 až 2014 také jednatelem zasilatelské společnosti Gicofracht. V dozorčí radě této firmy působil Gruzínec Albert Alaverdijan.

Potud poněkud strohé, ale naprosto průkazné informace podložené oficiálními zdroji z veřejných rejstříků v Panamě, Švýcarsku, Velké Británii a v Česku.

Ale abychom pochopili všechny souvislosti, musíme si vzít na pomoc i jiné informace, které už tak veřejné nejsou.

254

Alexander Ofer patří do mezinárodní skupiny, kterou řídí další rodinný příslušník, Zeev Ofer. Ten se narodil v roce 1959. I on má izraelské občanství, též má trvalé bydliště v USA, a i on má podnikatelské aktivity kromě jiného také v Česku.

Zeev Ofer se podle zpráv českých tajných služeb prokazuje řadou cestovních pasů různých států světa: Kazachstánu, Ruské federace, Izraele, Kostariky či Hondurasu. Používá také několik jmen, například Zola Aleksander.

„Od pádu bývalého Sovětského svazu se Zeev Ofer podílí na praní obrovských finančních částek. Má velmi těsné vazby na představitele ruskojazyčného organizovaného zločinu, hlavně na skupiny Solncevskaja a na Izmajlovskou skupinu," píše se v jedné ze zpráv zpravodajské služby, do které jsem – s jistou dávkou štěstí – měl možnost nahlédnout.

I lidé, kteří byli v Česku napojeni na Alexandera Ofera – tedy zmiňovaní Antelidze, Lerner či Alaverdijan – patří do této rozsáhlé skupiny podnikatelů ze zemí bývalého Sovětského svazu, kterou tu řadu let monitorovaly bezpečnostní složky státu.

Eldaniel - Czech elves database

255

Působení této skupiny v Česku vyvrcholilo založením firmy Falkon Capital, která v roce 2002 získala od české a ruské vlády svolení deblokovat ruský dluh, jenž vznikl ještě v době hospodářských vztahů socialistického

Československa a Sovětského svazu. Deblokace dluhu se řešila od roku 1999. V dubnu 2002 pak dojednával poslední detaily splátek v Moskvě tehdejší premiér Miloš Zeman spolu s ruským prezidentem Vladimirem Putinem.

Ruský dluh činil zhruba 3,6 miliardy dolarů a dohoda řešila 2,5 miliardy USD (asi 95 miliard korun), tedy zhruba dvě třetiny dluhu. Pohledávku v nominální hodnotě 2,5 miliardy dolarů odkoupila od české vlády firma Falkon Capital, která za ni zaplatila české vládě 20 miliard korun, což představovalo asi 20 procent účetní hodnoty.

Zeev Ofer byl v letech 2001 až 2006 členem dozorčí rady firmy Falkon Capital.

Eldaniel - Czech elves database

256

Ve firmě Falkon Capital najdeme jako jednu z důležitých postav celého deblokačního byznysu slovenského podnikatele Jozefa Čimboru. Ten byl ve firmě Falkon Capital předsedou představenstva.

Čimbora je shodou okolností ze stejné líhně jako Andrej Babiš. Čimbora působil již v době hluboké totality v podniku zahraničního obchodu Petrimex. Ve vedoucích funkcích tam byl od roku 1969 až do roku 1993. (*Jen připomínám, že ve stejném podniku „vyrostl“ i Andrej Babiš, který se stal později obchodním delegátem PZO Petrimex v Maroku*.)

Pro úplnost taky dodávám, že Jozef Čimbora byl po revoluci generálním ředitelem státního podniku Slovnaft Bratislava a pak působil v několika soukromých společnostech, které obchodovaly převážně s pohonnými hmotami.

Čimbora vystudoval chemicko-technologickou fakultu slovenského vysokého učení v Bratislavě a má za sebou tři roky studia na ropné akademii v Moskvě.

Do roku 1989 byl Jozef Čimbora evidován komunistickou Státní bezpečností jako důvěrník, krycí jméno Arpád.

Spis byl veden centrálou XII. správy Státní bezpečnosti v Bratislavě. Tato správa měla v referátu kontrarozvědnou činnost na území Slovenska. Náčelníkem správy byl v té době Alojz Lorenc, pozdější náměstek federálního ministra vnitra ČSSR a šéf celé StB. Po revoluci se z Lorence stal vlivný poradce a konzultant, který pracoval také pro vedení investiční skupiny Penta.

257

Deblokace ruského dluhu nemá s Andrejem Babišem zřejmě žádnou přímou ani příčinnou souvislost. Tedy, alespoň jsem na to nenarazil.

Dostal jsem se k tomu jen náhodou jako k vedlejšímu produktu svého pátrání, jež začalo u Babišova švýcarského „kamaráda“ Rolanda Schaera.

Nicméně to ukazuje na jakýsi uzavřený kruh lidí, kteří tu měli vliv v době socialismu, ale kterým zůstal vliv i v nových časech.

Je to stále jedna a táž skupina lidí. Jde o bývalé členy komunistické strany, kteří pracovali v podnicích zahraničního obchodu a kteří měli vazby na důstojníky Státní bezpečnosti. Po revoluci se pak stali novodobými podnikateli, kteří uzavírali byznys se státem, jejž zastupoval ve své době premiér Miloš Zeman. Ten šel této skupině někdejších „pézetkářů“ vstříc asi nejvíce a po roce 1998 (jakmile začal vládnout) jim otevřel dveře do dalšího byznysu – jak já říkám – do jakési „doprivatizace“ českého majetku.

Miloš Zeman byl v té době obklopen někdejšími komunistickými pohlaváry v čele s šéfporadcem Miroslavem Šloufem, který uměl skloubit politiku s byznysem a který pomáhal starým nomenklaturním kádrům k novým příležitostem.

Eldaniel - Czech elves database

Není pak divu, že někdejší „pézetkáři“ uzavírali obchody s ruskými byznysmeny, kteří využívali stejnou či podobnou strukturu pro legalizaci peněz v daňových rájích jako jejich někdejší přátelé ze socialistického Československa.

Nevím, jestli se spolu mohli znát Andrej Babiš a Alexander Ofer. Jisté ale je, že oba používali stejného finančního poradce pro finanční transakce v cizině a v daňových rájích.

258

Roland Schaer je od roku 2011 po smrti, a tak nemůže být konfrontován otázkami, pro koho vlastně dělal? Jak se k němu dostávali klienti z bývalého východního bloku a co pro ně všechno založil?

Jestli byl jen nahodilým ostrůvkem v moři daňových rájů, nebo členem širšího uskupení dokonalých a sofistikovaných obchodů s rozsáhlou strukturou bílých koní a černých fondů, které se tvořily za železnou oponou v době studené války, se tedy dozvíme jen těžko.

Celé to téma s penězi v cizině bylo navýsost zajímavé. Byť nerozvíjelo konkrétní stopu po původu peněz v panamské Beltomate, dávalo mi to celkový rámec uvažování nad celou kauzou.

Moje pracovní verze byla, že do panamské Beltomate se buď odkláněly peníze z obchodní činnosti komunistického podniku Petrimex, nebo šlo o tajný zdroj peněz úplně jiných finančních skupin, na které se později napojili Babiš a jeho spolupracovníci. Ti pak jen využívali jejich štědrosti a vstřícnosti. Skuteční vkladatelé prostředků do panamské Beltomate by v takovém případě byli investory, kteří pomohli česko-slovenským podnikatelům k rozjezdu velkého byznysu ve střední Evropě.

Podobně uvažovali i někteří jiní, kteří minulost Babiše také mapovali.

Eldaniel - Czech elves database

Předesílám, že několik následujících řádků v této kapitole jsou jen analytické a komentátorské závěry. Nejde tedy o průkazná fakta opřená o důkazy.

Svůj názor na věc zveřejnil třeba novinář Daniel Kaiser. Již 25. října 2013 vyšel v Reflexu jeho článek „Legenda o svatém Andrejovi“.

Kaiser napsal, že při mapování Babišova majetku z minulosti se nelze ubránit spekulacím, že u jeho zrodu stály peníze, „které se k němu oklikou zakutálely z nelegálních transakcí v československém zahraničním obchodu, nebo dokonce peníze, které si komunistická rozvědka ulila na zahraničních kontech“.

„A nové vedení (*rozvědky*) je na začátku devadesátých let nedokázalo rychle stáhnout zpátky do země. Nebo že dokonce kapitál poskytla tajná služba cizího státu, jak o tom spekulují někteří lidé ze zpravodajské komunity,“ napsal Kaiser v Reflexu a dodal: „Podle nich je přinejmenším pravděpodobné, že výjezd v rámci podniku zahraničního obchodu do arabské země v osmdesátých letech (v Babišově případě do Maroka) se těžko mohl konat bez souhlasu Sovětů.“

19. listopadu 2014 napsal na svůj blog na serveru Aktuálně.cz zajímavý postřeh James de Candole. To je analytik a zakladatel společnosti Candole Partners. Je to Brit, který od roku 1992 žije v Praze.

„Vezmeme-li v potaz to, co víme o Babišových dlouholetých vztazích s bývalými komunistickými zpravodajci, musíme připustit možnost, že Babišovi ‚švýcarští spolužáci‘ ve skutečnosti zahřívali zdroje před rokem 1989 ‚odkloněné‘ z komunistického Československa a čekali na ten správný okamžik, až je bude třeba poslat zpět ‚domů‘,“ uvedl James de Candole.

„Proč to nemůžeme říci s jistotou?“ zeptal se de Candole a vzápětí si místo odpovědi položil sérii dalších otázek: „Jak je možné, že toho víme tak málo o původu kapitálu muže, který získal od českého státu takové majetky? Muže, který dnes, jako český ministr financí, ovládá velkou část

Eldaniel - Czech elves database

tuzemské politiky? Muže, jenž se zítra může stát příštím českým ministerským předsedou? Není načase, aby stát provedl důkladnou prověrku původu Babišova kapitálu?“

260

Pokud by peníze v panamské Beltomate snad pocházely z černých zdrojů Petrimexu, lze k tomu najít nějaké důkazy či alespoň stopy?

Z analýzy všech veřejně známých dat k Petrimexu mi vyšlo, že klíčem ke všemu bude zřejmě generální ředitel Petrimexu Anton Rakický. Tento muž měl nejen přehled o všem, co se v Petrimexu dělo, ale byl zároveň i přítelem a jakýmsi byznysovým učitelem Andreje Babiše.

Anton Rakický, jehož syn Erik stál později spolu s Babišem, Šidalou a Propperem u zrodu firmy Agriplast, měl na Babišovu kariéru největší vliv. Nebýt jeho, Babiš by nikdy nevjel do Maroka. A nebýt jeho, Babiš by nikdy tak lehce nepřišel k Agrofertu.

Novinář Tomáš Pergler v rozhovoru pro týdeník Reflex v roce 2014 uvedl: „Už krátce po svém nástupu do Petrimexu objevil Babiš člověka, který byl něco jako guru nebo kmotr v jednom. Rozhodně nad ním celou dobu držel ochrannou ruku, a je možné, že dodnes je beneficientem jeho podnikání. Tento člověk se jmenuje Anton Rakický.“

Podle slovenského obchodního rejstříku byl Anton Rakický generálním ředitelem Petrimexu od ledna 1969 až do února 1993. Pak byl až do roku 1995 předsedou představenstva Petrimexu. Celkem tedy strávil 26 let v řídící funkci tehdejšího strategického podniku zahraničního obchodu. Petrimex měl v době socialismu skutečně výsadní postavení.

V této souvislosti je nutné připomenout časovou posloupnost.

Andrej Babiš nastoupil do Petrimexu (tehdy se celý podnik jmenoval Chemapol) v roce 1978, a to hned po vysoké škole.

Eldaniel - Czech elves database

Podle údaje z oficiálního Babišova životopisu odjel jako delegát na obchodní oddělení do Maroka v roce 1985. (Zde byl Babiš až do roku 1991.)

„Do Maroka mne v roce 1985 vyslal podnik zahraničního obchodu Petrimex jako svého delegáta. Tehdy jsem zastupoval asi patnáct československých podniků. Staral jsem se jim o byznys, prodával jsem československé zboží. Obchod mne zkrátka vždy bavil," uvedl Babiš.

Krátce před jeho odjezdem do Maroka – v průběhu roku 1984 – byla ve Švýcarsku založena firma Beltomate.

16. listopadu 1984 byla v Panamě založena afilace Petrimex International Inc. Panama.

O rok později, 23. prosince 1985, vznikla v Panamě firma Beltomate S.A.

Eldariel - Czech elves database

261

Ačkoliv se komunistický režim snažil vytvářet iluzi normálního státu, ve skutečnosti oddělil své obyvatele od západního světa železnou oponou – hradbou z ostnatého drátu, za niž se dostali jen prověření.

Protože však současně režim chtěl ekonomicky přežít, musel se západními státy obchodovat. Tudíž tam někteří obchodníci jezdit museli. Českoslovenští komunisté proto založili speciální státní firmy zvané PZO – podniky zahraničního obchodu. Pracovali tam jen lidé, kteří měli důvěru, a i ti se důkladně prověřovali.

Kontrolu nad děním v Petrimexu, stejně jako v ostatních podnicích zahraničního obchodu, měla Státní bezpečnost. Ta se snažila získat v podniku každého půl roku nového agenta.

Slovenský novinář Marek Vagovič, jehož citoval v roce 2013 deník MF DNES, pátral po bývalých vedoucích pracovnících Petrimexu, kteří

v různých firmách pracovali s Babišem i po sametové revoluci. Vagovič zjistil, že nejméně šest z nich bylo agenty StB.

262

Anton Rakický byl v kontaktu s StB také. Ale – jak šlo dohledat v archivech – kromě toho, že režimu sloužil, tak ho také dovedně využíval ve svůj prospěch.

Rakický se narodil v dubnu 1945. Byl to vlivný slovenský obchodník a manažer, patřil zároveň k uznávaným hráčům na bendžo.

Po pádu režimu, v devadesátých letech, se spřátelil se slovenským hercem Milanem Kňažkem, který ho na chvíli vytáhl i do politiky. Kňažko začínal jako reprezentant protikomunistického hnutí VPN, což byla obdoba českého Občanského fóra. Anton Rakický tak na Slovensku zastával nejdříve pozici náměstka ministra průmyslu i pak náměstka slovenského ministra mezinárodních vztahů. Posléze dělal státního tajemníka ministerstva zahraničí.

Pro nás je ale důležitější jeho minulost.

Rakický byl v Petrimexu šéfem 32. skupiny pro obchod s hnojivy. A byl znám jako zdatný a jazykově vybavený vyjednavač, který se hbitě pohyboval ve světě mezinárodního byznysu a nenechal se nikým doběhnout.

Byl členem komunistické strany, ačkoli po srpnu 1968 zahodil členskou legitimaci a několik let měl pozastavené členství. Zpět do strany se mohl vrátit v roce 1972. V roce 1976 ho StB označila za kandidáta tajné spolupráce. Později byl překlasifikován na důvěrníka. Byl tedy v kategoriích osob, které spolupracovaly nevědomě. Jenže badatelé z archivů či novináři, kteří si dokumenty po StB pročetli, tvrdili, že Rakický si s StB „rozuměl“.

Eldariel - Czech elves database

„Podle zmínek v archivech Rakický sděloval pracovníkům tajné služby řadu citlivých informací nejen o obchodních partnerech podniku, ale hlavně o podřízených," napsal v prosinci 2013 novinář MF DNES Luděk Navara.

„Rakický byl hodně mazaný bonviván s fantazií, zatímco Babiš měl pověst spíš pracovitého kluka, kterého někam pošlete a on to spolehlivě udělá. Tohle spojení bylo velmi produktivní nejen v komunismu, ale hlavně v devadesátých letech, když společně přechytračili ostatní lidi z vedení a ovládli Agrofert," uvedl novinář Tomáš Pergler.

263

V archivech po bývalé Státní bezpečnosti můžeme hledat stovky hodin a jít přitom po stopách Andreje Babiše, ale ještě užitečnější může nakonec být, když se v nich zaměříme na Antona Rakického. Právě u něj se může – podle mého názoru – skrývat celé tajemství Babišových „kamarádů z O.F.I.".

V dochovaných materiálech komunistické Bezpečnosti jisté stopy jsou. A lze říct, že tomu pomohla řevnivost a závist lidí uvnitř Petrimexu.

Rakický se totiž znelíbil některým spolupracovníkům v podniku a ti na něj začali donášet. Obviňovali ho, že sjednával v cizině nevýhodné kontrakty pro stát, které byly naopak výhodné pro něho. Podle těchto udání si prý Rakický bral provize a ulíval si je na konta v zahraničí.

Státní bezpečnost se tím proto musela zabývat. A tak jiná součást StB, než jaká byla s Rakickým v kontaktu, rozjela v osmdesátých letech akci s krycím názvem „Nota". Název zvolila StB zjevně proto, že Rakický hrál na bendžo. Rakického tak kontrarozvědka StB sledovala a nasadila na něj i odposlechy.

Kolem roku 1985 policisté uvedli, že „jeho styky obchodního charakteru přerůstají v osobní vztahy". Jinými slovy: StB si myslela, že Rakický bere provize.

Eldariel - Czech elves database

Vyšetřování se týkalo údajného protežování západních firem a obohacování pracovníků PZO Petrimex.

264

V jednom případu šlo konkrétně o to, že Rakický prodal za Petrimex do ciziny 28 tisíc tun síry dovezené z Polska. Tím údajně podle tehdejších vyšetřovatelů porušil předpisy a způsobil nedostatek suroviny v domácím hospodářství. Některé továrny prý kvůli tomu musely omezit výrobu.

Navíc polská strana ihned poté, co zjistila, že to byl takzvaný reexport, zastavila dodávky do Československa, takže se pak musela síra dovážet ze Západu téměř za dvojnásobnou cenu. Vyšetřovatel StB vyčíslil škodu na 80 milionů devizových korun, což byla v té době závratná částka. Upozorňoval také na Rakického podezřelý majetek. „Rakický oplývá velkým bohatstvím a žije i s rodinou velmi nákladným způsobem života," stojí v dokumentech z té doby.

Rakický vysvětloval své příjmy tím, že si je vydělává koncertováním. Se svou jazzovou kapelou skutečně cestoval po světě. Hrál ve skupině Revival Jazz Band, která koncertovala po Evropě v letech 1972 až 1977. Další jeho známá formace se jmenovala T&R Band, ta hrála v letech 1986 až 1995.

StB se domnívala, že jde jen o legendu, která měla přikrýt jeho nelegální zisky z Petrimexu. Novinář Pergler, který si staré dokumenty StB také pročetl, dospěl k závěru, že Rakický se nakonec díky velkému množství známostí mezi příslušníky StB o svém vyšetřování dozvěděl. „A ovlivňoval ho stížnostmi u nejvyšších stranických a státních orgánů tak silně, až případ skončil závěrem, že nejde o podezření z trestného činu," vyhodnotil spis Pergler.

Eldaniel - Czech elves database

265

Vyšetřování StB vycházelo z podezření, že si lidé z Petrimexu ulívali černé zisky v cizině.

Kam přesně? Na to Státní bezpečnost nepřišla, zůstala u podezření, že provize končily na offshoreových účtech.

O Beltomate a Panamě jsem se v dostupných materiálech nedočetl. Velká část dokumentů z té doby byla krátce po revoluci – v listopadu a v prosinci 1989 – skartována.

Avšak nějaké útržky tam přeci jen zbyly. Podle závěrů StB prosadil Anton Rakický v Petrimexu obchody s fosfáty, které pocházely ze Spojených států. (Fosfát byla důležitá surovina pro výrobu průmyslových hnojiv. Bez nich se neobešlo žádné zemědělství na celém světě.) V Americe se tak, údajně díky Rakickému, nakupovaly drahé, ale velmi kvalitní fosfáty. Dělo se to přes zprostředkovatele, kteří s cenou různě nýbali. A nikdy nebylo příliš jasné a zřetelné, jak velké částky si „prostředníci“ ze zaplacené sumy za fosfáty „odlupují“ pro sebe a kam všechny ty peníze vlastně plynou.

Problém pro Rakického nastal, když se vedení Petrimexu dostalo pod velký tlak, aby se fosfáty vozily do Československa ze Sýrie. To si přála vyšší místa, ministři vlády a nomenklatura KSČ, neboť Sýrie dlužila státu peníze za zbraně, které tam tehdy Československo ve velkém dodávalo.

Petrimex se zpočátku bránil. Nechtěl odebírat nekvalitní fosfát ze Sýrie a nechtěl ani ztratit výhodné obchody s americkými a švýcarskými komoditními firmami.

Státní bezpečnost tehdy kvůli tomu v roce 1980 vyslýchala i Andreje Babiše. Ten pracoval v obchodní skupině, která kontrolovala vagony čpavku, síry a dalších surovin, které Petrimex dovážel.

Tohle téma jsem už trochu nakousnul ve třetí části Kámoši z StB. Ale teď je nutné si to připomenout a dát do souvislostí.

„Poprvé jsem zjistil, že existuje i jiná StB (*nejen ekonomická rozvědka*), až v roce 1980, kdy mi můj šéf zavolal a řekl, že mi budou volat nějací policisté z ‚Februárky‘ (*sídlo bratislavské centrály StB*). A že chtějí něco

Eldaniel - Czech elves database

ohledně syrských fosfátů. Bylo mi asi 26 let, když mě předvolali, a protože jsem věděl, že se jedná o problém dovozu syrských fosfátů, pečlivě jsem si připravil analýzu, proč tyto fosfáty nedovážíme. Byly nekvalitní a v našich chemičkách nepoužitelné," uvedl později Andrej Babiš ve svém oficiálním životopise. A dodal: „Kromě analýzy a důvodů, proč syrské fosfáty nevozíme, padaly i otázky týkající se mého šéfa, jeho soukromí a dalších věcí, což jsem mému šéfovi samozřejmě řekl."

Babiš svého bosse Rakického tehdy přikryl.

Petrimex byl ale nakonec donucen dovézt do země i syrské fosfáty. „Syrský fosfát byl tak prašný, že dělníci (*v Precheze*) museli používat plynové masky a skoro celé město Přerov bylo pod prachem. Byl to průšvih a my jsme pak pracovníky StB přesvědčili, že jsme měli pravdu, a byl od nich pokoj," vysvětlil později Babiš.

Fosfáty se proto dovážely opět ze Západu a pak i z Maroka, kde od roku 1985 dělal Babiš obchodního delegáta. „V Maroku jsem konečně mohl vyzkoušet svoje obchodní schopnosti a myslím, že jsem u všech podniků zahraničního obchodu byl platným zástupcem. Zastupoval jsem Lignu, Motokov, Koospol, Chemapol a další PZO. Prodával jsem řezivo, pneumatiky, pračky, kancelářské potřeby, ale hlavně jsem nakupoval fosfáty – hlavní marocké bohatství. Prezidentem firmy byl dvojnásobný premiér a jeden z nejbohatších lidí Afriky Mohamed Karim Lamrání, který byl známý našeho generálního ředitele z Petrimexu," uvedl Babiš v životopise.

Eldariel - Czech elves database

266

Neexistují žádné důkazy, že by provize z obchodu s fosfáty bral Andrej Babiš. Je jen velmi silná indicie, že to představitelé Petrimexu mohli dělat, jak ostatně naznačilo vyšetřování jeho šéfa. Sám Babiš potvrdil, že korupce v podnicích zahraničního obchodu byla v té době vážným a poměrně častým jevem.

„Příslušníci StB pracovali hlavně systémem pozvání na kafe a zjišťování informací, jestli náhodou někdo nebere provize od dodavatelů," uvedl Babiš ve svém životopise a přidal i vzpomínku na velkou aféru, která se odehrála v sedmdesátých letech. „Tehdy vyšel najevo skandál s korupcí vrcholných manažerů některých PZO na Slovensku. Ti byli zadrženi a odsouzeni na 14 let. U jednoho se při domovní prohlídce našlo 20 tisíc marek v hotovosti," dodal.

Z analýzy, kterou jsem si k případu udělal, tak vyplývala jedna možná verze. Šlo o to, že zahraniční fondy z provizí, po kterých šla v osmdesátých letech Státní bezpečnost v případu Rakického, mohly sehrát později v polovině devadesátých let jinou důležitou roli.

Je totiž možné, že část tajemného sdružení lidí kolem švýcarské firmy O.F.I., která se v roce 1995 stala strategickým partnerem Agrofertu, tvořili sami někdejší pracovníci Petrimexu.

Elidaniel - Czech elves database

267

Kdo z Petrimexu měl s Babišem nejtěsnější vazby, které vydržely i po revoluci? Byla to čtveřice ve složení: Andrej Babiš, Anton Rakický, Lubomír Šidala a Ivan Propper.

Tahle úzká skupina někdejších pracovníků PZO odpovídá s jednou drobnou obměnou i týmu, který stál u založení firmy Agriplast. Což byla společnost, která vznikla vedle původního „eseróčka" Agrofert.

Agriplast vznikl 20. září 1993 a od prosince 1993 měla firma sídlo v Roháčově ulici 83 v Praze na Žižkově, tedy v místě, kde pak dlouhá léta působily všechny další firmy Andreje Babiše včetně Agrofertu. Zajímavé je pro nás v tuto chvíli jen složení firmy, které naznačuje, s kým Babiš udržoval důvěrné vztahy i po listopadu 1989.

Společníky Agriplastu byli čtyři lidé: Andrej Babiš, Erik Rakický, Lubomír Šidala a Ivan Propper. Každý měl čtvrtinový podíl.

Erik Rakický byl synem Antona Rakického, jenž zřejmě vzhledem ke svým politickým ambicím na Slovensku dodal „na svou pozici“ do Agriplastu svého syna Erika.

Babiš byl společníkem ve firmě Agriplast až do července 2005, pak ho nahradil PhDr. Karel Bláha. (Rakický, Propper a Šidala jsou společníky doteď.)

Za firmu jednal do roku 1997 Babiš. Pak už firmu zastupoval jistý Anton Dubec. (Dubec byl veden v seznamech StB jako agent s krycím jménem Drda. Řídil ho 47. odbor rozvědky, který měl v gesci Blízký, Dálný a Střední východ.) Dubec zastupoval v Česku i dvě další firmy, s nimiž byli spojeni dva z „Andrejovy čtveřice“: Ivan Propper a Lubomír Šidala.

Propper i Šidala jsou navíc přímo spojeni s firmou Beltomate. Vztah Proppera s panamskou Beltomate vyšel najevo z darovací smlouvy 220 tisíc švýcarských franků určených ČSSD. Vazba Šidaly na Beltomate je dohledatelná v obchodním rejstříku, neboť Šidala byl ve švýcarské Beltomate od roku 2004 jejím jednatelem.

Eldariel - Czech elves database

268

Agrofert vznikl 25. ledna 1993. Tři týdny po rozdělení Československa ho na pokyn slovenského Petrimexu založil v Praze Andrej Babiš, tehdy zaměstnanec Petrimexu. Z firmy s ručením omezeným se po roce stala akciová společnost. Jediným akcionářem byl do roku 1995 Petrimex.

Ale – jak už je známo – v roce 1995 došlo ke sporům uvnitř Petrimexu a Babiš zařídil, aby se Agrofert z područí tohoto slovenského podniku dostal pryč. Babiš k tomu použil tajemné sdružení O.F.I. (Ost Finanz und Investition AG), o kterém do té doby nikdo neslyšel a o kterém Babiš řekl jednou a provždy, že „za ním stojí jeho kamarádi ze školy“.

Je jisté, že O.F.I. byla jen účelově vytvořená „schránka“, kterou od 8. srpna 1994 spravoval „advokát na zvláštní operace“ Roland Schaer a po něm jeho spolupracovník Rene Kurth.

(Připomínám, že Schaer a Kurth působili také jako správci důležité firmy Beltomate v Panamě.)

Rene Kurth pak vždy, když se konala v druhé polovině devadesátých let valná hromada Agrofertu, poslal do Prahy notářsky ověřený souhlas, aby ho na jednání zastupoval právník Libor Široký, což byl (a dodnes je) Babišův blízký spolupracovník a někdejší důstojník Státní bezpečnosti.

Eldaniel - Czech elves database

269

„Finančníky z O.F.I.“ přivedl do Agrofertu Andrej Babiš. Nikdo je sice fyzicky neviděl, ale Babiš se za ně zaručil. Tihle imaginární finančníci prý vzkázali, že mají zájem o byznys Agrofertu. A tak Agrofert v květnu 1995 svolal valnou hromadu.

Za dosavadní majitele, tedy firmu Petrimex, se valné hromady zúčastnili tři lidé: Andrej Babiš, Anton Rakický a Elena Trenčianská. Všichni tři hlasovali pro návrh, aby se zvýšilo základní jmění společnosti z jednoho milionu na čtyři miliony korun a aby se navýšení zúčastnila právě švýcarská firma O.F.I.

Petrimex, který nejenže do Agrofertu do té doby investoval stovky milionů, ale přenechal mu i podstatnou část své klientely a byznys s hnojivy, najednou vystupoval na valné hromadě díky Babišovi, Rakickému a Trenčianské jako majitel, který neměl zájem se na zvýšení základního jmění podílet. Byť by to pro Petrimex byla zanedbatelná částka.

Elena Trenčianská ani Anton Rakický se nikdy později nechtěli k motivaci, proč tak jednali, vyjádřit. Babiš jen sdělil, že to byla reakce na nepřátelské kroky nového vedení Petrimexu a že vše bylo ošetřené právníky a notářem.

270

Když se v roce 2002 zajímal o tajemné finančníky z O.F.I. kolega novinář Jaroslav Spurný, přišel s důležitým detailem. Zjistil, že O.F.I., někdejší majitel „obřího koncernu v České republice“, nemá ve Švýcarsku ani svou vlastní kancelář. Ukazovalo to na neprůhlednost, utajenost a nedůvěryhodnost malé správcovské firmy O.F.I.

Spurného reportáž vyšla v týdeníku Respekt 13. května 2002. V té době už bylo po první fázi privatizace státního gigantu Unipetrol, který Zemanova vláda prodala Babišovu Agrofertu.

Proto bylo na místě zajímat se i o akcionáře Agrofertu, včetně těch minulých z firmy O.F.I.

„V industriální zóně na kraji švýcarského městečka Baar sídlí firma Ost Finanz und Investition (O.F.I.). Sídlí je přehnaný výraz, v budově nemá vlastní kancelář, neúřadují tam majitelé ani zaměstnanci společnosti. Tato neviditelná společnost přitom až do loňského října vlastnila většinový podíl v tuzemském chemickém impériu Agrofert, o němž se v českých médiích píše, že patří Andreji Babišovi,“ napsal v roce 2002 Spurný.

A dodal, že zjistit v Baaru cokoli o české expanzi místního podniku nebylo jednoduché. „O.F.I. má sídlo spolu s dvacítkou dalších firem v malé kanceláři společnosti Contrevi. Budova v nehezkém švýcarském Zapadákově vůbec neodpovídá parametrům, které laik klade na kanceláře společnosti, jež léta vlastnila v Česku firmy s ročním obratem skoro třiceti miliard korun. Prosklený patrový dům sousedí s činžáky, továrnou a bývalým silem, ve kterém je umístěna podřadná putyka,“ popsal novinář v Respektu.

Adresa ze švýcarského seznamu firem uváděla kromě baarské adresy ještě ženevský telefon. Novinář Spurný tam proto tehdy volal. „Údajní šéfové na neznámém místě v Ženevě každý pokus o kontakt odmítají. Po krátkém vyzvánění se ozve ženský hlas. Nepředstaví se, a když slyší, že s ní chtějí mluvit čeští novináři, okamžitě položí telefon. To se opakuje

Eldaniel - Czech elves database

během několika dnů asi desetkrát. Jiné spojení na nesmírně bohatou společnost neexistuje," uvedl investigativní novinář ve své reportáži.

„O.F.I.? To už je dávno," odpověděl tehdy podle Respektu Andrej Babiš na otázku, jakou roli společnost sehrála v jeho vítězném tažení českou chemií. „Šlo o společnost mých spolužáků ze Švýcarska, kteří chtěli vydělat nějaké peníze, a tak jsem jim pomohl," řekl a pak prý hned položil telefon.

271

V roce 2001, kdy se Babiš ucházel o státní Unipetrol, došlo ke změně akcionářské struktury Agrofertu. Na scéně se objevila další firma ze Švýcarska. Tentokrát už to nebylo žádné poctivé sdružení přátel gymnazisty Babiše, ale „rodinná firma" s bohatou historií s názvem Ameropa. Ta koupila podíl od O.F.I. Důvod? Babiš by s ní v mezinárodní soutěži o gigantický Unipetrol již nemohl „vystačit s historkou o švýcarských spolužácích z firmy O.F.I.". Proto musel jméno Agrofertu spojit s nějakou jinou renomovanou společností.

„To, že většinu v Agrofertu drží firma, která vypadá, chodí a kejhá jako prázdná schránka, začalo být neudržitelné," poznamenal novinář Tomáš Pergler.

Firmu O.F.I. tedy v Agrofertu od konce roku 2001 nahradila Ameropa. Ta vlastnila 45 procent akcií Agrofertu.

Proč právě Ameropa?

Společnost Ameropa se podílela na obchodech Petrimexu a později i Agrofertu. A dokonce spolupracovala se státními podniky ze zemí sovětského bloku už před rokem 1989. Byli to tedy staří známí manažerů Petrimexu. Podle dobových zpráv měla být Ameropa právě tím prostředníkem, který od amerických dodavatelů dovezl do Evropy fosfáty, jež pak do Československa dodal Petrimex.

Eldaniel - Czech elves database

272

Ameropu založil podnikatel Arthur Zivy spolu se svým synem Felixem v roce 1948.

Firma měla sídlo v Binningenu, nedaleko Basileje.

Její název odráží především počáteční americko-evropské obchody, kdy její majitelé po válce dováželi do Evropy americké obilí a zpětně šla po moři evropská průmyslová hnojiva.

Ameropa je od té doby ve stoprocentním vlastnictví rodiny.

Od devadesátých let stál v jejím čele Andreas Zivy, který představoval již třetí generaci vlastníků.

Firma obchodovala s obilím, hnojivy a také s petrochemickými produkty. Kromě toho měla různé podíly v obchodních a průmyslových společnostech. Po celém světě zaměstnávala téměř pět tisíc lidí. Regionální zastoupení měla na všech kontinentech.

Andreas Zivy se narodil 19. října 1955 v Basileji. V roce 1974 maturoval na humanisticky zaměřeném gymnáziu, o čtyři roky později ukončil studia na Institutu ď Etudes Politiques de Paris. Poté byl dva roky zaměstnán u firmy Bunge v Brazílii a od roku 1980 zastával různé pozice ve skupině Ameropa.

Spekulace, že právě rodina Andrease Zivyho mohla být i oním tajemným švýcarským investorem O.F.I., který Babišovi v roce 1995 dopomohl Agrofert ovládnout, bude zřejmě lichá.

Jak v říjnu 2014 napsal týdeník Dotyk, Andreas Zivy – velmi pravděpodobně – nebyl spolužákem Babiše ze švýcarské školy. Babiš je starší o více než rok. (Babiš se narodil 2. září 1954.) „Navíc podle svého životopisu Zivy studoval v Basileji, kdežto Babiš v Ženevě. Pregnantní a přesvědčivé osvětlení oné švýcarské výpomoci ovšem zatím nikdo nepředložil," napsal Dotyk.

Tabletový týdeník Dotyk v této souvislosti uvedl, že Andrej Babiš se – podle svých slov – seznámil se šéfem Ameropy Andreasem Zivym až na

Eldaniel - Czech elves database

samém počátku devadesátých let po svém návratu z několikaleté obchodní mise v Maroku.

Což je v naprostém rozporu s tím, co o svých vztazích s Babišem říkal Andreas Zivy.

Časopis Týden ve své reportáži z 1. března 2004 z německého města Wittenberg, kde sídlí chemička SKW Piesteritz, citoval spolumajitele Ameropy. A ten tvrdil něco jiného. Podle Týdne řekl, že se zná s Babišem už od osmdesátých let. „Postupně jsme budovali kontakty, je to dlouhodobý vztah," sdělil Zivy reportérům Týdne v roce 2004.

Eldaniel - Czech elves database

273

Ameropa tak v Agrofertu vlastnila 45 procent akcií od roku 2001. „Podíl ve výši pěti procent základního jmění jsme koupili na konci roku 1996. K navýšení o čtyřicet procent na pětačtyřicet došlo koncem roku 2001," uvedl v červnu 2002 Andreas Zivy v ojedinělém rozhovoru pro týdeník Euro. Babiš následně akcie od Ameropy postupně skoupil a osamostatnil se. V obchodním rejstříku byl jako jediný akcionář původního Agrofertu zapsán od léta 2004.

Švýcarská firma pak zastupovala Babišovu Lovochemii v Německu. A nakonec spolu udělali ještě jeden velký byznys, když s Agrofertem koupili německého výrobce čpavku SKW Piesteritz. I v tomto případě to ale nakonec skončilo tak, že Agrofert v roce 2006 Ameropu vyplatil a dostal německý podnik pod svou kontrolu. SKW Piesteritz představuje pro Babiše zlatonosnou žílu.

Do vedení Ameropy pak zamířil Babišův manažer z Agrofertu Jan Kadaník. Ten byl v letech 2001 až 2007 ředitelem pro strategii a finance Agrofertu. A také Babišovou spojkou v České konsolidační agentuře (*viz kapitola Haló, tady Babiš*). Kadaník přišel do Ameropy v roce 2007 a stal se dokonce jejím generálním ředitelem.

A jak to dopadlo s majitelem Ameropy?

274

Koncem roku 2014 byl Andreas Zivy v pátrání Interpolu. V prosinci 2014 na něj vydal zatykač jeden z moskevských obvodních soudů kvůli obvinění z údajné manipulace s vývozními cenami ve společnosti Togliattiazot (ToAz), největším ruském výrobci čpavku. Ruští vyšetřovatelé vyčíslili škodu na 98 miliard rublů, což je v přepočtu zhruba 34 miliard korun. Společně se Zivym byli obviněni také většinoví vlastníci ToAz Vladimir Machlaj a jeho syn Sergej a další manažer Ameropy Beat Ruprecht. O jejich stíhání informoval ruský a švýcarský tisk. Z českých médií přinesl zprávu až v září 2015 server Echo 24.

Ruský zatykač nebyl pro Ameropu jediným problémem. V letech 2012 a 2013 provedla švýcarská policie v sídle Ameropy dvě prohlídky kvůli podezření z podílu na uplácení syna bývalého libyjského premiéra a ministra ropného průmyslu Šukrího Ghaním. „Toto vyšetřování bylo vedeno na základě žádosti o právní pomoc z Norska, kde byla v této kauze vyšetřována firma Yara a její bývalý management. Formálně je případ stále otevřený," uvedl v roce 2015 Jan Kadaník z vedení Ameropy.

Ghaním patřil k blízkým spolupracovníkům někdejšího libyjského vůdce Muammara Kaddáfího, avšak po vypuknutí povstání se připojil na stranu jeho odpůrců. V dubnu 2012 byl nalezen mrtvý ve Vídni. Podle lékařů nezemřel cizím zaviněním.

Tím ale příběh nekončí.

Eldariel - Czech elves database

275

Pamatujete si, jak jsem vám říkal, abyste si dobře zapamatovali Babišovu formulaci z telefonního hovoru s Radkou Kafkovou z kauzy ČKA? *(Je to kapitola 196.)* Jak Babišovi ujela věta, v níž se podřekl, že má „amerického investora“?

Vůbec se nedivím tomu, že v souvislosti s Babišem a jeho Agrofertem se v novinářských a zpravodajských kruzích už léta spekuluje, že skutečným spoluinvestorem Babišova impéria byl celou dobu kontroverzní americký podnikatel a miliardář Marc Rich. A že verze o „kamarádech ze střední“ a později i verze o partnerství s Ameropou byla jen Babišova – částečně reálná – pohádka.

Jistě, Babiš začínal od nuly. A je také zjevné, že měl obstojný vstupní kapitál – ostatně jako všichni někdejší zahraniční delegáti PZO. A je také dost dobře možné, že se na úplném začátku spojila úzká skupina „spolužáků z Petrimexu“. A pak rozjela velký byznys s hnojivy přes Agrofert. Až do doby, než je Babiš vypiatil a než se v roce 2001 spojil se silnějším a větším partnerem ze švýcarské Ameropy.

Ale to stále ještě není všechno. Tím člověkem, který celou dobu tahal v zákulisí za nitky, byl zřejmě Marc Rich, „americký investor“.

Rich je skutečně pozoruhodná postava světového finančnictví. Je to člověk, který dostal v médiích přezdívku „Král daňových podvodů“.

Časopis Reflex o něm docela trefně v roce 2013 napsal: „Rich znamenal pro krácení daní zhruba tolik, co Elvis Presley pro rock’n’roll. Ne že by bez něho ta disciplína neexistovala, ale byl jejím nesporným, ač nekorunovaným králem.“

V sedmdesátých letech si vydělal belgický rodák Rich – původním jménem Marcell Reich – velké jmění v obchodu s ropou z Íránu. Jenže na začátku osmdesátých se na něj v USA zaměřily úřady a shromáždily proti němu řadu důkazů. FBI ho pak obvinila z 65 trestných činů. Ve Spojených státech mu hrozilo 35 let vězení.

Eldariel - Czech elves database

Rich ale nebyl blázen. Sebral se a v roce 1983 Spojené státy nadobro opustil.

Usadil se ve Švýcarsku a odtud vedl přes různé prostředníky řadu velkých byznysů. Mimo jiné také s rodinou Andrease Zivyho a firmou Ameropa.

276

Zatykač FBI na Marka Davida Riche byl velmi obsáhlý. „Narozen 18. prosince 1934 v Antverpách, mužského pohlaví, 177 cm vysoký, štíhlý, prořídlé černé vlasy. Mluví francouzsky, německy a anglicky. Je občanem USA, Španělska a Izraele. Viněn z krácení daní, vydírání, spiknutí, obchodování s nepřítelem," stálo v zatykači.

Rich byl dlouhou dobu nejhledanějším zločincem USA v oblasti hospodářské kriminality. Jenže pak přišel leden 2001 a prezident Bill Clinton mu v rámci posledního oficiálního úkonu ve funkci udělil milost.

Později se ukázalo, že jeho bývalá manželka Denise Richová patřila ke štědrým sponzorům prezidentské kampaně Hillary Clintonové. List The New York Times také napsal, že za Riche lobbovali nejvyšší představitelé Izraele včetně někdejšího premiéra Ehuda Baraka.

Podle stejného zdroje měl Rich přímé vazby na izraelskou zpravodajskou službu Mossad. Její bývalý šéf Shabtai Shavit podle amerických novin vyjádřil Richovi vděčnost za to, že agentům Mossadu umožnil pravidelně využívat své kanceláře po celém světě a financovat leteckou dopravu Židů z Etiopie, Jemenu a dalších zemí.

Elbariel - Czech elves database

277

FBI přitom Riche podezřívala z toho, že jedna z jeho firem byla zapletena do ilegálních obchodů s někdejším irácký diktátorem Saddámem Husajnem. Podle zvláštní komise OSN se mělo vše odehrát v rámci humanitárního programu ropa za potraviny. Irák, na nějž v roce 1991 uvalilo OSN obchodní embargo, měl dovoleno vyměnit určité množství ropy za potraviny. Jenže byznys nakonec zneužili jak obchodníci a překupníci, tak Saddám Husajn, který si ze zisků plnil konta v cizině.

Marc David Rich se narodil v belgických Antverpách, odkud jeho rodina před nacisty prchla do USA. Mladý Rich začal pracovat v ropném průmyslu, v sedmdesátých letech, krátce před ropným šokem pak začal obchodovat s takzvanými zakázanými zeměmi: Jihoafrickou republikou, Íránem, Kubou či Libyí.

Jak napsali američtí žurnalisté, „zpětně svědomí tento matador očividně neměl“. „Naše obchody se politickými úvahami neřídí,“ řekl k tomu Rich.

Jeden z největších tahů se mu ale podařil v Rusku, kde krátce po pádu železné opony levně nakoupil sibiřskou ropu, kterou pak s velkou marží prodal dále. „Rusko pro něj bylo něco jako Klondike,“ řekl někdejší ministr energetiky Vladimír Lobuchin.

Marc Rich zemřel 26. června 2013.

Někdy v té době začal mít šéf Ameropy Andreas Zivy problémy s policií. A Andrej Babiš právě vstupoval do politiky a do médií.

Eldaniel - Czech elves database

278

Co napovídá tomu, že Marc Rich byl minimálně obchodním partnerem Ameropy a tím pádem i Babišova Agrofertu?

12. listopadu 2001 napsal týdeník Euro: „Ameropa sdružuje osmadvacet společností, podniká v osmnácti zemích světa. Kontroluje například

firmu Römerquelle, výrobce známé rakouské minerálky, je největším soukromým obchodníkem s hnojivy a zemědělskými produkty ve Francii (Agri Négoce). Ameropa je také pasivním finančním investorem ve švýcarské obchodní společnosti Kolmar Petrochemicals AG. Týdeník Euro má informace, že v ní vlastní menšinový podíl i firma Marc Rich Holding se sídlem ve švýcarském Zugu.“

Tento text psal tehdy v Euru novinář István Léko, který se stal později šéfredaktorem Babišových Lidových novin.

A v Euru tento blízký Babišův spolupracovník tehdy citoval nejmenovaný zdroj, který druhým dechem Richovo spojení s Ameropou relativizoval. „O spojení Ameropy a Marca Riche nelze hovořit. Při šíři aktivit tohoto finančníka ve světě s ním byl a je spojen kdekdo. Podle mých informací však pan Rich aktivně neovlivňuje firmu Kolmar Petrochemicals (vystupuje tam jako jeden z finančních investorů), natož pak Ameropu,“ řekl týdeníku Euro – jak autor Léko dodal – „zástupce mezinárodní komunity komoditních traderů, který si nepřál být jmenován“.

O rok později, 13. května 2002, v již jednou citovaném textu časopisu Respekt novinář Jaroslav Spurný uvedl: „Marc Rich má léta nahlášeno trvalé bydliště ve švýcarském městečku Baar, tedy v místě, kde má sídlo společnost O.F.I. Richovo spojení s Ameropou pak prokazuje také fakt, že švýcarská firma (*Ameropa*) a Rich vlastní firmu Kolmar Petrochemicals – což je informace, kterou zjistila také česká rozvědka. To je jenom náhoda, tvrdil přitom Andrej Babiš. Andreas Zivy se k tomuto spojení nikdy nevyjádřil.“

A pro úplnost připomínám, co měsíc nato (24. června 2002) řekl majitel Ameropy Andreas Zivy.

Ten tehdy poskytl exkluzivní rozhovor časopisu Euro. Je pod ním podepsaný opět István Léko. A z nepochopitelných důvodů se v otázce odkazoval na týdeník Respekt, přestože o Richovi psal on sám již rok před ním.

Tady je doslovná citace:

Eldariel - Czech elves database

EURO: Můžete říci, kdo jsou majitelé Ameropy? Týdeník Respekt zveřejnil, že za Ameropou stojí obchodník Marc Rich. Odpovídá tato informace skutečnosti? Je pan Rich ještě majitelem podílu ve vaší firmě Kolmar Petrochemicals?

ZIVY: Ameropa je od svého založení ve stoprocentním vlastnictví rodiny Zivy. Firma Marc Rich Holding už není akcionářem firmy Kolmar Petrochemicals, v níž má Ameropa Holding menšinový podíl.

279

A teď pointa.

Marc Rich založil v osmdesátých letech švýcarsko-americký gigant Glencore s obratem 190 miliard dolarů. Od roku 1994 ho papírově vlastnili už jen jeho blízcí spolupracovníci.

Nicméně v roce 2011 – najednou zčistajasna – tento světový gigant spojovaný s americkým investorem Richem koupil nejziskovější část podniku po zkrachovalé Setuze.

Tento ústecký podnik, jemuž kdysi vládli Mrázek a Pitr, měl po roce 2006 spletitý osud. Jak známo, nejdříve byl zavražděn jeden z jeho nepsaných majitelů „kmotr“ František Mrázek a pak utekl ze země a poté byl zatčen druhý klíčový muž Setuzy Tomáš Pitr. Teprve pak byl podnik zčásti oddlužen a nabídnut k prodeji. Andrej Babiš po roce 2006 tvrdil, že o Setuzu už nemá zájem. Jenže v roce 2011 přišel právě „americký investor“ Glencore, o němž se ve zpravodajských kruzích mluví jako o společnosti nakloněné Babišovi, a koupil to, co ze Setuzy zbylo. Babiš měl díky Glencoru jistotu, že už mu Setuza nepoleze do zelí v byznysu s biopalivy, kde kraloval Babiš se svou nově postavenou továrnou Preol.

Podle časopisu Forbes měl Rich v roce 2010 majetek v hodnotě jedné miliardy dolarů. A přestože Rich v roce 2013 zemřel, Glencore je dodnes považován za „tichého obra“ stojícího za velkou částí světového obchodu se surovinami. Těží, pěstuje plodiny, kupuje, přepravuje a prodává celou

Elgariel - Czech elves database

řadu základních surovin od uhlí přes měď po obilí. V roce 2011 kontroloval tři procenta obchodu s ropou, což je na roztříštěném trhu poměrně velký podíl. Za rok 2010 vydělal 3,8 miliardy dolarů (asi 65 miliard korun) při tržbách 145 miliard USD.

280

Nad mapováním aktivit Babiše a Agrofertu jsem strávil několik let. Ale poslední dny, kdy jsem si dával dohromady analýzu jeho finančního zrodu, jsem zestárl snad o deset let.

Seděl jsem nad obrovskou hromadou dokumentů. Na stole jsem měl popsané stohy papírů, na nich rozlité kafe a několik hrnků, které jsem nestíhal dát do myčky.

Do pracovny jsem si nastěhoval rychlovarnou konvici. Ven jsem šel, jen když zazvonil pošťák.

Na papír do svého bloku jsem si napsal otázku: Jaký to na mě dělá dojem?

Tenhle způsob „komunikace s papírem“ mi pomáhá třídit si myšlenky.

Vzápětí jsem si odpověděl: „Celé to může budit dojem, že Babiš nebyl a třeba ani dosud není jediným, kdo profitoval z úspěchu Agrofertu. Jen ho skvěle spravuje.“

Jenže pak jsem papír zmuchlal a hodil do koše. Tohle nemůžu do Reportéra nikdy napsat. Nemám na to důkazy.

A řekl jsem si, že mi snad nezbude než Babišovi věřit jeho příběh, jak se ze sběrače míčků na tenisových kurtech vypracoval až k úspěšnému obchodníku s fosfáty a hnojivy a pak vlastní pílí, pracovitostí a poctivostí získal pohádkové jmění.

Eldariel - Czech elves database

281

Další den jsem si ještě jednou pěkně pod sebe napsal základní kostru, k čemu jsem vlastně dospěl.

Rychle, zkratkovitě a bodově:

„Daňový umělec“ Marc Rich obchoduje s Ameropou.

Ta dováží do Evropy fosfáty.

Petrimex je na trhu kupuje a dováží do republiky.

Tohle se dělo v době světa rozděleného železnou oponou.

Střih.

Po manažerech Petrimexu jdou vyšetřovatelé StB kvůli provizím, které si údajně manažeři ukládali v cizině. Vyšetřování nakonec skončilo do ztracena. Manažeři si tak mohli dělat, co chtěli.

Střih.

Babiš je od roku 1985 jako delegát Petrimexu v Maroku a obchoduje s fosfáty.

Střih.

V Panamě mezitím vznikne tajemná firma Beltomate, k níž mají evidentně přístup bývalí manažeři Petrimexu. Ti si na správu této a řady dalších firem v cizině najmou specialistu na majetkové operace Rolanda Schaera.

Střih.

V roce 1995 se najednou objevuje v Praze jakási švýcarská firma O.F.I., která se stává většinovým majitelem Agrofertu. O.F.I. vede Roland Schaer – muž z firmy Beltomate.

Petrimex je od té doby mimo hru. Otěže přebírá Andrej Babiš.

Střih.

Po šesti letech v roce 2001 kupuje podíl po neprůhledné O.F.I. firma Ameropa, která před lety stála u byznysu s fosfáty. Marc Rich, který celou dobu tajně tahal za nitky finančních operací – a mimo jiné také kolem byznysu Ameropy – dostává pardon od Billa Clintona a je happy.

Střih.

Eldaniel - Czech elves database

Agrofert dále bobtná, kupuje kdeco, zvyšuje aktivity na nejvyšší obrátky, až nakonec naroste do neuvěřitelných rozměrů – ovládá přes 200 firem. Tržby? 170 miliard korun ročně. Většinou jde o strategická odvětví: potravinářský, zemědělský a petrochemický průmysl.

Střih.

Během této doby se Ameropa (s Richem v zádech) vytrácí z očí a vše přechází na Andreje Babiše. Ten je v roli jediného akcionáře.

Střih.

Agrofert si celá ta léta nevyplácí dividendy a za tu dobu vzniká v Agrofertu nerozdělený zisk ve výši 30 miliard korun, k 31. prosinci 2016 to bylo přesně 29 819 207 000 Kč.

Střih.

Je Andrej Babiš jediným, kdo má profit z Agrofertu? A jaké má poslání a cíle, když vstoupil do politiky?

Eldariel - Czech elves database

282

Pracovní analýzu si pak zakončuji veřejně známým faktem.

Koncem roku 2016 totiž vyšlo najevo, že Andrej Babiš ještě jako ministr financí navrhl snížit daň z dividend, nebo ji dokonce zrušit. Pokud by něco takového prošlo a vyplatil by si pak nerozdělený zisk z Agrofertu, ušetřil by díky zrušení daně z dividend až 4,5 miliardy korun.

Premiér Bohuslav Sobotka se po právu zlobil.

„Je velmi zvláštní, že se zrušením daně z dividend přišel právě Andrej Babiš, který na něm sám může ušetřit závratnou sumu. Je to brutální střet zájmů a výsměch občanům. Jeho současný návrh na zrušení zdanění dividend, který má za cíl posílit ty nejbohatší na úkor všech občanů, jako předseda vlády i jako předseda ČSSD zásadně odmítám," uvedl v listopadu 2016 premiér Bohuslav Sobotka.

283

Nakonec si vypisuji ještě výroky Babiše, jak se vyjadřuje ke svému majetku. Dělá, že je vstřícný, ale ve skutečnosti je dost neochotný.

18. března 2017 v deníku Právo řekl: „Já i moje firmy daní v České republice. Kdybych chtěl skutečně odrbávat státní kasu, tak moje společnosti sídlí na Kypru, v Holandsku či na různých ostrovech, jako to je u řady největších českých podnikatelů. Agrofert ale vždy byl v Čechách, a dokonce domů stahoval z ciziny dividendy, zatímco ostatní dělali opak. Já jsem jediný politik, který za posledních dvacet let zveřejnil své příjmy."

Dva měsíce předtím, v lednu 2017, se rozčilil na redaktorku České televize, která mu pokládala otázky k jeho příjmům: „Proč bych vám měl sdělovat všechny svoje příjmy? Sorry jako. Vy sdělujete někomu příjmy? Nebo kdo tady sděluje příjmy posledních dvaadvacet let? Co vám je vůbec do toho jako?"

29. ledna 2017 zase v diskusním pořadu Partie v televizi Prima řekl, že nemá povinnost sdělovat, co nakupoval v roce 1993. „Proč bych to měl tady sdělovat? Já jsem se svlékl do slipů, ale pindíka vám ukazovat nebudu," prohlásil.

Eldariel-Czech elves database

284

Říkám si, kam tohle všechno až sahá? Neměl by už někdo pořádně vyřešit problém s financováním ČSSD z devadesátých let a s dary od firem TIA a Zora Euro? A neměla by policie konečně dopadnout zabijáka a také objednavatele, kteří se v roce 1999 pokusili umlčet důležitého svědka, nastrčeného „sponzora" Ivana Lhotského?

Co když tohle všechno spolu nějak souvisí? Kolik dalších peněz tajnými účty tehdy proteklo?A kdo se bál, ke komu všemu by se takové informace

dostaly díky nespolehlivému bílému koni Lhotskému, s nímž v té době skutečně vyjednával František Mrázek?

Andrej Babiš s tím nemusí mít nic společného. Ale je čím dál zřetelnější, že pokus zabít Lhotského souvisel s tajným sponzoringem ČSSD.

Vrahem přitom nemusel být žádný byznysmen ani mafián. Objednavatelem mohl být klidně někdo z tehdejší politiky nebo přímo z ČSSD, kdo měl strach, aby se nepřišlo na problémy s tajným financováním strany.

Ty údaje o panamské firmě Beltomate asi neměly nikdy uniknout na veřejnost. A taky se zjevně neměly objevit ani v účetnictví ČSSD. To byla zřejmě „chyba systému“. Nějaký „metrix“.

285

Abych mohl v pátrání pokročit, kontaktoval jsem další lidi. Začal jsem se jich ptát na souvislosti, názory a stanoviska. Řada lidí tak začala tušit, co mě zajímá, kam mířím a o co mi jde.

Pak mi zazvonil telefon. Na displeji se objevilo neznámé číslo z ciziny. Připravil jsem si nahrávání, kdyby to byla náhodou nějaká výhrůžka.

Ale kdepak.

Byl to člověk, který se mi měl ozvat už dávno. Byl to člověk, který znal Andreje Babiše a jeho minulost. A to hodně dobře a do velkých detailů. Dostal jsem se na něho díky svému příteli. Ten mi slíbil, že mi kontakt s tímto člověkem zařídí. Ale protože to trvalo už dlouho, skoro jsem na to zapomněl. O to víc jsem byl rád, že jsem tenhle telefon zvedl.

Tomu člověku budu říkat Hluboké hrdlo číslo 2. Víc ho přibližovat nebudu. Nepřál si publicitu. Dbá o svou bezpečnost. Ani se mu nedivím.

„Prý jste se mnou chtěl mluvit,“ řekl na začátek.

Vysvětlil jsem mu, že mi jde hlavně o firmu Beltomate.

„Nemám chuť si tou špínou mazat prsty… Ale pár věcí vám řeknu,“ řekl muž na druhé straně a pak dodal: „Babiš vlastnil 25 procent této firmy.

Eldaniel - Czech elves database

Jsou na to papíry, které jste už viděl, ale také papíry, které ještě nikdo neviděl. Takže jestli bude tvrdit, že s tím nemá nic společného, tak to není pravda.“

286

Proč to nechce Babiš podle vás veřejně přiznat?
To je na delší debatu.

Tak jinak. Proč vlastně firma Beltomate vznikla?
Přes tuto firmu tekly peníze, které nebyly zdaněné. Byly to peníze, které pocházely z obchodu. Ze všelijakého obchodu s kdečím.

Proč byla založena?
Poslouchejte: všichni to takhle dělali a dělají.

Je možné, že tam plynuly peníze, které si vydělával pan Babiš jako zástupce Petrimexu?
Ne. To ne. Ale později do Beltomate proudily i peníze z okolí Agrofertu. Tam šlo všechno možné.

Babiš si tam tedy nechal posílat peníze z provizí?
Ne. Nebyly to peníze z korupce. To ne. Byly to peníze, které vznikly z podnikání. Jen nebyly zdaněné.

Mohu vědět…
Počkejte. Jste si vědom, že on má teď v rukách komplet celý daňový systém? I když už není ministrem, má tam své lidi. On to všechno drží za gule. Takže když to napíšete, bude se chvíli něco dít, ale pak se nad tím stejně zavře voda.

Eldariel - Czech elves database

Chápu. Ale co máme dělat než o tom psát?
Myslíte, že ta pravda dneska ještě někoho zajímá?

Snad ano. Povězte mi, kdo to byl pan Schaer?
Ten byl klíč ke všemu.

Jak to?
On držel všechny Babišovy firmy.

A proč zrovna on? Oni se znali z mládí, nebo dokonce z nějakých studií?
Ne. Ne. Babiš měl dobré vztahy s jeho sekretářkou, tak se na něho dostal. Je to úplně prozaické. Náhoda.

Takže Schaer mu zařídil hodně věcí?
On mu zřídil obrovskou síť firem a účtů po celém světě.

Schaer byl podnikatel, právník?
Ne, on byl finanční specialista. Ale už je po smrti.

Vím.
A taky jeden čas držel v rukách dokonce Babišův testament. Ale to už dávno neplatí.

Kdo ještě vlastnil Beltomate kromě Babiše?
Ještě tam byli Propper, Šidala a Rakický. U Rakického si nejsem dvakrát jistý. Ale myslím, že ano.

Ty dokumenty, o kterých mluvíte, mohu vidět?
To ještě nevím.

A můžeme se vidět osobně?
Snad ano. Ale já si nemyslím, že to bude mít nějaký dopad, pokud to zveřejníte. On řekne: No a co? Tak jsem sponzoroval ČSSD.

Eldariel - Czech elves database

To je pravda. Ale něco jiného by bylo vědět, jak na ty účty v cizině chodily nezdaněné peníze. To by nebylo jen o sponzoringu ČSSD.
Ještě existují doklady o tom, jak dává Babiš plnou moc Schaerovi na disponování s těmi účty.

Vy jste znal pana Babiše osobně?
Ano.

Co si o něm myslíte?
Nesporně pracovitý, ale prevít vyjebaný to je.

To jste mě rozesmál.
No, a co si myslíte, proč šel do toho bordelu? Aby tam prodával šišky a točil zmrzlinu? On by ze sebe takového debila v životě nedělal. Kdyby na to neměl důvod, tak by do politiky nešel. On opovrhuje všemi. Všemi, kdo jsou kolem něj.

A proč do toho teda šel?
No, to je ta otázka.

A vy si myslíte co?
Je to směsice několika důvodů Aby se ochránil před těmi věcmi z minulosti, které by mo mohly dohnat. Aby se pomstil Polákům za Unipetrol. Aby si uspokojil své ego. No a pak hrají roli informace. To je nejcennější, co může být. V tomto směru bych řekl, že je kozel zahradníkem. Představte si, že teď sedí na prameni největších informací o konkurenci. Umíte si představit, co to je? On teď všem vidí až do žaludku. Přečetl si dokonale svou konkurenci.

To je nejspíš pravda.
Za jeho vstupem do politiky ale mohou být ještě jiné věci. Mohou za tím být evropské fondy, dotace. Ale mohu vám říct, že na to, aby čepoval po vesnicích zmrzlinu, tak proto do toho určitě nešel. To vám garantuji.

Eldariel - Czech elves database

On říká, že šel do politiky, aby se tu zlepšila politická kultura, aby se tu nekradlo.
To říká on, který rozkradl všechno, když byl ještě dole? Vzpomeňte, jak zprivatizoval Lovochemii.

To je jedna z věcí, ke které se stále vracíme.
Tak o tom bych vám mohl vyprávět. A třeba taky o tom, jak to probíhalo se Stanislavem Grossem.

Tak to by mě samozřejmě zajímalo. Povídejte.
To až osobně. Až se uvidíme.

(Expremiér Stanislav Gross zemřel v dubnu 2015. V posledních letech bojoval s amyotrofickou laterální sklerózou. Jeho majetkové poměry a vztahy s řadou podnikatelů včetně Babiše nebyly nikdy uspokojivě vysvětleny.)

Eldariel - Czech elves database

287

V jednom článku jsem četl, že v Rakousku si prý manažeři zkoušejí svou chladnokrevnost tak, že vstupují do klece s vycvičenými a ochočenými vlky, aby probudili zvíře, které v nich dřímá. Většina účastníků takového semináře pak tvrdila, že jim setkání s vlky pomohlo, aby rozvinuli neverbální komunikaci a aby si uvědomili, že není vhodné se stahovat do pozadí.

Všechno jde prý lépe, když jsou lidé vůči sobě navzájem více vnímaví a pozorní.

24. srpna 2017 byl Andrej Babiš v Nymburce na předvolebním mítinku. Tak jsem za ním zašel.

Jako do klece s vlkem.

Chtěl jsem mu dát příležitost, aby se vyjádřil k mým zjištěním kolem firmy Beltomate.

Babiš měl na náměstí svůj stánek a rozdával lidem zdarma knihu O čem sním, když náhodou spím.

Přišel jsem k němu a slušně ho pozdravil. On mě taky.

„Ha, staří kámoši z Mafry přišli, dobrý den," řekl Babiš.

Nechal jsem si od něj podepsat knihy. A požádal jsem ho, aby mi do jedné napsal věnování: „Všem slušným novinářům."

On to učinil. Ale zeptal se mě: „To jsou kteří? Máte seznam?"

Tak jsem mu opáčil, že ano, že tam ten seznam pak dopíšu.

„Jsem poctěný, pane," řekl, když knihu podepisoval.

„A víte, že jste v mém rodném Nymburce?" zeptal jsem se ho.

„To nevím. Tak to se omlouvám, to jsem nevěděl," řekl.

Vtípky, úsměvy, pohoda.

Takže dobrý. Mohl jsem začít.

Eldaniel - Czech elves database

288

Pane Babiši, vy už mi několik let nechcete odpovědět na otázky…
Tak na čem vy zase děláte?

… na otázky týkající se firmy Beltomate.
Nevím, co to je.

Švýcarská firma s pobočkou v Panamě, pamatujete?
Tak to si fakt nepamatuji.

Ona v roce 1997 posílala ČSSD sponzorský dar.
Fakt o tom nic nevím.

A můžete mi odpovědět na otázku: zda jste vlastnil nebo spoluvlastnil tuto firmu?
Určitě ne.

Jako že jste ji nevlastnil?

Fakt nevím, o čem mluvíte. Vy se ve mně hrabete od porodu. Já chápu, že vám vadím, že jsem koupil Mafru. To se omlouvám. Takže vám přeju hodně úspěchů.

Ve vedení té firmy byl pan Ivan Propper …

Pane Kmenta, já tady mám teď kampaň. Zkuste mě nechat chvilku být. Stačí, že na mě stále blijete něco na Twitteru. Já chápu, že mě nesnášíte, že vám vadím. Když nebudu v politice, nevím, co budete psát. Budete všichni šťastní.

Ještě jedna otázka…

Já vám nebudu odpovídat na otázky. Já s vámi nemám žádný rozhovor. Tak já nevidím důvod, proč bych vám měl odpovídat na otázky. Mějte se pěkně.

Eldaniel - Czech elves database

289

Jakmile jsem skončil, odešel jsem kousek dál a sedl si do nedaleké kavárny. A odtud jsem pozoroval Babišovu předvolební akci.

Připadal jsem si jako v němém filmu z dávné doby.

Na náměstí dorazily asi tři desítky lidí. Byli to hlavně skalní příznivci, občas nějací recesisté.

Někteří lidé mu opravdu vyjadřovali podporu a zřejmě to mysleli i od srdce. Část se s ním fotila jen na památku – protože mějte doma v albu fotku s budoucím premiérem, navíc přímo s miliardářem. Těch po náměstích tolik neběhá. Řada z nich si s ním fotku udělala bezmyšlenkovitě jen proto, aby se s tím mohla pochlubit na sociálních sítích.

Byla to pestrobarevná směsice důvodů. Stejně různé a rozpačité pocity jsem z toho všeho měl já. Nakonec jsem si ale řekl, že lidi mají právo věřit, čemu chtějí, a ať si tedy vyjadřují svůj postoj a názor, jaký chtějí a jaký

zrovna cítí. Právě o tom je demokracie a svoboda. A chystal jsem se z náměstí odejít.

Jenže pak jsem se zarazil.

290

K Babišovi přišla starší žena, něco mezi šedesáti a sedmdesáti lety. Podala mu ruku, začala si s ním vřele povídat. Zjevně mu vyjádřila podporu. Ale nakonec k němu přistoupila a pohladila ho po rameni a pak i po hlavě.

V té chvíli mě zamrazilo.

Uvědomil jsem si, že někteří lidé z této generace Babiše opravdu milují. On je totiž jedním z nich. Je to generace, která vyrostla a zestárla v době komunismu. Byli to ti, kdo za totality obhuli hřbet a sloužili režimu anebo ho jen z donucení prostě trpěli. Někteří z nich díky tomu měli jisté výhody – stejně jako Andrej Babiš. Měli jakési pofiderní sociální jistoty a také jisté společenské postavení, které jim zajišťovalo bezpečí před všudypřítomnou tajnou policií StB.

V těchto lidech jsou navíc zřejmě nejvíce zakořeněny i pradávné vlastnosti každé velké masy. Tenhle fenomén přesně vystihl už v roce 1926 americký novinář a glosátor H. L. Mencken. Jeho článek vyšel 19. září 1926 v Chicago Tribune.

„Pokud vím, tak nikdo na světě – a to jsem roky pátral v záznamech a zaměstnával agenty, co mi pomáhali – ještě neprodělal peníze podceňováním inteligence velké masy obyčejných lidí. Nikdo tak ani neprohrál volby do veřejného úřadu. Chybné je vždycky dělat opak. Jelikož obyčejní lidé jsou schopni mluvit a vnímat a v mnoha případech dokonce i číst a psát, tak se předpokládá, že mají v hlavách ideje a že baží po dalších. Takový předpoklad je ovšem pošetilý. Oni ideje nesnáší, protože z idejí jsou nesví," napsal americký novinář.

Eldaniel - Czech elves database

Babiš chytře sází na lidi z generace bez idejí. Ví, že tato masa lidí stále ještě rozhoduje, kdo tu bude vládnout. Je to velká skupina lidí, která hladí po hlavě svého vůdce jen proto, že na to byla zvyklá z komunismu.

Věřím, že takoví nejsou všichni. Znám jich spoustu. Mají svůj rozum a rozhodně o nich nemohu říct, že by to byla ztracená generace.

Jen se domnívám, že mezi touto skupinou lidí jsou voliči, o kterých politologové říkají, že si dnes už zase nejsou schopni připustit, že demokracie a svoboda jsou tou nejcennější hodnotou našeho života. Babiš má takové lidi z celého srdce rád. Vyhovuje mu, že jsou ochotni tolerovat drobné i velké rozkrádání společného (tehdy socialistického) majetku a přehlížet amorálnost – a někdy i nezákonnost jednání – svých elit.

Ti lidé si zjevně vůbec nepřipouštějí, že Andrej Babiš je jen využívá. A možná si ani neuvědomují, že je zneužívá k tomu, aby ochránil svůj majetek, a teď i proto, aby si zajistil beztrestnost.

Eldariel - Czech elves database

Eldariel - Czech elves database

místo doslovu

KOHO VOLIT

Eldariel - Czech elves database

Přišel mi dopis s dotazem: Koho volit? Uznávám, je to těžké, ale flintu do žita bych neházel. Ale pěkně popořádku. Nejdříve tedy ten dopis:

Dobrý den, pane Kmento.

Znám Vás dlouho jako novináře, se kterým jsem většinou souhlasil. Teď mi někdo mailem připomenul Váš odchod z MF Dnes, kde se rozepisujete o A. Babišovi. Nemám důvod Vám nevěřit. Vzniká mi ale problém, koho volit.

Dobře, Babiš je špatně.

ČSSD by mohla být přijatelná, kdyby ji Miloš Zeman v 90. letech neinfikoval. Je to už dávno jen karikatura soc. dem. Navíc od ODS převzala ty zlodějsko-mafiánské metody.

ODS je naprosto zdiskreditovaná a nemá význam o ní vůbec mluvit, stejně jako o KSČ(M).

Lidovci dosazují do vysokých funkcí své partajníky a partajnice bez ohledu na schopnosti. TOP 09 – zásadně nevolím stranu, kde je Ing. M. Kalousek.

U Zelených se Bursík a Liška rozhádali k bezvýznamnosti.

Zbývají snad STAN, kde se Gazdíkovi nechce zpět do své vsi učit počty na základce. Naučil se v Praze bezobsažně a neurčitě vyjadřovat.

Piráti mají některé dobré nápady, ale nevím...

Opravdu nevím, komu to v říjnu vhodím. Máte doporučení?

S pozdravem...

Eldariel - Czech elves database

Byl to pán z Prahy a byl podepsaný. Tak jsem mu odpověděl:

Dobrý den.

Je to jedna z nejtěžších otázek, které dostávám. Chápu vaše rozčarování a sám mám velký problém se u voleb rozhodnout…

Šel jste na to logicky (a podle mne správně). Tak se pokusím jít stejnou cestou.

Vycházím z toho, že každá strana na světě má své skandály a své hříšníky. To není žádná česká specialita. Politiku dělají lidé – a lidé jsou omylní a náchylní k různým špatnostem. Řekl bych dokonce, že mít ušpiněnou politiku je svým způsobem daň za demokracii. Je jen otázka, jak

špinavou tu politiku budeme mít a do jaké míry ji necháme ušpinit a zda tomu můžeme zabránit, nebo aspoň nějak pomoci.

Každá strana by totiž měla mít zpětné zrcátko a demokratický systém, jak se takového hříšníka zbavit. A pokud je to hlubšího rázu (je jich víc, či jsou krytí vedením strany), tak nezbývá nic jiného než vedení strany „převolit“ na sjezdu nebo změnit kandidátku a podobně.

K tomu všemu by měla přispívat svobodná média, která budou kriticky rozebírat tyto nedostatky a podezřelá jednání. (Voliči – ať jde o prodavače, lékaře, či řidiče – se zákonitě věnují své práci a nemohou denně analyzovat politické dění v zemi. Od toho tady jsou z velké části právě novináři.)

V této souvislosti je nutné zdůraznit, že tento systém narušil svým vstupem do politiky a médií Andrej Babiš. Tím, že ovládl část sdělovacích prostředků a zároveň se stal politikem, znemožnil médiím plnit svou funkci. Tím pádem se k voličům nedostávají všechny podstatné informace. Ty se ve vlivných médiích oligarchů selektují jen na ty, které jsou namířeny proti konkurenci Andreje Babiše. Vzniká tak politická nerovnováha a informační chaos.

V reálu to pak vypadá tak, že politikům projdou daleko větší prohřešky než předtím. Protože logicky chybí zdravé kritické prostředí, které nastavuje laťku morálního vnímání politických kroků a jednání. (Vzpomeňte si na to, že z funkce premiéra musel v roce 2005 odejít Stanislav Gross, protože nedokázal vysvětlit 1,2 milionu korun na svůj byt. Teď tu má Andrej Babiš problémy s 50milionovou dotací či miliardovými dluhopisy a část lidí to vůbec nevzrušuje.)

To má pak vliv na politickou kulturu, ale také na vnímání voličů. Ti jsou z toho všeho znechuceni, nevědí kudy kam a zákonitě jim vzniká v hlavách zmatek, který do jisté míry i chápu. Jsou dezorientovaní a mají tendenci to vyřešit buď tak, že k volbám nepůjdou, nebo „to nakonec hodí“ populistům, kteří slíbí voličům klidně i hodinky s vodotryskem, jen aby získali jejich hlas.

V takové situaci je dobré se dívat na politiku trochu jiným prizmatem.

Eldaniel - Czech elves database

Zaprvé: Nejdříve bych hodnotil stranu podle toho, jaký má program a jestli s ním souhlasím.

Zadruhé: Pak zvážím, jestli má strana demokratické mechanismy, které oddělí zrno od plev.

Zatřetí: Teprve pak přichází na řadu subjektivní hodnocení toho, kdo je špatný, kdo je zprofanovaný nebo kdo mi prostě z jakýchkoli důvodů nesedí.

Jste-li podle programu a idejí levičák, hledejte strany od středu doleva. Jste-li pravičák, jděte samozřejmě opačným směrem. Vždy by ale mělo platit, že tyto úvahy by se měly zastavit u extremistů. Tedy jak nalevo, tak napravo. Tam bych – pokud se mě ptáte na názor – řekl: vážně nebrat. Každý extremismus je nebezpečný a zhoubný.

(Ještě vsuvka: pokud jde o programové a ideové hodnoty – je dobré se dívat zejména na sliby politiků – pokud jde o daně, zdravotnictví, školství, důchodovou reformu, obranu a zahraniční orientaci. To jsou pro mne základní témata, podle kterých kotvím svůj názor.)

Pak je dobré, jak jsem již říkal, vyhodnotit, jak se která strana umí vypořádat s problémy, které – zdůrazňuji – mají všechny partaje na světě. (Samozřejmě v demokratickém světě.)

To je, myslím, dost důležité. Dává nám to jistou míru jistoty, že strany nezametou skandály pod koberec.

Obecně vzato: jestli existuje uvnitř strany svobodná soutěž názorů, demokratické principy a selsko-logické uvažování – bude mít taková strana větší tendenci problémy řešit.

V tomto ohledu naprosto selhávají extremistické a populistické strany. Vybírám ty nejkřiklavější případy:

ANO 2011, KSČM, SPOZ, SPD, Úsvit či Dělnická strana.

V těchto stranách nevidím demokratický princip či elementární politickou kulturu. Na sjezdu ANO to chvílemi vypadá jako v KLDR, kde se smějí jen na pokyn vůdce. O komunistech ani nemluvě. Tam demokracii neočekávejte. SPOZ by zametla pod koberec i to, kdyby se ukázalo, že

Eldariel - Czech elves database

Zeman leje svým oponentům do pití jed. A u těch dalších končí demokracie ve chvíli, kdy otevřete jejich dveře. Škoda dalších řádků…

Přitom velmi dobře chápu, že po éře „kmotrů“ je těžké najít cestu k ODS i ČSSD. Janoušek, Rittig či Dalík zůstanou ještě dlouho symboly této „ztracené modré příležitosti“. Ale otázka zní: Jsou tam tito lidé ještě dnes? Je ve vysoké funkci Mirek Topolánek, Pavel Bém nebo Petr Nečas? Ti už dávno padli a jsou z nich politické mrtvoly. Někteří jiní odpadli i díky svobodným médiím, která na jejich prohřešky léta upozorňovala. Lidé je pak buď nezvolili, nebo vykřížkovali.

Nebo.

Máte pocit, že v ČSSD nefunguje demokratický princip? Ať mám k této garnituře sociálnědemokratických politiků stovky výhrad, o tom zásadním – tedy že tam funguje svobodná soutěž názorů – pochybnosti nemám. I u nich se to síto „primárek“ či stranických konferencí občas rozpohybuje a nepropustí velké hříchy. A ti špatní prostě dál neprojdou. Anebo jsou nadlouho v karanténě mimo zásadní vliv.

Zelení, Piráti, TOP 09, KDU-ČSL či Starostové?

Mohu mít tisíce výhrad a nadávek, ale fakt nemám pocit, že by u nich vládl železnou pěstí jeden muž a majitel a určoval si, co je dobré, a co ne. Že by jejich nějakému předsedovi patřila celá strana, logo, sekretariáty nebo i tužky na psaní? To fakt NE.

Vládu máme takovou, jakou si zvolíme. A to je často loterie založená na tom, kdo má víc peněz a zblbne na poslední chvíli nerozhodnuté voliče.

Ale politickou scénu máme takovou, jakou si sami vytvoříme. Jak to myslím? Podle mne nastala doba, aby se lidé začali víc angažovat ve veřejném životě. Aby víc sledovali své strany a lídry, aby o nich víc přemýšleli a aby třeba i do své strany buď vstoupili, nebo aby se stali aktivnějšími sympatizanty s daleko větším vlivem na „svého volitele“. (Ruku na srdce: Kdo jste navštívil svého poslance v poslanecké kanceláři? Kdo jste korigoval jeho postoj ve Sněmovně tím, že byste mu aspoň napsali svůj názor? Kdo jste se zkusil angažovat, byť jako bezpartijní na své radnici či

Eldariel - Czech elves database

v obecním zastupitelstvu? Nebo jste aspoň zašel na jednání zastupitelstva jako host?)

Není třeba houfně vstupovat do stran ani nechávat svou dosavadní práci a bezhlavě se řítit do existenční nejistoty. Není třeba měnit zásadně svůj život. Stačí jen přemýšlet a víc se zajímat o dění kolem sebe. Ona ta energie nakonec něco vyvolá a uvolní. I kdyby to mělo trvat ještě několik let. Je to pořád lepší než jen nečinně přihlížet tomu, jak si tu pár zbohatlíků rozparceluje zemi a zprivatizuje politiku a moc.

Jestli jsem vám příliš nepomohl, tak se omlouvám. Ale je to jako ve filmu **Forrest Gump: „**Moje máma vždycky říkávala: Život je jako bonboniéra, nikdy nevíš, který kousek si vytáhneš.“

A já dodávám, že je fajn mít aspoň jistotu té bonboniéry a právo volby. Cokoli jiného nemá s demokracií nic společného. Když tu bude někdo, kdo vám bude určovat, kterou bonboniéru si koupit, jaký bonbon si vzít, a ještě určí výběr toho, jaký bonbon je zkažený (byť má prošlou lhůtu spotřeby), bude to vždycky špatně. Tak jako tak se vám z toho jednou udělá zle.

Volte toho, komu věříte, kdo vám bude naslouchat a u koho máte větší jistotu, že to není populista a extremista a zametač vlastních hříchů a problémů. Je to vaše volba, vaše rozhodnutí, vaše množnost.

S úctou

Jaroslav Kmenta

Eldariel - Czech elves database

Zdroje

Eldariel - Czech elves database

Reportáže magazínu Reportér, z nichž jsem zejména čerpal při psaní této knihy:

Text o panamské stopě, z níž vychází druhá část knihy, vyšel v prvním čísle časopisu Reportér 15. září 2014 pod názvem „Když scházejí peníze, pomůže Panama“.

15. prosince 2014 jsem napsal rozsáhlou analýzu o vlivu bývalé tajné policie v byznysu. Text vyšel pod názvem „Kámoši z StB“ a jeho esenci jsem použil ve třetí části knihy.

12. září 2016 vyšla reportáž „Babišovi policajti“ o tajném světě miliardáře Babiše. Část pasáží z tohoto textu jsem využil zejména v částech Palermo a Anofert.

Dva texty „Haló, tady Babiš“ (14. září 2015) a „Andrej a továrna na hnojiva“ (12. září 2016) jsem přetiskl do této knihy celé, neboť je považuji za zlomové co do hloubky zpracování a pochopení Babišovy kontroverzní podnikatelské minulosti.

Další média

Děkuji také redakcím serveru Echo 24 a týdeníku Echo, serveru Forum 24, serveru Hlídacípes.org, serveru Neovlivní.cz a také České televizi a Českému rozhlasu. Stejně tak mi pomohly texty kolegů z Respektu, Hospodářských novin, Ekonomu, Dotyku, Aktuálně.cz či z Reflexu a Seznam Zprávy.

Další informace, které jsem čerpal z rešerší a o které jsem se opíral zejména při dataci různých projevů a prohlášení politiků, pocházejí z agentury ČTK, serveru Novinky.cz a serveru iDNES.cz.

Eldariel - Czech elves database

Fotografie

Za fotografie děkuji agentuře ČTK a Reportér magazínu. Část fotografií pochází i z mého soukromého archivu.

Autory fotografií z ČTK jsou: Petr Švancara, Markéta Vojtíková, Martin Štěrba, Josef Horázný, Michal Krumphanzl, Stanislav Peška, Stanislav Zbyněk, René Volfík, Luboš Pavlíček, Marta Myšková, Michal Doležal, Roman Vondrouš, Libor Zavoral, Vít Šimánek, Jan Koller.

Autory ostatních fotografií jsou: Lucie Kůsová, Lucie Šmoldasová, Petr Hořejší a Jaroslav Kmenta.

Autorem koláží použitých ve fotopříloze či na předělech je Petr Hořejší z magazínu Reportér.

JAROSLAV KMENTA JEDNÁŠ
Reportér
Eldariel - Czech elves database

MAGAZÍN REPORTÉR
Reportáže • Odhalení • Lidé • Byznys • Literatura
www.reportermagazin.cz

Jaroslav Kmenta

o českém podsvětí

Trilogie Kmotr Mrázek I–III a Svědek na zabití (pokračování trilogie)

Trilogie
Padrino Krejčíř
– Gangster
– Žralok
– Afričan

o tajných službách a politice

Český špion
Erwin van Haarlem

Všehoschopní –
Superguru Bárta

více na kmenta.cz

Eldariel - Czech elves database

Jaroslav Kmenta

Boss Babiš

Vydání první, Nymburk 2017
Obálka Ginger&Fred
Grafická úprava a sazba RedGreenBlue
eBook Stará škola (www.staraskola.net)
Vydalo nakladatelství JKM – Jaroslav Kmenta

ISBN 978–80–87569–32–0
ISBN 978–80–87569–33–7 (ePUB)
ISBN 978–80–87569–34–4 (MOBI)

Eldariel - Czech elves database

@Created by PDF to ePub

Eldariel - Czech elves database